

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

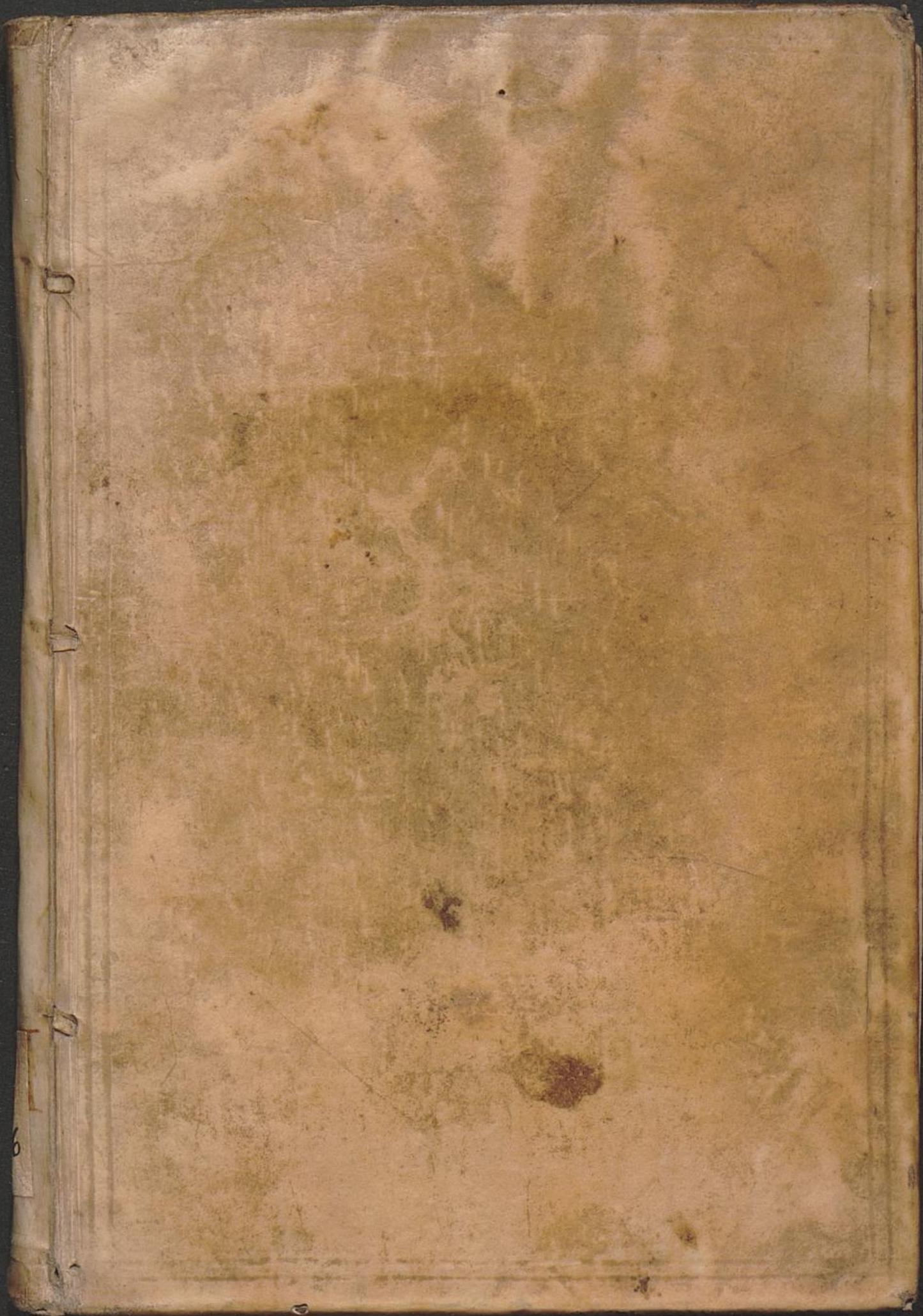
Universitätsbibliothek Paderborn

Pretiosae Occupaciones Morientivm In Societate Iesv

Nádasi, János

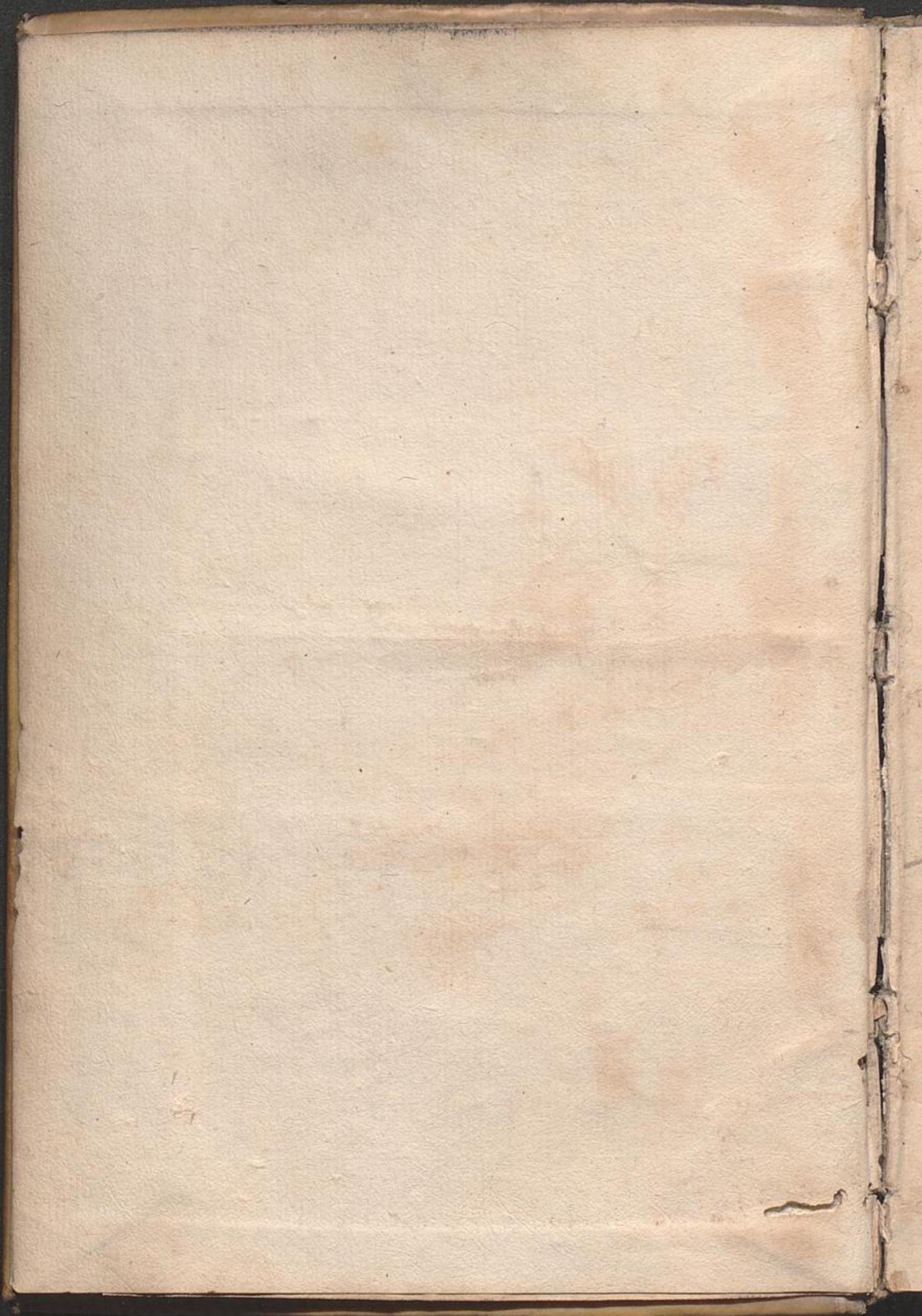
Romae, 1657

urn:nbn:de:hbz:466:1-45415

Th. 25^{fl.}

J. VIII
25°

PRETIOSAE
OCCVPATIONES
MORIENTIVM
IN SOCIETATE
IESV.

A V T O R E
IOANNE NADASI EIVSD. SOC. IESV.

B. Aloyf. vite lib. 2. c. 32. p. 361.

Omne temporis momentum quod sibi *Deus*
extremâ suâ vitâ concederet, tanti æsti-
mabat, vt non nisi in rerum
pretiosarum tractationem
expendi vellet.

Collegij Soc. Iesv. Paderb.

ROMAE,
Typis Iacobi Antonij de Lazaris Varesij.
Anno M D C L V I I.

SVPERIORVM PERMISSV.

PROTESTATIO.

Protestor, in his omnibus, nulli me velle
nouum Sancti, vel Beati nomen, titulumue
dare: omnia à me bonà fide narrari: & ea, quæ
reuelationis, vel visionis nomen, aut qualem-
cunque admirabilitatem habere videntur,
fide non alià niti, quàm historicà, seu humanà;
iuxta mentem Urb. VIII. hac de re sancientis,
vt est in formula consueta longioris protesta-
tionis.

Ioannes Nadasi Soc. Iesu.

Coll. Soc. Iesu. 1678

ADMODVM R. P. NOSTRO
 IN CHRISTO PATRI
 GOSVINO NICKEL
 SOC. IESV PRAEPOSITO GEN.
 IOANNES NADASI OPT. FEL.

A V E, Imperator; morituri te salu-
 lutant; acclamabant Claudio Ce-
 sari naumachiarij prelium inituri.
 quibus & ille aiebat: Auete vos.
 Introspecte hos Tuos, A. R. P. quos
 ego hic in morte, velut in ponte
 naumachiaro, Tibi sisto: & illos Tuos tam exper-
 recte aciei oculos per vniuersum latè longèq; ter-
 rarum ac marium orbem hac occasione circum-
 fer. Quot sunt, qui supremà veluti naumachia, pro
 aduendà Societate ciuium supernorum decertant:
 & Tibi, qui militantis huius minima sub vexillo
 Iesu Societatis, anno abhinc iam sexto plurimà
 Comitij maximi suffragatione dilectus es Impera-
 tor, De CLIMO Generali è lectulis mortualibus, Electus
 seu vndeunde, voce supremùm singultiente, Ulti-
 mum à Te amplexum accepturi, acclamant: Aue,
 Imperator; morituri te salutant! Benè preca-
 re oram soluentibus. Dic morituris quoq; tuis;
 Auete vos; cui tanta cura est mortuorum, ut ijs
 primùm qui in Societate, ijs deinde qui in uni-
 uersa Christiana Rep. fideles decedunt, sanctissi-

Suetonius
 in Claudio
 cap. 21.

Electus
 anno 1652.
 17. Martii.

mà celestis munificentia liberalitate, sacrificia di-
 uina è sacro illo tuo sacrificiorum velut gazophy-
 tacio (quod solum tributū tibi pendimus) dones; quò
 illas animas nobilissimā obligatione deuincias, &
 ceu supplici legatione mittas ad celum, coram istic
 pro illorum felicitate acturas, quorū quā beneuo-
 lentia, quā etiam beneficentia debet aliquid gratē
 memor Societas. Iam si eorum qui eò nauigiū
 appulere, ubi deinceps non poterunt metuere nau-
 fragium, ut loquitur Chrysostomus, tam sagax,
 tamq; industria tibi cura est; quid hi à te spera-
 bunt quorum vita fluctuat inter portum, ater-
 numq; naufragium; quasi naues poma portan-
 tes; aut naues, ut legunt alij, voluntatis, que
 sola, si patiatur, facit naufragium? Et certē, si
 militia, seu tentatio, seu, ut vertunt alij, pira-
 terium, piratarum sedes, est vita hominis super
 terram; iuuabis in supremo certamine milites tuos
 contra infernatem piratam habentem tunc iram
 magnam. At de his, satis. Verūm, Vite mihi scri-
 bende commissæ sunt! Nempe dum à morte, vlti-
 mē vite periodo, & rerum lineā, incipio, facio
 quod prudentes; in principio finem respicio: facio
 quod Palestini, alijq; , qui cū legunt, vel scri-
 bunt, à fine lineæ ordiuntur: facio quod aiunt ij
 qui illud; vitam meam annunciaui; legunt, mi-
 grationes meas. Vitas ergò scribo dum scribo
 migrationes. Et licebit hæc locupletare olim ex
 vitis, ac annuis. Prodeant interim his, veluti pro-
 dromi, sub uno conspectu positi; & profint: qui
 alias

Iob. 9. 6.

Iob. 7. 11.

Pl. 65. 9.

Epist. dedic.

aliàs ferè in otioso archiuÿ silentio latuissent.
Præclaræ sunt mortes Imperatoriæ, dicto ve-
teri: at religiosa longè securiores, & pretiosa.
Pretiosi fuere supremi dies Ludouici XI. Gallia-
rum Regis, medico suo quotidie quingentos au-
reos, pro extendenda vita industrià, numerantis.
Nobilius ex ultimis horũ quos hic narro diebus,
opera mea pretium spero, quia immortaliter du-
raturum. Horum ego supremum spiritum dum le-
go, legendumq; propono sanis, & agris, disco ac
doceo ad lectulas mortuales illud Philosophiæ
Theologiæ, ac sine paralogismis arguentis, quod
sapientibus religiosis suis (nempe Bonzijs) præ-
stituebat pro horà meditandi, teste S. Francisco
Xauerio, Præses. Cùm, inquit, extremo iam spi-
ritu mors vocem intercludit, si tum animæ è
corpore discedenti loquendi facultas detur,
quibus tandem verbis in illo digressu corpus
alloquatur suum. Sed Ave iterum, ac vale.
morituri te salutant. Vine Dei gloriæ, ac ad
maiolem Dei gloriàm, efficacitate suauissimà,
vti tuus est genius, prouehenda Societati, cuius es
DeCIMVS Generalis: sitq; Tibi felici Generali
Christus Assistent Pontifex. Romæ in Domino
Prof. Soc. Iesu 15. Augusti. die in celum Ass.
Matris Dei, Regine nostræ. anno MDCLVII.

Lib. 3.
ep. 4.

Ad Hebr.
c. 9. v. 116

GOSVIVINVS NICKEL SOCIET. IESV
Præpositus Generalis.

CUm librum, cui titulus ; *Pretiosa occupa-
tiones morientium in Societate Iesu;* à Pa-
tre Ioanne Nadasi nostræ Societatis Sa-
cerdote conscriptum aliquot nostri qui-
bus id commissum est recognouerint, &
in lucem edi posse probauerint; potesta-
tem facimus, vt typis mandetur, si ita ijs,
ad quos pertinet, videbitur: in cuius rei
testimonium has literas manu nostra sub-
scriptas, sigilloq; nostro munitas damus.
Romæ 4. Aprilis 1657.

Gosvvinus Nickel.

Imprimatur si videbitur Reuerendiss. Patri
Mag. Sacri Pal. Apost.

M. A. Episc. Ierap. Vicesg.

Imprimatur cum Protestatione.

*Fr. Georgius Rainoldus Magist. & Reuerendiss.
P. Sac. Apost. Pal. Mag. Socius. Ord. Præd.*

PRE-

PRETIOSARVM OCCVPATIONVM
I N D E X.

- Cap. I. **C**onfessio generalis non differenda.
Cap. II. **C** Frequens confessio: & sensus tenerior pietatis.
Cap. III. Viaticum, & crebra communio.
Cap. IV. Extrema unctio maturè petita.
Cap. V. Indulgentia. Iesus. Maria.
Cap. VI. Cultus SSS. Trinitatis.
Cap. VII. Ad voluntatem Dei aspirare.
Cap. VIII. Nunc testare quà intentione mori velis.
Cap. IX. Crucifixus, occupatio pretiosa.
Cap. X. Dulcis memoria Matris Dei.
Cap. XI. Beatiss. Virgini munusculum aliquod pro felici morte offerre.
Cap. XII. Sacra supellex morientis: Crucifixus, corona B. V. numisma cum indulgentijs, imagines, cereus Lauretanus, reliquia Sanctorum, cereus agnus Dei, aqua lustralis, libellus regularum, palma.
Cap. XIII. Familiaris erga Angelos pietas.
Cap. XIV. Inuocanda B. V. & Sancti.
Cap. XV. SS. PP. Ignatius, & Xauerius.
Cap. XVI. Legenda mors S. P. Ignatij: & felicitas morientium in Societate.
Cap. XVII. Mors ab alijs in Soc. pretiosè obita legenda.
Cap. XVIII. Gratia Deo agenda.
Cap. XIX. Si omni humanà ope te in morte videas destitutum, ut S. Xauerius, quid agendum.
Cap. XX. In doloribus aspirationes.
Cap. XXI. Alios orantes audiat eger.
Cap. XXII. De Patre spirituali, de fidelibus amicis,
de

de morte Io: Berchmans :

- Cap. XXIII. Pretiosa occupatio morientis, Humilitas.
Cap. XXIV. Obedientia morientium occupatio.
Cap. XXV. Sancta hilaritas, & patientia.
Cap. XXVI. Preces Sociorum, & industria postulanda.
Cap. XXVII. Lectio spiritualis.
Cap. XXVIII. Paranda in vita qua prelegantur in morte.
Cap. XXIX. Utendum preparationibus quas premisisti sanus.
Cap. XXX. Usus earum precum quas tibi preparasti.
Cap. XXXI. Providentia contra tentationes.
Cap. XXXII. Variæ sanorum, & aegrorum preparationes expendenda.
Cap. XXXIII. Cum finis vite imminere videtur, quid agendum. ubi B. Aloysij mors in puncta digesta.
Cap. XXXIV. Prima sani ad mortem apparatus; frequens mortis recordatio.
Cap. XXXV. Sub sacro se morti quotidie preparare.
Cap. XXXVI. Amicorum piè morientium, vel mortuorum meminisse.
Cap. XXXVII. Paratum esse in horas: nec mortis genus curare.
Cap. XXXVIII. Adesse moribundis libenter.
Cap. XXXIX. Monita morientium legere, & sequi.
Cap. XXXX. De satisfactione per morbum, dolores, &c. & de peccatis confessis; an possint iterum subijci clauibus.
Cap. XXXXI. Preces pro aegro, cum aegro, vel apud aegrum dicenda.

PRE-

PRETIOSAE
OCCUPATIONES
MORIENTIVM
IN SOCIETATE IESV.

CAPVT I. Prima occupatio pretiosa.

Confessio Generalis non differenda.

IOANNES Lauretanus Ro-
mani Collegij ædituus angli-
nà correptus est, citra metum
quidem aut opinionem pe-
riculi, non tamen citra pe-
riculum. Quare tamen morbus non tantus
erat, vt Ioannem lectulo sterneret, tantus
tamen erat, vt consuetam generalem sex
mensium exomologesim in tempus paulò
commodius putaret differendam, quò eam
attentè magis ac exactè obiret. Sed adeò
securum periculi Ioannem (& in eo alios,
vt sibi quantocyùs, & quàm optimè suis ra-
tionibus consulant) monuit *Deus*. Angelus
Custos (ita enim interpretari facile est) spe-
cie hominis irato vultu trucis Ioanni sese
ostendit per quietem, & lanceà minatus est,

verba

A

quòd

Sachin. p. 8.
histor. Soc.
anno 1570.
num. 17.

quòd tamdiu generalem semestrem confessionem distulisset. Ioannes eo viso, tametsi necdum tempus effluerat vsitatae sex mensium confessionis, adeoque nihil culpae à comperendinatione contraxisse sibi videri poterat, adeò tamen timore ac tremore concussus est, vt miram diuini oculi in ijs etiam vbi nos culpam nullam in nobis reperimus introspiciendis perspicientiam simul benignitatemque gratè reueritus, à capite, siue ab ipso vitæ exordio, non verò à semestri tantùm, arcessendam putauerit confessionem suam. id quod aperiente se die dum facit, superfusa repente pituitæ impetu intercepta, sed restituta diuino beneficio, loquendi facultate, ad finem deducta confessio est: & reliquis morientium præsijs armatus Ioannes, cum iam supremo se momento proximum videret, Quæso, inquit, Patres, fratresque abiecti in genua rogate pro me Beatissimam Dei Genitricem; semelque pronunciate *Salve Regina*. Illis Antiphonam finientibus, Ioannes vitam, quæ & ipsa breuis mortis quasi antiphona est, absoluit; vt Iesum benedictum fructum ventris Virginis post hoc exilium, sibi à *Maria* ostensum aspiceret in libertate filiorum Dei.

2 (Franciscum de Montalbo Villagartiensis tironum Domus annuæ anno 1623. 22. Iulij extinctum referunt: aiuntque illum de vni-

boup

uersa

uersa vita confessum, nihil mortalis noxæ vnquam admisisse. Hunc pia foemina cælum cum insigni gloriâ & palmâ pulcherrimâ subeuntem vidit.

3 P. Nicolaus Slaninus Pragæ anno 1649. 6. Aug. in ipsa Generali Confessione pertenda occupatus ad extrema vitæ peruenit. reliqua doloris & amoris actibus exquisitis impleuit, statim absolutus, vinctus, extinctus. Vir de sacro poenitentiaë tribunali sanctè meritus, Ecclesiastes ardens, & amabilis. In gratiarum actionem pro diuinis beneficijs sæpè animam pro holocausto amoris offerebat, illud in ore versans, se omnes, quos mundus vnquam vidisset morbos, aut videret, libentissimè toleraturum, si vel sic omnes mortales ad *Dei* amorem posset pellicere.

4 Gabriel Claros 76. annos natus, Madriti optimatibus iuxta & infimis charus, præ alijs præcipuam sibi esse voluit SS. Eucharistiaë colendæ, ac suæ conscientiaë excolendæ curam. Quotannis, vt se morti, ac sumendo Sanctissimo Christi Corpori, ipso eius Mysterij Festo die, pararet impensius, vniuersas conscientiaë rationes in Sacramento poenitentiaë exponebat. Et verò ipso Corp. Christi die morbo correptus, non diutiùs detentus in hac mortalitate est, quàm tota Eucharistici festi hebdomas elaboretur. cum quâ ipso octauo post festum & morbi die

(qui anno illo 1627. erat 10. Iunij) diem supremum vixit: quasi *Deus* consuetam illam eius quotannis pietatem hęc morte adeo opportunam voluerit commendare.

5. *P. Ludouicus de Fonte*, xv. die ante mortem, cum nullum morbi indicium ostenderet, confessorio suo tempus resolutionis suę instare affirmatę dixit, eoque totius vitę noxas per Sacramentum poenitentię expiauit. Latitię gestiebat ad mortis cogitationem: aiebatque Regio cuidam aulico, se leprosi illius instar esse, qui a venatore interrogatus, quare cantaret, respondit, eod, quod inter *Deum* & se, non nisi rudem, eumque iam caducum, sensimque cadentem corporis sui parietem interpositum videret, speraretque breui hoc impedimentum penitus auferendum. De mortis illius glorię erit locus agendi alijs. Non desunt qui peractę generalis confessione, vel etiam particulari, mortem ipsam obedienter, & patienter e *Dei* manu suscipiendam, ac dolores pro poenitentia, tanquam stipendium peccati & poenam, subire se velle dicant pro satisfactione; idque vt per hanc confessorij impositionem, satisficiant pro peccatis ex opere operato, ex vi Sacramenti, cuius integralis pars est satisfactio a confessorio imposita. vnde aiunt Confessorio: Pater, pro mea poenitentia applica etiam, vt quicquid in morbo isto, & morte
ipfa

ipsa boni fecero, & mali patienter sustinero, sit mihi in remissionem peccatorum, augmentum gratiæ, & præmium vitæ æternæ. quod ego punctum è S. Thoma, Soarez, Coningh, & Card. de Lugo aliàs fusiùs expono hìc.

6 P. Ioseph Guimera 1620. 4. Octobris. morte vitæ planè consentaneà sublatus è medio mortalitatis, ad immortales profectus est eo ipso die, quo alterum & octogesimum vitæ annum implebat; cùm 15. ætatis anno Societatem fuisset complexus. Hic vir, vt se morti securum sisteret, quo, poterat mentis ad *Deum* erectæ vigore, centies de peccatis dolens quotidie, centies quotidie à *Deo* dolenter peccatorum suorum veniam exposcebat. Cùm verò se timidiorẽ esse non nesciret, petebat à *Deo* quietam mortem, sine illa, quæ non nunquam in moribundis aduertitur, perturbatione timoris. Ad illam verò securitatem comparandam, præter eas, quas iam instituerat, confessiones, & frequentes quotidie actus, generalem de tota vitæ confessionem in partes diuisit, vt illam intra tres vel quatuor dies particulatim absolueret. Cùmque aliàs calore intolerabili æstua- ret, per illos tamen 3. vel 4. dies, quibus durauit confessio, quasi tempus ipsius confessionis reueritus ille æstus, cessabat tantisper; & postea iterùm reuertebatur. P. Ioseph autem inter pulcherrimam voluntatis suæ
cum

6 *Pretiosæ occupationes mor. in S.I.*

cum diuinâ coniunctionem, & dulcissimos in thesauro Sanguinis Christi repositæ spei actus, in suauem mortem tranquillus indormijt.

7 *P. Ioannes Saller*, qui anno 1630. 24. Martij Monachij defunctus est, narrauit aliquando sibi quendam de Societate post mortem conspectum disertè dixisse: Nisi in Societate esses, periturus eras. Nempe videt bonus *Deus* quæ quisque æternæ damnationis pericula, per eum ad quem à *Deo* vocatus est religiosum statum, effugiat. Prouidetque de aptis æternæ vitæ assequendæ medijs in tali ad quem te vocat statu; fortè in alio periturum. Extremum morbum quasi prælagiens, de tota vita in sæculo & religione transactâ confessus est.

8 Anno 1649. 26. Decemb. Ratisbonæ *Marcum Grandl* (de quo hic aliàs) inter Sacramentalem de tota vita Confessionem & absolutionem repente apoplexia, & mors opportuna occupauit.

Præstat tamen generalem hanc sui expiationem à sano fieri omninò tempore renouationis, vel annuorum exercitiorum, vel Iubilæi; apparatione illà, quæ fieret à breui morituro: & fortè scrupuloso cuiquam, si ita videretur, præceptum quoque accipiendum esset à Confessario, hæc non ampliùs repetendi, etiam sub mortem. *Confiteberis viuens,* inquit Ecclesiasticus, *uiuus, & sanus confiteberis,*

Eccli. 17.
V. 27.

ris,

ris, & laudabis Deum, & glorificaberis in miserationibus illius. Quàm magna misericordia Domini, & propitiatio illius conuertentibus ad se! Nec alienum est religiosis ista suggerere. Non abs re enim è vita S. Augustini illud pro lect. 6. in eius festo legendum nobis præscribit Ecclesia: In febrim incidit. Itaque, cum discessum è vita sibi instare intelligeret, Psalmos David, qui ad pœnitentiam pertinent, in conspectu positos, profusis lachrymis legebat. Solebat autem dicere: Neminem, etsi nullius sceleris sibi conscius esset, committere debere, ut sine pœnitentia migraret è vita.

CAP. II. *Secunda occupatio.*

Frequens Confessio: Sensus tenerior pietatis.

Recogitatis (eo modo, quo Confessarius iudicabit) omnibus annis vitæ in amaritudine animæ, restat, ut morbo durante particulares confessiones crebrius fiant, ad securitatem maiorem, ad purgatorij compendium, ad cumulum meritorum.

B. Stanislaus Kostka S.I. tyro, iam olim Viennæ Austriæ à S. Barbara visitatus, & ab Angelis Eucharistiâ refectus, à Beatissima Deipara, Iesu paruulo in amplexus in lectulum porrecto, recreatus, & sanatus, atque Societatem Iesu ingredi iussus, cum Romæ ipsis

Augu-

Augusti Kalendis P. Petrum Canisium tyro-
 nibus de optima mensis, tanquam vitæ po-
 stremus is esset, transigendi ratione dicentem
 audisset, id verò in rem suam interpretatus,
 & S. Laurentium eius mensis Patronum sorte
 consuetà sibi obtigisse lætus, in illius perui-
 gilio disciplinà, & alijs sese affligendi arti-
 bus, ipso verò die post Sacrum Epulum,
 infimis culinæ officijs ad meridiem vsque
 deditus, illum coluit. Leni deinde correptus
 morbo, & in lectulum concedere iussus; prius
 quàm lectulum conscenderet, fixis humi an-
 te lectum genibus, breui oratione factà, signo
 Crucis lectulo benedixit, hilaritate amœnà
 quàm solebat, dicens: Si ita placet *Deo* meo,
 vt ex hoc lectulo nunquam surgam, fiat eius
 voluntas. Febri postea cùm arderet, Clau-
 dio Aquaiuæ, qui ægrum Commilitonem,
 inuisebat, dixit, se, internuncio & causæ suæ
 Patrono S. Laurentio, à Beatissima *Dei* Matre
 vnà cum Illà assumi petiisse, ac sperare pre-
 ces non irritas cecidisse. Sunt, qui dicant,
 Stanislaum super ea re per S. Laurentium
 litteras B.V. *Marie* scripsisse, siue libellum
 supplicem porrexisse. Et verò vbi ne pericu-
 lum quidem suspicabantur alij, mors fuit,
 quæ tertio tertianæ febriculæ accessu rapuit
 Stanislaum. In aliud cubiculum deductus,
 disertè dixit, se ibi moriturum. Vltimo ve-
 rò vitæ die, aiebat, se illà *Virginis Assumptæ*
 nocte

nocte migraturum; idq; affirmavit non semel, quicquid alij dicerent, citra mortis periculum esse morbum. Humi tandem abiectus iacere impetrauit: ubi sibi planè præsens, ac ijs, quæ dicebantur piè respondens poenitentiam expiatus ad Eucharistiæ præsentiam amœnâ hilaritate toto ore perfusus gestiebat. Sacramentis Eucharistiæ, atque vntionis extremæ incredibili dulcissimæ voluptatis sensu æstuans communitus est. & deinde Rectori, Tempus breue est, inquit, reliquum est, vt præparemus nos. Et quasi pro mortis apparatu hætenus nihil fecisset, ex integro à capite præparationem ordiri voluit, & conscientiam semel, ac paulò post iterum, religiosâ planè accuratione ab omnibus, quæ tenero animo adhærere poterant, labeculis expurgauit: Patre, qui confitentem audierat, illum de ijs, quæ ad consequendam in illo articulo plenariam in Societate Iesu morientibus dari consuetam Indulgentiam necessaria erant, commonefaciente. Tunc placato quasi iam Deo, à fratribus etiam, quos inter velut inter Angelos indignum se versari aliàs dicere consueuerat, veniam petijt exempli, si quod fortè loci Sanctitate minùs dignum præbuisset. Tandem vltimas illas vitæ, atque temporis à Deo ad lucra æternitatis concessi particulas intentiùs, & sanctiùs occupare conatus, vsitatas, & illi tempori ac-

Indulgentiæ
procurandæ

Gratiæ a-
gendæ.

comodas, Sanctorum preces innocentissimâ cordis attentione recitauit. Inde petitam Iesu Cruci affixi effigiem, manu tenens, eam que totius Passionis memoriam continet, orationem cum Patre dixit. Deinde morientem, in Crucis lecto Iesum amoeno oris risu, & suaui pectoris calore allocutus; *Gratias*, aiebat, *gratias tibi, benignissime Domine, pro beneficiis erga me tuis!* *Gratias Tibi, Deus, quòd me creaueris!* *Gratias Tibi, Iesu Crucifixe mi, quòd me tuo, tuo Sanguine redemeris!* *Gratias Tibi, quòd me ad Religionem vocaueris!* *Gratias Tibi, pro omnibus & singulis aliis Beneficiis tuis!* *Parce! parce! parce! Domine! & accipe Spiritum meum!* Plura similia bona verba cor illius eructabat æstuans Deo. Mox ore tacito, & ad suauiem quendam pietatis gestum, gustumq; composito, coniectis, & defixis nunc in illam, nunc in hanc pendentis Iesu partem oculis, quantâ quantâ potuit religiosissimi oris reuerentiâ Christi stigmata osculis vltimis adoraturus, à pedibus inchoauit, & fursum ascendit per singula suauiando. A Iesu ad Mariam progressus, petitam, porrectamque dulcissimæ Dei Parentis, Matris suæ, effigiem, coram qua preces fundere consueuerat, amplexu quàm potuit amantissimo, & osculo veneratus, Illi salue, ac vale dixit, initium amplexuum æternorum; cùmque Patrum quidam quæreret; *Eccur B. V. Coro-*

coronam manu gestaret, lubridenti similis respondit: *Ad honorem mee Matris; & simul pendentem è Patris Rosario B. V. imaginem exosculatus, audito quòd breuì in cælo suæ illius Matris manum esset exosculaturus, dulcissimè tripudiare est visus. Mox electorum in tutelam cæli ciuium nomina sibi voluit è præparato ad id catalogo recitari, vnà cum ijs, quos in singulos menses protectores acceperat; & in rationario sui libelli descripserat: ad quorum opem sibi demerendam Sociorum preces implorabat. His demum ex animi sententia peractis, post expurgatum, iterùm iterùmque conscientie intimæ sinum, post aduocatos in auxilium *Iesum, Mariam, ac Beatos Cælites, acceptumque viaticum, & datum mundo vltimum valedicentis verbum, num quid quod molestiam crearet, haberet interrogatus, respondit, nihil se habere: Num verò paratus iam esset sequi euocantem Deum; dulcissimè colliquefcens igneo quodam & dolci suspirio, Paratum, aiebat, cor meum, Deus, paratum cor meum! Iam Stanislaus vltima egerat: vltimum erat, vt vltima pateretur. Manum alteram Rosario Mariano munitus, grana quædam piacularia indulgentijs mortis articulo accomodatis dotata sustinebat, alterà cereum mortualem accensum. His occupatę erant manus. Ore verò ad vltimum Domini osculum in quo**

Imago B.
Virg.

moreretur, modestissimè composito, post
 modicam, placidamque, ac sopori similem,
 quietem, quà in abscondito faciei Domini
 quiescebat, repentè suauissimà serenitate per-
 fusus, oculosque modestà hilaritate aperiens,
 quasi labijs dicere aliquid moliretur (putant
 Beatissimę Virginis clienti suo migranti præ-
 sentis tunc exhilaratum aspectu) *Iesum &*
Mariam pro supremo sacratissimoque solatio
 atque præsidio vltimùm identidem ingemi-
 nans dixit; & in pace in idipsum dormiens,
 & requiescens Romę ad S. Andream, pri-
 mitię in nouo illo templo dormientium, an-
 no 1568. ipsà nocte triumphalem Assumptę
Dei Matris diem inchoante, in agone dul-
 cissimo, inter plura indicia animi admirabili-
 ter gestientis, animam in notum iam olim
 in lectulo Viennensi *Iesu, Marię, Barbarę, ac*
Angelorum sinum, eternam illic etatem actu-
 rus, dedit, anno etatis 18. Societatis inite
 Mense 10. Audita est per quietē eadem nocte
 in Professorum Domo Romę à quodam, qui
 Stanislaum inuisere destinarat, vox affirmans,
 atque iterùm repetens, *Iam Stanislaus est in celo.*
Iam Stanislaus est in Cęlo! ibi me, teque ex-
pectat. Eamus! At ne nos ignis emēdatorius re-
moretur, eamus crebrà omninò peccatorum
confessione, Sacramentis reliquis, bono Patre
spirituali, fidelibus amicorū precibus, tenerà
solidàque erga Crucifixum, Deiparam Ago-
nizan-

nizantium Matrem, Angelos, Cœlitesque nostros pietate, diligentissimâ in acquirendis Indulgentijs accuratione, lectione sacrâ, & oratione, humilitate denique atque charitate, vndequaque muniti.

2 P. Robertus Card. Bellarminus cum ante Confessionem in morbo vltimo *animum iterum ac iterum repetito examine exploraret, ut confiteretur; & nihil reperiret, quod absolutioni Sacramentali sufficeret, clauibus iterum, seu absolutioni subiecit ea, quæ iam antea confessione deleuerat.* Totus verò nequid noxæ admitteret intentus, optabat animum adhuc vitæ quo se totum innocentissimæ vitæ daret. Inde à gemino amantissimè inuisentis se Pontificis amplexu, à Cardinalium non tam honorariâ, quàm deuotâ visitatione, nihil à Deo auocatus, querebatur, quòd de suo in domum eternitatis suæ profectu nuncium necdum acciperet: & suspirans; ò quam miserè falluntur, aiebat, qui cum perditè viuant, credunt, posse se laudabiliter mori! Deinde ad mortis nuncium exhilaratus, ijs occupationibus adiecit animum, per quas immaculatus Deo seruaretur, Fidei, Spei, Charitati exercendæ intentus. Vltimam Pontificis cum plenâ peccatorum ac pœnarum veniâ Benedictionem vt sanctè acciperet, *Generalem confessionem* obiuit, & aperto reuerenter capite accepit; atque ita Apostolico

stolico

Preces æ-
grī.

stolico Symbolo recitato, & Psalmo quinquagesimo, ac Dominicā, & Angelica precatōne sēpiūs repetita, interpositis tam sēpē quā piē *Iesu & Mariæ* nominibus, Crucifixo nunc super caput posito, nunc ad pectus per amplexum admoto, ijs, quę suggererantur precibus respondebat. Postea tamen sine voce iacuit, ea quę clariūs dicebantur intelligere visus: & clausis oculis, dum animę commendatio in Patrum frequentium coronā diceretur, mundam animam vir immaculatus *Deo* restituit, fer. 6. 17. Sept. 1621. anno vitę ferē octogesimo.

Hist. Soc.
p. 2. lib. 5.
num. 65.

3 *Aegidius Montanus* de aliquo suo, quod confessione iam olim eluerat, peccato (putant fuisse quandam inobedientiam, siue quod obedientiā non consultā ex vno domicilio in aliud se contulerit) vehementer sollicitus, morti vicinus hęc vidit, vt post eius mortem P. Emanuel Sa in publica adhortatione domi narrauit. Nocte intempestā dum vigilat *Aegidius*, videtque cubiculum, in quo iacebat, totum magno iucundoque completum lumine; visus ipse sibi est cubiculi tecto petefacto, ita vt cęlum pateret, sustolli in altum quasi plumbeā circumdatus veste, quę, tanquam colliquescente sensim, & collabente plumbo, quo *Aegidius* altiūs, attollebatur, hoc fiebat leuior. Cūque euectus tandem vsque ad solium augustissimum *Dei* esset,

esset, nec auderet oculos ad eius conspectum erigere, conscientia illius peccati, iussum à Deo bono animo esse; seque intueri: iam condonatum noxam, cuius pueret. Cùm igitur animo ex ijs verbis sumpto, fixisset in Deum oculos, eoq; spectaculo fruitus aliquamdiu esset, cognouisse, die Annunciationis. *Deipare* horà diei supremà sibi moriendum; & annuo circiter spatio duos insignes Collegij homines ereptum iri. Ita ibi rei veritatem, & ipsius Aegidij eo die, & PP. Hieronymi Bassi, ac Leonis Lilij consecuta mors affirmauere. Nostrum est plumbeam hanc, quà circumdati sumus, vestem crebrà confessione, verisque in ea doloris ac amoris actibus liquefacere, semperque faciliorem ad videndum Deum ascensum nobis parare.

Peccata venialia plurimum.

4. *P. Saluator Spinellus* Marchionis Fiscaldi Filius, Neapoli 23. Martij anno 1620. apparatus accuratè se se parans morti, felix occubuit. Nam præter selectissimos exquisitissimosque actus, qui morientes decent, ac locupletant, & quotidianam, quando per medicinas id licebat, Synaxim, frequentissimè confessus, frequentissimè absolui voluit, id quod illi, dato ab eo signo, factum etiam paulò ante quàm purgatam animam expiraret.

5. *P. Franciscus Robillardus* Parisiensis, anno 1620. 8. Decemb. Billomense Collegium

gium cum cęleſti, morte pulcherrimà, commutauit. Nam cum ſe morti queſitiffimis induſtrijs comparaffet, ſine querela patientiffimus, abſque intermiſſione orandi ſtudio addictiffimus, ipſo illo Mariano die ſacri viatici, & ſupremi olei Sacramentis inſtructus, cum animam iterum Sacramento expiaſſet, mors illum id quod poenitentię nomine orare iubebatur exequentem occupauit; &, quod aiunt, velut in flagranti Sacramenti poenitentię deprehenſum *Deus* miſericordiarum abſtulit, in miſericordia & miſerationibus coronandum.

6 *P. Antonius Aragonius* olim Dux Montaltus, & Princeps de Paterno, Neapoli anno 1631. 9. April. in Profeſſorum Domo Societatis *Ieſu* vota nuncupauit, inter dulces lacrymas, preſente Prorege, & Filio ſuo Principe, alijsque magnis; Filium, Societatem ampliffimè ac tenerrimè cordi vt haberet, rogauit, ſeque illi pro principali, ac precipuà hereditate deuotionem, & protectionem erga Societatem relinquere affirmauit. Mox *P. Vincentio Carafa* porrigente viaticum, & ſupremum vnctionis myſterium accepit. Tum noſtris, pro more, tanquam peregrè profecturus, amplexu valedixit, etiam Nouitijs. Votis, quę ediderat, ſuà manu ſcripſit: 15. Aprilis ad Societatem ciuium ſupernorum iter abſoluit anno etatis 45.
Chri-

Christi 1631. Præter *generalem*, quam, veluti Nouitius, votis præmisit *confessionem*, ait P. Vincentius, illum à præsentè Confessario *sæpius petiisse absolui*, quamdiu loqui poterat: vbi verò iam nec peccata verbis, nec dolorem testari poterat, *percusso suppliciter pectore flagitabat beneficium Sacramenti*, quod in sanguine agni tollit peccata mundi. Satisfactionis loco, patiebatur: & quidquid pateretur, offerebat *Deo*. ita dolore, frequenti Confessione, ac satisfactione sese perpurgabat. Per 12. dies non nisi bis modicum quidpiam comedit, cum non posset. Inedia hæc inter crebras confessiones illi pro poenitentia fuit. Toto corpore exulcerato, iam indusium in crustam induruerat, & sicca partes ac duræ corpus miserum, dum se verteret, lacerabant. Valetudinarij Præfectus, vt purulentum illud indusium forficibus partiretur, & eius loco aliud sensim ægro induceret, conabatur: sed negabat P. Antonius; verum aiebat, se hoc doloris quicquid esset ad finem vsque vitæ pati velle, in gratiam Crucifixi. Sic alternis & corporis & cordis dolore utroq; ad crebrò usurpati Poenitentia Sacramenti fructum vberiore percipiendum, ex opere operato, & operantis, sese disponebat, dum se lauandum Christi Sanguine, & suo se pure, ac vlceribus, duratoq; indusio vexandum daret. Hoc idem Sacramen-

tum Clypeus illi fuit contra insidias supremi hostis. Aiebat se ad prælium tentatoris gemino armorum genere esse potentissimè communitum: *Iesu sanguine, & Mariæ Dei Matris gratiâ*. Respondebat ergo cogitationibus suis identidem hæc sola, nec aliud: *Verum est me peccasse: nihil mereor. Verum habeo tutelarem Iesu sanguinem, & Mariæ matris gratiam*. idque generosè impavidus repetebat, præsentè semper ad manum Crucifixo cum Imagine, & Rosario Beatissimæ Matris, & libello Regularum, quæ quatuor vsq; ad mortem sibi charissima præ oculis & corde habebat, quasi Berchmanni morientis exemplo: quem etiam Crucifixum, & B. V. Imaginem, Filio suo Principi, vt se mortuo daretur, petiuit. M. Terefia de Spiritu Sancto in Cœnobio Carmelitanarum, P. Antonij olim Coniunx 15. Aprilis Confessario suo P. Erasmo Marotta Societatis *Iesu*, Panormi retulit, se circa horam 10. quâ ipsâ horâ P. Antonius Neapoli moriebatur, à somno excitatam, vocem audisse dicentem: *Surge, & ora, quia in hoc puncto moritur*. Adnotauit diem, & horam P. Marotta: & ecce à P. Carafa litteræ Neapoli, quæ P. Antonium 15. April. hora 10. mortalitati ereptum aiebant. Sic moritur iustus. At qui iustus est, per frequentem Confessionem iustificetur adhuc, qui Sanctus est, per eandem sanctificetur

tur

tur adhuc, & dicat Christo, & Confessario suo: Amplius, amplius laua me ab iniquitate meâ, & à peccato meo munda me.

7 P. *Laurentius Masonius* anno 1631. occubuit *quotidie bis confessus*, manè, ac vespèri. Neque id alienum à Religiosissimo quantumuis homine videatur. Sciunt viri Sancti de propitiato peccato nolle esse sine metu. Et ille P. *Ludovicus de Ponte* 16. Feb. 1624. morte sanctâ extinctus, cuius & cadauer, & euntem in Cælum animam stipare visi Angeli, qui ipso S. P. Ignatij festo die, præ multis visus est in Choro Beatorum, inter Societatis triumphantis Patres, fratresque consistere gloriosus; qui inter radios *Iesu* Nomen in pectore ferre conspectus est, vt alia taceam: ille Pater, moriens post Sacram Vnctionem, cum solus cum Crucifixo suprema misceret colloquia, hæc identidem quanto poterat sensu & contentione supplicabundus repetebat: *Domine! cum veneris iudicare, noli me condemnare!* P. *Jacobus Durand* Flexiæ mortem oppetijt anno 1653. 31. Martij. Conscientiam quotidianâ confessione purgabat in morbo semestri, semel quot mensibus generali de mense illo expiatione mundatus.

8 Denique in Societate fuere, qui desiderabant non ab ordinario tantum Confessario, verum, illo absente, ab alijs quoque,

ac alijs præsentibus præmissà Confessione, absolui: ac velut in ipso illo actu mori. Contigit id *P. Matthia Rorivæ* Mussiponti 9. Ian. 1636. qui horà post mediam noctem quartà, vnà cum alijs è lecto surrexit. Cùm ecce tibi se apoplexià tentari sentiens, ad Confessarium adiit, eumque felici successu in cubiculo inuenit; peccata, velut moriturus, omnia expiauit; & cùm absolutionem acciperet, animam dedit. Sic in ità pactione conveniunt aliquando (id quod factum probè noui) cum Confessario aliqui, vt eadem quam in generali Confessione, ac in alijs particulatim dedere materià acceptà, pœnitentem moriẽtem in ipso agone, signo ab eo accepto, absoluant. Non absimile quid fuit id, quod cum *P. Petro Vurichto Anglo* euenit, quem, cùm in odium fidei in patibulo pendere, subtracto curru, inciperet, signo doloris paulò ante de peccatis præmisso, Confessarius, qui propè inter turbam erat, ritè absoluit. *Eccli. 18. v. 21. 22. Ante languorem humiliate; & in tempore infirmitatis ostende conuersationem tuam. Non impediaris orare semper: & ne verearis vsque ad mortem iustificari: quoniam merces Dei manet in æternum.* Certè si *S. Catharina Sueca Virgo* (vt vita eius 22. Martij habet) in supremo suo morbo bis teruè confitebatur quotidie, Si *B. Borgia* singulis item diebus ante sacrum semel, & semel

semel vesperi ante quietem conscientiam apud Confessarium expiabat; non video cur non possimus, vel non velimus per frequentem in morbo confessionem ad mortem usque iustificari: vt qui iustus est, iustificetur adhuc, & qui sanctus est, sanctificetur adhuc; & arte illà adhibità, quà præteritæ vitæ peccata aliqua cum quotidianis confessioni subiicimus dicamus Deo: Amplius laua me ab iniquitate meà, & à peccato meo munda me. quod alij legunt: *Plurimum laua me: multiplica lauare me: in multitudine, id est, exactissime laua me.* Et meritò nam nihil coinquinatum illuc, quò nos in morte properamus, ingreditur. Inter Confessiones autem toties factas maior longè spes est, vnã quãpiam, vel plures, si non omnes, factas esse cum debiti doloris, amoris, accurationis apparatione. Et qui toties lauat à malicia cor suum, & dealbat animam suam in Sanguine Agni; cum spei incremento, Caritas quoque & gratia Sacramentalis ex opere operato illi crescit, itemque cumulus satisfactionis; & purgatorij ignis Christi Sanguine sensim minuitur, vel planè extinguitur: augetur efficacia actuum fidei, spei, Charitatis, aliarumque virtutum, quas tunc elicimus. vnde magis exaggerato gratiæ vi Sacramenti auctè cumulo, gloria quoque augetur; dolores ipsi nostri, & mors, Christi morti vnita cedit nobis quasi
pro

Psal. 50.

Vide Vatabulum, & hebr. vers.

pro pœnitentia in satisfactionem; tentationum vis, aciesque, ac dæmonis magnam iram tunc habentis audacia retunditur; auxilia, gratiæ cumulantur, quæ hic & nunc sunt maximè necessaria, & opportuna; Ipsa Beatissima Virgo, Angeli, & Sancti ad nos in curriculo tanti periculi pleno adiuuandos eò magis sunt proni, quò nos magis conari vident, vt immaculati aspiremus ad Societatem Ciuium Supernorum: & diuinæ liberalitatis omnipotens munificentia nunquam se finet à nostra diligentia superari. Sed & sicut descendit tunc ad nos dæmon habens iram magnam, sciens quia modicum tempus habet: ita *Deus*, & *Confessarius* habentes misericordiam & charitatem magnam, descendunt ad nos liberaliter iuuandos, scientes quia modicum tempus habemus. Quocirca prouidendum est, vt ne nobis ipsi defimus per accuratorem magnam ad absolutionem sæpiùs obtinendam. Cum decentia tamen fieri debet frequens illa Confessio, & cum reuerentiâ, vt monet Suarez; & ait huius iterationis causam vel occasionem iuxta vniuscuiusque deuotionem prudenter iudicari debere: affertque Richardum, qui dicit, hanc repetitionem decere posse, quotiescunque homo mouetur nouo motu deuotionis, erubescentiæ, & doloris. Cœterùm, vt S. Bernardi verbis absoluiam; *Hoc fiducia, & consolationis accipite,*

Suar. de
pen. disp.
18. l. 4. n. 10

S. 3. de. SS.
Petro, &
Paulo.

pite, fratres, ut ad Dominum iam conuersos non nimis cruciet prætorum conscientia delictorum; sed tantum humiliet vos.

CAP. III. Tertia occupatio.

In viatico sumendo apparatus, & crebra

Communio.

In *Iacobo Ledesma*, de puritate, & sua in Societate ad mortem usque constantiâ sollicito *Augustæ* Christus ipse apparuit, & vtrumque promisit; & *Brixia* *Maria Deipara* solis instar resplenduit, vnâ cum comitibus *S. Mar. Magd. S. Cathar. Virg. & Martyre*, & *S. Cath. Senensi* Virgine Christo *Iesu & Maria* charissimâ. Mox promisso illi vtroque dono, felix auctarium adiecit liberalissima *Dei Mater*; fore nimirum, vt rursus ad finem vitæ, præsentem sibi *Cæli Reginam* aspiceret; id ipsum suauissimè adpromittente *Magdalenâ*, & *Catharinâ* vtrâque: quæ cum recederent, cantu *Ledesmam* suauissimo recrearunt. Et quidni promissis steterit & illa, & illæ, moriente *Iacobo*? Allato certè *Viatico*, *Iacobus*, manibus atque oculis in cælum sublatis, clarâ voce longam habuit orationem, quâ diuinissimam *Trinitatem*, omnesque cum *Regina cæli* Sanctos, ac *Beatos* inuocans, etiam *Societatis Parenti Ignatio*, quem

Hist. Soc.
par. 2. lib. I
n. 64. p. 4.
lib. 3. n. 15.

quem cum summa veneratione Sanctum appellare semper consueuerat, suam animam commendauit, multum lacrymans; & collacrymantibus qui circumstabant, quorum viscera ad conspectum, & verba tantæ pietatis, insolitis ignibus æstuabant. Apertis demum Confessario quibusdam diuinæ erga se pietatis argumentis, quæ aperire ad Dei gloriam iuebatur, inter suauissimos animi æstuantis calores fructum vitæ sanctæ, mortem sanctam, accepit. Ioannem Brionium narrat hist. Soc. quotidie Angelorum pane refectum ad extremum vsque, pridie quàm moreretur, id est 7. Kal. Febr. allatâ SS. Hostiâ conspectâ, ad illa verba: *Ecce agnus Dei &c.* in extasim raptum, & sensuum impotem diu perstitisse.

Sachin. an-
no 1580.
num. 207.

1594. Coll.
Anglic.

2 Annua Romanæ de quodam nostro moriente, cuius nomen in obscuro est, ita habent: Cùm votis pronuntiatis, extremum viaticum sumpsisset, illa disertè verba exclamauit: *Cor meum à me transijt, & abiit post Iesum.* Amoris ista sunt: à timore amori addet aculeum, & acimonia id quod affero. Cameraci P. Ioannes Le Clerquius vitam finiebat. Multa in illo in omni vita præclara fuere studij indefessi, sanctæ diligentia, charitatisque semper sui prodigæ documenta. In morbo, & morte, ex omni virtutum choro, quas viuens amaue-

1651. 21.
Octobr.

amauerat, humilitatem, & Sanctum timorem
elegit. His ornatus *ultima Dei mensa* adesse
voluit conuiuia, conscius mortis suæ. In mor-
bo sæpè illi in ore ille versus, & nihil illo cre-
brius:

Quærens me sedisti lassus;

Redemisti, Crucem passus,

Tantus labor non sit cassus!

Iaculato-
ria.

Ultimo viatico reficiendus, ad illa Sacer-
dotis verba; *Ecce agnus Dei, &c.* in hæc eru-
pit magno cum suo, tum audentium sensu.
*O Bone Iesu! qui isthic es agnus mitissimus; sed
post biduum eris Index meus! Esto mihi verè
agnus! & suavis Index.* Atque in hac senten-
tia ingeminandâ, expendendâ biduum vitæ
supremum posuit: & post biduum, ad iudi-
cium, & ut sperare valdè fas est, ad coenam
nuptiarum agni, morte suavi dissolutus dis-
cessit.

3 *Stephanum Fresen* Treuiris decimo ty-
rocinijs mense mortalis vita deseruit ipso
Christi Natali die. Dulci erga Deum, & Dei
Matrem spe accensus infernum non timebat,
Mariam non sine lacrymis identidem ita
compellans: *En, Mater, Te inspirante, &
adiuuante ad Societatem Filij tui accessi. Fac
ergo ut per te in eadem Filio tuo, Tibique ser-
uiam, vel certè moriar.* In magno moriendi
& desiderio & spe, dolorum acerbitatem ac-
sitam suam Christi fæti ac doloribus coniun-

An. 1621.

Nostra
Christi me-
ritis coniu-
genda.

D gebat;

gebat; cùmq; *Sacratissimo Viatico* instruere-
tur ad mortem, vti sæpè aliàs, & semper cum
lachrymis vbertim manantibus, illo Sacra-
mento reficeretur, ita tunc vltimùm illo potiri
gestiens, totis quibus poterat vocis viribus, *In*
hoc est victoria! exclamavit.

4 *Petrus Ribecius* charitate, ac mirà cum
Deo coniunctione, patiendiq; fortitudine,
præstans, cùm 6. Octobris anno 1629. Bru-
gis moreretur, liquidis, & totum animum,
suauissimè inundantibus pulcherrimæ volu-
ptatis delicijs perfusus corde intimo gestie-
bat: & coram Christo in Eucharistia pro *Via-*
rico allatà præsentè plenus lætitiarum cele-
stium desiderare se aiebat, omnes quotquot
in vniuersa Prouincia essent vocationis suæ
vel desertores, vel in illa dubij, aut illam non
æquè ac par est æstimantes, adessent coram,
ad suum lectulum mortualem, & suam in
illo tanti discriminis pleno rerum summa-
rum articulo felicitatem, dulcedinem, &
plenam serenissimæ voluptatis quasi securita-
tem oculis vsurparent: illam enim tantam
intus esse in præcordijs, quantam nunquam
existimasse aiebat in cor hominis posse de-
scendere. Simili lætitià gestientem vidit
Sebastianum de Sà Valetudinarij præfectum,
accuratà charitate, peritià, & impigritate,
iucundà planè insignem *Domus Professa*
Vlyssiponensis, cùm expiraret. Eo qui illi
supre-

Vocatio.

1694. 23.
Maij.

supremus fuit die ad templum S. Synaxim
accepturus cum descenderet, dixit, se illam
per modum *viatici* accepturum. E templo
redux, à P. Præposito extremam unctiōnem
expetijt, sed eam tunc non impetrauit. Altà
iam nocte, impensè idem vrgentem tandem
supremo oleo unxere; & ille eà ipsà nocte,
diuina semper corde ac ore versans, læto fine
decessit.

5 Doleæ Ioannes Franciscus Cassagnius 1636. 26.
Auenionensis 22. ætatis, quinto Societatis Septembr.
anno à consummato Philosophiæ cursu atti-
git immortalitatis beatæ metam. Hic Pa-
rentibus ita exemplo præiuit, vt vbi illum
Societati dedidère, parens vterq; se alius in
aliam religionem abdiderit. Ipse verò suæ
vocationis, & absconditi in mysterio Eucha-
ristico *Dei Iesu* amantissimus, cum Sacro *Via-*
tico reficiendus esset, in genua super lectulum
se erexit; & pro suprema, ad Cæleste ferculum
præparatione, è consuetà Sacramenti votorum
formulà se Deo iterum deuouit. Formula
votorum.

6 Andreas Dedrusinus sedecim annos na-
tus intemeratæ innocentie absq; vlla grauior-
is noxæ illuue adolescens Tyrocini anno
secundo, Viennæ Austriæ puram animam, 1649. 20.
reddidit Creatori. Huic pro pretioso ad Iul.
mortem apparatus opperiendam comœatu
concessum est, vt supremis vitæ, iam occasui
vicinæ, temporibus, cum ita per morbum, P. Ioannes
Rottenhe-
usler in lit.
ad P. Vic.
Gen, datis.

Lectio Spi-
ritualis.

Dies ira,
&c.

Stabat Ma-
ter.

liceret, ac id ipse flagrantissimè flagitaret, & pane Angelico quotidie vesceretur. Vota, quæ ad morbi primordia nuncupauerat, ante Sacrosancti *Viatici* vsurpationem renouauit; vt se Deo suo prius daret, quàm illum in Sacramento acciperet. Quotidianæ illi Communioni, ac morti pedetentim aduentanti se ita comparabat, vt sacrâ lectione ignem illum vellet semper accendi vehementius, accensumq; foueri. Legebantur illi S. Augustini *Selecta Soliloquia*, & quadam è Thoma de Kempis de cælesti Patria; itemq; *Dies ira & dies illa, &c.* ac demum commendatio animæ apud migrantes vsitata. Quin & *Stabat Mater dolorosa*, cum quasi canentis in modum recitari audiret, molitus est & ipse vel canens, vel canenti non absimilis ea prosequi quæ audiebat. Ita diem ab Eucharistico epulo inchoatum in pretiosissimis collocabat. Cum ad eliciendos altioris erga diuinam bonitatem, ac pulchritudinem amoris actus inuitaretur, licet se horum nihil assequi modestissimè affirmaret, profundos tamen pleni ac efferuescentis cordis æstus luculentissimis in vultu significationibus prodebat. Ego ad illum visendum ductus, reperi totum in exquisita quadam optimè moriendi industria occupatum, & cupidum postremas vitæ adhuc reliquæ particulas quàm pretiosissimis occupationibus adornare; ideòq; cupidè audire, quæ

quæ extremo tempore idonea dicebantur. Vnde vigesima Iulij die repente hilariter, apud circumfusos Nouitios ita cœpit: Ecce, mei charissimi, iam Dominus *Deus* meus me totum paulatim minuit. Orate pro me. Cras vadam ad Patrem meum. Ipso migrationis die valetudinarij curatorem interrogauit; Ecqui essent adolescentes illi qui ad conclauem aduenissent? illo negante vltos esse; discretè iterum affirmauit, à se isthic visos. In agone luctanti opem vt ferrent qui aderant, commendationem animæ recitabant vnà omnes. Sub cuius finem ab agone non longo ad se reuersus, & plenè sui compos, ipso quoheri dixerat die ad Patrem abiit, extremà vnctione vltro petita semel, Sanctissimo Eucharistiæ ferculo quotidie communitus. Ita longà septem mensium patientià, peccati mortalis semper inconscijs, pulchram vitæ innocentiam selectis virtutum nobilium actibus, & morte innocentium adornauit.

Quotidiana in morbo communio.

7 Valdè aduertitur à Superioribus, & valetud. Præfctis in Societate, vt æger absq; viatico non decedat inter tot incerta morborum: vnde præstat id agere tempestiuè. Imò, si per morbum id liceat, Vincentius Carrafa Præpositus Generalis in literis ad Prouinciales datis illos monet, vt ægris quotidianam Sacre Communionis opportunitatem deesse non sinant. Neque vno in loco id fit,

vt ægri

obbb.

1648. 25. Jan. ut agri Patres dum sacrificare non possunt, si morbus id ferat, quotidie Sacram Synaxim accipiant. Nec id singulare censeri debet. Literæ Vincentij: *Visum est mihi, inquit, nemini denegandum id solatij, nec Sacerdotibus, etiamsi quotidie pane caelesti vesci vellent. Ex postea: Provideat R. V. ne ullis, & presertim Sacerdotibus, desit hæc spiritualis refectio, tum ad incrementum solatij, tum ad muniendos aegrotos firmiore patientiâ contra vim morbi. Sic ibi. Nempe quod Albuquerqueus ille in periculo naufragij apud Indos fecit, cum, sublato in humeros paruulo, Dei misericordiam per illius paruuli innocentiam imploravit: hoc in Communione agit æger; ne in portu vitæ æternum naufragium patiatur, Christo, quem istic accepit, æterni Patris oculis ostenso. Ipse est propitiatio pro peccatis nostris: ipse est Spiritus oris nostri Christus, viaticum itinerum æternitatis, alimonia vitæ, antidotum, pharmacum immortalitatis, morientium vita, pignus, & gloria. S. Ioannes Chrysostomus ait, se id ab eo habere, qui id & viderit ipse, & audierit, quòd qui de vita hac emigraturi sunt, si mysteriorum huiusmodi cum pura, ac munda conscientia fuerint participes, spiritum efflaturi, ab Angelis illorum corpora satellitum more stipantibus, propter assumptum illud sacrum, hinc rectâ in Cælum abducantur.*

Thren. 4.
20.

Lib. 6. de
Sacerdotio
cap. 4.

SS. Synaxis
efficacitas.

Addo

8 Addo hîc, docere quosdam, & etiam Gasparem Hurtadum, eum, qui benè valens communicauit manè, debere eadem die, mortis periculo adueniente, iterùm communicare. Alij aiunt nec teneri, nec posse: alij deniq; non teneri, sed posse. Imò fecisse id viros non indoctos, vt æger qui manè ex deuotione Eucharistiam sumpserit, eodem die morbo ingrauescente eandem iterùm acceperit per modum viatici. Sed præstat intra vnum diem vnâ communionem esse contentum. Per modum autem viatici vix iterùm sumenda est; nisi fortè vnus mensis, aut, si valdè id æger desideret, vnus hebdomadæ intervallo.

9 Sacramentis acceptis quid non spei capere debet religiosus æger? Cùm enim ob Sacramenta quibus præparantur ad mortem, plures Catholicos saluari putent non vltimæ notæ Theologi; certè qui in Societate moritur, dicere Deo potest spe dulci plenus illud: In pace in idipsum dormiam, & requiescam; quoniam tu, Domine, singulariter in spe constituisti me. Ibi per eum amorem, quo æternum Patrem, Virginem Matrem, & omnes electos suos amat, agenda illi pro beneficijs totâ vitâ acceptis, & in æternitate destinatis gratiæ: petenda de peccatis, & de non eo quo par erat beneficiorum omnium vsu venia; flagitandum, vt vitam habeamus in nouissimo

ap. Card.
deLugo de
Euch. disp.
16.f.3.n.60

Viaticum
quomodo
sæpius dari
possit.

Suar.l.6.de
prædest. c.
3.num.6.

Spes in
morte.

Psal.4.9.

Occupatio
nes mentis
in vltima
Communi
one.

limo die, & gaudium nostrum sit plenum; vt nunquam nos separari à se permittat; vt mortem hanc nostram vnà cum vita omni antea-cta, in odorem suauitatis admittat; vt per merita omnium, qui pretiosà morte defuncti sunt, mortem nostram in conspectu suo faciat pretiosam; vt deniq; Corpus hoc Domini Nostri Iesu Christi custodiat animam nostram in vitam æternam. Amen.

CAP. IV. Quarta occupatio pretiosa.

Extrema Vnctio maturè perita.

I *Extremæ Vnctionis Sacramento, totius vite Christianæ consummatio extremum vite nostræ, tanquam firmissimo præsidio, munivit Christus, vt docet Conc. Trid. quo munitus æger, & morbi incommoda, ac labores leuiùs fert, & tentationibus demonis calcaneo insidiantis faciliùs resistit; &, quod ait S. Iacobus, si in peccatis fuerit, remittuntur ei. Vnde in Societate in id incumbitur, vt hoc spei, & exeuntium Sacramentum maturè detur, infirmo tunc doloris de peccatis, & amoris actus frequentante, atque ad ea, quæ Sacerdos dicit respondente. Hoc Sacramentum, vt loquitur S. Thomas, actua-lem deuotionem in suscipiente requirit. & im-mediate hominem ad gloriam disponit. Quo-*

circa

Sefs. 14.

Ibid. c. 2.

Trid. c. 3.

Supplem.

3. p. q. 32. a.

4. & q. 29.

art. 1.

circa si æger per inconsiderantiam, vel per dolores, omittat illud petere; ad se id pertinere putent, superior, confessarius, sanitatis Præfectus, & qui ægro adsunt, vt id illi persuadeant; quò mundior proficiscatur anima, eò vbi actiones nostræ igne iudicabuntur. Implorandi omnes *Electi Dei*, qui vnquam hoc Sacramento sunt vsi, vt nobis gratiam impetrent illud suscipiendi tam sanctè quàm illud illi suscepere.

Suggerendum ægro, vt petat extremam vñctionem.

Quid in illa agendum.

2. *P. Petrus Canisius* dum extremum vñgeretur, totus in *Beatissimæ Virginis* Imagine aspiciendâ, & internis actibus erat occupatus. Plura de hoc Sacramento hinc passim occurrent.

3. *P. Vvolfgangus Grauenegg*, præclarum altæ virtutis nomen, quotidie, cubitum concessurus, vespertinâ diei totius expiatione, veluti sacro quodam extremæ vñctionis imitamento, vsus, in mortuali expirantium situ tantisper supinus, crucem fronti, oculis, auribus, alijsq; de more illius Sacramenti, sensibus impressit, additis accommodatis ad singulos sensus verbis. Verùm ne tantum externorum sensuum expiatione suam circumscriberet pietatem, frontem cruce muniens internos sensus expiauit in hæc verba: *Per istam Sanctam Crucem, & suam piissimam misericordiam indulgeat mihi Dominus, quicquid memoria, intellectu, voluntate, cogitatione de-*

1650. 20. Aug.

E

liqui.

liqui. Tum ad sensus reliquos accomodatà cuius verborum formulà expiandos progrediebatur, quotidie prouidus eternitatis; quam per magna ingentis ac pretiosis heroicarum virtutum actibus condite patientiè documentata Oeniponti est ingressus.

4 P. Ioannes Sanz Valentiaè anno ferè 1627. extremum vixit, Prouincià vniuersà præclare administratà, & virtutis egregiæ magnis exemplis valdè laudatus. Hic ab excitatore manè æger repertus, eodem die viatico instructus est. Extremam verò vntionem non nisi ægrè, ac repetitis frequenter precibus impetrauit, quòd mors non adeò propè adesse putaretur. Eo dum vngeretur, ipse respondit ad singula, tum cervical sibi accommodari iussit, & omnibus qui aderant (è quorum vno hæc habeo) benè precatus, reclinato in cervical capite, statim expirauit. Nonnulla quæ admirationem habent de illo postea comperta sunt.

CAP. V. Quinta occupatio pretiosa.

Indulgentia, & Iesus, Maria ultima ægri suspiria, verba ultima, tessera Indulgentiarum.

V Aldè accuratè aduertunt Superiores accuratiores, Confessarij, Præfectus, Valetudinarij, & ij qui ægros visunt, adeò-

adeòq; ipsi infirmi, vt nihil prætermittatur cum aliarum industriarum, tum indulgentiarum, quæ tali articulo sunt opportunæ e Societatis, & quinq; Sanctorum, alijsq; Indulgentijs. vnde curant, vt Psalmum 50. *Miserere ægri* dum possunt, dicant quotidie; *Iesus, & Maria* in eundem finem sæpè repetant. curant illis legi indulgentiarum compendia. De P. Simeone Riuere quanto in vsu habuerit vltimo vitæ anno SS. *Iesu & Maria* nomina, sic perhibent Annuæ Tolosana: Annum solidum, eo que amplius, horis singulis, stato quolibet quartæ partis interuallo sacrum, *Iesu, & Maria* nomen fixo consilio pronunciauit. P. Theodoricus Canisius, Petri frater, meritò Pater à *Iesu Maria* nuncupari potest, à singulari cum his beatissimis nominibus coniunctione, vltimisq; diuitijs. Hunc ad se visendum Friburgum venientem Petrus ita est allocutus: Vide, Theodrice, quid mortis meæ nuncius sit tibi allaturus. Lucernæ mensæ assidente cum alijs Theodorico, Petri Canisij mors, vti solet, legitur. Tum Theodoricus, apoplecticus repentè factus, omniumq; omninò oblitus est, etiam legendi, & sui nominis, atque loquendi. Hoc tamen occasu memoria ne tota illi memorandi facultas occidisse videretur, Theodorico *Iesus, Maria* semper in mente & linguà, fidelis, & vltima salutis tessera ita hæsit, vt qui nec suum, nec aliena

1610. pag.
219.

Tota muti
oratio;
*Iesus, Ma-
ria*;

nomina tenebat, teneret nomen *Iesu & Mariae*; quique alia pronunciare non poterat, hæc duo ex integro pronunciaret. reliqua turbatè omnia & confusè, ista sanctè. Literas ex integro se iterùm velle discere innuebat; sed frustra erat. Libello ergò precum grandi caractere *Iesus Maria* inscribi sibi voluit, atque hæc duo tantùm legere, & voce exprimere poterat. Legentes tamen audiendi avidus fuit, usque dum ultimo vitæ biennio ne id quidem assequeretur, quod legi audiebat. Manus illi ad omnia vel errans, vel prorsus inutilis: formando tamen Crucis signo frequens, & apta erat. Ita septem & amplius annos vixit semimortuus, piæ certè memoriæ à fidelitate retenti *Iesu & Mariae* nominis; cæterùm eorum omnium quæ retrò hæc sunt oblitæ. Extremo demum oleo expiatus, vocem *Iesu* tantùm & *Mariae* hæctenus addictam in hæc verba conatu magno adnifus expediuit: *Ad Calum! ad Calum!* Tum linguam suis iterùm *Iesu & Mariae* repetendis reddidit. Manus illi in formando Crucis signo elanguere, lingua ad balbutièm usque hebes iam *Iesum*, iam *Mariam* simul, nunc singulos tantùm referebat. *Iesum* dixerat ultimùm, cum os & linguam ad *Mariam* edicendam component, dicto iam *Ma*, vires ad reliqua defuere. Ita ille in ipso illius nominis medio elinguis toto viginti & amplius horarum spacio animam

mam duxit. Angelum vocabant ij qui candidos illius mores longo vsu experti amabant. *Iesum* dixit, *Mariam* dicebat, cum conticuit; reliquum perfecturus in Cælo: vbi *Dei* æternum memor delectabitur, & in memoria æterna erit iustus. In fronte, aiunt, post mortem signum Crucis, quod antea vitum non fuerat, obseruatum. Obijt Ingolstadij anno æt. 74. Societatis sub Ipso S.P.N. Ignatio initæ 52. Sint ergò *Iesu* & *Mariæ* nomina in ore morientis. Tesserariæ enim sunt hæ voces ad salutem nostram, & expertam alijs opem: atque ex Ecclesiæ thesauro plenariam in mortis articulo indulgentiam promittunt. Rogandus nunc Spiritus Sanctus, sine cuius ope illa benè cordatèq; dici non possunt, vt illa ori & cordi nostro nunc atque tunc pronuntianda ita ingerat, vt rem horum nominum ac thesauros consequi mereamur.

3 Certè *Ioannes Baptista Archintus* Mediolanensis, ante initam adhuc Societatem, candenti ferro *Iesus Maria* nobili pectori inussit, vt iam nemo dæmonum, aliorumvè hostium illi in Societate quarto ab ingressu anno, post præclara obedientiæ atque sui abijciendi exempla, inter dulcia hæc nomina ardentissimè ac sæpissimè dulcissimèq; ingeminata, morienti molestus esse potuerit, eò quòd stigmata Nominis D. N. *Iesu Christi*, & *Domine nostræ Mariæ Matris Iesu* in corpore suo

1606. 27.
Septemb.

Iesus Maria
pro indulgentiis
pronuncianda.
Antiph.
Veni S. Spiritus.

Hist. Soc.
p. 4. l. 2. n. 7.

Iesus Maria
inusta pectori.

suo portaret, geminas expectatæ salutis tef-
feras.

1634. 14.
Aug.

P.P. Thom.
Iazberinyi,
Adamus
Abœdt,
Georgius
Derkai.

4. *Matthias Vvagner* Austriacus Cremsen-
sis primæ innocentie iuuenis peste contactus,
Talbergæ teneram animam immaculato Iesu
& *Maria* dedit. Rosarium collo inseruit, Cru-
cifixum plurimis lachrymis, & amplexu exo-
sculatus, & allocutus est. Addidit pretiosa ad-
fidelem agonizantium Aduocatam, ad Ange-
lum, & cælites tutelares suspiria, breuibus
orandi formis concepta, etiam pro ijs qui mo-
rientem iuuabant: *Domine Iesu, aiebat, offero ti-
bi hanc meam mortem pro omnibus meis peccatis;
ac pro illis quoq; qui se mihi beneficos prestitere.*
*Maria Mater gratiæ, Mater misericordiæ; Tu me
ab hoste protege, & nunc in hora mortis suscipe.*
*Iesu Maria, mei dulcissimi amores, amore vestri
morian.* Deficiente iam voce, supremas vires
collegit, & dixit vltimum: *Hæc mihi nouissima
verba pro integra, plenariâq; indulgentia conse-
quenda sunt: Iesus! Maria! Ita nouissima ver-
ba dixit; & laxatis, quibus Crucifixum, ac mo-
rientium cereum tenebat manibus, ad æternam
concessit.*

1643.
3. Apr.

5. *Antuerpiæ* diem clausit extremum.
P. Ioannes de Tollenare, pulcherrimis, & inter
heroicas numerandis victorijs, ac multâ aliâ
dote, insignis. cuidam per triduum continen-
ter quotidie breuî se moriturum prædixit.
Moribundus ita se est allocutus: *Vbi hodie erim-
us?*

mus? Et explicatà in spem dulcissimam pietate sibi respondit: *In sinu Iesu, & Marię: & abijt.*

6) *Iesus, & Maria* totum Xauerij morientis erant solatium, cum nihil aliud esset, quo sese ad mortem componeret: *Iesu, fili David, aiebat, miserere mei! Mater Dei, memento mei!* Hęc nomina, item Ignatij Sanctum ac venerabile nomen, vnà cum nominibus sociorum; illi mortis felicitis quasi amuleta fuere. Cum enim illos habere secum non posset, ne sine illis uideret, ac moreretur, vestrum omnium nomina (inquit Societati Romam scribens) vestro chirographo in epistolis ad me missis subscripta, simul cum solenni Professionis mee formulà circumgesto. Cum his ille nominibus, velut in presentium Patrum corona, vite coronidem attigit, Et inde fortè selecta quedam nomina quidam vel asseruant, vel secum gestant, futura tunc sibi presidio. *Dexteram Xauerij Romę in Domo Prof. habemus in publicà Urbis confluentis veneratione. Si oblitus vnquam fuero tui, Societas Iesu, obliuioni detur dextera mea, inquit ille.* Certè mortuus est *Iesu, & Societatis Iesu* memor. quam ille sic depingit: *Et sanè mihi uidetur Societas Iesu nihil aliud esse, nisi Societas amoris.* Ita in Xauerij corde, & calamo *Iesus & amor*, synonyma erant. In *Iesu* ergo, id est, in amore mortuus, triumphantem *Iesu*, id est, amoris Societatem, cum *Iesu & Maria* nomine,

Nominā
sociorum
è collo ge-
stata.

L. 2. ep. 3.

l. 2. ep. 6.
Vocatio.
Ep. 9.
Societ. Iesu
Soc. est
amoris.

1552. 27
Dec.

mine, veluti tessera, est ingressus. Ad quam ille mortem summâ erga *Iesum* fiduciâ se comparabat; id quod suadebat & nobis: Quid tandem nobis, fratres, inquit, in extremo spiritu futurum putamus, nisi ad benè sperandum, atque ad *Dei* fiduciam nos exacuerimus in vitâ? Siquidem tum maioribus nos vndiq; cinctos periculis, tentationibus, ærumnis, vel animi vel corporis visuri sumus, quàm vnquam antea. Quocirca par est, eos, qui diuinû obsequij studio tenentur, paruis in rebus elaborare, seq; quàm maximè demittere, atque exinanire, vt sibi vel minimùm fidant, *Deo* verò plurimùm. Ideò coram se habebat *Crucifixum*, exinanitum *Iesum*; ideò *Mariam* fiduciæ suæ, seu sanctæ spei, Matrem suspirabat; & omnes optimè moriendi thesauros in duo hæc *Iesu*, & *Maria* nomina colligebat.

Accuratio
minimo-
rum est
præp. ad
fel. mortē.

Iesus in pe-
ctore.

Hist. Soc.
p. 4. 1577.
num. 305.

Coloff. 3.
17.

7 *Marina de Escobar P. Ludouicum de Ponte* à morte sibi conspectum persanctè affirmans, dixit in illius pectore radijs circumdatum *SS. Iesu* nomen fulsisse, radijs ad os vsque, ac per omne corpus latè porrectis.

8 *Comatio Coadiutori* morienti ex apoplexia, dimidiâ ante mortem horâ *Christus Dominus* conspiciendum se præbuit corporis oculis, magnâ fulgens gloriâ. quo è conspectu frater testificatus est, se ingenti cum lætitiâ & consolatione vitam relinquere.

9 *Omne quodcunq; facitis in verbo, aut in ope-*

opere, omnia in nomine D. N. Iesu Christi: inquit Paulus. Quare in hoc etiam nomine moriamur: iuxta frequens illud Alphonsi Rodriquez suspirium: Iesus, Maria, mei dulcissimi amores; patiar ego, moriar ego amore vestri: totus sim vester, & non meus, ita atque si nihil prorsus essem.

CAPUT VI.

Pretiosa occupatio in cultu præcipuo SSS. Trinitatis.

I Nunc, si unquam, laborandum, ut i. Jo. x. 36
 Societas nostra sit cum Patre, & Filio eius Iesu Christo. P. Ioannes Sebastianus pri- 1622. 21. Maij.
 die SSS. Trinitatis, anno ætatis 76. vitam, finijt, multæ, atque inter primos heroës referendæ virtutis vir, Multus fuit in colenda pretiosis, & sublimibus modis SSS. Trinitate; ad cuius diem se vitâ excessurum disertè cum alijs, tum P. Prouinciali affirmavit. P. Hieronymus Queyrot Damasci mortuus, pro mor- 1653. 8. Sept.
 tis leuamento, & felici apparatione, petiuit sibi offerri imaginem SSS. Trinitatis, & defixos in illam oculos felici morte clausit; eadem per omnem vitam tenerè, solidèq; addictus.

2 P. Gaspar de Georgijs Taurinensis Collegij Minister decennio, suum erga SSS. Tri-

F nita-

annus Tau
rin. 1598.

Religio-
so dulcis
mors.

Obiit 17.
Febr.

nitatem affectum, & propensionem ostendit etiam in morbo, ubi per sex menses vix pelle ac ossibus hærens, inter acerbos dolores suavissimæ spectaculum patientiæ fuit sine querela, vel signo edito. Præclarè, ac piè omninò dixit ad Sociorum coronam tertio ante mortem die. Cuidam verò ex intimis, Mi Pater, inquit, mi Pater, nunquam credidissem, virum religiosum ante suum obitum tantà frui animi tranquillitate ac voluptate, quantam ego vix capere possum; ut mihi iam videar, minimè quidem dignus, sed *Dei* mei clementiæ, cælesti felicitati religiosi viris. destinatæ, appropinquare. Postremò id enixè petijt à P. Rectore, socijsq; , ut statim atque animam exhalasset, ter Christi Domini ad *Deum* Patrem, & Gabrielis Archangeli ad *Mariam* Virginem oratiunculam recitarent in venerationem *SSS. Trinitatis*; præsertim verò in gratiarum actionem pro beneficio accepto religiosæ vocationis, atque perfectæ perseuerantiæ.

3. *Hieronymus Bignottus* cùm Posnaniæ Theologiæ daret operam, regularum in omni occasione, loco, tempore religiosissimè retinens, sub mortem P. Spirituali, qui aderat, quasi rarum dicere aliquid velle videbatur; sed conantem vires destituere: hæc tamen tanquam eorum quæ dicere tentabat indicem, identidem ingeminare auditus est: O

quan-

quanta est letitia Beatissimæ Matris, & cum ea Beatorum Societatis in conspectu SSS. Trinitatis! Illuc & ipse concessit.

1620. 7.
Aug.

4 P. Alexander Regourd, à nono ætatis anno Societatis adeundæ semper cupientissimus, in illà postea, virtute, doctrinà, dicendi dono conspicuus, in Cadurcensi, cui præerat, Collegio vitam finijt. Mortem adeò non timuit, vt repetito illi veteri dicto planè suauiter acquiesceret: *Mortale corpus murus est, ultra quem Deus est.* Vitam quomodo amaret, exemplo à S. P. Ignatio deprompto ostendit, dum identidem ingeminaret familiarissimum apophthema: *Si longior mea vita, etiam cum incertitudine vite æternæ, diuina gloriæ propaganda utilis esset, vellem vel hoc periculo emere accessionem illam gloriæ Dei mei.* Petità à præsentem Prouinciæ Præposito vltimum loquendi venià, & obtentà, summà contentione ac ardore semineces has voces, ita vt potuit, eluctatus est: *Morior in adoratione lætræ SSS. Trinitatis, & hyperdulie Beatissimæ Virginis.*

1635. 26.
Apr.

Hyperdulie cultus
B. V.

5 P. Ioannes Falco Moguntiaë vltimum vitæ diem clausit. Cùm per dolores, & alia morbi incommoda, se adeò ardentem quàm cupiebat in Deum effundere non posset, plenus fiducia dulciore, ita SSS. Trinitatem alloqui est auditus: *Tu scis, SSS. Trinitas, quomodo nil aliud in vita mea quæsierim, quàm vt*

1626. 14.
Sept.

Labores
anteacti
sunt solatio morien-
ti.

Deside-
rium cæle-
stis patriæ.

amorem tuum omnibus hominibus imprime-
rem: quæ hunc in finem excogitarim media,
quos labores subierim, tu nosti optimè. Quan-
do igitur id agere per infirmitatem iam non
licet, suscipe voluntatem meam, &c. Propè iam
aberat à supremo vitæ actu, cum à *SSS. Trini-
tate*, ad *Iesu, Maria* ac cælestis Societatis me-
moriæ conuersus, identidem repetebat: O
me felicem, ac beatum, si forsan hodiè post
pauculas horas anima mea ad Dominam
meam Sanctam *Mariam* perueniat, & Sanctis
Societatis nostræ sociata præsidibus, æternâ
D.N. Iesu Christi gloriâ, cum Angelis, ac Bea-
tis perfruatur! Cuidam verò ex ijs: qui ade-
rant: *sequentem*, inquit, *noctem habebō valdè
difficilem: sed tamen misericordias Domini in
æternum cantabo*.

Pulchritu-
do Dei.

1608.

6 *Hieronymus Cignardus* nobilissimus ado-
lescens, domi & foris pulchrum scholastici
diuinè studia tractantis exemplar, plenam
dulcioris lætitiæ segetem colligebat, ex ea
quam impressam tenerè menti gestabat diui-
næ pulchritudinis imagine. Inde illi *Cremonæ*
agro mirificè amabilis de bonitate, pul-
chritudine, alijsq; diuinæ *Trinitatis* veluti do-
tibus loquendi vbertas, atque solatium, hoc
sibi leuamenti ne tolleretur impensè rogan-
tis. Octauâ à solis vltimo Ianuarij obeuntis
horâ, nocte 1. Februarij diem ingrediente so-
lutus vitâ *Cræmonæ*, eadem horâ condisci-
pulo

pulo cuiusdam suo Philosophiæ Studioſo Mediolani viſus, & dicere eſt auditus: *Ego vado.* Item aliàs eidem ſe, gloriæ plenâ cum lætitiâ oſtendit, eumq; ſuaviſſimo gaudio perſuſum reliquit.

7 *P. Franciſcus Foliannus* diuiniſſimæ *Trinitati*, ſi vllus, voluntate ſummâ addictus, Romæ obiit, vltimo vitæ triduo totus in *SSS. Trinit.* cogitatione defixus: quæ illum cogitatio ab ijs, quæ coram dicebantur, & ab omni doloris ſenſu abſorbere videbatur. Tres digitos in triangulum collectos cordi impoſuit, & vixit! quodam etiam *SSS. Trinit.* veſtigio poſtea in corde reperto, triplici nempe carunculâ, inſtar flammulæ, quæ in alterâ parte in vnum coaluit, admirante Marfilio Cagnato Medico, teſte oculato. Iuſſus peculiari loculo includi, hoc vitæ ac mortis feliciter actæ tulit elogium plumbeę laminę inſcriptum: *P. Franciſcus Foliannus, Societatis Ieſu, eximius Sanctiſſimæ Trinitatis cultor.*

1609. 29.
Sept.

8 *Gulielmus Elphinſtonius* Neapoli moriens, incredibili lætitiâ exultabat ad ea quę poſt felix cum Chriſto, B. V. & B. P. Ignatio colloquium, ab Angelo ſuo Cuſtode au-
dierat verba, fore vt per purgatorij pœnas tranſiret; ſed breui ex ijs ereptus, ad Paradifi gloriâ ab Angelo eodem deferretur, vbi B. Ignatius occurſurus eſſet, vt eum coram *SSS. Trinitate* ſiſteret. Ita Angelos, &

1584. 16.
April.

Ma-

Mariam præsentem repetens expirauit.

Exercitia
S.P. Ign.
pro morte.

B. V. spe-
ctata.

1604.

Baron. an-
no 732.

9 Exercitia, præstans ad mortem appa-
tus fuere *P. Ioanni Hieronymo* Hispali. Inui-
tati sacra *Clementis VIII.* beneficiâ ad
Indulgentias Nostri, se *S.P.N. Exercitijs* ex-
coluere. Inter primos fuit *P. Ioannes* eo suc-
cessu, vt illic, vir aliàs modestissimus ac pru-
dentissimus, dixerit se vidisse *SSS. Trinitatem*
in throno, cui hinc Regina glorię cum omni
cęlitum coronâ, inde *S. Michaël* cum hierar-
chicis ordinibus Angelorum assistebat. Ibi se
plenam peccatorum veniam accepisse: & dul-
cissimâ electionis arrhâ cordi suo impressâ
donatum. Postulanti autem sibi vt vel in gra-
tia confirmatus peccare non posset, vel de vi-
ta tolleretur, preces non irritas cecidisse. Im-
petrauit posterus. Nam breui in morbum per
octo dies mirè sequentem incidit, nullâ vitę,
votis, vel aliter, prorogandę mentione admis-
sâ; cum diceret, se nunquam paratiorem fore
ad mortem. Ita ille octo dies *Exercitijs*, octo
alios morbo dedit: & morte spei plenâ excessit
ad videndam, & amandam eternum *SSS. Tri-
nitatem*. Sunt qui sibi præfationem de *SSS. Tri-
nitate* legi in morbo desiderent: *Te Deum Lau-
damus* per sepe repetant: *Gloria Patri*, verò se-
pissimè; vt mortis horam offerant ad maio-
rem gloriam *Dei Patris*, & *Filij*, & *Spiritus*
Sancti: quemadmodum *Bedæ* canendo mo-
rientis vltima vox fuit: *Gloria Patri, & Filio, &*
Spiri-

Spiritu Sancto, &c. S. verò Aug. velut in
 mortis, ac eternitatis portis pulsans, O tres, Solil. c. 37.
 inquit, coequales, & coeternæ personæ, Deus
 vnus: pulsant ad ostium tuum, Pater misericor-
 dissime, desideria rugientium præcordiorum meo-
 rum, & clamores lacrymarum oculorum meorum;
 vt euadam ad Te Dominum Deum meum; vt
 videam diuitias Regni tui, & videam faciem
 tuam semper; & laudem dicā nomini tuo Sancto.

CAPVT VII.

Preiosa occupatio morituri, ad Deum
 & Dei voluntatem
 aspirare..

Hoc fecit morti se accingens. Dux
 noster Iesus, tertio in terram, & in
 hæc verba effusus: Pater, non sicut ego volo, sed Matth. 26.
 sicut tu. Pater mi, fiat voluntas tua. Non quod Marci. 29.
 ego volo, sed quod tu. Non mea voluntas, sed tua Lucæ. 22.
 fiat. Fecit id vitæ ac mortis immaculatę ado-
 lescens Carolus Casarius Bononiensis, qui in-
 nocentiam suam morte innocentium coro-
 nauit. Totus ille è Deo, & Dei vices gerente
 conscientię suę arbitro pendebat. Sangui-
 nem cum spueret, febri etiam vrebatur, vsq;
 dum sensim iret in cineres. Quicquid fractę à
 tot sanguinis egesti libris vires, quicquid fitis
 acerrima, quicquid medicinę, atque alia, quę
 mor-

morbo circumstare solent, affligerent, Carolus in *Dei* corde, velut in Olympo voluntatis *Dei*, sedebat quietus, nil petens, nil recusans. Indicatam sibi *Dei* voluntatem adeò adorabat, vt si fortè in lecto sese verteret, si quies imperaretur, eo se modo relinqueret in quo à voce imperantis reperièbatur. Ad vicinè mortis nunciatè nomen adeò se in *Dei* ita volentis amplexum proiecit, vt Patri mortis nuncio cum singulari tenerrimæ hilaritatis significatione dixerit, vt hymnum: *Veni Sancte Spiritus; Et emitte calitus Lucis tuæ radium, &c.* inciperet. Incipientem, & præeuntem secutus Carolus, finitum cum Patre hymnum à capite ipse iterùm ex integro repetijt, effusà quadam animi corpori vale dulcissimum facientis exultatione. Et cælestibus absorptus gaudijs, *O felix*, aièbat, *iucunditas!* &c. Tum Crucifixum crebro ac dulci osculo quasi sugens, deinde Sanctos quorum lipsana secum habebat inuocans, opem etiam B. P. Ignatij, Francisci Seraphici, Mariæ Magdalenaë, B. Aloysij, Caroli Borromæi suauissimè implorabat. Mox Indulgentiarum lucris intentus, animum in omnes partes versabat, vt ageret, quidquid ad felicem pro æternitate apparatus aptum esset. Expiato innocentissimo conscientie sinu, Sancto viuorum Sacramento pro viatico refectus, iacuit inter æstus animæ iam *Deum* è vicino quasi per cancellos prospèctan-

Spiritus S.
 inuocan-
 dus.

Videndum
 quid adhuc
 addi possit
 ad ea quæ
 fecimus
 pro appa-
 ratione ad
 mortem.

stantis. Valerent iam vltimùm, aiebat col-
 lachrymantibus; parcerent, & pro moriente,
 mortuoq; Carolo fratre suo supplices fierent
 apud *Deum*. idem se in cælo vicissim factu-
 rum. ita enim se sperare in effusà erga spe-
 rantes in se liberalissimi *Dèi* misericordià. Et
 verò ab illo Caroli morientis spectaculo se
 maximos, & acutissimos ad solidam virtutis
 viam currendam stimulos persensisse dixit
 tota illa Sociorum corona. Videbantur om-
 nes præteriti Caroli ardores vltimo illi ago-
 nis triduo illuxisse: adeò sanctè respondebat
 ad eas, quæ fundebantur, preces; adeò pretio-
 sis loquendi modis charas circumfusæ charæ
 Societatis lachrymas abstergebat; adeò cale-
 bat, ardebat, accendebat; oblitus iam se mori,
 & vires benè valentis in illa quæ agebat,
 quæq; loquebatur expromens. Vbi Cruci-
 fixum amplexu stringebat, ibat nunc in oscu-
 la, vt abeunti morientis *Iesu* voluntati, & ani-
 mæ abeuntem animam illigare: iam illum
 pectori, iam cordi, nunc humero, nunc verò
 capiti imponebat, inter verba ignea, & gestus
 illos quales illorum esse solent, qui aguntur à
Deo. Quare abscondebant à Caroli oculis
 Crucifixum, ne per suos illos æstus vitam sibi
 morte celeriore abrumperet: adeò illi, Sera-
 phici carbonis instar, ignitus erat animus, cor-
 pore sensim in fauillas funebres abeunte. Er-
 gò ybi amabilibus petendi formulis suum sibi

reddi Crucifixum extorsit, illi tacito oculo-
 sum aspectu, illi ore, illi suspirijs loquebatur.
*Quid mihi est, aiebat, in Cælo, & à te quid vo-
 lui super terram? Deus, Deus cordis mei, & pars
 mea Deus in æternum? Tum Crucifixum in-
 supino pectore collocans: Fasciculus myrrhæ
 dilectus meus, dilectus meus mihi, & ego illi. Mox
 illum iterum oculorum dulciore intuitu con-
 templatus, dicebat: Paratum cor meum Deus!
 paratum cor meum. Dolenti de adolescentis
 iacturà cuidam respondit: Hilariter, eia, Pater!
 magno animo! Deus me vult pro se! Deus me vo-
 cat ad se! R. V. me offerat diuinæ illi Maiestati!
 Rogatus eo in morbo aliquando, ecquod in-
 strumentum ad virtutis ardua maximè ido-
 neum iudicaret, respondit Carolus: Frequen-
 tem, perfectam, & feruentem spiritus renoua-
 tionem. De instante, tunc translato, Annun-
 ciationis *Marianæ* die commonitus, & piam
Deiparæ imaginem intuitus: O gratia, inquit,
 maxima gratiarum! inter amantissima dulcissi-
 ma meæ *Matris* brachia emori! In hoc festo
 primùm me *Deo*, & *Virgini* hostiam religio-
 sè deuoui *Tyro*: dies hic verè meus est æter-
 nà dignus memorià, in quo sum expertus, &
 reperi id, cuius æternùm non obliuiscar. O
 quæ, ò quales fuerunt illæ deliciae! si hæc nos-
 ses! si experireris! Et certè de religiosis votis
 alta ac tenera erat in *Carolo* æstimatio, &
 cum diuina voluntate coniunctio. Proditum
 est ab*

Renouatio
 Spiritus.

Beatiss.
 Virgo.

Vocatio.

est ab ijs, qui intimarum illius conscientiarum conscij fuere, Carolum in profundiore quadam abyfso contemplandę diuinissimę *Trinitatis* absorptum aliquando, Virgine Deiparã aduocatã, & velut pronubã assistente Sponsi Matre, Angelo Custode paronympho nuncio ad Sponsi Matrem, solenni mentis, animęq; totius ad diuinas nuptias apparatu, Sponsam animam, totamq; suam voluntatem Sponso, *Iesu* nuptiali ritu, coram cælo vniuerso desponsasse, antiquã quidem illã, sed pulcherrimẽ à Carolo renouatã inuentione amoris. Pauculis ante mortem horis affirmavit semel atque iterum, & meditatã benè sententiã, magno planè auxilio sibi fuisse in via Spiritus, hoc propositum ardentè, & crebrius innouasse, cordiq; penitèns insculptum semper circumtulisse: *Volo, volo, diuinam voluntatem semper in me perfectissimẽ adimpleri.* Spiritum, aiebat, omnem, obedientiam, deuotionem, omnia deniq; virtutis nomina, & res ipsas, collectas reperiri in vna, vnicãq; *Dei* voluntate quàm exactissimẽ ac perfectissimẽ adimplendã. Addebat; se vt faceret quod vult *Deus*, libenter in purgantibus flammis vsque ad supremum iudicij diem, & si ita lubeat, in æternum quàm lubentissimẽ passurum, si *Deus* ita vellet. id quod iterum affirmatè repetijt, facturum se amore *Dei*, & voluntatis illius adimplendę gratiã libentissimẽ:

Anno 1607
2. Febr.

Quid crebrius repetendum.

Compendium virtutum est velle quod vult *Deus*.

Deligen-
dus ductor
diligens, &
peritus.

Frequens
desiderium
videndi
Deum.

5. April.
anno 1606
et. 21. Soc.
5.

Hist. Soc.
p. 4. l. 7. nu.
183.
Psal. 62.

Psal. 29.

seque aiebat probè aduertere quid quantum-
ue dixisset. Instante iam supremo vitæ actu,
euocato ad se illi, à quo ad æternitatem duci
se velle dicebat, Patri dixit voce, vt aiunt, ter-
tiatà, & inter mortualem quendam sonum iam
confusà; *Eia, Pater! ad Cælum, ad Cælum! ubi est
Deus meus! quando illum videbo?* Tum Patrem
vltimū, quasi peregre profecturus, amplecti-
tur; Crucifixo vltima dat oscula, & socijs in-
ter orandum profusis in genua, sese quasi ad
suauem somnum componens animam agit
Sabbatho, anno Philosophiæ 2. De illius vir-
tute, quam è voluntatis suæ cum diuina con-
sensione hausit, 140. personæ, atque has inter
Sacerdotes quadragenis plures, eximium pla-
nè testimonium dedere: seque nonnulli diui-
nitūs monitos, ac permotos affirmauère ad
eximiam de Caroli meritis, gratià, glorià opi-
nionem concipiendam, aut conseruandam.

2 *Ioannis Ximenij, Coadiutoris, sub mor-
tem interrogati, num abire vellet in Cælum,
hæc vox fuit: Nihil volo, nisi quod Domino pri-
dem spopondi, vt sanctissima eius voluntas
perfectè fiat. Benè dixit: Nam melior
est Misericordia tua super vitas.*

Et: Vita in voluntate eius.

Sed de hoc argumen-
to passim plura
occurrent.

CAP.

C A P V T V I I I .

Pretiosa est occupatio nunc testari quâ intentione mori velimus.

Hic est finis vitæ nostræ, quem optimo quo possumus modo, in *Deum*, finem nostrum vltimum, referre debemus. Magnus in omni virtute *Ioannes* ille *Ximenius*, æger, breuitate temporis, quod sibi superesse didicit è cælo, vsus est ad solidos thesauros parandos. Ipse illi morbus adiumento potiùs quàm obici fuit. Nunquam est locutus, nisi interrogatus, inquit de Ponte. Simus, simus nos boni (aiebat roganti, num cælum desideraret) *Deoq;* vt par est, seruiamus; & deponamus curam & sollicitudinem, de reliquo, relinquentes illud in eius manibus, qui cùm sit infinitè iustus, & bonus, remunerabit nos pro meritis. Et verò petere cælum, potest provenire ex amore proprio. Ita mori desiderans non sui commodi causâ, sed solius *Dei*, vitam consummauit eo ipso die feriæ tertiæ quem ante dies octo, siue feriâ tertiâ, prædixerat sibi supremum fore. Ibidem refertur *Ioannem* sub idem tempus equo candido vectum adfuisse *P. Balthasari Alvarez*; eumq; è periculo quodam eripuisse, ac dixisse: *Quoniam me in vita honorasti, misit me Deus, ut ex hoc periculo te educerem.*

Hist. Soc.
ibid.

Parùm lo-
quendum.
In vita
P. Alvarez
c. 45. S. 2.

Cap. 46.

Idem

Sacch. an.
1579. à III,
184.

2 Idem *Deum* propter *Deum* sitiendi studium ostendit *Ferdinandus Garzia* Carauacæ extinctus. Medicus illi, tanquam deposito, dari iusserat quicquid vellet; petenti, ecquid sibi iucundum fore putaret, horruit; & Egone, aiebat, *Deus* bone! id petam, quod futurum iucundum sit? id erit optatissimum quod dederitis. Sed vide quàm in ipso moriendi, ac *Deum* videndi desiderio se ipse exuerit, soli *Deo* quærendo affixus. Moriturum se die *S. Thomæ* Angelici Theologi prædixerat, & verò dissolui & esse cum *Christo* maximoperè desiderans, hoc ipsum expectatæ mortis & *Dei* desiderium frenandum *Dei* amore est ratus, cum diceret suspectum esse posse desiderij huius fontem, ne fortè ardens ille desiderij æstus è proprij non verò è diuini amoris fonte prodiret; neq; tam esset *Dei* auidus acquirendi, quàm dolores & vltima fastidiosæ mortalitatis tædia deserendi, & cum puris, æternis, ac solidis cæli delicijs commutandi. Impleuit vota suspirantis ipso *S. Thomæ* die fidelis ille, qui desiderium cordium exaudit *Deus*; & *Ferdinandum*, *Maria Diaz* (verba sunt Historici) sanctimonie celebris foemina octauo post die visum sibi affirmavit cum coronà in capite solis instar micante. Sic nimirum coronatur, cui præ ipsis cæli coronis corona est ipse dilectus *Deus*, cuius videndi desiderium est obeundæ citò mortis illecebra.

Reno-

3 Renouanda ergò, sæpè ad *Dei* gloriam summam, in vnione, seu coniunctione mortis *Iesu*, moriendi intentio. *P. Franciscus Ribera*, dum concionaretur, totus radiare visus est à *S. Theresia*. Salmanticæ diem obiit, vir sanctæ intentionis puritati adeò addictus, vt tertio post mortem die visus sit excelsus in gloria cælesti loco, propè thronum *Dei*. Fluebat è *Dei* pectore in *P. Francisci* pectus amœnissime lucis radius, à quo ille pulchritudine & gaudio inexplicabili perfundi videbatur. id quod premium erat quæsitæ in omnibus ac singulis, quæ scriberet, quæq; ageret, gloriæ optimi *Dei*. Vis talem è *Dei* corde in te radium elicere? Collige omnes omnium quas vnquam fecisti, aut legisti, vel audisti, vel quas fecerunt, vel scripserunt boni, & sancti omnes, atque adeò quas habuit ipsa *Dei Mater*, & *Filius Dei*, intentiones; & illis mortem tuam adorna: illius amoris & honori offer per manus *Iesu* & *Mariæ* frigus illud, sudorem, silentium, singultus, anhelitus, agonis, ac respirandi difficultatem, horam ipsam mortualem, & vltimum illius punctum. Et sic pretiosam reddes hoc radio in conspectu *Dei* mortem tuam, faciesq; summam è summâ necessitatum omnium necessitate virtutem.

An. 1591.
Nouemb.

Radius pure
intentionis.

Particulatim singula
ad maiorem
Dei gloriam offerenda.

4 Fecit hanc, memorabile annuis nomen, *P. Ioannes Stizius*, qui de ardentissimo emoriendi desiderio, dum inter peste infectos vitam æternam per charam mortem quæreret,
scri-

Coll. Constantiense
1611.

scribens; desiderare se illam ait (vt ipse loquitur) non quòd non timeam mori ob insequens iudicium (timeo enim mihi, & timui semper vltra quàm vel ego dicam, vel alius credat, vtpote conscius mihi mei ipsius) sed quòd sperem *Deum*, vel ob hoc ipsum genus moriendi mihi fore propitium. Itaq; ipsi me offero, & trado in mortem quotidie, quod facio hilariter & libenter. Vtinam autem eam gratiam à Patre misericordiarum impetrem, vt siue peste, siue aquà, siue alio quouis modo, dummodo aliquo, *immoler Deo, cui me tot modis debeo!* quod dum ex intimo animi sensu scribo, loquuntur *Deo* defluentes in chartam lacrymæ, & misello mihi misericordiam poscunt. Hæc ille. En vnam benè moriendi intentionem: *Volo mori, vt immoler tibi, Deus meus, cui me tot modis debeo.* In quodam suo scripto hæc habet: Quarto Iulij (19. Iulij obiit) volens, libensq; votum signavi; mortem optere, etiamsi communis moriendi necessitas non esset. idque (ecce intentiones) 1. Ob gloriam *Dei*, cui omnia debeo. 2. In honorem *Christi* pro me vltima perpeffi. 3. Vt gratiam cæteris eius beneficijs referrem. 4. Vt à meis criminibus pœnas sumerem. Deniq; vt *Christi* mortem imitarer. Atque eo pacto rem cæteroquin necessariam, habeo votiuam. Placeat id *Supremæ Maiestati*; & conducat pauperculæ animæ meæ. Hac intentione eamus &

Qua intentione moriendum.

nos; & moriamur cum eo. Ita ille animam in victimam charitatis inter peste contactos impendit; & mortem aliàs nobilem, tot præclaris actibus reddidit nobiliorem.

5. Præclara, eòq; pretiosa, fuit & illa intentio moriendi, quà *Nicolaus Martinus* Monacensis adolescens, qui suam innocentiam pluribus palmarium virtutum ornamentis condecoravit, & in Philosophia, cui tunc operam dabat, extinctus est Ingolstadij. Hic Indicam expeditionem, voto etiam firmatam, desiderio complexus, ut illius iacturam gloriosè impleret, cum Ingolstadij pestilentia magnam ederet stragem mortalium, vitam ipse suam sacrificium *Deo*, annuente illo qui præerat, quæsitissimis verbis pro salute Sociorum deuouit. Videtur præclaræ optimi iuuenis voluntati obsecundasse diuina Bonitas, cum *Nicolaus* 21. ætatis, tertio Societatis adeptæ anno, innocentem animam, veluti sacram victimam, pro amicis posuit catarrho sublatus. Neq; vno plures in Collegio illà lue internecti sūt. Iuuaret fortasse, lectis *Rodriquez*, *Drexelio*, alijsq; de recta intentione libris asceticis, & institutis hac de re meditationibus, aliquot purissimæ intentionis, breues, sed excelsas, & elaboratas artes breuibus verbis concipere; mortem nostram *Deo* per illas offerre, illas in sacro instaurare, ac in extremi morbi usum conscribere.

1634. 27.
Novemb.

H

Hic

1624. 30.
Nouemb.

6 Hic ego memorià repeto, etiam intentionem pretiosè moriendi *P. Humberti Selini*. Is Dolæ moriens, vltimùm languente corpufculo, iamq; ad migrandum accincto fpiritu, hæc fuprema verba locutus eft, quafi vitam fuam omnem in hocce compendium tribus hisce verbis referret: *Sacrificanda Deo anima!* Hoc agamus, dum viuimus; dum morimur hoc agamus! Mors noftra fit facrificium anime noftræ. Sic illam facrificare velle vifus eft *P. Michaël Apathi*, quem annuæ Auftriæ mortuum aiunt è lue ab ijs quos in fefto B.V. expiabat contractà Comaromij, pefte tunc latè grassante. Repertum à morte chirographum fcitè ac breuiter testabatur cui animam facrificaret, cur mori vellet, in hæc verba: *Iefu patientiffime, da mihi amore, & honore tui, tuæq; Sanctiffimæ Genitricis mori! Dei, ac Dei Matris amor & honor optima intentio moriendi.*

1655. 27.
Aug.

7 *Ioannes Tagfonius* è Coloniensî Diœcefi, vità decessit, *Deiparæ* Matri Officio quotidie, ac Rosario, sub mortem verò hymno *Aue Maris Stella* meditatè recitando addictus. Mirà, & adfpectantibus periucundà hilaritate fe morti proximæ accingebat. Fons gaudij illi fuit, illa erga *Deiparam* religio, & intentio quâ ad maiorem Dei gloriam mori optabat, cùm diceret, *non timere fe mortem, rectà & optimà intentione armatum.*

8 Nobiliffimus moriendi fcopus eft, pro
chari-

charitate mori. B.P. Borgia, datis anno 1569. 29. Iulij ad P. Laynez literis, ait se habere singulare & arcanum quoddam desiderium moriendi effuso sanguine pro Catholica veritate. idq; desiderium per illum Deo offerri vult, vt Deus illi efficacitatem det, ac effectum: aut certè, vt, ad minùs, efficiat, inquit, vt mihi sit aliud quoddam genus mortis atque martyrij, *videre me mori, & non mori cum sanguinis effusione pro Dei nomine toleratà.* At qui pro Deo Martyr non potest mori, licet velit, si velit pro fratribus animam ponere, felix vixit. Hac intentione, ac profundà simul humilitate mortem suam nobilitauit Camberij P. *Andreas Suffrenus*, in Gallia sepiùs Prouincialis. Pro hoc Lugduni grauitè ægro. cum omnes, & hos inter etiam Coadiutor quidam, *Deiparam* enixiùs precaretur, adfuit pio fratri augusta Virgo, & eo morbo non decessurum P. Andream verè prædixit. Deinde aliquot annorum interiectu, cum Andreas germanum suum P. Ioannem Suffrenum propè conclamatum iacere audiret, vir humillimus, ac diuinæ gloriæ sitientissimus ad S. Radegundis ædē adijt: & ibi sacratissimo sacrificio operatus, vitā suam, tanquam rem diuinæ gloriæ inutilem, pro vitā P. Ioannis (magnā dicendi gratiā pro Deo & animabus plura facturi) redimendā consecrauit; atq; vt omne mortis discrimen ab illo, tanquam vtili viro, ad se inutile & ignauum auer-

Mortuus
1623. 10.
Nouemb.

teret diuina Bonitas, flagrantissimè flagitauit. Moxq; cum ab ara discederet, Patre Ioanne 1641. vsq; ad annū superstite, ipse febrim persensit; à qua postea diu multūmq; vexatus, magna in morbo viri humillimi præbuit documenta; rogato etiā loci Rectore, vt ad se quēpiam destinaret, cuius manu cederetur, tanquā peccator infelix. Nullam viuendi spem admittebat, intento in Crucifixum digito, ad illum, ad illum contendendum esse ingeminās. Ita iste quia Martyr mori non potuit, pro humilitate, pro charitate, pro gloriæ Dei zelo, pro fratre animā posuit, morte supra vulgare tantò nobiliore, quantò nobilior fuit ad moriendum intentio. Moriamur ergò ad *Maio-rem Dei gloriam*: vt quæ est vexillum vitæ nostræ, sit etiam tessera mortis nostræ. *Nemo enim nostrū, vt ait Paulus, sibi uiuit. Et nemo sibi moritur. Siue enim uiuimus, Domino uiuimus; siue morimur, Domino morimur. Siue ergò uiuimus, siue morimur, Domini sumus.* Frequens iaculatoriarum in morbo precum materia potest esse ista quàm purissima, & eminentissima intētio moriendi. e.g. Volo mori, quia amo *Deum*, & ideò volo illi obedire, statuenti, omnibus hominibus semel mori. Volo mori, vt nunquam deinceps possim *Deum* vel leuissimè offendere. Volo mori, vt *Deum* coràm videā, & amem perfectiūs quàm hactenus, & necessariò, & in eternū cum *Iesu Maria, Sanctis Angelis, S.P. Ignatio,*

Róm. 14.
v. 7-8.

tio, S. N. &c. omnibus electis; ad quos aspiro!
 Volo mori vt *Iesum*, & *Mariam* imiter moriē-
 tes; vt mortem peccati stipendium accipiam,
 pœnasq; dem pro peccatis. Volo mori, vt viuā in
 cælo immortaliter cum *Deo*, cum cœlitibus in
 æternum. Volo infirmari, pati, mori, saluari ad
 maiorem, ad maiorē, ad maiorem *Dei* gloriā.

C A P V T I X.

Crucifixus aegri & moribundi occupatio pretiosa.

I **C**OLONIÆ *Nicolaus Luillerius* S. I. Noui-
 tius demittendi sui, ac ad nutū obe-
 dienter omnia faciendi virtute præcellēs, eger
 tandem ad mortem, à qua ad vitam transla-
 tus est, cùm doloribus eximiè exerceretur à
Deo, ab eodem ad illos ferendos etiam robur
 accepit, notabili planè ad crucem ferendam
 inuitamēto. Visus est, inquit *Sachinus*, sibi vi-
 dere *Christum Dominum*, prægrandi Cruce
 oneratum, cuius ille vestigia minori cum Cru-
 ce, maiori tamen molestiā, sectaretur. Verùm
 cùm aliquando vidisset *Dominum* graui sub
 pondere labantem, & commiseratus vellet in
 oneris eius partem succedere; se uero ad eum
 vultu conuersus *Iesus*: Qui, inquit, magna, &
 aliena feras, qui tua, eaq; leuiora, non potes?
 Hac voce miro amore succensus quàmpluri-
 ma tolerandi, relicto socijs illustri excelsi pe-
 ctoris

Hist. Soc.
 p. 4. l. 6.
 num. 102.

Patiētiā
 etiam in
 minimis
 pretiosa ē

storis exemplo, ad Idus Iulias breuem cruciatum cum æternà iucunditate mutauit.

1615. 18.
Febr.

Fiducia.

Humilitas.

Alegambe
cap. 16.

Crucifixus
amplecti-
tur moriē-
tem.

1647. 1.
Nouemb.

2 P. Ioannes Cardim Physicæ Studiosus
30. æt. anno vitam cum æternà commutauit
Bracharę in Lusitania. Huic egro, & morienti
pulcherrima fuit occupatio Crucifixus. Dis-
solui cum desideraret, facilesq; sibi cum Deo
fore rationes audiret, *Ab! duram, aiebat, sentē-
tiam! Reddere Deo rationem! Veruntamen mise-
ricors est, & cruciatuum meà causà susceptorum
recordabitur.* Mox extremis migrantium sacris
ritè munitus, inter inundantes lacrymis pie-
tatis æstus, etiam eos, qui aderant sui specta-
culo ad lachrymas permouit; & à Rectore se-
riò petijt, nudus humi abiectus emori, & mor-
tuus in fimetum abijci ad sepulturam. Mirum
illud, & prodigio par visum quod narrat eius
vita: Aegro supremum diuina vulnera suauità-
te, ipsum Christi Domini signum, refixis mani-
bus ac pedibus, ita se Ioanni morienti vltro
iniecit, vt famulum amplecti suum, eiusq; col-
ligere velle inter postremos anhelitus animã
videretur. Et admirabilitatem intendit, quòd
immotis in ipsa Cruce clauiculis, vix egrè qui-
uerit ijs rursus inseri sacrum simulacrum. In
ipso ergò Crucifixi osculo placidam animam,
quasi è corpore in Iesu vulnera immigrantem,
& ab obuiò Iesu amplexu exceptam, reliquit.

3 P. Carolus Hoffman in Gedanensi Colle-
gio excessit ad Collegium Beatorum. Hic etiã
inter

inter scholasticas Theologiæ occupationes, quotidie tamen Beatissimæ Virginis Officium cum summâ suauitate recitabat, Christi vitæ ac morti cogitandæ affixus semper. In morbo supremo ecquid manu occuleret rogatus à Rectore, Christi patientis ostendit imaginem, & dixit: *Hoc est meum rosetum, è quo rosas decerpo; hoc Lilietum, unde lilia colligo, quoties morbus vim doloris exacuit. En dilectus meus candidus, & rubicundus.*

4 P. Ludouici de Ponte (de quo hîc aliàs) 1624. 16. Febr. post præmissam exactam duarum hebdomadarum præparationem, morte præuisâ, & alijs dictâ, post accepta Sacramenta hæc ad Crucifixû vox fuit: *Domine, cum veneris iudicare, noli me condemnare.* Et postea: *In manus tuas, &c.* dixit, & finiit vitam admirabilium virtutum, heroicis exemplis illustrem. Visam stipare cadauer Angelorum affluentium coronam; conspectû inter Angelos, & in ipso S. P. Ignatij festo Socii in calo. inter Societatis indigetes ostensum coruscans, in illius pectore Nomen *Iesu*, & alia taceo, aut potius alium in locum seruo.

5 Ioannes Vvilhelmi Nouitius. veteranæ Annæ Dō. prob. Treuir. 1611. Imagines. virtutis 19. Maij moriens gestiensq; quid ita plauderet à Rectore rogatus, *Iesu Christi Crucifixi, & Mariæ dilectæ Dei Matris* imagines oculo digitoq; commonstrans, illa suæ tantæ lætitię argumenta esse dixit. Atque in illo *Iesu morientis, ac Matris Virginis imaginû aspectu* repen-

repentè ad Rectorè, *Ibimus, Ibimus*, inquit: *Ego hodie: tu, Reuerende Pater, ad D. Laurentij diem: Paulus German noster non ita multò post. Dixit, & secutos breuì, quos nominarat, ad eternas cum Iesu & Maria lætitijs præcessit, ibi Iesum & Mariam non iam in imagine, sed facie ad faciem conspecturus.*

Hist. Soc.
p. 2. l. 7. III.
72.

Velle quod
vult Deus.

Dolor de
peccatis.

6 P. Antonius Madridius multis laudatus, timore magno se ad tempus vltimum comparabat. Sed audito mortis præ foribus propinquæ nuncio, repentina quædam in illo mutatio apparuit, quæ illum tranquillitate summâ composuit. Crucifixo collocutus, cum solum se putaret, ac habere iam melius diceretur, Domine, aiebat, migrare quidem vellem; sed melius mihi iam esse nunciant. Tu de me id consule, quod in tuum maius obsequium cedit. Frequens in ore illi hæc vox interdium, & de nocte: *Adsum, Domine! ut placet, facito. Patrum coronâ circumfusus, suauissimè, ac sapientissimè SSS. Trinitatem est allocutus. Inde eorū qui aderant aspectu & precibus lætatus, actis gratijs memorem se beneficij fore recepit, & concludit: Valetè, Patres! ego eo. Mox ad Crucifixum: O quàm vellem, inquit, nunquam te, mi bone Iesu, offendisse! Quàm vellem vita mihi omnis in solo tui amore consumpta esset! Dolet mihi, Domine, quòd offenderim Te! Sed habes ubi diuitias Bonitatis tuæ ostendas! Tu, Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, etiam huius scelerati peccata tolle*

tollè. Tu verò, Maria, Mater gratia, Mater Misericordie! Tu nos ab hoste proteges, & horà mortis suscipe! Et preces, vitamq; absoluit Compluti.

1563. 12.
Ian.

7 P. Robertus Pecchamus in Anglia morti vicinus, generali vitę expiatione, alijsq; mortis præsidijs præmissis, pridie quàm moreretur, de Crucifixi Iesu doloribus, ardore, vi, eloquentià, contentione tantà locutus est, quantà locutum hætenus neminem dicebant audientes: & se nullius per omnem vitam dictione adeò fuisse permotos. Inde dolores illos, qui postea illum, factò quasi agmine, operuere, tulit fortiter, & libenter. Deferbuit ille fluctus: & Robertus; alium, inquit, expectabam conflictum, sed B. V. quam semper colui, me liberavit. Cruciarum se aiebat dolorum quodam incendio: & tamen delicias illi faciebat condimentum omnium Crucifixus: quem manu prehensum ita alloquebatur, & sæpius: *Amor meus! Crucifixus est!* Nocte secutà, viso teterimo dæmone succlamavit: En aduersarius meus diabolus omnia extrema minatur. *Apage, apage, immanis bellua, nihil in me habes potestatis.* Manè dum Sacrum celebraretur, num Consecratio iam præterisset, petijt; cumq; præterisset audiret, hæc vltima verba locutus est: *Itaq; nunc obeundum est mihi. Vocat me Iesus Christus; vocat me B. V. Maria.*

B. V. contra tentationes.

8 Iam ante hunc eidem occupationi vltimum Spiritum impendit P. Antonius Tuannes,

1594. 17.
Aug. Cæsar Aug.

Offerenda
Christi
mors, &
dolores.
1569. 12.
Aug.

vir antiquæ, & per omnia Prouinciæ officia, probatæ virtutis. Quatuor vltimos dies totos, quamuis aduersante morbi pertinaciâ, alto silentio, & intentâ meditatione ad extremum vsq; spiritum transegit. Rogatus ecquid adeo intentâ cogitatione animo agitaret; *offerebam,* inquit, *aterno Patri pro me Filij sui mortem, ac dolores.* Et in ea fixus cogitatione spiritum emisit.

9 P. Gaspar Planus Crucifixum pulcherrimâ fiduciæ significatione sic postremum allocutus est: *Domine Iesu! Nonne venisti, ut quæreres peccatores? Ecce me peccatorem! Accipe me!* Et iuit.

Mori in
actu dolo-
ris de pec-
catis.

10 Eodem anno P. Ioannes Mora, vir innocens, Vlyssiponæ mortem obiens, in Crucifixi aspectu, atq; allocutione longiore ac dulciore, pectus tundeat; quasi cor pœnitens ad Iesum euocaret. Iam bis percusso pectore bis dixerat: *Domine, propitius esto mihi peccatori;* & tertio percutere, atq; eadem verba repetere conantem in ipsâ verborum illorum pronuntiatione pœnitens & felix ille spiritus destituit; digitis ita, vt in suspensa dextra ad pectus percutiendum collecti erant, manentibus.

1620. 21.
Sèpt.
Iuuamur
in morte
precibus
aliorum.

11 P. Ioannes Amadeus in Roannensi, quod regebat, Collegio propè vitæ finem à Virgine quadam, quam Deo charam, & multis mirabilibus illustrem sciebat, preces pro quodam grauissimè afflicto expetijt. Orauit illa: & ipsum Patrem Ioannem illum esse intellexit.

Aie-

Aiebat enim visum à se Christum capite col-
 lucente luce quadam argenteà, qui P. Ioan-
 nem quinq; funiculis ad se traheret alliga-
 tum, vocaretq; in Cælum: cùm interea hæc sue
 menti verba audiret suggeri pro responso:
*Cum ipso sum in tribulatione: eripiam eum, &
 glorificabo eum.* Mox P. Ioannes cùm, ultimo vi-
 tæ affixus lectulo, nullam somni partem cape-
 re posset, adeòq; metueret, ne mente abalie-
 natà extra se moreretur; ad eandem misit, vt
 somni sibi aliquid, & constantem, sine vllà
 abalienatione rationis vsum ad finem vsq; vi-
 tæ impetraret. Oranti Virgini responsum è
 cælo est: *In pace in idipsum dormiet, & requie-
 scet.* Tota postea morientis occupatio fuit ta-
 cere, amabili aspectu Crucifixum tenerrimè
 reuereri, & animam reddere in osculis vulne-
 rum Domini sui, & Dei sui!

Moriens
 trahitur fu-
 niculis Iesæ.

1623. 22.
 Oct.

1623. 22.
 Oct.

1623. 22.
 Oct.

12 P. Emmanueli Iemudo, Eboræ cùm can-
 dentes laminas brachio sinistro admoueri vi-
 deret, ita poscente sententià medicorum, im-
 mortalis patientiæ scutum Crucifixus fuit:
 quem ille, dum sinistrum brachium vreretur,
 manu dextrà prehensens, ori sæpè ad oscula
 admouebat, & alloquebatur verbis è corde
 fluentibus; voce ardentissimà contestatus, hoc
 demum sibi vnicum esse in votis, vt illa cru-
 ciamenta, & illis maiora, pro Christo & eius
 fide apud infideles pati posset.

1623. 22.
 Oct.

In dolori-
 bus quid
 agendum.

13 M. Martino Tuo suauissimæ ac prom-
 ptis-

1628. 7.

April.

Tempore
dolorum.

ptissima obedientia iuueni, in Alenconienſi Collegio in acerrima morbi vi, ſeu à mente aberraret, ſeu ſibi conſtaret, vltimum ſolacium fuit Crucifixus oſculis honoratus. Neq; muta fuere oſcula, ſed plena teneritatis; dum breuia, ſed plena Deo, hæc verba repeteret: *Meus triumphus!* & oſculabatur! *meus triumphus!* & iterum oſculabatur! *meus triumphus!* iterum oſcula, & verba eadem repetebat. & inter hæc felix mors!

1638. 29.

Oct.

14 Pater verò Ioannes Comblet Heſdiniſi ferià ſextâ, & ferè quâ Chriſtus horâ, moriens, illud in ore frequenter habuit: *Cum Crucifixo vixi, cum Crucifixo moriar.*

1682. 18.

Nov.

Crucifixus
dæmones
fugat.

15 Eduardo Trogmortono poſt nūcupata paulò ante Societatis vota infernates genij ter-riculamentis varijs id perſuadere minaciter conabantur, vt vota reſcinderet, retractaret. Sed ille Cruce, ac oratione ſe muniens, fortiffimè reſuſabat. Mox victoriam illi plenam, & quietem attulit, fugatis ab illo truculentis ſpectris coràm adſpectabilis Crucifixus Ieſus; & ille hilari vultu exceſſit, Sacramentis primùm ritè perceptis.

Lectio paſ-
ſionis Chri-
ſti.

16 Suauior cum Crucifixo mora eſt, ſi patientis Chriſti historia legatur, quæ infirmo erit vena. luculenta ſolaciorum hauſtorum de fontibus Saluatoris. P. Franc. Saffaranus ſancti vulgò nomen obtinuit cùm ſcholas doceret. Magiſter: maior ſcholæ pars Societatem, alia-

aliafuè religiones ingressa. Desiderabat sepiùs inter illa Christi morientis verba exspirare: *Pater, in manus tuas commendo spiritum meum.* Affecutus est votum: passionem enim prælegi sibi morituro petijt: & ad illa ipsa verba expiravit. Ad eius sepulcrum odores nostratibus suaviores; visiones plures quibus cælum rectà petijffe dicebatur, viri celebritatem in maiore apud homines luce ac æstimatione posuere.

17. P. Antonius Padillius vir magni spiritus (de cuius virtutibus plura in vita P. Balth. Alvarez) post Sacrum viaticum in mortis & rationis reddendæ timore defixus, & anhelus aiebat: *Si tu, Domine, adeò esses erga me parcus, & tenax, atq; ego erga te fui, magna esset mea miseria!* Sed vbi solus cum Crucifixo suo relictus est, quasi per duas horas in oratione defixus, erecto medio corpore hæere obseruatus est ab ijs, qui eum per ianuaë rimas arbitrabantur. Audiebatur verò pleno quodam sensu hæc dicere: *Quid est, Domine, quod timeam; cum mihi dixeris, quod me intra cor tuum habeas? Si igitur intra cor tuum me habes, eamus, quòcunq; volueris: nihil enim est mihi timendum.* Eodem die, postquam dixisset Confessario: *Hac nocte anima mea perueniet ad cælum, ut matutinas ibi cantet; extremà vnctione munitus, corde læto in has voces, id quod virium supererat vltimum collegit: Latatus sum in his quæ dicta sunt mihi: in Domum Domini ibimus.*

C. 20. §. 2.

Fiduciæ actus sepius iterandi. Sumus in corde Iesu.

mus. Abscondamus ergò vitam nostram cum Christo in Deo: per quem translati sumus de morte ad vitam: *Salui erimus in vita ipsius.* Quare pro panoplia morientis est Crucifixus ad preces, ad oscula porrectus: Lectio Dominicę Passionis: Crucis item signum, cum aque sacrę asperzione, ac aliàs, ab ipso ægro, alijsq; expressum: vt per signum Crucis de inimicis nostris liberet nos Deus noster. Crucifixo tuo confixus, *Noli timere, quia non confunderis, neq; erubesces: non enim te pudebit, quia confusionis adolescentiæ tuæ obliuisceris.*

CAPVT X.

*Dulcis, & pretiosa morientium occupatio,
memoria Dei Matris.*

HAec est Mater pulchræ dilectionis, & sanctæ spei, quod maxima experientia loquuntur. Inter captiuitatis erumnas, & summam rerum omnium penuriam, interq; prædones hæreticos morienti suo P. Martino Gutierrez hæc Mater indulgentissima non defuit, quando mortui corpus modestè, grauiusq; ipsa curauit, composuit, & videri desijt. Huic ante B.V. Sacellum in itinere equitanti diuino lumine ostensum est, eam esse supremam, quam in vita haberet hebdomadam: id quod factum, eo post aliquot dies in carcere
vitâ

Platus ex
hist. Soc.
1573.

vitâ functo. Hæc est illa, amicta sole mulier, quæ sub suo illo expanso Regio, & gemmis referto pallio collectos Ignatij filios maternè quasi sub vmbra ostendit eidem *Guttierio*: ei significans, se illorum esse Matrem, eosq; omnes in suam protectionem suscepisse, veluti gallina pullos suos. Cuius certè pallij nulla nobis maior est vnamquam, quàm in illo mortis terrore, necessitas.

Sumus sub pallio Dei Marris. P. E. E. ias à S. Maria. legation. lib. 2. c. 31. pag. 604.

2. *P. Petrus Canisius* æger, nullum diem absq; repetitâ sapius *Marianæ* Coronæ recitatione abire patiebatur; vt sic mortis per singula coronæ grana memor quotidie, sub Magnæ illius de serpente calcaneis nostris insidiante triumphatricis præsidium ad vltimas necessitatum omnium angustias redactus confugeret, ab ea quam calamo defenderat defendendus.

3. *P. Franciscus Costerus* Virgineus Dei Matris cliens, illi calamo, linguâ, imitatione deuotissimus, Bruxellis morti concessit, Psalmo; *Qui habitat*; audito, illa, quæ illic referuntur beneficia grato animo agnoscens, & vltimum expectans. *Mariæ* ab ipso partu à Matre dedicatus erat. Morti proximus, interrogatus, *Quis cultus* Deiparæ esset omnium acceptissimus? Respondit: *Constans, quantumuis exiguus.*

1619. 6. Dec.

Constantia etiam in minimis B. V. obsequis.

4. *Alphonsus Ouandus* tiro æternum diem inuenit 6. Nou. Hic collecta omnium singulorumq; Nouitiorum, quæ in ijs videbat, virtutum decora adeò felici imitatione exprimebat,

1614. Linnæ anno æt. 18.

bat, vt omnium esset electum virtutis exemplar. At Matri Virgini præcipuâ imitatione colendę prælargè addiçtus, faciebat quidquid ijs commendamus, quos ea in virtute cupimus eminere. A Patre quodam sub mortem quid demum per illam obtinuisset, fidentiùs rogatus, duo dixit, capita reliquorum. Alterum, quòd suauis quadam propensæ mentis facilitate, intentos pronæ in illam mentis oculos irretorto obtutu haberet defixos: ex quo aspectu sæpè illi sit natus intimus quidam cordis ardor atq; alacritas, quâ socors demonium, à quo ad plumbeum quendam torporem se inclinari sentiebat, nullo negotio superabat. Dulce quiddam, alacre, generosum sibi tunc suggeri, & ardua omnia, veluti ceram à facie ignis, ab inexplicabili illa *Maria* cor delectantis iucunditate liquefcere, solâ Virginis ad amandum imitandumq; propositæ recordatione. *Alterum* esse, quòd inde hauriret, quòd experiretur sibi lumen quoddam è Cælo affluere vi huius recordationis, in quo lumine perspicuè videret inæstimabilem dulcissimæ Vocationis dignitatem: cui adeò se affici sentiebat, vt diceret se, tametsi salutis certus esset, si mundo frueretur, nullis tamen mundi delicijs postpositurum ingens hoc ac tanti momenti donum. Nihil à se cælesti illâ *Dominâ* dignum agi: sibi fixum esse ac ratum, vt, præmissâ diligentissimâ ponderatio-

Ferrior
spiritus à
Deo per
B. V. cultum.

Vocatio.

Id agendū
quod B. V.
gratissimū.

ratione, id, quod horà quauis, & in quauis occupatione *Dei* Matri omnium gratissimum, fore intelligeret, ageret, neq; ab eo se vllà negligentia, vel tepore sineret retardari. Propè iam aberat, vt animam ageret, cùm B. Stanislai poposcit imaginem: & allocutione suauissimà illum consalutans, illum rogauit, vt à Virgine Matre Clienti suo suas virtutes impetraret.

A B. Stanislao quid petendum.

5 *Bartholomæus Valditarus* hilaritate amabili admirabilis inter dolores iuuenis, atq; ætate senectutis etiam in annis paucis sita, & morte immaculatà maturus, Messanæ inter mortales esse desijt. Increcente dolorum vi, deficientes vires cælestibus volebat colloquijs recreari. Rogatus quà de re vellet sermonem institui; *De Domina nostra*, inquit. & si quis aliò casu fortè quopiam deflecteret, suauissimè admonebat, vt ad argumētum rediret, à quo discesserat. Illis quibus animum innutriuerat erga *Deiparam* obsequijs adeò constanter adhæsit, vt ea omnia in commentariolum relata exactè ad vltimum vsq; vitæ, ad amissim obseruàrit. Dies integros in *Marianæ* cuiusdam imaginis amplexibus consumebat suauissimè, noctesq; totas, cùm somnum capere non posset, breuiiores ac dulciores ducebat inter delicias Marianas quàm si profundè placidèq; dormisset. Ibi castissimi amores, tenerrima oscula, & ille pectoris, ocu-

1619. 25. Martij. Colloquia de B.V. libenter audienda.

Constantia in obsequijs B.V.

K lorum,

Imago
B. V.

lorum, animiq; deliciae, quas experiuntur felices illi quibus *Maria Dei Mater* verè cordi est: cuius ille imaginem adstringens pectori, Virginem ipsam toto pectore imbibebat in cor, dicebatq; ad inuisentes de illius imagine: Videte, videte quàm pulchra est! &c.

1627.

6 *P. Matthæus Regner* Barcinonæ moriens, plenà fiduciæ tranquillitate, repente, paulò antè quàm spiritum ederet, ad Beatissimam Virginem conuersus, Pulchrè nosti, aiebat, ò mea Domina! O Mater purissima, pulchrè nosti, nullo me graui scelere, carissimum Tibi & mihi tuum Filium offendisse!

1521.

Moriens
conspici-
tur sub
B. V. pal-
lio.

7 Laureti cùm tenerrimas inter semper amatae erga *Deiparam* pietatis significationes moreretur *P. Odoardus Bernauellus*, aliàs *Iosephus Marianus*, Asculi in Piceno summo manè cuidam Patri sub aureo *Deiparae* gloriae Reginae pallio est conspectus in veste Societatis, illà illum suum esse *Filium* iterùm, tertioq; disertè attestante. Agnouit *P. Odoardum* esse *Filius B. V.* is qui hæc videbat: & de illius morbo ac morte postridiè Laureto literæ appulère. Occupate in eius cultu: & sub aureo illius pallio illius verè filius, *Mariae* filius, & verus quidem verè *Mariae* filius, delitesce.

Annua
Dō. Prof.
Valent.
1606.

8 *P. Michaël à Fontibus*, reliгиозum, & *Deiparae* Virgini sacrum caput, Indicis aliquando laboribus fessus, ac iacens, à Regina gloriae visitatus, & bono animo esse iussus est:
fore

fore enim aiebat Virgo, vt hæ illi ærumnæ purgatorij pœnarum instar essent, atq; his purgatus securâ morte absq; vlllo ad purgatorium diuerticulo abiret in cælum. Hoc illi per omnem vitam postea, sed morienti potissimum, solatium fuit. In eius rei memoriâ secundâ quauis feriâ cum in triclinio, tum in culina, consuetis sese afflictiandi exercitationibus boni nunciij memoriâ recolebat. Religiosus quidam à virtutis celebritate fide dignus habitus in omnium opinione, dixit hunc Soc. *Iesu* Patrem, ignotum sibi licèt, cælesti Patriæ ciuem esse designatum. Alius è nudipede, vt vocant, S. Francisci familiâ religiosissimæ virtutis vir de hoc P. Michaele loquens palàm, paucis, inquebat, retrò annis ex hac vita migravit è Societate quidam, cuius anima cæli regna conscendens obuiam habuit *Deiparam*, Apostolorum Principem, & D. Ioannem, S. deniq; Patrem Ignatium. Gestabat veneranda *Dei Mater* suis ipsa manibus Coronam, quâ mox beatam illam animam honoris ergò donauit. De quo autem locutus fuisset, petenti Archiepiscopo, *Patrem Michaëlem à Fontibus* nominauit.

Nunc pati
est purga-
torij com-
pendium.

Feria 2.

B. V. suo
clienti mo-
rienti ob-
uia cum
corona: &
S. Petrus,
S. Ioannes,
S. P. Igna-
tius.

9 Potosij in Perù diem extremum clausit *Didacus Alphonsus* Nouitius Coadiutor, die, quem ipse disertè prædixerat. Diuinæ Matri impensè addictus, biduo ante obitum ab illa visitatus, impletus gaudio adeò fuit, vt tegere

1625. 13.
Aug.

K 2 illud

Vestis Beatis.
V.

illud planè non posset. Negabat tamen visam sibi ipsam celestis Domine faciem, sed vestem duntaxat: à qua pulcherrimè venustà, & deliciarum delicias spirante se supra quàm narrare id posset affectum. His plenus intrauit in gaudium Domini sui. Huic ergò conspecta *Dei* Matris vestis, vltima & dulcissima huius vitæ occupatio fuit. Felices, si sub mortem etiam nos illà sub veste scitè condamus.

Lib. 3. c. 10.

10 In vita Alph. Rodriguez Beatissima Virgo ostendit quà erga benignas maternasq; illius curas mente ac spe esse debeamus pro illo mortis articulo, & ijs, quæ sequentur. Aderat morienti *Iacobo Ruiz* Alphonfus, ac statim atq; ille animam egit, coronam B.V. pro illa iam tertio recitans vidit Iacobum cælesti Reginae adstare ad latus: & coronam porrò pertexens, Iacobi preces potius sibi postulandas esse intellexit, quem gloriosum videbat. Quid ni agro hæc legenti vel audienti ad B. V. dicere liceat id, quod Iob olim cum Deo loquens dixit? *Pone me iuxta te: & cuiusvis manus pugnet contra me.*

1601. 1.
Iunii.

Iob 17. 3.

Annæ
Rō. 1597.
21. Sept.

11 *M. Celsus Finettus* Romæ vitam in *Mariae* sinu, tenerà, vt ita dicam, morte, amabiliq; vitæ compendio deposuit. Hic puri candoris, & religiosæ disciplinæ custos per diligens, in Societate sex annos vixit. Palmaris, inter laudes reliquas, in illo dos fuit, amata & præcipuà veneratione culta gloriosissima Cæli Regina,

gina: quam ipse, vt ibidem narrat Collegium Romanum, in morte visam, mortem sibi & salutem certò prædixisse narrauit; diem quoq; purgantium pœnarum in quadriennium finitam nunciasse. Adiecit insuper Beatam Matrem, *M. Antonium Ridolfinum* adolescentem 22. annorum, quatuor tantùm in Societate, quem ipse in Logicæ studijs habuisset condiscipulum, & fortè per id tempus ægrotabat, non longo interuallo secuturum: non tamen illi vltra biennium purgatorij carceris finitam diem. Ac omninò Celsum secutus est *Antonius*, & ipse alacritatis ad virtutem omnem, experrectæ adolescens, ac pulcherrimo impetu ad virtutem. Hæc nobis per suum Celsum nunciat Virgo nostra, vt nos excitet amore quidem sui, sed etiam timore pœnarum.

B.V. mortē, purgatoriumque prædicat.

12. Octob

12 *Bartholomeus Mantica* Coadiutor sub mortem spectatę coràm *Deip.* Virginis Matris alloçutione, ac mentium cœlestium concentu exhilaratus putatur verosimillimis coniecturis. Mortem suam prædixit. Sacramentis, & piâ lectione recreatus, ad quietem oculos clausit. Sed cœlestis fuit illa quies. Nam excitatus, & vultu pulcherrimè, ac manibus gestiens, in hæc erupit: Hem quale beneficium, Virgo Sanctissima, hem quantum beneficium, mori in Societate; & mori in hac domo Societatis! Quieuit! Paulò iterùm post ad eum qui adstabat. Excipisne tuis auribus, frater, inquit,

Annus Dom. Prob. An. 1600.

Vocatio.

16. Dec. quit, suauem concentum? Tacuit! Et breui admotis pectori manibus cælo cessit.

13 *P. Ludouicus Goës* præstanti semper erga *Deiparam* religione vir, cum propè iam abesset à supremo vitæ actu, rogatus ab ijs, qui aderant fratribus, vt in ipsos conuerteret oculos: Sinite, inquit, ita esse. Nam coram me Sanctissima Virgo adstat. Ita ad illam eternum videndam profectus, oculos clausit.

Hist. Soc.
1567. num.
215.
Ibid. n. 91.

14 *P. Emmanuelis Miona* mors ibid. ab aflatu circa ægrum à præsentè Virgine suauissimis odoribus celebrata. Et verò ipse iam Spiritum ferè extremum ducens quid ita oculos cælo præter solitum aliquid significans intenderet rogatus, disertè dixit, se *Deiparam* intueri.

15 *Francisco Falloxio* cælesti Virgini religiosissimè addicto ipsam adfuisse, is Romam perscripsit, qui Francisco morienti adfuit Pater. Dicebat ore blando renidens B. Virgo, fore, vt post horæ vnus interuallum è mortalitate hac sit migraturus. Tum verò Franciscus horam illam supremam necessarijs maximè ac omnium pretiosissimis occupationibus impendit, & obiit. Si nobis vnâ tantum horam superesse diceret Virgo Mater, quæ tunc ageremus? Eia illa nunc agamus.

Hora vltima.

Videndum quomodo velles horam vitæ vltimam expendere.

16 *P. Bernardino Realino*, cum diceretur, gratulatione dignam rem esse, quòd, vti frequenter optarat, die Beatissimæ Virginis à

Vir-

Virgine affumeretur in æternos amplexus ; diem enim illum diem Sabbathi esse , & Visitanti Virgini dicatum, atq; adeò gemino titulo *Mariæ* sacrum , Bernardinus in vltimam quam in hac mortalitate edidit vocem spiritu collecto, *O Domina mea Sanctissima!* suspirans dixit , & sacrum cereum manu tenens , recitato ab omnibus , qui aderant voce clarâ fidei Symbolo, Christi vulnera suauitatis, admoto pectori ad amplexum vltimum Crucifixo, factâq; iterum signis vt poterat peccatorum confessione absolutus , dum Christi patientis ac morientis Euangelium legeretur , inter eas, quæ suggerebantur , igneas aspirationes, inter odores fragrantia, quam afflabat, pretiosam animam, in *Iesu & Mariæ* complexu reliquit anno ætatis 86. Societatis inita altero & quinquagesimo. Alterâ postquam expirauit horâ, Ioanni Thomæ Lupienti Notario vigili & attento præcellens pictura oculis obiecta est; in qua, maiestate cælesti spectatissima *Dei Mater* , paruulum brachio Filium, complexa visebatur. Pone hanc, S. P. Ignatius adorabundus , & P. Bernardinum Realinum, genibus nixum Filio ac Matri velut offerens apparebat . Et verò benignâ eum qui offerebatur libenter recipientis significatione, annuebat Patri Ignatio *Dei Mater* . quo in spectaculo, dulcissimâ, & cum nullis mundi delicijs conterendâ suauitate perfusum Ioannem

1616. 2.
Iulii .

B. V. cum
S. P. Ignatius morientem illi offerente .

nem Thomiam extemporalis illa è cæli officina veniens imago ab oculis repente subducta reliquit.

1631. 9.
Iulii. Manilæ.

17 *P. Didacus de Saura* vir ille, vt aliàs patebit, mirabilis, in morte rogatus, ecquid esset potissimum quo tunc recrearetur; post pium, & breue silentium, respondit; *Beatissima V. Matris Presidium.*

1635. vlt.
Aug.

Orandum
tanquam
vltimo vitæ
die:

18 *Franciscus dela Molte* Armenteriæ peste extinctus, vltimo vitæ die integra tria Rosaria, quorum singula 150. salutationibus Angelicis constabant, etiam in illa pestilenti febre piè recitauit; vt eò ardentius ac impensius pijsimæ *Dei* Matri agonem suum vltimum commendaret.

1617. 21.
Iun.

19 Tolosæ Angelici adolescentis Nouitij *Francisci Renoulz* pridie festi *B. Aloysij* tenerimæ lætitiæ plena vox fuit: In cælum, in cælum ibimus! *B. Virgo* meæ causæ patrociniū suscepit. Ipso *B. Aloysij* die diem clausit, ita vt quarto ante die prædixerat.

1571.

20 *P. Ioanni Martinio* Toleti, sunt, qui *Deiparam* (quam vnice venerari solebat) apparuisse moribundo, & cælestis solatij plurimum attulisse affirmant.

1633.
Ciuitas
cordis.
B. V. æ-
grum inui-
tat ad cæ-
lum.

21 *P. Iacobus Piot* Virduni æger, & per aliquot dies mutus, in vigilia Assumptionis *B. V.* ad nostros, O quanta, inquit, est illa, quæ mihi à Christo in cælis gloria præparatur: & quàm exundans idcirco fluminis impetus, qui lætificat

ficat Ciuitatem cordis mei ! Eia, videtis Vir-
ginem, quæ me ad Cælum inuitat? Cùm verò
subdubitarent nonnulli, an hæc ab homine
mentis satis compote dicerentur; P. Iacobus
tam clara dedit sanæ mentis argumenta, vt
nefas fuerit dubitare. Addebat, ægrum se cor-
pore, at non mente: atq; ad affirmandam ho-
rum, quæ dixerat omnium, veritatem, sequen-
ti die se de vita abiturum. Abijt ipso *Deiparæ* 15. Aug.
Triumphatricis die.

22. *M. Francisco Caietano* inter feriam 6. & 1607. 20.
Sabb. Sanctum, noctem supremam agenti dies April.
æternus illuxit. Hic auditus est Beatissimæ Vid. hic
Virgini dicere, cùm se à nemine audiri puta- G. 20. n. 6.
ret: *Quà de causà huc venisti, Mater Dei? Ob-
secro te, fac vt animam meam Filio tuo reddam.*
Quæ vbi ab ægrorum curatore audita esse in-
tellexit, interposito diuini amoris nomine, ro-
gauit, ne vlli eorum, quæ nocte audierat, quic-
quam ediceret. Aliàs ad Crucifixum auditus
est dicere: *Tolle me, Domine, de hac vita morta-
li: & per tuam misericordiam deduc me, vt gau-
deam tecum, & cum Sancta tua Virgine Matre
Maria.* Inter Litanias vbi S. P. Ignatij nomen
audiuit: *Obluiscere, aiebat, Pater mi, eorum, que
deliqui recordare me esse Filium tuum. Nunc
necessaria mihi est tua protectio: intercede pro
me, vt hinc abeam ad videndum vnà tecum
Christum meum.* S. Xauerium inuocantis facies
visa est à fratrum quodam singulari quadam

Desid. cae-
lestis pa-
triae.

Ad S. P.
Ignatium

pulchritudine emicare . Hæc, & his plura de illo eius vita .

23 Donum perseverantiæ, seu finalis gratiæ, de condigno certum est nos non mereri . Quare ad Matrem gratiæ eundum est, vt illa tales nos faciat, quales fuere de Societate illi, qui illi maximè placuere, ac sub illius præsidio felicissimè sunt vitâ functi: vt faciat nobis filijs Societatis suæ id, quod fecit morienti Carolo filio S. Brigittæ, cum dæmones ab illo arceret, eiusq; animam in Paradisum deferret: quod deniq; eidem Sanctæ de suis promisit, dum dixit: *Quamuis sic sublimiter sedeo, tamen audio amicos meos in terra existentes, mihi quotidie gemitus fundentes, & lacrymas. Video labores eorum, &c. ideò visitabo eos; & collocabo eos mecum in sede mea, qua spatiosa est, & omnes bene potest capere &c. Ego charissima Domina eorum, & Mater, obuiabo eis, & occurram eis in morte; vt etiam in ipsa morte consolationem, & refrigerium habeant: & collocabo eos mecum in sede celestis gaudij; vt in brachio dilectionis perpetua, & æterna gloria, cum exultatione immensâ æternaliter requiescant.*

Reuel. l. i.
c. 29.

B. V. prõ-
pta est vt
nos iunet
in morte .

B. V. cul-
tus, solatiũ
morientis .

24 P. Ioannes à Campis Beatæ Virgini Rosarium manibus terebat assiduè . Nul- lum diem Sabbati vacuum abire sinebat, quin aliquam de B. V. historiam narraret. Sub mor- tem ad quendam conuersus; *O si nosset, inquit, mi Pater, quantum in morte afferat animo sola- tium,*

*tium, Deiparam singulari studio coluisse! Simi-
lis huic est illa vox P. Francisci de la Hamai-
de Dionanti morientis: Incredibile est quomo-
do ista misericordiae Mater suos clientulos iuuet
in isto transitu. Ego certè sic ab illa me animatum
sentio, ut licet corpore deficiam, animo tamen po-
tentior fiam.*

1684. 19.
Ian.

25 Oropesæ moriens P. *Alphonsus Guil-
lermus* narrabat beneficia *Dei Matris*, cuius
ope seruatus esset in mari, ne in Anglos pira-
tas incideret. Solatio illi fuit, quòd morere-
tur ipso *Dei Matris* die. De illo sic annuæ: Ma-
gnà lætitià mortis nuncium excepit, *Deo gra-
tes* agens, quòd in Societate moreretur. Pera-
ctà igitur totius vitæ Confessione, ipso die,
Purificationi Virginis sacro decessit, cum &
in morbo, & antequam in morbum incideret,
quotidie bis confiteri ei solenne esset.

Oropes.
1594. 2.
Febr.

Bis quo-
tid. con-
fiteatur.

26 *Thomam Stilintonum* Anglum in Mes-
fanensi Soc. *Iesu* tirocinio morientem sacrà
obedientiæ religione coactum hæc de se di-
xisse testantur qui illi adfuere. Aiebat sibi in
Flandria inter precandum de salute satagen-
ti, & absorpto, visam *Beatiss. Dei Matrem* in-
ter *Beatos Patres Ignatium*, atq; *Xauerium*: à
qua Thomas manu se prehensum dicebat,
& ductum per viam quandam pulcherrimæ
amœnitatis, ad fabricam quãdam insigni ope-
re augustam. *Huc ingredi*, aiebat virgo Tho-
mæ: *hæc erit habitatio tua.* Augustam illam mo-

1617. 15.
Oct.

lem aiebat Thomas fuisse *templum Societatis*.
 Tum ad BB. PP. Ignatium, & Xauerium versâ
 oratione dicebat Virgo: *Hic iuuenis vester est;*
habete illius curam: ego illum vobis committo.
 ita videri Virginem, & omnia, desisse: at se
 flagrantissimum in se Societatis ineundæ de-
 siderium persensisse; ac singulari deniq; ope
 Virginis in eam penetrasse. Id certè per illam
 à Deo speramus omnes vt nos in Societate
 felici morte defunctos in augustum trium-
 phantis glorię Iesu templum inducat, dicatq;:
Hæc erit habitatio tua.

Annuz
 1615.
 Sancta M.
 Mater Dei
 & Virgo,
 &c.

27 P. *Adrianus Pleunius* Brugis moriens
 optauit vt sibi in extremis posito formula vo-
 torum, & formula quâ se B. V. Sodales de-
 dicant legeretur.

C A P V T X I.

*Beate Virgini munusculum aliquod pro fe-
 lici morte offerre.*

Petrus Scarga cum suprema sibi in-
 rare aduerteret, quotidie cibo Eu-
 charistico refectus est, etiam ipso, quo decessit
 die. Paucis ante diem vltimum diebus, vlti-
 mum Cestochouiensi *Deipara* donum misit,
 cereum candidum, quem ipse manu & arte
 suâ, vltimis in illum impensis viribus conflu-
 uerât. Et fuit is cereus imago P. Petri optan-
 tis

Annuz
 Cracou.
 1612.

tis in Marianis obsequijs ardere, consumi, lu-
cere, liquefieri, & extingui. Et verò statim ac-
census pro imagine illa thaumaturgæ Virgi-
nis cereus ita suo ardendi munere functus est,
quasi legatus Petri apud Virginem: vt quo
tempore Petrus inter mortales viuere, eodem
cereus pro *Mariae* aris ardere desierit. Eodem
& Petrus, & cereus tempore extinctus est. Ita
defuncto eo, à quo quis missus est, Legati mu-
nus expirat. Sunt qui cereum, qui in Ara B. V.
Lauretanæ sub vno sacro arserit, sibi pro mor-
te curent: eumq; ardentem egri in manu quo-
tidie habeant, eliciantq; actus fidei, spei, cha-
ritatis, Contritionis.

Cereus ex
altari B. V.
Laureta-
næ.

2 *P. Iulius Caesar Recupitus* pro felici mor-
te suggerit ex vsu fore id, quod è Societate
scripsere, ac fecere alij quoq; non semel. si
quotidie vnum aliquod donum, veluti floscu-
lum, seponas, pro puncto mortis: vt è collectis
omnium vitæ dierum flosculis, in hora mortis
tuæ inuenias textam *Mariae* corollam. Floscu-
lus, seu donum, esse potest mortificationis
actus aliquis. e. g. occasione se dante refræ-
nare linguam, ne in verba turbida effeue-
scat; dicendo interea intra se: Sit iste Beatif-
simæ Virgini flosculus diei hodiernæ, pro co-
rolla perficienda in articulum mortis. Idem
de oculis ne in foeminas, vel in aliquam cu-
riositatem, se effundant coërcendis, idem de
gula bolo aliquo ciboùe fraudandà, & quoti-
dianis

Tr. 1. in-
dustr. 7.

Quotidia-
na, & cre-
bra sui ui-
ctoria pro
felici mor-
te.

Fasciculus
florum
B. V. do-
nandus in
morre.

Singuli
dies dent
flosculos
suos pro
ferto B. V.
in morte.

1647.

Rosarium
mortis.

dianis id genus occasionibus dicendum. Quotidie, minimum semel, studio placendi, aut rem gratissimam faciendi *Deiparæ* Virgini, simile aliquid agendum, pro solatio mortis tuæ. Atq; hanc in rem libellus fieri cum hoc titulo potest: Fasciculus corollæ flosculorum à me N.N. maximo peccatore collectorum, & Beatissimæ Matri in mortis meæ puncto offerendorum, inchoatus anno * mense * die *. Libellus hic vesperi Cruce signandus, si flosculi offerendi non sis oblitus. Si verò nullum eo die Virgini flosculum obtulisti, O. Signum apponendum, quod te die sequenti admoneat, vt diei præcedentis negligentia suppleatur. Ita omnes anni erunt anni collectorum florum, & coronæ benignitatis pro vltimo die vltimi anni tui. Sub mortem libellus Virgini exhibendus: aspergendi flosculi pretiosâ aspergine Sanguinis Filij illius morientis *Iesu*. Ait ibi hanc praxim suauissimo solatio fuisse non vni inter moriendum pulcherrimis Paradisi delicijs affluenti, ridenti, morienti. Et ipse *P. Recupitus* altero post illum industriarum librum à typographo finitum die, tanquam consumato opere vltimo, Neapoli è vitâ excessit.

3 *P. Didacus Martinez* recitabat quoddam *Rosarium mortis*, vt ipse appellabat. Ad minores Rosarij calculos dicebat: *Domine mi Iesu Christe, concedat mihi Maiestas tua bonam mortem, per Sanctissimam Mortem tuam.* Ad
glo-

globulos maiores, intercalare suspirium illi erat: *Maria Mater gratia! &c.* quod in fine postea illis versiculis absoluebat: *Gloria tibi, Domine, qui natus es de Virgine &c.*

4 Eat in memoriam posterorum, & scholas docentium, aliorumq; exemplum *Magister Jacobus Mloczki*, qui vix peracto in Societate octo annorum spacio, dum iuuentutem in scholis bonis literis, & optimâ pietate erudiret, decerptus est. Hunc annuæ ab admirabili se ad moderationem in omnibus componendi, ac lectionem sacram per omnem vitam, at in morbo maximè, etiam inter puncturas acerbissimas, attentè audiendi, atq; adeò ab aliarum religioso Magistro dignarum virtutum studio ita laudant, vt mores & nomen Angeli occuparit. At B. Virginem, præcipuâ veneratione prosequabatur. Quotidiana illi munuscula pro felici vitæ fine dedit cõstanter quotidie Officium, & Rosarium, quotidiani & muneralis pensi instar. Neq; parcam expertus liberalissimam Virginem, Matrem, decimo ferè ante vltimum die, qui à sacris luminibus, Beatissimæ *Deiparæ Purificatæ* illustris & sacer erat, Patri cuidam à templo reduci, cum de Beatissima Virgine colloquerentur, Reuera, inquit M. Iacobus, hic mecum duabus alijs comitata Virginibus fulgenti admodum formâ & decore fuit, significans, me breuè hinc ad cælestem Societatem

Rigæ 1505
n. 19.

Lectio sacra.

2. Febr.

Modicum
adhuc ferendum.

Curus
gloriae
B. V. pro
morienti-
bus.

tem migraturum: modicum interim adhuc ferendum. Et biduo ante mortē, valetudinis suę præfecto fratri: Magnos, aiebat, hęc habuimus hospites, exhilarante me præsentia suã Beatissimã Virgine. Addidit, se in cubiculi medio currum gloriae Beatissimę Matris intueri, quò illa animas in Cælũ auertere soleat. In agone oculos in Crucifixum, digitum in abducturam se *Deiparam* intendit: & felici morte currum illum conscendit, cælo, vt speramus, inuectus.

S. Bern. de
aquaed.
ap. Blo-
sium Con-
clavis ani-
mae c. 1-
n. 16.

B. V. Esca
dulcissima.

5 Offeramus illi nunc munera: non finet se vinci: liberalissima est. *Plenus equidem aqueductus, vt accipiant ceteri de plenitudine. Mariae Unigeniti Filij mei gloriosę Genitrici* (inquit S. Cath. Senensi *Deus*) à Bonitate mea concessum est, propter Incarnati verbi reuerentiam, vt quicumq;, etiam peccator, ad eam cum deuotã veneratione recurrit, nullo modo diripiatur à dæmone infernali. Hęc enim est à me electa, parata, & posita, tanquam esca dulcissima, ad capiendos homines, & præcipuè animas peccatorum.

C A P V T X I I.

*Pretiosa occupatio morientis est sacra suppellex,
quã prouidenter quidam se instruunt.*

I **E**st Crucifixus. de quo satis c. 9. B. Aloysius extremis vitæ diebus habuit ad pectus

pectus æneum *Crucifixum* Indulgentiâ Pontificiâ dotatum. In Domo Professa Romana est crux elegans, & illâ vfi olim Card. Bellarmini, totq; Patrum memoriâ venerabilis, quæ nostris morientibus porrigi solet. Alterâ eius parte imago est *Crucifixi Iesu*, alterâ *Beatissimæ V. Matris*.

2 *Corona, vel Numismata Christi, B. V. quinq; Sanctorum, vel S. Caroli Imaginibus, indulgentijs nobilia*, si quæ fortè æger habeat. Alij illa collo, alij brachio appendunt è corona, vel rosario *Dei Matris*.

3 *Cereus Lauretanus*, vel alius die Purificationis B. V. benedictus, & accensus. Qui ab ægro sibi adhuc præsentem identidem manu tenendus est: & eliciendi actus fidei, spei, charitatis, ac alij quos inter moriendum vellet elicere: quos fortè tunc elicere non poterit, quando is illi ultimò porrigetur. P. *Lucas Crasovius* primus è Polonis PP. in Societatem admissus, primus eorundem, cessit è vita. Hic accepto imminentis mortis nuncio,

Vid. c. 101
à n. 16. &
c. 41. à n. 16,
hic.

conscientiâ expiatâ, reliquisq; præmissis, morti iam proximus, eas, quæ Romano in Collegio typis datæ sunt patientis Christi *imagines*, accenso sacro morientium cereo, sibi præ oculis collocavit, illius instar cerei in diuinis obsequijs ardendo consumi desiderans; & illis aspiciendis alto cum silentio per quartam horæ partem attentè, ac gemens, atq; suspi-

1571. 28.
Oct.

Imagines
patientis
Christi.

M rans

Fiducia.

Actus fi-
dei.1552. 4.
April.

rans est immoratus. Mox migrantium preces è Breuiario ipse indicans, eas recitari iussit, singulisq; respondit; in mortem lenem deinde suauiter resolutus. P. *Gonzalus de Medeiros* ante initam, quæ illi nihil dum innotuerat, Societatem, cum se aspero vitæ instituto dedisset, & à stimulo carnis vsq; ad desperationem propè virgeretur, mæroris vnicum solidumq; solatium accepit ab Angelo: quem vbi vidit, & latinè hæc verba ingeminantem audiuit: *Confide, tu saluus eris: Confide, tu saluus eris;* toto animo sanctissimè conqueiuit, & simul relictum sibi ad Societatem *Iesu* complectendam intimum quoddam illicium sensit. In Societate, se afflictandi erat adeò auidus, & orandi, vt senas quotidie orationi horas impenderet. Morti proximum vbi se aduertit, aduocatis Patribus, & cereo sacro accendi iusso, *Credo in Deum Patrem,* & reliqua Symboli dixit, fidem professus. Tum In hac, inquebat, fide institutus sum, in hac vixi, in hac morior, testorq; , si fortè aliud in extremo agone excidat, mihi, iam nunc indictum, & irritum velle. Et prehensò generosè *ardente cereo;* vt lumen hoc, inquit, oculos illuminat corporis; sic ego credo à Domino *Iesu* illuminari omnem hominem venientem in hunc mundum, quia ipse lumen verum, & æternum est. Dixit hæc: & plura inflammato sensu addidit; ac demum Sacramentis acceptis, animam dedit.

dit. *Sanctorum Reliquia delicia pietatis.*

4 Ad Sanctos paramus iter; & cælo quasi iam imminemus: ideòq; meritò illorum reliquæ, tanquam sanctæ sanctorum animorum exuuiæ, præ oculis habendæ: vt cum illorum corporibus simus, dum adhuc sumus in corpore, cum quorum animabus erimus, vbi fuerimus extra corpus. Quocirca solent ægri in Societate præcipuas quaspiam reliquias vel è collo gestare, vel ad lectulum, aut in manu habere. *Leopoldus Frey* Nouitius cùm Viennæ mortuali iam in lectulo decumberet, sacras è Spina Coronæ Christi, & *Deiparæ* Matris Subucula, & è S.P. Ignatio reliquias inter primas curas optauit, vt semper haberet ad manum. Coram his in varias cordis innocentis scintillas, velut ignis, effusus, maximè cùm se sine arbitris esse putaret, aiebat: Domine, si vis, potes me sanare. Veruntamen non mea, sed tua voluntas fiat: non sicut ego volo, sed sicut tu. *Iesus, Maria, mei dulcissimi amores, vobis vno, vobis moriar. moriar ad gloriam vestram. Vtinam mille mortes, mi Iesu, amore tui moriar!* Tantùm doleo, quòd tam parùm amore tui, & pro te fecerim, & passus sim. Sic ille se sacrà illà Spinà coronati *Iesu* compungebat ad amorem: Inuitabat SS. Mensium suorum aliquando Patronos, vt essent etiam diei vltimæ: ideòq; contextum illorum catalogum sibi prælegi, veluti Litanias, petebat, vt menses omnes, &

1644:

Iaculatoria.

Litaniæ
Sanctorum
mensis.

M 2 men-

mensium vnà Præstites in horæ vltimæ subsidium venire iuberet, seu potius inuitaret. Nescio quam alienam à veteratore ingestam cogitationem passus, exclamauit, sæpius ista ingeminans: *Nolo, nolo facere! malo mori milibies! malo damnari! non faciam! non faciam! Mi Iesu, tuus sum, non faciam.* Quid illud cogitationis fuisset, atq; num serenà etiam ab illius cogitationis turbamento conscientia moreretur interroganti respondit, inutilem, & secularis olim leuitatis fuisse cogitationem: se tamen mori conscientia serenà vsq; ad fundum. Ipso mortis suæ die, Patri suo præsentiale & gratias dixit, quòd annuisset, vt in Societatem admitti posset. Rogauit etiam, vt si fratri religiosæ vitæ desiderium inisceret *Deus*, ne obluetaretur. Sineret illum *Deo*: cui adhærere quàm bonum sit, nunc demum se plurimum experiri in tanta dulcedine mortis imminuentis, dolorumq; præsentium. Duo illi maximè in optatis erant, & cum vtrumq; esset abundè consecutus, id se Sanctis Coronæ Christi Spineæ, Beatissimæ Matris, Patrisq; nostri Ignatij reliquijs referre acceptum testatus est, quòd nempe, stupente id medico, in perpetuo, & implacabili illo æstu febrili (quo demum extinctus est) mentis tamen ac memoriæ compos plenè sibi constaret. Inde est quòd votorum formulam ad Sanctissimum Viaticum semel, iterùm deinde sub extremæ

vnctio-

Viatico.

19. Sept.

unctionis Sacramentum è memorià repetiuerit, omnia, quæ suggerebantur, intellexerit; ad vibrandas pias aspirationes nullo duce, opus habuerit.

4 S. P. Ignatius moriens habuit in cubiculo eam, quæ Romæ in Professorum Domo apud Nouitios etiamnum seruetur, imaginem vnus ferè palmi, in qua Crucifixus visitur, adstantibus Beatissima Virgine Matre, & S. Ioanne, vt solent: Magdalenà verò sub cruce degenibus; nec inde procul S. Francisco hinc, S. Hieronymo inde, de genu item, in Crucifixum intentis. Sub imagine hæc est subscripta epigraphe: *Hæc icuncula erat in cubiculo S. P. N. Ignatij etiam cum expiraret.* Labet hic ad ægri solatium inserere ectypum eius (de qua ex M. S. Prou. Aragoniæ historia aliàs plura) *Marianæ* imaginis, quam S. P. Ignatius familiarem habuit; eamq; P. Araozio Romà in Hispaniam abeunti, ille S. P. Ignatij fratris filie Eleonoræ, hæc deniq; Collegio Cæsaraugustano dedit: è quo archetypo hæc imago picta primùm in Hispania, tum æri Romæ hoc anno cum sup. facultate incisa, *S. Maria à Corde* nomen sortita est, quòd Beatissimam Virginem referat in corde gladio vulneratam, & à S. P. Ignatio per annos plures ad cor gestata fuerit, veluti cordis magistra, & custos. Aiunt qui prototypon, & hanc vidère, hanc illà nec maiorem, nec minorem esse, illiq; omnino

Imagines
Iesu, Mariae,
Iosephi.

Imago
B. V. à corde.

ninò in vultu, ac omnibus accuratissimè respondere. Certè quæ S.P. Nostrum miris modis vbiq; adiuuit Virgo Mater, non deerit cordi nostro tunc à vicinè iam æternitatis expectatione suspenso, ac sub eius præsidium confugienti. P. *Ioannes Ruitius*, innocentie integritate inclytum nomen, moriens, post diuina suscepta præsidia, cùm *imaginem* diuinæ Matris Filium sustinentis in manus accepisset; nunc Virginem, nunc Infantem amplectens, & osculatus, rectæ scilicet conscientie bono fruens, quasi ludibundus, ac gestiens, animam exhalauit. Ruitij virtutes vide in hist. Soc. *Ludouicus Seguratus* obitu instante petijt, inquit Sachinus, vt lectulus sibi sacris Christi, ac *Deiparæ* (cui addictissimus erat) *imaginibus*, vndiq; circundaretur: eaq; re impetratà, quasi inter sanctissimas manus Matris ac Filij, die quo prædixerat, lenissimè expirauit. P. *Ignatius Azebedius* B. V. *Imaginem* ostentans, & Romanæ Ecclesiæ, in cuius odium cædebatur, veritatem depredecans, ab irruente Hugonotto in vertice vulnus accepit, retentà imaginem, meliùs quàm Spartano clypeo, *in hoc*, & *cum hoc* moriturus, totus sanguine perpluens, extremis verbis ad perseuerandum Socios hortatus in amplexu imaginis *S. Mariæ Maioris* animam purpuream egit fortunatus, illiq; se in manus commendans, quam tenebat in manu, veluti magnum spei suæ

P. 4. l. 4. à
n. 146.

Hist. Soc.
p. 2. l. 5. n.
35.

Anno æt.
18.

1570.

suæ summarium apud Iesum . P. Ludouicus 1635.
Lallement Biturigibus vità excedens, illæsam
 ab omni per omnem vitam peccato mortali
 innocentiam ad mortem attulit ; voto etiam
 illo seruato, quo, anno septimo vel octauo an-
 te mortem promiserat, se in omnibus rebus
 noctu diuq; , in singulis quæ ageret facturum
 id quod , Deo monstrante, perfectius esse co-
 gnosceret. Quotidiana illi, neq; frigido tan-
 tum vsu, sed quâ poterat accuratione vsurpa-
 ta de peccatis confessio, quotidiana sui erga
 benedictam *Dei* Matrem amoris Rosario re-
 citato significatio; & tenera erga S. Iosephum
 propensio: quem se Patri Ludouico in templo
 Domus Probationis Rothomagi spectandum
 obtulisse firma opinio est; cuius *imago* suum,
 illum sibi visum in templo Iosephum oculis
 ac menti referens tanto illi in morte fuit so-
 latio, vt illam secum sepulchro inferri enixè
 petierit .

Imago
 S. Iosephi .

6 P. *Alphonsus Faciecus* in Salsettis mor-
 tem cruentam obiit à Barbaris fidei odio in-
 ternectus . Hic vltimo agoni , præter cætera
 præsidia, quomodo se pararit, etiam Barbari
 prodidère , qui in ore mortui Alphonsi se *ce-
 reum agnum Dei, Iesu* nomine impresso in-
 signem reperisse testati sunt .

Cereus
 agnus *Dei*
 pro ago-
 ne .
 1583. 15.
 Iul.
 In ore cera
 benedicta .

7 P. *Recupitus* anno 1647. scripsit, paucos
 ante annos in Collegio Neapolitano , mori-
 bundo cuidam visum dæmonem specie canis.

Lib. indu-
 striarum
 pag. 462.

Osten-

Aqua be-
nedicta sa-
pè asper-
gendum
cubic. &
ager.

Ostendebat magno cum terrore infirmus lo-
cum, in quo erat dæmon ille molossus: & loco
aquà benedictà lustrato, ex illo ad alium an-
gulum abiit dæmon. Inde rursus pulsus ea-
dem aquà, aliò & aliò ibat, donec tandem il-
lius aquæ virtute expulsus est. *Aquam benedi-
cimus, ut eà cuncti aspersi sanctificentur,* inquit
Alexand. VI. ep. 1.

8 *Libellus Regularum, rituale Romanum,*
libellus aliquis spiritualis, quem legi audiat
æger, & Officium B. Virginis, aut alius è quo
coram illo aspirationes aliqua recitentur,
multum conferent. Suadent alij & palmam
benedictam, seu ramum oliuæ, in manu, vel pe-
nes lectum, habendum; ut occurramus Chri-
sto, & dicamus: *Osanna in excelsis.*

C A P V T X I I I.

*Familiaris erga Angelos pietas pulchra
sanctè morientium occupatio.*

Bibl. PP. t.
2. col. 103.

Hist. p. 4.
l. 4. n. 88.

I **I**N hora exitus nostri adsunt boni Ange-
li, inquit Simeon ille admirandus, &
copia celestis exercitus, atq; omnes contrarie po-
restates, Principes tenebrarum: utriq; ad suas sibi
sedes animam conantes assumere, &c. Stipant bo-
ni Angeli, nec ab aduersario eam sinunt contingi.
P. Nicolaus Becanus obedientiæ ac integrita-
tis laude præclarus, post longam quartanæ
vexa-

vexationem inter eas voces, quibus se *Angelos*, pulchrorum paruulorum instar, presentes videre dicebat, animam, quam in patientiâ suâ benè possidebat, *Deo* dedit *Olomucij*. 1576.

2 De *P. Ioannis Harlemij* morte loquens *Sachinus*; Certum est, inquit, moribundo visos *Angelos*, inter recitandas *Litanias*: aiebatq; ab suo se *Custode Angelo* euocari. Fuit qui diceret, dum animam *P. Ioannes* efflaret, insolitum lumen circa eum ab sese conspectum. P 4. 1. 6. n. 257. 1578. i. Oct.

3 *P. Theodoricus Gerardi* *Viennæ Austriæ* felici morte excessit, *Angelico* virtutis omnigenæ splendore illustris, adeò, vt *Romæ* à *Rectore* suo & *Professore* hoc testimonium habuerit: Multas in multis alijs eminere virtutes; in *Theodorico* nullam desiderari. Hic moriens *Angelicum concentum* pro felici æternitatis prolusione habuit. 1558. d. Oct.

4 *P. Emmanuelis de Lis* mortem fuisse mortem hominis virtutis planè admirandæ, aiunt *Goanæ* annuæ. Hic in ipso mortis agone ea signa dedit, quæ & acre cum inferno hoste certamen, & ingentem animi fiduciam indicarent. Nam & *S. Michaelem* sibi contentâ voce aduocauit; & quod de *S. Martino* legitur, intrepido animo, & constanti voce, humani generis hostem increpitum ab se abegit. Quid, inquit, quæris, phantasma infernale? Non habes potestatem in me: mediante sanguine *Iesu Christi*. Ad memoriam verò *B. P. Ignatij*, inter-

N mor-

mortuis vocibus ſignificauit, ſe mirificè re-
 creari aſpectu, quo mox fruiturus erat, beatif-
 ſimæ illius animæ. Quærunť nos, & operam,
 tunc intendunt quàm maximè rebelles An-
 geli: his fidelem fidelium Angelorum manum
 opponat animus. Poſſunt illi, & volunt nos
 iuuare. *Deum* vident; & nos in *Deo*, ac propter
Deum amant. nec minùs periti, & accurati
 ſunt in nobis quærendis quàm dæmones in
 perdendis. Imò plus poſſunt, voluntq; pro no-
 bis Angeli, quàm dæmones contra nos.

Cap. 1. n. 1.

5 *Ioannem Lauretanum* ab Angelo Cuiſto-
 de ad confeſſionem generalem monitum dixi.

1581. mihi
pag. 34.

6 *Dominicus Faber* murarius egregij
 exempli Coadiutor, Florentiæ decedens è vitâ
 elegantis ſpecie Iuuenem à ſe viſum aiebat, qui
 dicebat, ſe vt illi ſupremo tempore adeſſet,
 adueniſſe; vt refert Hiſt. Soc.

Cap. 15. 10.

7 De *Elphinſtonio* inter agmina Angelo-
 rum expirante, ac recreato voce *Angeli* pro-
 mittentis fore, vt ab ipſo illius anima defer-
 retur ad gloriam beatorum, narro aliàs.

1647. 26.
Aug.

8 *P. Rodolpho Houſſin* paucis ante obitum
 horis *Mater pulchræ dilectionis*, & poſtea *An-
 gelus Tutelaris* pulcherrimi adoleſcentis ſpe-
 cie ſe in conſpectum dederunt. Quis eſt iſte
 iuuenulus, aiebat, quem video pulcherri-
 mum? O quàm eſt elegans! Et paulò poſt ex-
 pirauit, charitatis religioſiſſimæ, atq; laborio-
 ſiſſimę admirabilitate verè illud elogium, com-
 meri-

meritus, quòd *Deum*, ac *Dei Matrem* ex toto corde suo, proximum verò ex totis viribus suis dilexerit, vsq; ad mortem obitam in obsequio peste contactorum.

9 *P. Recupitus* refert se cum alijs multis Religiosis adfuisse morti cuiusdam, vt ille loquitur, boni serui *Dei* (an de Societate ille fuerit, non explicat) qui porrectum sibi ad osculum Crucifixum osculari noluit; & alijs *Iesu*, ac *Mariae* sacra nomina suggerentibus, turbato vultu *diabolum* nominauit. Quæ res merito terrore concussit omnes, donec manifestè è signis certis collegere, illum daemone nominato indicare voluisse, quòd à daemone prohiberetur, ne posset Crucifixum osculari, & *Iesum* ac *Mariam* pronunciarè. Quocirca omnis illa religiosa corona in genua procumbens bis repetijt: *S. Michaël, ora pro eo! S. Michaël, ora pro eo!* Ad quæ daemon còfestim euauit: & æger facie serenà Crucifixum sæpius osculatus, sancta *Iesu* & *Mariae* nomina in ore habens, felicem spiritum dedit. Ferè simile huic est id quod ij retulère qui adfuère cuidam ægro nostro, Crucifixum vt sibi admoueretur annuenti, sed eundem ori admotū postea non semel conspuenti. Hic nostris, ob rem inexpectatam, admiratione, terroreq; suspensis, ac ex ægro petentibus, ecquid hoc esset; respondit voce quà potuit: Cupere se Crucifixum osculo venerari; sed, ait, quoties mihi il-

Tract. 3.
Industr.
pag. 434.

S. Michaelis
praesidium.

Doli daem
onis.

Orandum
pro egro
impense.

Ibid.

lum ori admouetis, toties dæmon manum suam Crucifixum inter ac os meum interijcit, ut imprimendum Crucifixo à me osculum ipse accipiat. Atq; illam ego manum conspuo quam ille mihi præbet, inuitatq; ad osculum; non verò Crucifixum meum *Iesum*, quem vos mihi optatò porrigitis. Quocirca nostris flagranter omnibus pro ægro in preces effusis, discessit ille animarum hostis: & æger Crucifixi sacram imaginem, citra impedimentum est osculatus. En quàm insidiosus tunc adest Angelus tenebrarū. Contra hūc ergò Angeli lucis ab egro, atq; à sanis pro egro, aduocandi. In gaudio, inquit laudatus initio Simeon, & exultatione cum Sanctis proficiscitur anima (quando cedit à corpore) & Angelis victoria hymnos concinentibus Deo, nec non eam seruatori Christo, & gloria Regi offerentibus, ipsumq; cum ea simul adorantibus; cum uniuerso celesti exercitu in quietis locum perducitur in gaudium ineffabile, in lumen perpetuum; ubi non est mæror, nec gemitus, neq; fletus, neq; anxietas; sed vita immortalis, & perennis letitia cum omnibus Sanctis acceptissimis Deo in regno calorum.

CAP.

CAPVT XIV.

Omnes Sancti pretiosa occupatio morientis.

SVNT qui Sanctos dici natiuitatis, initæ Societatis, ac mortis suæ quotidie venerentur, & dicant: *Omnes Sancti, quibus sacra est illa quæ mihi nascenti, vel Societatem ingredienti prima fuit, vel quæ mihi morienti ultima erit dies, impetrate mihi à Crucifixo Iesu felicem mortem, beatam eternitatem.* Sunt qui Sanctos suos menstros omnes, & Sanctos quorum festum agitur, deniq; Sanctos quotidianos eam in rem inuocent quotidie ex Martyrologio, vel ex Anno cęlesti: sunt qui SS. omnium Litanias offerant quotidie pro defunctis; vt illos in morte habeant adiutores. Sunt etiam qui quotidie ad suæ mortis horam inuitent omnes illos *Dei* electos quos in hora mortis *Beatissima Dei Mater* singulari auxilio adiuuit. Adeò suppetiæ nobis pro re tanti momenti vndequaq; semper, piè, ac perseueranter petendæ sunt.

2 *Michaël Victor* Coadiutor Foroliuij excessit. Hic cum ijs, qui pretiosissimo agonis tempore fieri solent virtutum selectarum, actibus occuparetur, præeunte eo, qui spiritualibus rebus præerat Patre, repente explicatà totius oris hilaritate effloruit, & Patri dixit: *Video ecce aduētantes ad me Mariam Domi-*

1524. 19.
Martij.
B. V. S. Ioa.
chini.

Dominam meam, S. Ioachimum (erat is huic Sancto sacer dies) & Angelos.

1604. ann.
Mexic.

B. V. &
omnes san-
cti.

3 *P. Alphonsus de Santiago* mortem suam prouidisse visus, aiebat, sibi morienti præstò fore Patrem Christophorum Cabrerium, veterem iam inde à tyrocinio, studijsq; amicum, & iam ante annos plures humanis exemptum. In morte, præmissis ijs, quæ migranti animæ subsidio sunt, exultabundus gestu, voce gestiebat in amplexus mortis: *Plaudite*, in-
quiebat, *en video celestis curia agmen: plaudite, Dei quoq; Genitricem video.* Hæc dicebat; & fixo in cælum obtutu inter dicendum vixit.

Sancti in
24. horas
tuendas di-
tributi.

Cum caeli-
tibus fa-
miliaritas
hic inchoã-
da.

4 *Alphonsus* ille *Rodriquez* notum & sacrum è Coadiutorum Christo militantium, legione exemplum, *Deipara*, ac Sanctorum omnium cultor fuit quàm maximus. In 24. horas Sanctos distributè collocarat, certosq; ex omnibus selegerat, in quorum custodiam, diei totius omnes & singulas 24. horas daret: atq; ad impetrandam in singulas horas illorum opem, certis precibus utebatur. In beatorum calitum coetum aliquando inter orandum auocatus, ibiq; cum illis adeò familiariter versatus est, vt illos nosset, quasi eà in Vrbe Sanctorum natus, aut à primis annis fuisset educatus. Sub mortem, peractis omnibus, quæ itineri illi sacratissimè adornando ritè vsurpantur, post acerrimos corporis cruciatus, & animi turbamenta, triduo yltimo suauissima
in ma-

in malacia quietæ pacis iacuit animo iam in cælum absconditus, qui animæ migraturæ quasi locum parabat. Totus in amabili silentio, vultu venerationis pleno, in pace in idiptum quiescebat. Ultimo Octobris, & vitæ, die, cruciatibus iterum reducibus solo *Iesu* nomine obuiam ibat, solatijs plenus. Ita dolorum, ac vitæ finem inuenit, quasi in cæli limine constitutus, in vigilia diem Sanctorum omnium Alphonsum sibi iam olim deuotum, ac notum excipientium præcedente; festum ipsum cum ipsa ciuium Beatorum Societate triumphante celebraturus.

1617.

5 P. *Cosmus Alamannus*, vt apud vniuersam Cæli Rempubicam se redderet gratiosum, ac suauis precum impendio, sibi opem illorum pro morte quasi emeret, collecto ex omni vetustatis, Bibliothecarumq; memoriâ Sanctorum omnium, quot essent catalogo, innumerabilem illum numerum, quo potuit numero secutus certè, non assecutus, effecit, vt neminem quoad sciret, ex vniuersa Cælitum panegyri præterierit, cuius honori non vnam vt minimùm Dominicam & Angelicam orationem dixisset; vt supremæ necessitati suæ fidam auxiliarem manum à S. P. Q. Cælesti contra inferos pararet. Morbus illi omni virtute variè cumulatus, vtpote, quem ille à *Deo* multis precibus poposcerit. Ad eminentissimos virtutum actus animum furrigens, conti-

Nullam
Sanctum
sine aliquo
obsequio
praeterire.

1634. 24.
Maii.

continenter illud veluti dolorum laxamentum ore hilari versabat: *Benedictus Deus! Laudetur Deus!* idq; vsq; ad mortem, quam oppetijt Mediolani.

1620. 25.
Dec.

*Iesus par-
uulus,
Maria, o.
mnes San-
cti.*

24. horæ
omnem
cælestem
Remp. cõ-
plexæ.

Prouiden-
tia pro ho-
ra mortis.

Singuli
Caelites sin-
gularum
horarum
protecto-
res.

6 Amabilis pluribus ex capitibus P. *Siluij Brunorij* exitus fuit Ferrariæ æt. anno 80. Hic erga tenerum Infantis *Iesu* mysterium, tenerrimâ semper religione ferebatur. De suo autem è vita discessu sollicitus, *Iesum, Mariam, Sanctos omnes* in diuersa per annum festa distributos, ac totius anni, imò cæli, compendium in 24. horas collegit. Ex his *Spirituale*, vt ipse vocabat, *horologium* concinnavit, in quo in 24. horarum spatia distributa, seu classes, ita omnia totius anni festa partitus est, vt horis singulis suum quodpiam anni festum assignatum responderet. Aiebat enim hac arte fieri, vt quacunq; diei, vel noctis horâ moreretur, non sinè clypeo, non sinè festi alicuius, seu Sancti protectione moreretur, agonis mortualis agonotheta & præside aliquo assignatam sibi horam è cælo defensuro. Morienti ergò obtigit octaua post solis occasum hora, quam ille Infanti *Iesu*, quasi pro stationis, ac suæ mortis tuendæ præsidio, assignarat. Et verò tuitus & horam, & clientem suum est *Iesus*. nam ipsa nascentis Christi nocte cum pulcherrimam resolveretur in mortem P. *Siluius*, tranquilla illi vultus, & cordis hilaritas in dulcissimas quasdam æternæ vitæ

vitæ delicias animum effundebat, cum se constanter ad cælum ire, ad cælum diceret; atq; usq; ad mortem sacris hymnis migrantem animam ad cælum identidem inuitaret, his cæli lætitijs immortalis, & felicem supremæ horæ apparatus nobis in Horologio suo Sancto legans. Similis *Horologij* conficiendi praxis hæc esse potest; vt ex quouis mense duo festa feligas, quæ 24. horas implebunt, eo modo qui c. 41. explicabitur.

Horologium spirituale.

7 P. Nicolaus Gaudanus, magnâ & spectabili virtute vir, ad consideratam tremendi Iudicis iustitiam, sub mortem tremens, P. Costero, & alijs, qui aderant, solatia suggerentibus in hæc verba erupit: *Traiectus quidem nobis restat terribilis: sed vos, ò Apostoli Domini, vos, ò Martyrum agmina, vos Confessorum, ac Virginum candidatarum turme, poteritis vestris precibus imbecillam animam ex mari tam turbulento in caelestem portum transuehere: poteritis sanè Dei clementiâ.* Mox mysteriorum munimentis exhilaratus, blandâ morte, ac veluti subridens, in vitam immortalem solutus est Louanij.

Vid. in Orland. & Sacchino plura. Omnes sancti.

1565. 10. Nou.

8 P. Ioannes Belmesius mediâ ante supremum diem nocte, Eamus, aiebat, eamus. Interrogatus; Ecquò, Pater? Sanctum, inquit, Ioannem Baptistam, & Virginem Beatissimam video. idq; interrogante altero, iterùm repetiuit. Inde se diabolum videre dixit, quem antè

Annuae Billomen-fer 1588. B V. & S. Io. Bapt.

indignante sinistra manu repulerat. Sed nihil hic contra duos illos, *Mariam*, & *Ioannem Baptistam* potuit. Abijt cum ijs, à quibus inuitabatur *P. Ioannes*. Eamus & nos. Non poenituit illum obsequiorum diuinæ *Deiparæ* ac *Præcursori* impensorum, quorum adeò pretiosum in morte pretium accepit; nec nos poenitebit vitæ in illorum cultu religiosè impensæ.

B. V. &
S. Thomas
Apostolus.

1607.

S. Elisa-
beth Reg.
Hugariæ.
Sanctus
mensis.

9 *P. Ioannem Ludovicum Mefsinam* plurimà variæ ac solidæ virtutis famà, & nonnullis quæ admirationem merentur, inclytum, *Cosentia* in Calabria morbo ultimo tentatum, à *Deipara*, pulcherrimæ spei plenà allocutione ad æterna erectum, & à *S. Thoma* Apostolo, qui *Clienti* suo, ipso festo die *Natali* se spectabilem præbuit, Sanctissimo *Eucharistiæ* mysterio in viam æternitatis resectum lego; & monitum, vt se morti die *Sanctorum Innocentium* obeundæ totus accingeret. Dixit *Ioannes* id ei, cuius rem illam scire intererat; & ipso beatissimorum paruulorum die, eo ipso quem ab *Apostolo* didicerat & dixerat tempore, quasi comitem haberet pretiosam *Innocentium Martyrum* coronam, plenus inexplicabilium gaudiorum, ad immortales concessit.

10 *Mauritius Balfer* Coadiutor excelluit semper studio se ad abiectos quosuis labores & officia impigrè accingendi. Huic, pro more
Socie-

Societatis, in schedà pro mense S. *Elisabetha*
 19. Nouemb. obtigerat, cum hac sententia:
Nostrum est hic flagella percipere, quorum est de
eternitate gaudere. Schedam exosculatus: Per-
 lubens, inquit, notabo hanc Patronæ meæ do-
 ctrinam, & diem, quam spero in viuis vltimam
 mihi fore. Pio voto, seu prædictioni, optatus 1635. 19.
 respondit euentus. Nam dies S. *Elisabethæ* Nou.
Reginæ Hung. sacer, Mauritio supremus fuit
Nesuisij.

11 *Menstruum suum Sanctum Odonem*
Abbatem, Romæ morienti Eduardo Trogmor-
tono coràm adfuisse, ac multa dixisse, testis est 1582.
eius vita. Hoc exploratum est, Sanctos men-
struæ fortitionis ab illo eximiè quotidianis
cultos obsequijs. Vltimus in vita illi Patro-
nus obtigit S. Odo Abbas (cuius die 18. Nou.
obiit) & illa S. Augustini sententia: Non po-
test malè mori, qui benè vixit. Vitus Moser Cla-
genfurti mortem obiit, ad quam se frequenti
ac severo in Deip. honorem ieiunio, & quoti-
dianà Litaniarum è Sanctorum menstruorum
catalogo confectarum recitatione prepararat. 1655. 21.
 Oct.

12 *Ioannes etiam Berchmans Romæ mo-*
riens, mensis currentis, id est Augusti, Sanctos 1621. 13.
omnes recitari sibi curauit: & singulorum pro Aug.
agone opem implorauit. Sancti mē.
 sis quo mo-
 rimur.

13 *P. Adamus Ciecierski Polociæ in Li-*
thuania è viuis abiit. Hic triennio antequam 1650. 30.
vità cederet, increfcente paralyfiam opperie- Nou.
batur Sancti tuę
 patriæ.

batur horam supremam ; cùm ecce Polocen-
 sium olim Archiepiscopus B. Martyr Iosaphat
 Clienti suo adest, confirmat: & non nunc mi-
 graturum, verùm triennio post, affirmat. Pater
 sensibus restitutus, ita triennium illud vitæ
 vltimùm impendit, vt illud verè vltimum sibi
 esse ostenderit. Exeunte anno tertio, morbus
 illum lecto affixit; & ante agonem vltimò
 Adamus sæpiùs ad eum locum in quo cha-
 rum suum Iosaphatum Martyrem & Prote-
 ctorem olim viderat, respectans, pièq; illacry-
 mans, optatà, & prædictà à se morte absum-
 ptus est, pro reddendis in valle Iosaphat ra-
 tionibus cùm toto vitæ tum vltimi maximè
 triennij decursu, Præside suo Sancto Polocensi,
 egregiè comparatus.

Anno 21.
 65. Soc. 42.

1620. 23.
 Sept.

Sancti alii
 tutelares.

14 Dicam hìc ego quiddam, in quo pios
 interpretes, quàm derisores, vel Catones ma-
 lim. P. *Christophorus Clezlinus* Monachij obiit,
 vir in captiuitate Suecicà grumnas plures per-
 pessus. Hic vt morti suæ impensius provide-
 ret, in chartula eorum potissimùm cælitum,
 nomina adnotàrat in quos maiore fiducia se
 rapi sentiebat. Hos ille pro illo agone sollici-
 tè ac sæpè vocabat ad certam & necessariam
 opem. Et illam suam schedam Sanctorum suo-
 rum nominibus insignem, sibi post mortem in
 os inseri volebat: vt vel hoc signo testaretur,
 se tum quoq;, cùm loqui non posset, illorum
 cælitum nominibus velle vti propitijs apud

Deum;

Deum, idq; suo chirographo in ore linguæ mutæ officia obeunte testari.

15 Dolæ *Ioannes Rubæus* Scotus de vita, decessurus, pauculis ante supremam horis è lipfanoteca, quæ à collo pendeat, schedam deprompsit, è qua Sanctorum tutelarium nomina & opem ardentè imploravit, & iustæ ultimæ vnctus vixit. 1601. 7. Febr.

16 Amabat S. Annam, & B. Aloysium cultu religiosissimo *Bartholomæus Puzolus* Coadiutor Panormi defunctus. Religiosæ illius propensionis illud præmium tulit, quòd eadem quam supremam in vitâ habuit nocte, sit à S. Anna Mariæ *Deiparæ* ac suorum clientum Matre, amantissimè salutatus. Alphonsum yerò *Rodriquez*, & *Simonem Bucerum*, veluti sibi præsentem, hilari voce consalutavit imminente iam fine. Tum assurrexit collectis è lassò corpore viribus, vt properanti ad se dilecto sibi *B. Aloysio*, brachia obuia porrigeret in amplexum. & in chari *Aloysij* sinum, dum hærente inter singultus voce, tanto se honore indignissimè suauissimè diceret, seu potius singultiret, tranquillam animam in illis deuotissimæ modestiæ officijs occupatam exhalauit. 1632. 27. Ian. S. Anna, B. Aloysius.

17 *B. Aloysius* cuidam spectabilis hortator adfuit, vt orare porrò pergeret. Preces illæ erant ad ipsum *B. Aloysium* pro ægro quopiam institutæ. Adiecit *Aloysius*: gratum esse Recupitus industrial. tract. 3. pag. 429. B. Aloysius è calo ad quid hortetur infirmum.

Orandum
pro mor-
rientibus.

esse Sanctis, si ab ijs aliquid petatur. Cum enim in Cælo nec patiendi, nec se affligendi, aut submittendi habeant occasionem, nihil iam illis est super, nisi amor erga Deum, & proximum exercendus. Hinc nonnulli amicos ad Sanctorum sepulchra, vel reliquias, aut altaria tunc destinant sui loco: ut illos ad felicem amici migraturi mortem suo favore procurandam inuitent.

1623.

S. Maria
Magdale-
na.

Petendum
ut in actu
amoris Dei
moriatur.

18 P. Carolus Rolandus obiit Bellioli multa significatione flagrantissimæ in Deum charitatis, ipso die SSS. Trinitatis. Magna semper accuratione se parabat ad mortem. vna è reliquis industria erat ad illam consequendam hæc: *Singulariter S. Mariae Magdalene additus ero. Pridiè festi eius ieiunabo; ut eius intercessione in actu amoris Dei moriar, idq; ex voto cum veniâ Superiorum emisso.* Planè videtur voto abundè potitus. Nam Crucifixo monstrato ad mentem redijt, à quâ vi morbi abierat: & vsitatis aliàs S. Bonauenturæ verbis sic suspirabat vsq; ad mortem: *Hæc mihi sit consolatio, tecum, mi Domine, crucifigi: & mihi sit intima afflictio aliquid præter te meditari! O Domine Iesu Christe! qui propter me Tibi non pepercisti! cor meum tuis vulneribus ita saucia, & mentem meam tuo sanguine ita inebria: ut quocunq; me vertam, semper te videam Crucifixum: & quidquid inspexero, mihi appareat tuo sanguine rubricatum; ut sic totus in te tendens,*

dens, nil valeam præter te inuenire, &c. Eadem sæpè ingeminans, eadem sibi inter suprema momenta dici petiuit. Et impetrato, vt valdè spero, per Crucifixi amantissimam, & felicissimè Christo immortuam Sanctam suam Magdalenam, in actu amoris *Dei* moriendi beneficio, eò abiit, quò ad eò amanter anhelauit. & ibi nos expectat. Vtinam quemadmodum quosdam in ipso scelere rapit diuina iustitia; ita nos diuina misericordia in ipso sui amore occupatos ex hac ad beatam vitam eripiat!

19 *P. Didacus Martinez S. Vrsulam* (gloriosæ apud eos qui supremo in agone militant æternitati à felici eorum protectione memorię Virginem) constanter propenso animo colebat; colendamq; alijs vnà cum triumphali Sociarum choro suadebat. Ab illo manauit latè porrecta illa plurium pietas, vt in eius & sociarum honorem pro felici morte ter quotidie oratio Dominica diceretur, aut decies & ter. Ita fore aiebat, vt illarum singulis intra tres, aut vndecim annos sua obtingeret oratio. Operæ præmium fore, præsens earum in morte auxilium. Ipse, si quo die pij huius exercitij fortè obliuisceretur, pulsari fores vesperi audiebat; intelligebatq; se illo signo moneri. Moriturus, portam, & fenestras pandi, quasi hospites aduentarent, iussit; & num SS. Virgines aduenirent rogatus, tacuit, ac breuè expirauit.

S. Vrsula,
& sociarum.

S. Bar-

1655.

1608.
S. Barbara
V.M.

20 S. Barbara Virgo M. & B. Stanislao olim, & Societati vniuersę Patrona semper fidelis, non vnam quę à nostris administratur Sodalitatem habet Viennę, Brunę, alibi. Lincij in templo nostro sicut Ara Deip. Virgini erecta est, cum lemmate; *Vite principium*; ita S. Barbarę V. M. altera, cum elogio: *Mortis viaticum*. Nouellarię Petrus Pozzolius Coadiutor, cum, fauces præcludente anginà, & enato in gutture apostemate, ac tussis perpetuà à Sanctissimo Viatico accipiendo præpediretur; vltimà vitę nocte è duobus, qui lectulo assidebant, sciscitatus est, quęnam esset illa Sancta, quę suos sibi deuotos clientes absq; Sacramentis è vita exire non finit. S. Barbaram esse vbi audiit, enixè rogauit, vt à Sancta illa, & per illam, eam sibi à Deo flexis humigenibus gratiam impetrarent. Illi abiecti in genua fecere quę rogabantur. Increuit Petro desiderium Sacramentorum, ac tussis resedit, atq; in eo statu esse repertus est, vt mortis seu vitę viatico muniri potuerit. Ita Sacramentis postremis perceptis, animam egit: & fortunatum inuocata tam vtiliter S. Barbara exemplum nobis transmisit, reliquis, de S. Barbara felicis agonis aduocata mirabili, exemplis accensendum.

Lima
1614. 4.
Dęc.

21 Petrus Salazarius, cum priuatim oraret, inquit annuę, animoq; cogitaret Beatorum Sedes, Angelos audiuit fidibus canentes:

tes; quos augustà specie secutæ Virgines ro-
gabant: Num quid vellet? *Estne cordi,* inquit
Barbara, quam de facie, ac nomine illicò no-
uit, *in Cælum proficisci? ubi placidissima quies, &*
vita viget sempiterna? Est sanè cordi, respon-
dit Petrus, vt nihil magis: tantis scilicet huius
ærumnosæ vitæ defungi periculis. Paulò post
in morbum incidit. Satis vehementer, & diu
ægrotavit. Deinde vrgente malo, die *Barbaræ*
Virgini sacro, vt ipsa promiserat, feliciter
occubuit.

S. Barbara
ad cælum
inuitat
suum cliē-
tem.

22 P. *Stephanus de Auila* Limæ obiit eò, 1604
vt aiebat, lætior, quòd in Societate, quòdque
nullo vnquam in ea Magistratu functus, mo-
reretur. Maxima illi semper erga S. Tho-
mam Angelicum Doctorem propensio reli-
giosissimæ voluntatis illum inter extrema vi-
tæ admirabiliter recreauit, gaudioque tanto
impleuit, vt ij, qui hominem intimè nouère,
quique morienti adfuère, dixerint, firma esse
indicia, è quibus argumentari licet, illum à
Sancti sui Thomæ aspectu illam adeò amœ-
nam in illo articulo tranquillitatem, & simul
notitiam mortis adfuturæ hausisse.

S. Thomas
Aquinas.

CAPVT XV.

SS. PP. Ignatius, & Xauerus.

I P Antonius *Viniàna* Sacerdos grauis an-
num ferè in Societate tyro, quarto

Annus
Dom.
Prob. Rò.
1593.

P mor-

Daemon
tentans.

Vocatio.

morbi, vltimo vitæ die, acri cum hoste duello confixit; & multà iam nocte repente succlamauit: *Fidelis Deus, & non mentitur.* Interrogatus à Patre qui aderat, quid illa sibi vox vellent; adesse satanam, & se in desperationis abyssum præcipitem agere velle, dixit, obiectis quæ in sæculo patrarat delictis. Et ad Patrem; An non verissima, inquit, est illa Christi Domini vox: *Quicumq; fecerit voluntatem Patris mei qui in caelis est, hic meus, frater, & soror, & mater est?* Annuente Patre: *Vade,* ait, *igitur, retrò, satana. Vbi primùm mihi caelestis lux oblata est, totum me ad Dei nutum, voluntatemq; conuerti. Vel hoc, quòd me Iesu Dei Filio in eius Societate deuoui, omnia antea vitæ flagitia compensat, ac delet.* Sed ad alias conuersus rechnas hostis, quem deijcere de spe non poterat, spe ipsà in altum præcipitij efferre voluit. Ergò Antonius Pœnitentiales Psalmos legi sibi petit. Ad audita illa Psal. i. verba: *Miserere mei, Domine, quoniam infirmus sum; vetera iuuentutis suæ delicta palàm ad probrum & erubescenciam ciendam voluit recitare. Prohibitus, & cordis dolore vt contentus esset, iussus; ad illum rursus versum: Delictum meum cognitum tibi feci; conscientiam, expiauit Sacramento, & absolutus est. Tum in omnem partem se versans, desperabundus dæmon, tetrà desperationis imagine iterùm terrere victorem voluit; sed reiectus est. Ita*
fes-

fessum vincendo Antonium horæ vnius somnus tenuit: à quo exprorectus, admirabundâ exclamatione Patri ait: *Qui tandem sunt Patres isti, qui assistunt?* Neganti adesse ullos; dixit, alterum exprorectâ fronte, naso aquilino, albicante capillo, caluitioq; venerabilem esse; alterum candidum, viuacibus oculis, barbaq; nigrâ conspicuum. Addebat; illorum præsentiam, magno sibi esse solatio: seq; cum illis in cælum abire omninò velle. Tum qui essent, diuinitus edoctus, Litanias dici desiderauit, quibus *BB. Ignatij, & Xauerij* nomina inferi petijt. Præeunte Patre. *B. Pater Ignati, B. P. Franciscæ Xaueri,* æger illos intuens respondit: *Orate pro me.* Porrò cum Crucifixo suo dulcissimè collocutus, lachrymas adstanti Patri non semel excussit. Tum actis *Deo gratijs,* quòd se, vndecimà licèt horà vocatum, parem tamen ijs fecisset, qui portarant pondus diei & æstus, æquissimo animo, lætissimoq; vultu obdormiuit in Domino.

2 In Nouo Granatæ Regno in Vrbe Cuenca, fœmina nobilis dum conuersis in S. P. Ignatij effigiem lachrymantibus oculis morientem suum Infantulum illi quâ potest cordis teneritate commendat, repentè videt radiantem Ignatij vultum in sua imagine, & extensâ ad paruulum manu, paruulo quasi vocato amplexum offerentem. quo ipso tempore, infantem vicissim totum ad illam conuersum ima-

Imago
S. P. Ignatii
morientem
amplectitur.

ginem, pangs brachijs in sinum Ignatij inuolare gestientem aduertit. Dumq; & Sanctum, & paruulum in mutuis videret amplexibus, in ipso illo complexu infans teneram animam expirauit. Et statim quæ hætenus materni doloris erant lachrymæ, iam testes factæ sunt, atq; interpretes dulcis gaudij, quo pium matronæ pectus in amabili illà filij sui morte perfusum est. Paratus nimirum nobis ad vltimam suam operam liberaliter impendendam adest in agone Ignatius; vt suo quasi sinu exceptum Spiritum nostrum in manus Domini deponat securum.

3 P. *Andreas Rudomina* per quietem, nostrorum sub tribus orbis portionibus sudantium vultus ab Angelis abstergi, & sudaria illo sudore madentia Deo offerri videre sibi visus, sudarijs illis Deum delectari, & pro singulis coronas dare, seq; à suo Angelo Tutelari inuitari, Christo fisti, Christum annuere, mortemq; sibi in Oriente obeundam promitti vidit, audiuit, Indiam petijt, impetrauit, S. P. Nostro Ignatio semper suauissimè deuotus. Moriente P. *Andrea* lux in templo quodam illustrissima eadem horà illuxit. Ipsi verò morientis curam suscepisse visus est S. P. Ignatius, qui etiam se illi in agone præsentem spectandum ostendit. Id quod vbi Patri socio suo retulit P. *Andreas*, nil amplius locutus est; verum in id quod videbat læto vultu

Laborum
pro Deo
pretium.

1631. 5.
Sept.

vultu pulcherrimè intentus, cum S. P. Ignatio ad æternum Patrem luminum discessit. Verba Patri sibi assistenti loquentis erant: Mi Pater, excipe quæso honorificè nostrum Patrem, Sanctum Ignatium, qui, me accepturus secum, venit. Vide quàm pulchrà est facie, quàm pulchrum comitatum secum ducit! vide vt me vocat. Iam me vult secum ducere. Aiunt cadauere illius in templo exposito suauissimum odorem latè omnia complèsse. Reliqua de illo mira nunc omitto.

7. Sept.

4. P. Ioannes Magirus nutabat olim iuuenis in vocationis, ad quam se à Deo intimè trahi sentiebat, cōstantià; sed ecce nuper vità functum Fratrem suum, cauà manu è Christi cruento latere sanguinem haurire, & in faciem sibi coniectare vidit, ac simul illo Sanguine aspersus dicentem audiuit: *Vide, ne hic sanguis in cassum pro te effusus sit.* Reliquit enim uerò à Christi Sanguine, ac mortuo Fratrem sic percussus Ioannes lautas opimæ hæreditatis vanitates; & se Societati ita dedit, vt vitam virtutum laude cumulata morte coronàrit, quando in ipso vitæ huius occasu, caelesti Christi Seruatoris, vnàq; B. P. Nostri Ignatij oblata specie ita recreatum aiunt Spirenses annuæ, vt plùs quàm humano gaudio delibutus, ardentes febriù çstus sanitati longè anteferre se dictitaret. Plenus ergò lètitiarum cæli, & socios ad summa quæq; virtutis nō medio-

Monetur
à mortuo.

1609. 8.
Sept.

diocris decora, vt Ignatij Filios decet, potentissimè exhortatus, in *Iesu*, & Ignatij complexū die Nascantis *Dei* Matris commigrauit.

Ante medicinam acceptam, ea B.V. offerenda.

5 *P. Vincentius Regius* Panormi vltimum æger quicquid medicinæ acciperet, non prius accipiebat, quàm Virgini Sacratissimæ consecraret. B. P. Ignatium tenerrimis votis implorans, illum sibi præsentem, pretioso ac inexplicabili gaudio delibutus, conspexit. Atq; hoc illi vltimum gaudium inter mortales fuit, priusquàm intraret in gaudium Domini sui. Nam vbi fratri, qui egro aderat, dixit, vt optimum Patrem, qui ad se solandum aduenisset reuereretur, & sede ac loco illi dato illum nestare diutiùs pateretur, mox animam egit.

1615. 25.
Dec.

Annuae
Nouellar.
1607.

6 Non leue ad rem præsentem momentum addet id quod sequitur. Iacebat vir fortis non vltimè extra spem viuendi, atq; etiam extra mentis potestatem. Aderat Curio, qui migraturum extremà vnctione delibutum, vellet: sed id æger, importunà totius corporis agitatione, extinctis etiam lacris cereis, non sinebat. Dæmonis, id quod erat, operà id fieri suspectans è Societate Pater quidam, positus humi genibus hortatur exemplo, ac voce, præsentem omnes, vt vnà secū pro egro B. P. Ignatij opem implorent. Inde schedam Ignatij manu scriptam eiusdemq; nomen ferentem, manu tenens, obiurgatum dæmonem, in nomine *SSS. Trinitatis*, & *B. P. Ignatij* iussit hominem

minem illum non impedire, quo minus ultimo illo Sacramento muniri posset. Ad hæc mox æger quieti ac sibi redditus, posteaquam ritè ac piè vnctus est, quietam animam placidus expiravit. *Antonio Faustino* morienti S. P. Ignatius cum B. V. & Angelo Custode adfuit, vt c. 31. n. 7. referemus.

7 *P. Stephano Paex* Linæ extincto cum parenteretur, foemina sanctitatis opinione celebris, supra ipsam aram à *B. Ignatio* processum obuiam, & summà exceptum gratulatione narravit: illudq; visum à se præsentè, spectanteq; liquidò obseruatum. Hoc amplexu nempe morientes suos filios, & mortuos, accipit obuius amantissimus suorum. Pater, notà iam, & compluribus firmatà documentis paternæ benignitatis significatione, Ignatius.

1613. annuæ.
S. P. Ign.
obuiat
suis.

8 *P. Claudius Poncetotus* summos inter dolores ab Angelis, & postea à S. P. Ignatio, Beatissimæ Virginis comite, itemq; à S. suo *Claudio* visitatus est. Neq; incomitatus adhæsit Reginæ suæ Ignatius. Adhærebant aliquot è Societate Patres, è Cælo; qui omnes, inquit annuæ, lectulo appliciti, sponponderunt, futurum breuè, vt ducibus se ad æternæ salutis portum inueheretur. Sacris ad decessionem exultans muniri petit, imperratq;. Deniq; ab illo *Matris Mariæ*, & *P. Ignatij*, *Claudij* sui nominis, & cælestium Sociorum aspectu animos hilares hausit, ad mortem sanctam atq;

Annuae
Ancien.
1609.

Societas
caelestis.

Sanctus
nostri no-
minis co-
lendus.

intre-

intrepidam. Triduum illi adhuc in vita super-
fuit. Rogatus ecquid molestè sentiret in cor-
de? respondit: *Hoc unum, quòd in his, quæ*
Dei fuerunt, totus ego non fuerim. Ultima pre-
 cantis, & expirantis fuere: *Venite omnes San-*
cti! adeste, omnes Angeli Dei. Omnes Sancti, in-
tercedite pro me. S. Maria, ora pro me. De qua,
 quàm pulchra esset, interrogatus, exclamavit:
 Quàm pulchra es, amica mea; quàm pulchra!
 Et de Iesu: Iesu, aiebat, O Iesu! Atq; ista sum-
 mas inter liquidissimæ voluptatis delicias.
 Hoc est emori in sinu Matris cælestis, ac Pa-
 tris Ignatij, cælestiumq; fratrum comitatu.

Ann. 1614.
23. Nou.

9 De P. Marco Soldano illustrium palma-
rum viro ad palmam æternam iter ingres-
so ita loquuntur Pragensis Collegij literæ:
 B. B. Patres Ignatius, Xaveriusq; cæterorum cæ-
 litum de sua familia lætissimo septi choro ei
 se, augustà claritate fulgentes, spectandos
 præbuerunt, ipsiq; instantem ex hac vita exitum,
 aditumq; in æternam beatitudinem,
 nunciarunt.

1584. 16.
Apr.

Angelus
Custos.

10 Guilielmus Elphinstonius Novitius
 Neapoli cùm extremum decumberet, ma-
 gnoperè exultans; Non videtis, aiebat, non
 videtis Angelos? Tum cum Angelo Custo-
 de submissà voce locutus, illud ita dixit, vt
 posset intelligi: Denunciassè sibi Angelum
 suum Custodem, ipsum per Purgatorij pœnas
 transiturum, sed ab Angelo ipso breuè eri-
 pien-

piendum, & ad Paradisi gloriam perducendum: vbi P. Ignatius occursurus ei esset, vt eum coram SSS. Trinitate sifteret. Miræ fuere internarum animi deliciarum, quibus gestiebat, significationes; & nescio quid narraturum, vires & lingua defecit, cùm nihil intelligeretur, nisi *Maria*, & *Angeli*. Crucifixum, B. V. & S. P. Ignatij imagines præ manibus, oculisq; habebat, alloquebatur admirabiliter. Post viaticum candelà benedictà accensà petità, rogauit, vt suas alij quoq; accenderent: & ad B. V. imaginem conuersus: *Tu scis*, inquit, *Domina mea, quoties tibi cor meum obtulerim. Quietem ab his suadenti, dixit: Non est amplius quiescendi tempus! Eundum est in Paradisum!* Illud quoque obseruatu fuit dignum, quòd Patri cuidam quædam sæpè sibi sub extremum articulum suggerenda suggesserit: & P. Salmeroni nunciauerit, vt sibi in extremis luctanti benè precaretur.

Cor sæpè
B. V. of-
ferendum.

C A P V T X V I.

Pro pretiosa agri occupatione, legatur illi, dum vacat, S. P. Ignatij Loyolæ mors; & diuina etiam circa eos, qui in Societate moriuntur, benignitas.

I **Q** Vi sanctè viuendi artes omnes exemplo & scripto docuit Ignatius, idem scri-

Q

scri-

Mors no-
stra con-
sultrix.

scripto, ac exemplo docuit artem sanctè etiam moriendi. Hanc vitæ lineam voluit esse normam, ac regulam agendorum. Vnde mortis & horrenda, & amabilia contemplantis, & in Exercitijs, ac aliàs, præscribētis ille scopus fuit: *Vt vitam ac mores in meliùs emendem, inquit, eà ratione, quàm tunc fecisse maximè vellem.* Quapropter illius memoriam in deliberationibus, & consultationibus animi adhibendam censebat, dum benè iuxta cælestis prudentiæ amulsi-
m eligendi canones traderet: *Debeo mecum insuper reputare, ait, si mors ingrueret, quem me malletem observasse modum in presenti deliberatione. Iuxta hunc igitur eligendum nunc esse facile intelligam.* Ita ille. Quia verò in ipso mortis, id est, animæ à corpore auulsi, puncto sistitur anima Iudici pro particulari cuiusvis hominis tribunali sedenti; iubet Ignatius eum, qui benè velit eligere, *iudicij meminisse, & suo iudicio lumen ab illius iudicij tribunali haurire.* Ait enim: *prospicere non minùs oportebit, quando pro tribunali sistar iudicandus, quo me consilio hac in re usum esse vellem. Quo agnito nunc utar, ut eo tempore magis sim securus.*

2 Hic ego prudentis lectoris animum ad æterna sua commoda perugilem conuenio, & ore Ignatij suadeo, ut in hac ipsa quam de optimo se ad mortem optimam quàm exquisitissimè comparandi modo instituit deliberatione ita secum decernat, ut eum eligat
mo-

modum, & eà ratione, quà tunc fecisse maxime vellet; siue, illum seruet, quem se mallet obseruasse modum in presenti deliberatione, si mors ingrueret: quando item pro tribunali sistetur iudicandus, quo se consilio hac in re vsusum esse vellet, vtatur nunc, dum potest. Occurret sine dubio; mori te velle illo apparatu, quo iusti & Sancti pretiosà in conspectu Domini morte vixere. Primum ergo pronunciatum pro feliciter obeundà morte ex Ignatij morientis exemplo decerptum esto: *Humilitas, & prouidentia.*

3 Quanta fuit illa in fatifcente Ignatio modestia, cum tandem apparuit palmaris planè in curando error, dum per longum tempus in illo aliud morbi genus pro alio curauit imperitus quispiam è iunioribus medicis. Refrigerandum erat iecur; & ille omnem artis industriam in fouendum stomachum conuertit: qui error serò tandem deprehensus est, nihil contra ignorationem, aut in inquirendo oscitantiam hiscente Ignatio, neq; parère porrò detrectante, verum quidquid medicus diceret, modestissimè annuente.

Humilitas,
& prouidentia in
morte
S. P. Ignatij.

4 Sciebat Ignatius, vt patuit varijs argumentis, breui se è vita discessurum. Poterat absq; vllà gloriolæ colligendæ suspitione dicere suis id, quod in charo suo Apostolo & medico Petro legerat: *Iustum autem arbitror*

2. Petri
c. 1. 13.

quamdiu sum in hoc tabernaculo, suscitare vos in

commonitione: certus, quod velox est depositio tabernaculi mei, secundum quod D.N. Iesus Christus significavit mihi. Dabo autem operam, & frequenter habere vos post obitum meum; ut horum memoriam faciatis. Leonoræ Mascaregnæ ita scripserat: Hæc est postrema epistola, quam ad te scribam. Rogabo Dominum pro te in Cælo brevè (ut spero) ardentius. Polancus etiam testatur se ab Ignatio reliqua omnia moderatè affirmante nihil adeò affirmatè, asseueranterq; dictum audisse, quàm quæ de futuris Collegij Romani, quos videmus, successibus, & de sua morte, vno ante illam obitam anno dixit. Atq; hæc ille scientià non ad aliud, quàm ad felicem obitùs optimi apparatus uti voluit, humilis verè in finem vsq; Ignatius. Poterat aut veterum, aut etiam novi testamenti Patriarcharum exemplo, inter conuocatorum, qui ab Vrbe vicini aberant, & eorum, qui Romæ aderant filiorum coronà, & complexu emoriens illa docere, quæ nos auidi legissemus; poterat suo, suorumq; solatio, *salve* illis ac *vale* supremum dicere, paternaq; illos benedictione profequi: sed, vincente intimum paternæ charitatis impulsu studio modestiæ singularis, maluit quasi occultè emori potius, quàm diu animam agere in sacra illa pompà eorum, qui circum adesse poterant filiorum, geminæ vno in actu virtutis palmà nobilis, & quod se solatio illo fraudaret, & quod om-

S.P. Ign.
mortem
suam pref-
dixit.

omnem à se gloriolæ fumum auerteret.

5 Atq; hæc illi virtus iam inde à primâ Ribat. Lu.
 melioris vitæ ætate ad mortem præparatio 1. c. 9.
 fuit. Manresæ enim aliquando ab extre-
 mo vitæ periculo respirans, eos à quibus offi-
 cij causâ visitabatur, sublato etiam clamore
 obtestari non desijt, vt sibi, si fortè iterùm in
 extremis laboranti adessent, illa identidem
 in aures valdè seriò inculcarent: *O miser pec-
 cator! ò infelix! etiam atq; etiam cogita, qui-
 bus te sceleribus obstrinxeris; quibus vitijs Dei in
 te iram prouocaueris.*

6 Neq; tamen eorum, quæ necessaria
 fuere, negligens, aut improuida fuit ista hu-
 militas. Parebat ille medicorum dicto: mi-
 graturum tamen animum ad æternitatis iti-
 nera componebat. Anno 1556. 13. Iulij, vt se 13. Iulij.
 aduentanti iam decretorio suo diei pararet,
 circumspectare cœpit de ijs, quæ occupatio-
 nem illam omnium occupationum maximam
 quoquo modo interpellare possent. Primùm
 ergò ab omnibus mortalis vitæ occupationi-
 bus ita se absoluit, vt rerum administratio-
 nem in Polancum, & Madridium inclinaret:
 ipse verò vel omninò nihil, aut summa tan-
 tum ac breuiter expediret, absq; iacturâ tem-
 poris curis iam cælestibus transcribendi: vt
 quod supererat usuræ lucis mortalis, Deo, sibiq; Orland.
 vacans, in adornando ad lucem immortalẽ trans- 1. 16. n. 94.
 itu collocaret. Quocirca turbidis eà tempe-
 state

state inter belli strepitum Romæ rebus, sancto receptui canere cōstituit ad S. Balbinam: ita illius valetudini iam ampliùs imminutæ expedire iudicante medico. Illuc ergò secessit Ignatius; vt quem locum recreandis Collegij Romani Socijs paulò ante construxerat, & in quo sæpè (id quod me à senioribus audisse non semel commemini) labentibus per genas tranquillis lachrymis cælum aspiciens identidem exclamauerat: *Heu! quàm sordet terra dum cælum aspicio!* ibi se ad suprema solus secum, & cum *Deo* componeret. Eo in loco, siue ab æstiuu cæli, siue ab ædificij insalubritate, siue inclinatà iam & morbis fractà ætate, subcrescente Ignatij morbo domum est relatus: Vbi medici securos Ignatij esse iussère domesticos: languorem esse citra periculum.

Quotidie
vel celebrat,
vel communicat.

7 Solebat æger Ignatius quoties ipse pro aris hostià cælesti litare haud posset, litationis loco, conscientiam expiare, atq; Sacrificij loco, Sacramenti illius communione sese reficere. Ita Pane recreatus Angelico, horam sibi à *Deo* indictam opperiens, in Medicorum se potestate reliquit, obediens vsq; ad mortem. 30. Iulij die iam propè exeunte, Ioanni Polanco ad se accersito, sinè arbitris apertè affirmat adesse iam sibi propinquum diem, qui morbis, ac diebus vitæ suæ supremam imponat manum. Adiret Summum Christi
Vica-

Vicarium, peteretq; supplex, vt Ignatio, ac alteri cuidam in domo ex hac vità iam ad perfectionem accinctis benè precatus, è Christi ac Ecclesiæ totius thesauro plenam indulgentiam largiatur. Distulit in crastinum, non valdè abnuente, ne importunus esset, Ignatio, Polancus inter spem à medicis, & metum ex Ignatij verbis conceptum ambiguus. Imò consultis iterùm, & spei quàm timori propiora respondentibus medicis, intendente se nocte, etiam de Romano Collegio, supremam negotiorum lineam, aliquìd cum Ignatio peregit. Medicos periculum non videre dicentis: *Ego verò, aiebat Ignatius, adeò ad vltima sum redactus, vt mihi iam nihil sit super, nisi vt animam exhalem.* Quare faceret ille quidem, arbitrato suo id quod videretur, sibi tamen impetratam à suà Sanctitate Benedictionem atq; Indulgentiam quò magis tempestiua futura sit, eò magis opportunam & gratam fore. Qua in re non Polanci tantùm (vt modestè dicam) inconsiderantiam, verùm etiam Ignatij patientiam, & hanc præ illà magis, admiror, quòd non perrexit vrgere hominem procrastinatorem iudicio medicorum plus nimio affixum.

8 Interea fluebat Ignatio suprema nox, quæ illi summo manè in diem æternum diluxit. Tota illi ea nox inter exaggeratos diuini amoris actus per iaculatorias precum ignitarum

Nox vltima inter orat. iaculatorias.

1556. 31.
Iul. fer. 6.

rum faculas, & crebra suspiria explicatos, facta est illuminatio in delicijs vicini iam paradisi. Audiebantur ab ijs, qui in proximo habitabant, inflammatae supra quam alias consueverat suspirantis, seq; in *Deum* vibrantis voces. At illum non animam agere, verum diuina pati existimabant: adeoq; ante noctem ferè exeuntem adfuit nemo. Sexta hebdomadae feria erat, & vltimus Iulij, atq; adeo vitæ Ignatij, dies, cum Polancus atque Madridius tempestiuè matutini adfuere, vt ægrum inuiferent sub solis exortum. At iam Ignatius morti propior quasi in aurora erat illucescentis æterni diei. Tum properè quædam reficiendis viribus opportuna illi oblata sunt. Sed horum tempus iam esse negans, interea dum Polancus cum impetratâ à Summo Pontifice benedictione atq; Indulgentiâ reuertitur, postulato accenso emortuali cereo (cuius ceram Bruxellis religiosè postea asseruatam fama est) sublatis in cælum placidè oculis, manibusq; , supremis suspirijs *Iesum*, iterumq; *Iesum*, & *Iesum* ingeminans, alterâ necdum expletâ à solis ortu horâ, expleuit supremum & præuisum, quem semper in oculis ac desiderio habebat, mortalitatis diem Ignatius, grande vitæ ad mortis senatusconsultum comparatæ, pulchrum mortis cum insigni planè animi demissione, prouidentiâ, & pietatis ardore obitæ documentum.

9 In ipso migrationis tempore, Bononiæ Margaritæ Liliæ gloriosus apparuit, ac dixit: *Margarita, ego vado: commendo tibi Societatem.* S. P. Romæ moriens, apparet Bononiæ.
 Illa ad Collegium properè aduolauit; & nunquam sibi aliàs visum Ignatium Romæ decessisse dixit: adeòq; ad viuum illum descripsit, vt qui illum nouerant, Ignatium esse agnoscerent. & dicti veritatem allatæ postea Româ literæ, aliæq; Bononiâ Romam datæ, collatis temporum interuallis, tam Romæ quàm Bononiæ affirmauère.

10 Ea verò quæ post Ignatij mortem, scribuntur miracula, collucentes in eius tumulo stellæ, ac cælestes concentus auditi, inuitamenta sunt ad mortem, imitatione Ignatij à Deo sic honorati, cum summâ, quantâ quidem possumus, animi demissione, rerum tunc necessariarum prouidentiâ tempestiuâ, summâ erga Medici, & eorum qui ministrant, inconsiderantiam seu indiligentiam, tolerantia, & excellentissimis intimæ erga Deum charitatis actibus per orationes iaculatorias explicatis, ita vt eam obijt tam illustris post mortem Ignatius, obeundam. Ita post humilitatis tenebras vt stellæ in firmamento lucebimus; & moerore mortis absterfo, æternâ Deo gratias & laudes canentium cælestium Ciuium Ciuitate donabimur, non iam hospites & aduenæ, sed Ciues & domestici Dei. Dicamus interea cum Ignatio: *Suscipe, Domine, vniuersam meam*

R

liber-

Etiam vi-
tam.

libertatem, accipe memoriam, Intellectum, atq;
voluntatem omnem. Quicquid habeo vel possideo,
mihi largitus es. id tibi totum restituo, ac tuæ prorsus
voluntati trado gubernandum. Amorem tui
solum cum gratia tua mihi dones, & diues sum satis:
nec aliud quicquam ultra posco. Ita vita, mor-
bus, mors, Dei amori, & honori offerenda: vt
diligentibus Deum omnia (etiam mors) coo-
perentur in bonum.

II Quantà verò S. P. Ignatius curà sit
prosecutus morientes & mortuos, & quantà
nos cum illis diligentia, peritià, æstimatione
illius puncti, quâq; diuinæ gloriæ intentione
versari voluerit, patebit. atq; ad praxim pluri-
mum conducet expendere id, quod magno
sanè iudicio scriptum, nobisq; impressum pro-
bè voluit. *Iudicium Patris audite, filij; & sic fa-
cite, vt salui sitis.* Titulus est: *De auxilio quod
morientibus in Societate prestatur; & de suffra-
gijs post mortem.* Tum sic monet: *Vt in vita uni-
uersa (verba sunt cęlestis huius viri) ita, & mul-
tò magis, in morte unusquisq; de Societate eniti
& curare debet, vt in ipso Deus ac Dominus no-
ster Iesus Christus glorificetur, ipsiusq; beneplacitum
impleatur; & proximi edificentur, saltem exem-
plo patientiæ, ac fortitudinis, cum fide viuà, ac spe,
& amore bonorum illorum eternorum; quæ nobis
Christus Dominus noster tam incomparabilibus
vite sue temporalis laboribus, & morte prome-
ruit, & acquisiuit. Ad eum finem vult egro non
deesse.*

Eccli. 3.
v. 2.

Const. p. 6.
c. 4.

deesse. 1. Subsidiū fraternæ Charitatis. 2. Superiorum sollicitudinem. 3. Sacramenta Sancta tempestiuè procurata.

12 Cùm tamen, inquit, persapè huiusmodi sit morbi ratio, ut usum virium anima magnà ex parte impediatur, cùmq; huiusmodi sit ille à temporali vità transitus, ut propter graues impugnationes demonis (à quo summoperè refert non superari) requirat subsidiū fraternæ charitatis, sollicitè aduertat Superior, ut qui iuxta medici sententiam de vità periclitatur, antequam usu iudicij priuetur, omnibus Sacramentis Sanctis acceptis, tanquam armis à diuina liberalitate Christi Domini Nostri nobis concessis, ad transitum à temporali vità ad eternam se muniat.

13 Vult. 4. Preces pro illo fieri peculiari-ter. 5. Vult illi adesse visitantes, & assistentes, quorum officium sit illum animare, ea suggerere, quæ tempori erunt. Verba Sancti sunt hæc: *Iuuari etiam debet (æger scil.) orationibus omnium domesticorum valdè peculiaribus, donec animam suo Creatori reddat. Et præter alios qui ingredi possunt plures aut pauciores pro arbitrio Superioris, aliqui delecti sint oportet peculiariùs, ut infirmum morti proximum inuisant, & ei assistant, & animosiores reddant, eaq; suggerant, eisq; auxilijs iuuent, quæ eo tempore conuenient. Et cùm iam alijs rebus iuuari non poterit, eum Domino commendent, donec eius animam à corpore discedentem dignetur ad se re-*

Deligendi aliqui ad ægrum iuuandum.

Orandum pro ægro posito in agone.

cipere, qui eam tam caro pretio sanguinis & vite sue redemit.

P. 4. c. 6:
S. 7.

Sciendum
quomodo
iuuandi
sint mo-
riures.

14 Et alibi: *Vt proximi ad bene viuendum iuuantur; ita curandum est, ut ea, qua ad bene moriendum illis conferunt, percipiantur; quiq; modus in eo tempore, in quo tantum est momenti ad finem ultimum æternæ felicitatis consequendum, vel ab ea excidendum, teneri debeat, intelligatur.* Vbi bene instructos eam in palæstrâ nos esse vult. id quod vt expeditè & felicitiùs absq; vllò errore fiat (addit declaratio) etiam compendium (seu libellus) de modo iuuandi ad bene moriendum vtile erit; vt memoria renouetur, quando sanctum hoc officium exercendum erit. Vnde sapienter in 3. prob. anno faciet is qui Patres exercet, si hoc etiam de argumento accuratiùs cum singulis, & omnibus conferat in arte tam magna.

Pro Quin-
tio.

15 Cavit ergò diligenter, & abundè S.P. Ignatius, ne quid à nostris circa nostros, vel alios indiligentiâ vel ignoratione peccetur. Magnitudo periculi, inquit M. Tull. summo timore hominem afficit, quod vno iudicio de fortunis omnibus decernit. Certè si ibi summus est timor, summo quasi maiorem timorem esse procliue est in magnitudine periculi mortis, quod vno iudicio de omnibus vitæ huius, ac æternitatis fortunis decernit. Idcirco B. quoq; Borgia Lainij tunc Vicarius Prouinciales inter cætera, & præ cæteris, cu-
rare

rare iussit; vt prudentes, & periti viri Prouinciatim adnotarent vias, & rationes, atq; industrias quas maximè aptas, & efficaces cum diuino lumine monstrasset vsus, ad iuuandos alios, potissimùm morientes: qui certè peritum habere debent, atq; hac in arte quà legendo, quà cum Patribus alijs conferendo, quà etiam agendo, per aliena, & sua experimenta versatum. Hæc ab expertis, præstantibusq; viris è cuncta Societate collata in vnum, & redacta in normam præcepta, fore cæteris socijs pro magistro, ac duce; vt illud tanti momenti negotium omnes peritè, cum omni quàm exquisitissimà accuratione tractare, condiscant, magno planè ac incomparabili lucro animarum eo in articulo totis viribus enixiùs iuuandarum, & nos olim è cælo adiuturarum.

16 Et verò sicut ex ijs, qui retrò sublapfi pedem à Societate in Aegyptum ambulato-riæ nimiùm voluntatis vitio retulère, non paucos vidère anni superiores vitam exitu parùm fausto clausisse; ita contra ijs, qui sub *Iesu* signis deuotam illius nomini animam constanter deponunt in holocaustum vitæ æternæ, pretiosam planè mortem obtingere non rarò testatus est *Deus*.

17 Videbat post sumptam Sanctissimam Synaxim S. Theresia, triumphalem, & frequentem animarum è purgatorio ad cælum
proce-

procedentium pompam. Ibat prima nescio quid magis augustæ gloriæ atq; maiestatis præferens, & quasi antesignana reliquarum. Veniebat, Angelorum coronâ comite, illis obuius explicatâ ad omnem gratulationem, fronte amabili dulcis *Iesus*; & primæ illi animæ amplexum, & pacis æternæ osculum lætus dedit, pignus amoris, & honoris perennis. Lætæ, stupentiq; , atq; quid hæc festi gloria sibi vellet interroganti *Teresiæ*, vna ex illo contubernio anima de prima illa anima loquens; Dux, aiebat, noster, est è *Societate Iesu* frater vnus: nos Duci gratulamur, cuius virtuti ac precibus debemus, quòd hodie liberemur. De Omnipotentis aduentu nil misum, nil nouum. Scilicet hoc est hominum *Societatis Iesu* priuilegium, *vt mortuum Iesuitam obuius Iesus excipiat*. Et de rei huius, ita vt illam retuli, veritate nil dubitat *Historia Prouinciæ Boeticæ*: putatq; fratrem illum fuisse *Sebastianum de Malagon* 15. Iulij anno 1578. defunctum post magnos dolores vultu hilari toleratos.

18 Ille igitur qui priuilegio illo suos in *Societate* sua morientes beare voluit *Deus*, ille *Ignatio* suggestit, vt suis non de vitæ tantum, sed & de mortis apparatu quàm exaggeratissimo prouidè omninò diligenterq; prospiceret, peculiari de hoc factâ in *Constitutionibus* è *Cæli Republica* deriuatis mentione.

19. At

Vid. imag.
1. sec. Soc.
lib. 5. c. 8.
pag. 648.

M. S. p. 2.
num. 5. 8. 9.
fol. 100.

5. Iul.

19 At è morientis ore oraculum audiamus. Nam in illa vitæ periodò causas mentiendi procul habet qui moritur. E Sacro Capuccinorum Asceterio decumbebat quidam iã Cælo quàm terris vicinior. Hic euocato ad se Patri Vincentio Matrezo Barcinonensis ProRegis Confessario (vt refert etiam P. Beattus, qui Capuccinum illum, nouit, & Laurentium vocat, atq; hæc ex ipso Patre Matrezo, qui à Capuccino illo ad Collegiũ Barij redibat, habet) cùm ægri cubiculum ingrederetur, acclamauit: Iussi te, Pater, hæc horà vocari, vt nunciẽ, quæ per me *Deus* nunciari mandauit: nimirum omnes, qui in Societate moriuntur, ad cælum eunt. Felicem te, ò Pater, cui contigit socium esse eius ordinis, in quo, quicunq; decedit, vità fruitur sempiternà. Hæc mihi iam nunc *Deus* ostendit: hæc palàm omnibus nunciare mandauit. Eadem de Instituto morientis interpretante Matrezo; multos de suis saluari dixit moriẽs: homines autem Societatis omnes omninò, si ad mortem vsq; in ea constiterint, esse saluandos. Addiditq;: Pater, res se habet, vt dixi; & *Deus* mihi mandat, vt dicam: & idcirco te vocari curauit. Ita non finè sanctitatis famà excessit è vità. Præterea hoc idem Capuccini cum P. Vincentio Matrez colloquium in quadam mentis abstractione Anno 1631. sibi representatum, manu suà, & sigillo Societatis testa-

Imago 1.
sec. pag.
650.

testatur P. Antonius Beatillus Anno 1632. 21. Febr. Quæ tamē omnia nos religiosè, ac sobriè vt accipiamus par est. His certè ad incitamentum cantæ, magnæq; virtutis vtendum est, non ad præidentem, securumq; languorem. Spem habent ista: sed à *Deo*, vt sic dicam, infallibilitatem non habent: vti & id quod sequitur.

20 Idem P. Matrez à Marco B. Francisci Borgiæ Socio Coadiutore, viro cuius religiosi mores fidem nō inuitam merentur, audiuit; & postea sapiùs narrauit, religiosè contestatus, ita se ab ipso rem habere, quam narro. Aiebat Marcus, se Romæ ad B. Borgiæ cubiculum, pro more, ingressum reperisse virum sanctum amœnissimà quâdam simul hilaritate simulq; lachrymis tenerè perfusum, & orantem. Ausum confidentiâ consuetâ quærere, semel, ac iterum hilaritatis illius adeò sanctè lachrymantis causam; responsum tandem ab illo accepisse: Scito, Marce frater, *Deum* impensè amare Societatem; eiq; concessisse beneficium, quod olim Ordini S. Benedicti, nimirum vt trecentis primis annis, nemo, qui in ea ad mortem perseuerauerit, damnetur. Ita ille. Simeon Stylita: *Quando*, inquit, à corpore cedit anima, ingens timor, grande mysterium peragitur. Eapropter spes timori semper, timor spei iungendus est: aliàs præcipitium terret vtrinq; nisi alterum altero temperetur. Sperandum, timendum, amandum est.

Biblioth.
PP. t. 2. col.
103. serm.
de semper
niente cō-
plectendo
suum cui-
que discel-
sum.

21 P. Gabriel Alvarez Maioricensis Collegij Rector, de Alphonso Rodriquez illius Collegij. alumno veterano, & notæ virtutis viro ita scribit: Hic vir, in Refectorio anno 1599. in Octobri post cænam inter agendas de more gratias, vidit omnes præsentis fore saluos; nec illos duntaxat, sed omnes præterea, qui tunc erant in Societate; modò in illa perseverarent. Quà notitià utebatur, quando aliquem de vocatione tentatum confirmare studebat. Hæc omnia habentur ex ipso fratre Alphonso, & ad nos vsq; peruenere, quasi per annorum gradus. Ita Pater Gaspar Hurtadus ex literis P. Iacobi Granadi: hic ex alio probatæ virtutis, ac fidei viro: is ex lit. P. Sebastiani Mendez: qui eadem Romæ à P. Ferdinando Poncio Hispano Boeticæ & Aragoniæ Prouinciali accepit.

10. Febr.
1629. datis.

22 Hac Alphonfi Rodriquez reuelatione audità de saluandis, P. Didacus Monterus Vlyssiponensis Domus Professæ Præpositus, (idem aiebat P. Balthasar Alvarez) vir, cui credi sinè leuitate cordis possit, dicere solebat, aliam illà recentiore super ea re habitam reuelationem de salute illorum qui in Societate perseverant; seq; nosse cui ea facta sit. Annux Aquilana memorant *Deiparam* cuidam cum paruulo *Iesu* visam, & nostros beatæ cuidam supplicationi permistos, agmen velut instruentes: nostro vexillum elegans

Pag. 44
1610.

S

præfe-

præferente; dicenteq; *Iesu* eos qui pullà veste, ac stellis in fronte insignes essent, de Societate esse, quorum labore & industrià tot alij ad cælum deducantur: vt aliàs narro hìc .

23 *P. Iosephus Ramus* Alphonfi Rodriquez Confessarius, superiora confirmat, dum testis est, Alphonsum Rodriquez anno 1614. in actione gratiarum à cibo sumpto intuitum, esse omnes domesticos tanquam Angelos *Dei*: & exarsisse desiderio eos videndi in cælo; cumq; ea de re ageret cum *Deo*, ibidem, inter egrediendum è triclinio, responsum accepisse, se voti compotem fore .

In vita.

24 *P. Bartholomæo Cocio* Maioricensis Collegij Rectori morienti adfuit cum alijs etiam idem Alphonsum Rodriquez Coadiutor: & dum anima migrantis consuetis Ecclesiæ precibus commendaretur, cælum diduci, eiusq; gloriam aperiri vidit, magnumq; ibi fieri apparatus, quasi ad hospitem quempiam excipiendum, meditatè & cum mora conspexit, & didicit festum illud venienti è terris in cælum *P. Bartholomæo* Rectori apparari .

1564. 28.
Maii. Hist
Soc. p. 7a
num. 64.

25 Romæ moriens fortunatus iuuenis *Leonettus Gagliardus* Patri Achilli Gagliardo, fratri suo sub ipsa extremà vnctione; Bono, inquit, bono animo esto, Pater: Christus Dominus valdè me amat: age meo nomine illi grates. Supremà vitæ nocte quasi gestiens,
id-

idipsum ab altero fratre suo Ludouico sæpè postulauit, vt sibi ad agendas pro tanto beneficio gratias adiutor esset, quòd tam maturè solueretur vinculis corporis, & spiritum vltimum in gremio sanctæ Religionis efflaret. Vocatio.

26 P. Ludouicus Erhardus vir erga Societatem lautà hæreditate beneficus, obiit Lucernæ pridie festi B.V. Præsentatæ, vir humilissimus, regularum citra vllam interpretationis patientiam, ad literam, vt vocant, & atomos, obseruantissimus, & SS. Eucharistiæ sapissimè inuisendæ, ac Beatissimæ Virgini per Sabbatina Ieiunia, & aliàs, venerandæ deditissimus, cùm à magnis missionum laboribus fessus morbo, mortis nuncium acciperet, magnoperè gauisus, sublatis in cælum manibus dixit: *Benedictus Deus! Hoc est tempus propter quod in Societatem veni!* 1630.

27 Ioannes Benoit Coadiutor in omnibus accuratus, 22. annis in Societate vixit, adeò amans vocationis suæ, vt, ne ab illa deficeret aliquando, ieiunàrit sæpè, certis ad SSS. Trinitatem, & ad B.V. precibus eam in rem quotidie designatis. Morti Montibus proximus, curauit recitari *Te Deum Laudamus*, in gratiarum actionem, quòd in Societate moreretur. Ad quid venisti?

28 P. Dominicus Raphaellus magni ardoris Iuuenis, & spei excelsæ, innocentia potissimum, & Angeli Custodis cultu insignis, atq; adeò Angelicæ puritatis, in Collegio Romano Quotidie orandum pro dono perseverantiæ.

S 2 diem

diem obiit, collachrymantibus circum Patri-
bus, ac P. Cornelio à Lapide illum amplexo, &
beatum prædicante in hæc verba: Mi Pater,
mi Pater, hodie manè feci facrum pro te. Sed
Deus exaudire me noluit, quia placita est *Deo*
anima tua, quam post annum tyrociniij tertium
ad cælum rapit. Rapit, inquam, in innocentia,
ne intellectum immutet malitia: ne negotijs,
& confessionibus, & peccatis alienis implica-
tus, difficillimam reddas animæ tuæ ratio-
nem. &c. Sed (quod præsentis capitis est) hi-
laritate tantà perfusum se sensit. P. *Dominicus*
in morte, ex eo quòd in Societate moreretur,
vt latinè hæc ipsa verba diceret inter mira &
ardentia reliqua, quæ moriens loquebatur;
Latus, aiebat, & *beatus morior in Societate Iesu!*

- Vocatio:** *Nihil me in morte conturbat, quoniam princeps
huius mundi in me non habet quicquam. nec hæc
dico ex animi mei confidentiâ, sed ex diuinâ mi-
sericordiâ, & ex sanguine huius (& eleuabat
Crucifixum manu) & huius meritis saluus ero.*
- Merita Crucifixi.** *Ideò ridens in morte gaudeo simul, & morior.*
- Obedien-
tia.** *Quacunq; de me Superiores mei decreuerunt,
omnia semper meliorem in partem sum interpre-
tatus. Nunquam carni, & sanguini acquieui. Pa-
remus nos ad illa gaudia. In gloria celesti, aie-
bat anni 1651. die vltimo in Domo Prof. Ro-
mana ad generale Societatis comitium di-
cens Ioannes Card. de Lugo, ex Landulpho,
& Hugone Cardinale, in gloria celesti omnes
ab ipso*

Hugo
Card. in
Apocaly-
psim,

ab ipso Iesu dicemur Iesuitæ . Et verè : *Fidelis* 1. Cor. 1 9.
 Deus per quem vocati estis in Societatem Filij
 eius Iesu .

29 Credo iurato P. Vincentio Ficherello , Pistoriensis Collegij nuper Reçtori , cui crederem etiam iniurato . Is in literis ad me anno 1657. 27. Aprilis datis enucleatè narrat , quomodo antequam Romæ anno 1620. 17. Nou. Societatem ingrederetur , ad Iulium Sanfedonium Grosseti Episcopum , virum sapientià , scriptis , ætate , virtute , abdicatoq; , vt æternitati quietus vacaret , Episcopatu dignum S. Philippo Nerio Magistro discipulum ductus , ab eo præclara de Societate audierit , impensè hortante , vt perpetuas Deo gratias ageret quòd ab illo ad eam Societatem esset vocatus , de cuius religiosis S. Philippus Neri (quocum diu se , ac familiariter egisse gloriabatur) dicere solebat : *Filij Ignatij qui perseverant in Societate , ibi moriuntur sancti . id est , obeunt mortem sanctam .*

Orandus enixè Deus , vt sua in nobis propitiatus dona custodiat ; faciatq;

dignos qui perseveranter in

Societate Iesu , veri Igna-

tij filij viuamus , & .

sanctè in no-

mine

Iesu ad maiorem Dei glo-

riam moriamur .

CAP.

CAPVT XVII.

Pretiosa erit egri occupatio, mortem ab alijs in
Societate pretiosè obitam legere; audire.

1538. in
Martio.

Primi qui
in Societa-
te mortuus
est animam
cælo infer-
ri vidit
S. P. Igna-
tius.

I Magnoperè id faciet ad mortis bo-
næ artem optimè condiscendam.
Primus è Societate Iesu diem obiit P. *Jacobus*
Hofius (Didacus de Hozes) Patauij. Hic Pa-
tauij præter solitum, non in templo, vt aliàs
facitabat, verùm in foro, solenne illud ex ore
Christi thema deproptum ingeminabat: *Vi-*
gilate! & orate! quia nescitis quà horà Domi-
nus vester venturus sit. De quo ille apophthe-
gmate excitatè omninò differuit, quasi nun-
quam vltra dicturus. Respondit paulò post
præfago animo euentus felix, quando feli-
cem vitæ finem sortitus est; adstante, & vlti-
mum vitæ ac mortis apparatus procurante,
Ioanne Codurio. Felices verò fuisse hæc So-
cietatis primitias cælo datas, testabatur is,
qui in extincti Iacobi vultu viuebat lætus
decor, qui Ioanni Codurio iucundè voluptati
fuit vsq; ad lachrymas. Maius illud est, quòd
Petro Ortizio Caroli V. Oratori in Montis
Cassini secessu sacris exercitijs excolendo in-
tentus Ignatius, *animam Iacobi* (vt ibidem,
olim Germani sui discipuli S. Benedictus) *ab*
Angelis triumpho nobili in calum ferri conspe-
xerit. Deinde sub initio Missæ cùm in con-
suetu

fueta confitendi formula de omnibus Sanctis fieret mentio, vidit Ignatius mente ad diuina abductus, aperta cæli adyta, & inter triumphantes illic in beatâ luce Sanctorum choros beatâ luce collucentem Iacobum permixtum agminibus Beatorum: quæ res tantam Ignatio voluptatem impressit, vt testes admirabilis amabilisq; spectaculi lachrymas, per dies complures, magno ac recenti semper sensu, vbertim fuderit; gloriosâ illâ primi sui in cælo filij specie animo obuersante: quasi semper illum in beatâ illâ cælitum consortione aspiceret. Lætabatur nimirum solidissimâ, tenerri- mâq; suauitate perfusus, quòd in Iacobo, qui primus post nouem alios se nascenti Societati addixerat, siue qui decimus erat in numero Sociorum, decimam dedisset Deo; simulq; triumphantes militantis Societatis Iesu primitias videret in triumphante Societate Ciuium Supernorum, qui illic tot secuturos ad gloriam Socios expectaret.

Eandem iterum spectant in choro Beatorum.

2 Marcus Laynez Romæ moriens, & ipse primitiæ dormientium in Societate iam à Sede Apostolicâ approbatâ dici potest. Hic in Romano ægrorum Xenodochio magnâ commendatione versatus, pro more tironum; inde æger domū redux, breuī consummatus expleuit tempora multa. A morte, Iacobo Laynio germano suo adspectabilem se dedit, ac dixit: consanguineos per epistolam de morte suâ

1541. in Iulio.

Benè nobis erit post mortem.

Orland. l.
3. n. 18. Ri-
bad. vitæ
Laynez l.
1. c. 3.

Anno
1541.

Lib. 1. n. 19.

Anima
Codurij in
cælum de-
portatur.

suâ vt solaretur, & fieri se ab ijs vetaret, vtpo-
tè cui in cælum recepto benè sit. Ecce duo
primi quàm pretiosè nobis præierint ad spem
dulcissimam hauriendam pretiosæ mortis in
Societate obeundæ.

3. P. Ioannem Coduriam, vnum è primis
decem, ad mortem cælestes deliciæ præpara-
bant: quas ille miras persensit cum 7. Urbis
Ecclesias viseret, vnà cum Ignatio, Socijsq;
adeò vt inter lachrymas atq; singultus, neq;
clamores tenere potuerit; nonnullis existi-
mantibus illum breuì de mente, vel de vita
etiam, migraturum. Proximum videlicet, in-
quit Orlandinus, præfagiebat exitum ex his
compagibus corporis, & ad illum iam appro-
pquantem se ipse parabat. Pro ægro Ioan-
ne sacrificaturus ibat ad aureum S. Petri mon-
tem Ignatius: & in ponte repentè substitit,
vultu in cælum defixo. Mox Baptistæ Viola
comiti suo dixit; Ioannem expirasse. In ea
verò, quam ad Petrum Fabrum dedit, episto-
lâ Ignatius, ait decedentem Codurij animam
à pio viro in oratione defixo, conspectam
in luce coruscantem in cælum inter choros An-
gelorum deportari. Hoc etiam non omit-
tendum: Ioannem in S. Ioannis Bapt. nati die
natum; eius nomine insignitum; eiusdem na-
tali luce Sacerdotio initiatum; eiusdem mo-
rientis die de vita decedentem in cælum ire
conspectum. Primo è Societate Iesu morienti

Hofio

Hofio primus adfuit Codurius; & vtrumq; hunc in gloria vidit Ignatius. adeò vt primus inter Socios moriens ab Ignatio, secundus à Latio, tertius itidem ab Ignatio fit visus in Collegio Beatorum: præclarà nobis relictà fiducia, futurum, vt nobis in eadem Societate, in qua illi primi obière, perseveranter viuentibus, ægros nostros amanter peritèq; in agonali illo certamine iuuantibus, felix & faustus exitus contingat, beneficentià *fidelis illius Dei*, per quem vocati sumus in Societatem Domini Nostri *Iesu Christi*.

4 *Gregorij Cabedi*, iuuenis ad res diuinas experrecti, mors in itinere apud Fanum fortunæ obita, Iulio Cabedo eius Patri diuinitus innotuit Mutinæ. Solatio sibi opus non esse dixit Patribus filij mortem nunciantibus: à se enim ægro, & diuinis cogitandis intento visum filium suum ingenti cum gaudio in Cælum ferri. Amitæ quoq; oranti Ferrariæ, modestià vultus, & maiestate mirà conspectus est.

5 *P. Franciscum Villanoua* Compluti mortuum, *P. Martinus Gutterius* decimo post obitum die diuinitus cognouit beato *Dei* conspectu iam frui.

6 *P. Daniel Paëibruck* Rector Collegij Montis Regalis in Sicilia, multis ante obitum diebus Rectori Panormitano, & Prouinciali Domeneco æger dixit; apparuisse sibi iuuenem vnà cum duobus comitibus, ac denun-

T ciasse,

1. Cor. 1. 9.

Annò

1557.

Hist. Soc.

à n. 125.

1557. 5.

Maii.

Hist. num.

136.

1558.

Imago. 1.
sec. Soc.
pag. 87.
25. Dec.

Num. 93.
& nu. 119

Lib. de fide
resurrectio-
nis post
med.

1583.
Christus,
B. V. &
Sancti cir-
ca lectum.

Num. 12.

ciasse, die natali Domini migraturum è vita post prandium. Verùm ambigebatur de fide vaticinationis. adeò enim eius malum increuerat, vt moram tantam laturum non videretur. At præstituto die, ille edito tantùm, singultu, vinculis solutus est corporis. Quæ mortem secuta sint, narrat Historia: quæ ait etiam à P. Theodorico Gerardi moriente Viennæ Austriæ auditum concentum Angelicū, vt diximus. Hi nempe sunt è numero illorum quiescentium, qui, vt ait Ambrosius, *quasi mortis exortes, dulci quodam sopore tenentur.*

7 Nouellariæ moriente *Lelio Nichesdio* Nouitio, testatus est de Societate quidam vi-
fos à se circa illius lectulum in corona miri-
ficè gloriosà, ipsam, *Dei Matrem* cum Sanctis
Cæli Ciuibus, & beatis Angelis: atq; in coro-
næ huius beatæ medio Christum Solis instar
pulcherrimè collucentem.

8 Morientes in Societate *Iesu*, qui alios
ad *Iesum* deduxerint, quæ gloria maneat, ac-
cipe totidem verbis, quot verbis perscripta
sunt ab authore epistolæ annuæ anni 1610. de
Collegio Aquilano. Illa sic habet: Fuit & vi-
sio illa cuiusdam Virginis signum pietatis non
vulgare, quam quidem nunquam commemo-
rassem, nisi fidem argumenta fecissent. Vide-
re sibi visa est *Deiparam* cum Infantulo *Iesu*
præsentem, & longam simul supplicantium
seriem. Ordinum omnium, & ætatum ante-
signa-

signanus cum eleganti vexillo è Nostris erat, cui fidus in fronte ipso sole lucidius micabat. Multi præterea de Societate in illa multitudine permisti incedebant, agmen velut instruentes, qui ex sidere, quod fixum frontibus erat, facile dignosci poterant. Virgo quid id spectaculi sibi vellet, Christum ipsum interrogat. Is Beatorum esse respondit manum, vnàq; ad cælestes illas domos contendere: viros autem illos astris notatos, pullisq; vestibus gradientes, *Iesuitas* esse, quorum labore & industriâ tot alij ad cælum deducantur: eaque propter, primipilorum, ductorumq; in eo ordine officio fungi. Nunquam antea Nostros viderat hæc Virgo. Sed vbi primùm deinde ad ædem nostram vnum offendit, ad comitem conuersa; En, inquit, agnosco habitum: Societatis est. Sed hæc erit suauius experiri, cùm & nos eò per mortem sanctam eduxerit bonus *Iesus*. Videtur verò ista gloria ad eos cum primis pertinere qui morientes assiduitate ac industriâ omni iuuant, ac veluti antesignani sub vexillo *Dei* ad cælum ducunt, ad finem vsq; fideles in prælio vltimo contra hostem teterimum amici, & adiutores. Hi certè in quo genere misericordiam faciunt, in eo illam liberalissimè consequentur.

9 *Reinerius Statius* Coloniae in rei domesticæ adiutorem admissus, dum Treuiros petit, vix itinere vnus diei confecto, in morbum

Gloriosa
res, animas
ad cælum
ducere.

Annuæ
Trenir.
1605.

incidit: quo repente ita debilitatus est, ut facultas longius progrediendi non esset. Crescente, iamq; omnes artus peruadente morbo, putabat humanitus fieri non posse, ut ad desideratum locum perueniret. Quid faceret? Ad *Dei* Matrem, cui peculiariter addictus erat, tanquam ad sacram anchoram, ardentissimis votis circa medium noctis recurrit. Nec frustra: Repente adest instar speciosissimæ Matronæ, pio adolescenti pia Mater, magnâ luce circumamicta: collaudatoq; pio in eundem Societatis desiderio, Treuiros tandem ad destinatam metam peruenturum prædicit, ibiq; ad meliorem vitam migraturum. Hoc viso recreatus, partim Angelo, ut ipse aiebat, impellente, partim duobus viæ comitibus, quos eiusdem quoq; propositi socios habebat, adiuuantibus, ceu portum tandem Bethlemiticæ domûs, incredibili suo cum gaudio attingit. Vbi cum per Superiorem vocato Medico nihil prætermitteretur, quo refocillari eger, reficiq; posset; Frustra, inquit ille, ista: Iam enim de vita hic finienda præmonuit me *Dei* Parens; eademq; breui cum Filio, & Angelis aderit, ad immortales me sedes deportatura. Itaq; sæpius exomologesi factâ, Sacramentisq; omnibus ritè munitus, duodecimo post ingressum die, mirâ suauitate concinens *Alleluia*, omniumq; circumstantium animos, ad grates *Deo* reddendas, permouens, beatam
ani-

Beatis. V.
solatur
ægrum

animam Deo reddidit. *Jacobus* quoq; *Palkonich* religioso morum candore amabilis, eo die letali febris correptus est quo monitus est de Philosophiæ vniuersæ thesibus propugnandis. Hic ipso suæ mortis die vocatis focijs dixit se eo die moriturum. Paulò ante mortem elatà 1641. 2. Iun. voce hilari cecinit: *Iesu dulcis memoria Dans vera cordis gaudia, &c.* & obiit Tyrnauix.

10 In Collegio Mincensi, vt aliàs meminimus, moriens *Rochus Mannarà* Coadiutor, se repente in amplexus explicans, vltimas vires collegit, & apparenti sibi (vt sibi persuadebant qui hominem nõrant) B. Virgini; *O Mater, inquebat, O Mater!* Ita obiit exultabundus. Mincenses testes locupletes, atq; ipse *P. Pompilius Lambertengus* Siciliae Prouincialis (qui se id attentè spectasse affirmavit) testati sunt, visam à se stellam, quæ meridie in Cælo supra Rochi morientis cubiculum visendam se omnibus præbuit, nec videri desijt ante euolutum à morte octauum diem. 1630. 15. Iun.

11 *P. Georgius Forro* senex inclyti nominis, dicendo solidè ardens, candore, suauitate, pietate Angelicus, teneras ad Angelum Cuiusdem identidem allocutiones habere auditus est: cuius etiam, & quidem aliquando aspectabilis, ope manifestè adiutum ferunt annuæ Austriae Prouinciæ, quam per annos quinq; gubernauit. In sacrificio missæ, atq; inter dicendum ad populum, dulces illi la- 1641. 18. Oct. Annuæ, & elogium eius prolixius. chry-

Omnia
dura pro
felici mor-
te offerre .

chrymæ vocem aliquando singultu interclu-
debant . In morbo supremo per suaue noctis
silentium *Te Deum laudamus*, *Iesu dulcis me-
moria*, & *Marianum cantisum* sæpiùs audire
delectatus, verbis & lachrymis testabatur cę-
lestes illas voluptates, quæ, tanquam illique-
factæ, bonum illum animum perfundebant .
Pro mortis apparatione solebat cùm Colle-
gia viseret primò ad SS. Sacramentum, dein-
de *ad egros*, si qui essent, adire: & quicquid in
longis & arduis per Prouinciam itineribus
pateretur, dicere: *Deus hoc pro felici meà morte
accipiat*. Tirnauix morienti, dulci solatio fuit,
quòd nihil omninò haberet . A suscepto via-
tico gratias *Deo* pro fidei, pro vocationis, &
in ea perseuerantiæ dono egit: tum Societati,
quòd per annos 54. sibi Mater tam patiens,
indulgenſq; fuisset . A *Deo*, à Societate, à
præsentiſus veniam erratorum petijt: candi-
dè tamen, *malitiosum se nunquam fuisse testatus*.
Deinde flagranter, vsq; ad audientium lachry-
mas, præsensem coronam allocutus, dilecto
super omnia *Deo*, & *Dei Matri* animam dedit.

5. Aug.
1652.

12 *Cæsaris Caietani* æri nuper incisa effi-
gies manu mortem ostentat. hanc ille Panor-
mi obiit posteaquam positus anno 1651. 30.
April. Cassari Principis, & Sortini Marchio-
nis opibus, titulifq;, Romæ Societati nomen
dedit . Quotidianis à *Deo* precibus petebat,
vt sibi præsens tabe hecticà, vt die aliquo
Bea-

Beatiss. V. sacro, deniq; vt intra primum initæ Societatis biennium moreretur. Et obtinuit. Ad Aloysium Principem natu iuniorem, suum in dominatu successorem, aiebat se in sinu Matris suæ Societatis omnia reperisse. Miseret me vestri, dicebat, ò seculares, ò mundi homines, mancipia Domini tam ingrati! Gaudebat se in religione mori; & experiebatur illud Bernardi: *In religione homo moritur confidentius*. Ea dicebat, & agebat, quæ Marchionum quidam cum videret, exclamavit: *O pulchram mortem! Huc veniat qui B. Aloysium videre desiderat*. Legi sibi optabat P. Martini de Roa libellum de statu vitæ alterius. Audito ad viaticum afferendum æris campani domestici sono, Dei Matrem eius apparatus accipiendi *Præsidem* esse voluit; eòq; illius rosarium, seu coronam, osculo veneratus, collo circumdedit: seq; ita composuit atq; si suscepto *Sanctissimo Viatico statim esset animam editurus*. Dicebat identidem desiderij plenus: *Pater, ecquando moriar? Obsecro docete me modum bene moriendi*. Quinquies ita se ad mortis velut experimentum cum Crucifixo, rosario, manibusq; , composuit. Iucundum illi erat cogitare quòd vltimum in terris haberet diem S. suæ *Marie* Majoris ad Niues. Et uerò illo die (do verba eorum qui adfuere de illo scribentium) mortuus est instar sancti. Vixit vt Angelus; mortuus est vt sanctus. O quam

Vocatio.

Lectio Spirit.
B. V. præses viatici.

Modus optimè communicandi.

quàm pulcher, quàm totus pulcher erat in morte, & post mortem! Ita illi. Reliqua fufius in eius vita. Maximiliani Bauariæ Ducis vox est, audità *P. Martini Sideler* morte dicentis: *Beati qui in Societate vestra moriuntur.*

Breuiar.
annuar.
Coll. Mo-
nac. 1615.
pag. 19.

CAPVT XVIII.

Pro pretiosa occupatione, ager gratias Deo quàm tenerrimas agat, quòd in Societate Iesu moriatur.

I Psa etiam anima, in victimam, & holocaustum grati animi, per mortem offerenda est Deo, quòd te (id quod per SS. omnium intercessionem in Societate petiisti quotidie) Deus in suo sancto seruitio confortare & conseruare sit dignatus vsq; ad mortem, mortem autem in cruce Iesu, in amplexibus Crucifixi, in sinu Mariae obeundam. In Cæsareis castris *P. Ioannes Roruuolf* ob morum sanctitatem passim Angelus vocabatur. Atq; hic Angelus ipso S.P.N. Ignacij natali die ad caeleste Angelorum Collegium accersitus, æternæ pacis patriam est ingressus. Duodeuigesimo ante obitum die, cum iam æger decumberet, duos, eosq; olim cum inter viuos agerent, sibi familiares, Patres vidit, agnouit; & ecquid vitæ iam pridem functi aduenissent perconctatus, responsum audiit,

In Litanis
SS. oo.

1646.

audiit, disertè dicentium; adesse se, ut amicum suum ad cælestem Societatem inuiterent. Et verò adeò valuit inuitatio, ut cælestium plenus deliciarum *Ioannes* totus per reliquos vitæ dies hiaret in cælum, neq; alium nisi de felici excessu sermonem admitteret. Ita nos præcessit eò quò fuit inuitatus. Iamq; nos & ipse, & omnes alij cælesti Societate donati, inuitant, quotquot illuc siue cruentà siue incruentà morte euasere fortunati, quorum iam felix fortuna peracta est.

2 *P. Francisco Suarez* in Societate viuere, ac mori tanto solatio fuit, ut morituro frequens illud esset in ore suspirium: *Expectans expectavi Dominum! Quàm dilecta tabernacula tua, Domine!* Ibi suavi quasi deliquio, placido quodam, tacitoq; gaudio fruebatur, ceu iam præ foribus esset, ut intraret in gaudium Domini sui. Mox ab illa quiete, atq; lætitijs ad se redux, tametsi multa sæpè de felici beatæ mortis iucunditate audiisset, legisset, dixisset, superante tamen omnia propriâ experientia, vltima inter gaudia, in ipso vitæ huius alteriusq; confinio, voce iucundà dixit non iam illaudatum illud *Non putabam*, verùm admirabilium, quas prælibabat, lætitiarum testem vocem: *Non putabam tam esse suaue, tam dulce mori.* Atq; hac ille suavi dulciq; morte, in æternas vitæ immortalis, dulcissimasq; delicias est admissus anno ætatis 70. Societ. 54.

Inuicamar
ad cælum.

25. Sept.
1617.

Hanc ego experientiam tuo etiam ac meo exemplo testatam esse desidero, lector, ut opinione nostrà maior sit nobis ipsa experientia pulcherrimè moriendi.

1605.

3 Treuiris *Georgius* tiro moriens, mirabili gaudio exultans, *Deum* prædicare non desistebat, hisce vocibus, ad stuporem audientium: *Benedictus Deus in æternum. Benedicamus Patrem, & Filium, cum Spiritu sancto. Benedictus Deus, qui me ad hanc felicem horam perduxit. Et obiit.*

1651. 8.
Oct.

4 *Ioannes de Neue* Coadiutor septuagesimo ætatis anno Mechliniæ diem vitæ clausit extremum. Omitto de illo nunc reliqua. In morbo, quantumuis feбри ac siti arderet, nunquam tamen, quo refrigeraretur, aut quod biberet, petijt; si vltro aliquid offerretur contentus: idq; Christi grauiora passi exemplo. Sui afflictandi semper amantissimus, omnes corporis afflictationes, quas iuuenis in vsu habuerat, ad vltimam vsq; ætatem constantissimè tenuit. Aeger iunctis ferè in precantis modum manibus reperiebatur; atq; illud sæpè ingeminabat suspirans: *Quid retribuam tibi, Domine, pro omnibus, quæ retribuisti mihi, & adhuc tribuis?* Solatio admirabili exultantem interrogauit quispiam: Ecquid sibi maximo solatio esse putaret. Respondit: quòd in Societate moreretur. Atq; eam in rem, præter quotidianum, ordinariumq; suum rosarium, aliud

aliud addidit, quod ille pro felici morte in Societate constanter obeunda singulis vitæ suæ diebus, per postremos, eosq; multos, vitæ suæ annos, certà ad id præstitutà horà perseveranter dixit. Hinc illi tanta per omnem vitam, & maximè sub mortem, è vocationis dono fluentia cordis solatia. Imò obseruatum est, illum eadem horà felicem animam exhalasse, quà destinatum suum Rosarium iam inde à 40. & ampliùs, annis, quotidie pro sanctà in Societate perseverantià, & fortunato in illa exitu persoluebat.

Corona
pro perse-
uerantia
quotidie
recitata.

5 Longum nominum Catalogum texere deberem, si meminisse vellem singulorum, qui sub vitæ finem *Te Deum Laudamus*, dixerunt, vel dici petiuerunt in vltimum carmen gratiarum actionis, quòd in Societate *Iesu* morerentur.

6 *P. Ludonicus Carlier* Tornaci excessit vità. Is ad mortem præclare se vitam suam compositurum arbitrabatur, si audita ex encyclicis, vt vocant, de morte nostrorum literis præclara virtutum exempla ad suæ imitationis supellectilem colligeret. Vocationis amantissimus, Nostris post acceptum viaticum id in monitis dedit, vt amarent vocationem suam, & dignè eà ambularent, &c. Quod ad me attinget, inquiebat, gaudeo me mori in Societate: magis gauderem, si *Dei* causà morerer, etiam in patibulo: quem rogo, vt dignetur

1615. 6.
Maij.

Imitatio
meliorum.

Desideriū
Martyrii.

V 2 respi-

respicere hanc voluntatem; cui ex animo supplico, vt sanguine suo deleat omnia peccata mea, & misereatur animæ meæ. Ita ille. De Martyrij desiderio conceptis verbis sub mortem expresso complura sunt exempla, quæ omitto.

1690. 20.
Iulii.

7 P. Petrus Schleumer Monasterij Eistia prius quàm expiraret, *Te Deum Laudamus*, cecinit, pro vocatione gratias agens, & quibus poterat viribus de obeunda in castris Iesu morte exultans. Vltimis deinde, ac infimis precibus rogauit, vt completo vocationis suæ beneficio, id est, morte in Societate à se obità, statim atq; consuetum æris campani signum suæ mortis index dabitur, omnes, omnes, qui suis precibus flecti dignarentur, in anathema æternæ gratiarum laudationis pro vocationis suæ cum vitâ completæ beneficio verè magno, verè æstimando, *Te Deum Laudamus*, *Deo* dicerent; ita amicum mortuum in agendis *Deo* pro gratiâ illâ tantâ gratijs adiuturi.

Rogandi
alii vt nos
in agendis
Deo gratijs
iuuent.

1574.

8 P. Sebastianus Romanus moriens gaudebat quòd nunquam ad vllius è Societate dimissionem suum suffragium dedisset. Dicebat ille Societatis filios nunquam, nisi in morbo, quiescere; aliàs semper, & sine requiete, fatagere pro *Dei* gloria. Et verò talis erat ille, quales alios æstimabat. Vidit illum iam ex humanis ablatum P. Iulius Mancinellus, in

Quiesce-
mus in ca-
lo: nunc la-
borandum.

orna-

ornatissimo lecto, sub conopeo candido, placidissimè quiescentem. Sic ibi quiescemus. Interea dum valemus, laborandum: dum ægri sumus, etiam laborandum est morbo, doloribus; ex renibus, capite, membris alijs. Gratia Deo, qui nos in laboribus tali quiete coronandis collocavit.

9 P. *Theodoricus Gerardi* (quem dixi mortuum Viennæ in Austria, audito prius concentu Angelico) à sacro Oleo, & gratijs pro eo beneficio cumulatè actis, dixit quòd quemadmodum in sanctæ fidei rebus dubitare ac deliberare nefas est; ita in vocatione nullum dubitandi, nullum deliberandi esse locum relictum. Si quid igitur vnquam aduersus eam diabolus cogitationi obijciat, illicò, vt fit in rebus fidei, abigendum.

Hist. Soc.
p. 2. l. 2.
n. 119.

10 P. *Gonzalvus Barnouus* in Perù sub vltima iam vitæ spatia: Quis, inquit, non altissimè sentiat, Patres mei, de Societatis Instituto? O quam religionem! O quàm certum, centuplum, quod in illa morientibus promittitur! O quale centuplum! Et vixit! Disce à moriente, quis de instituti reuerentia debeat sensus esse viuentium, & quæ leges lætitiæ in eo accuratè seruando.

23. April.
1620.

11 M. *Carolus de Pau* infimæ Grammaticæ docendæ iterùm datus, ad Crucifixum cordi admotum, & amplexu adstrictum; O Bone, ò Bone Iesu! Iesu, aiebat exclamans,

quàm

quàm bona, quàm Sancta Mater Societas Iesu!
 Et inuocato dulcissimè B. suo Aloysio, ad
 Medicos de vitæ spe ab aliquo interrogatus
 inquit: Actum est, Domini Doctores, actum
 est. Ad Cælum imus: ad cælum. Nolite
 obsecro me hîc retinere; iam vocor ad men-
 sam cælestem. O quàm splendidè ibi epula-
 bor! Mox ad Patrem: Iam tempus est, ò mi
 Pater: dic *Proficiscere, anima*: quam comen-
 dationem iterum redordiri paranti Patri;
 Non est opus, inquit Carolus, mi Pater: satis
 est. Iam vado. & in illa verba, moriens defecit.

Gandavi
 1621. 5.
 Sept.

1599. 17.
 Ian.

12 Montis regalis Collegium extulit
 P. Ioannem Baptistam Vaninum. Cùm primùm
 decubuit (verba sunt annuarum) nunc de-
 mum, inquit, agnosco non irritas meas fuisse
 preces: Siquidem grauis annis, parùm idoneus
 laboribus, *Deum* supplex pro finiendâ vitâ
 rogavi. Manabant interea vbertim lachry-
 mæ indices cælestium animi voluptatum.
 Diuinans quoq; prædixit; se ex eo lectulo
 non surrecturum incolumem, sed circa bru-
 mam migraturum è vita, &c. Certior de im-
 minente morte factus, contentâ voce, & cum
 lachrymis hæc verba ingeminavit: *Iustitia*
Dei! Iustitia Dei! Rectore blandè recolen-
 dam misericordiam suggerente; *Timeo*, inque-
 bat, *ac tremo Iudicem, qui dixit; ego iustitias*
iudicabo. Memoria tamen vitæ in Societate
 exactæ, & mortis in ea obeundæ postmodum
 alle-

alleuauit metum . ac tandem confirmatio-
abijt ad superos .

13 P. *Bonauentura Paradinas* cùm Landf-
pergà Monachium æger abiret, Nouitijs suis
intentionem sanctam, orationis, mortificatio-
nisq; studium commendauit. Ad hæc resigna-
tam quandam animi æquitatem: *ut cùm extre-
ma hora uenerit, possimus dicere; Domine me
tibi semper tradidi.* deniq; mutuam charita-
tem, & pium B. Virginis cultum, studiosumq;
obsequium. Sub mortem, felicem prædicabat
eam, quæ in Societate vita exigitur; quòd
vel nemo grauius in ea peccet; vel quantocyùs
peccata corrigat.

1595. 5.
Octob.

Tradere
se Deo.

Vocatio.

14 P. *Ignatius Martinus* primà eius quo
decessit anni die, dixit: Se verò enixè optare,
& facturum id, si quidem posset, totam vitam
reliquam positis humi humillimè genibus
traducere supplicem: & iunctis, ac porrectis in
cælum perpetuò manibus nil aliud agere,
quàm quantas, quantas, quàm enixè impen-
sèq; posset, gratias agere Sancto, suaui, & libe-
rali Deo, quòd sibi à puero ad 70. vsq; ætatis
annum in Societate viuendi gratiam esset lar-
gitus. Duos ferè menses adhuc inter hos actus
viuentem, & meritis, vt olim ex vita patebit,
plenum, pulchra mors in ciuium Sanctorum
Societatem asseruit.

1. Ian.
1598.

Gratiæ Deo
agendæ.

28. Febr.

15 P. *Ioannes Francisci Cortraci* 77. æta-
tis anno è vitæ statione vocatus est, id quod
arden-

7. Ian.
1624.

ardenter cupiebat, vt ab omni peccandi periculo procul esset. ideòq; aiebat: Domine, impone mihi finem qui nunquam impono. Da hic patientiam, & postea indulgentiam. Audierat primo in tyrocinio vocem nec humanam, & certam, dicentem: *Ioannes, si in Societate perseueraueris, saluaberis.* Tres quotidie Diuinæ Matri Coronas dixit; vnā pro animarum fidelium in purgatorio leuamento; alteram, ac tertiam gratiarum, pro beneficio vocationis ad Societatem, & pro felici obitu in ea obtinendo. Fugiente licet iam animā, & in ipso mortis ac vitæ confinio se videns, tamen; orate, inquebat, pro me, ne vocatione excidam.

Quotidie
B.V. oranda
pro felici
morte.

C A P V T X I X.

Si omni humanā ope te in morte videas destitutum, quid tunc agendum.

I Agendum id quod egit is quem nunc narrabo. Sancti illius *Francisci Xauerij*, tantis cæli ac terrarum splendoribus, dotibus, honoribus admirandi, vitam si æstimes, & admirabilitatem gestorum, teste etiam cælo; putabis mortem illius fuisse omnibus cæli terræq; opportunitatibus plenam. Et tamen ille Xauerius in æstimatione *Dei*, *Dei* Matris, Cælitum, ac hominum, tantus, moritur

ritur absq; solatio, non in Ignatij Patris chari
 amplexibus, non in fratrum comprecantium,
 collachrymantium coronà, non Sacramentis
 vltimis piè communitus; sed abiectus, deser-
 tus in mundi angulo; si interroges cælum,
 moritur sanctè; si terram, non splendide, non
 commodè.

2 In Insula Sanciano, vbi in omnes Re-
 gnum Chinarum ingrediendi occasiones in-
 tentus opperiebatur, posteaquam religiosissi-
 mè vltimum sacris operatus fuisset, idq; pro
 quopiam vità functo; febris vehemens repen-
 tè increuit, & Xaverium prostravit. Quæ duo
 autem agris maximo solent esse solatio, loci
 hominumq; opportunitas, illud vtrumq; de-
 fuit Xaverio morienti. Locus erat Insula ste-
 rilis, & neglecta, ideòq; pauperrima, cum ni-
 hil ab ipsa terra, nihil ab hominum industrià
 illi prouisum esset. Nulla ibi domus, stabiles
 ciuès nulli. Talem ergò locum elegit *Deus*
 exercendo suo Xaverio morienti. Homines
 verò qui cum Xaverio erant, non animo, non
 corpori leuando, iuuando erant idonei. Nemo,
 qui Sacramentis, & sacris officijs ægrum re-
 crearet, Sacerdos; nemo qui corporis, quo-
 quomodo curandi curam haberet, medicus;
 nemo, qui fidelem, & peritam illi operam
 suam in extrema rerum omnium penurià præ-
 stare posset. Adde quòd eo temporis articu-
 lo mortifera illum febris inuasit, quo ille to-

1552. 20.
 Nou.
 Vltimum
 sacrum ce-
 lebrat pro
 defuncto.

Moritur
 ibi vbi
 nulla com-
 moditas
 loci.

Vbi homi-
 nes nulli
 apti ad
 iuuandum.

Nulla Sa-
 cramenta.

Nulla me-
 dicina.

tus in Sinarum salutem, & proxima Regni limina desiderio hians delusus est, & nobilem spei, quam de ingressu illo conceperat ramum, seu palmam, sibi in manibus velut infringi vidit. In hac animi, desiderio tanto, spe tantà repente frustrati, destituti statione, tametsi *Deo* se iungeret, intimo tamen quodam igne, velut à graui plagà acceptà, vrebatur Xauerius: vt iam videas illum in eo rerum articulo à morbo & morte fuisse deprehensum, in quo, vulgari rudium æstimatione, mors iudicari posset infelix. At conscius venientis horæ, serenus animo, ac ore toto Xauerius, iam antea se breuè vità discessurum prædixerat: & aliàs fassus est, sibi in locum desiderij animarum, desiderium videndi *Dei* sensim in animo succedere, atq; illam flammam ab hoc igne absumi.

3 Ergò in naui paupere (nam opulentæ iam abierant) se se inter ægros, illis leuamento futurus, æger ipse collocat Xauerius. Verùm vbi morbus iam grauior vires exeruit, in terra, in publico iacere maluit, quàm in naui. Lusitanus quispiam *Georgius*, sortem viri tantì à morte proximà æstuantis miseratus, illum domo suà, seu mapali potiùs, recepit. E sarmentis, & arborum ramis textam casulam, facile perflabant frigidi venti; neq; lectulus alius, aut puluinar fuit morienti quàm terra modico stramine cooperta. Ferebat morbum, nihil

Desideranda visio
Dei.

Lectulus illi
terra &
stramen.

nihil his turbatus Xauerius, eà grata erga paternam *Dei* prouidentiam mentis tranquillitate, quàm decebat Sanctum, & iam in cæli limine constitutum. Ipse etiam desiderij, mortis, quo non piam tantum in Domino, sed cruentam pro Domino mortem oppetere appetebat, diuinæ voluntati subiugatus, ab illo in holocaustum martyris, siue occisæ in *Dei* obsequium, voluntatis, *Deo* est oblatus à desiderante Martyrium, sed præ illo diuinæ se voluntati addicente Xauerio.

Martyriū optabat

Sed magis voluntatē *Dei*.

Cui illud desiderium in victimā offerebat.

4 Post septimum morbi diem triduo iacuit absq; facultate loquendi. Supremum verò vitæ biduum inter ardentia cum *Deo* colloquia fluxit Xauerio. Etiam cum mente non nihil aberraret, cælestia loquebatur. Nihil ad venam bis ab homine rudi & infeliciter apertam, nihil ad alia perturbatus, iacebat proiectus in sinum prouidentia *Dei* quantò destitutus magis Sacramentorum ope, fratrum comprecantium coronā, & alijs, quæ domi morientibus adesse solent solatijs, tantò magis exaggeratè affixus *Deo*: Iesu! Iesu, *fili David, miserere mei*; aiebat. Et eum, quem è collo ad cor gestabat Crucifixum exosculatus, dicebat: *Tu, peccatorum meorum miserere*. Inde familiarem sibi precem ingeminans inquebat: *O Sanctissima Trinitas!* Ad magnam verò, cuius maternam opem expertus frequenter fuerat, *Dei* Matrem conuersus, suspi-

Triduo mutus.

Vena illi imperitè aperta.

Iaculatoria illius preces.

rabat: *Monstra Te esse Matrem! Mater Dei! memento mei!* contentus illam vno, sed summo, & augustissimo titulorum omnium *Matris Dei* titulo compellare.

5 Deniq; moriens, vltima suspiria in hæc ad Crucifixum verba effudit: *Iesu! Deus cordis mei!* & lachrymis aspersit. Deinde vltimos morientium oculorum obtutus, vires vltimas Cruci affixo *Iesu* consecrauit, & *Iesum*, *Mariam* primò integris, ac postea inter mortuis vocibus ingeminans, 55. ætatis anno, Indicarum ærumnarum 10. & mense 7. post dulces lachrymas, & sereno vultu pronunciata illa verba: *In te, Domine, speravi; non confundar in æternum*: alterà post meridiem, horà, ferià 6. magnam animam à corpore, multa gloriosè perpeffo, celo coronandam, dedit: ac ostendit, etiam eos, qui omni humana ope, atq; adeò ipso desiderato Sacramentorum præsidio, destituti sunt, à *Deo*, nisi velint deseri, deseri non solere, ac sanctè mori posse. Et tum ligneum Christi Crucifixi simulacrum, quod paterna in domo Xauerij vltimo eius vitæ anno sextà quavis ferià, & aliàs, siquid præter solitum pateretur Xauerius, largo sudore perfluebat, à sudore cessauit: quasi diceret, iam post mortualem sudorem in domo quietis æternæ non sudare, verum coronari, ob sudores suos, Xauerium.

6 Petrus Alcaccua, cùm ex Iaponia rediret,

Crucifixus
sudare desit.

Ferià 6. ho.
rã 2. post
meridiem
moritus.

3. Dec.
1552.

ret, eum locum est contemplatus. Montem autem esse admodum editum, arboribus frequentem.

7 Et quis iam queretur, se ab omni humana ope desertum hinc abire, qui sic morientem in monte, in casa miserabili, absque omni Patrum, fratrumque obsequio videt Franciscum Xaverium? Moriamur, ubi nos mori volet bonus *Deus*! modò emoriamur in vitam. Desertos ab hominibus, *Deus* non deseret. Tunc opus est, ut ad illum corde quam possumus purissimo, per doloris, amoris, pietatis, desideriorum pro *Deo* moriendi, ac eius voluntati obediendi actus, per Virginis Matris preces, flagranter aspiremus; aspiciamusque, ac imitemur exemplar quod nobis in Christi Crucifixi, & morientis Xaverij monte monstratum est.

C A P V T X X.

Occupatio pretiosa infirmi; in doloribus aspirationes, orationes iaculatorie.

HAec sunt ultima solatia bonae animae migraturae; haec sunt vasa, quae colligenda sunt perfectionem adornaturis; his nostram mortem pretiosam reddimus, nostram voluntatem diuinæ coniungimus; his dolores, & mortem ipsam ad honorem & amorem *Dei* creberrimè offerimus, mala nostra

De moribus
Ma-
nich. c. 13.
in tomo. 1.
Bona in-
tentio
mortem
pretiosam
reddit.

Hist. Soc.
p. 4 l. 7 nu.
274.

15. Iul.
1579.

1587. 14.
April.
Nieremb.
t. 3. p. 390.

stra detestamur, pro bonis gratias agimus, & merita cumulamus, dum finem nostræ vitæ ad Deum finem vltimum dirigimus. *Finis enim*, inquit Augustinus, *quò referuntur ea, quæ facimus, id est, propter quem facimus quidquid facimus, si non solùm inculpabilis, sed etiam laudabilis fuerit, tunc demum etiam facta nostra laude aliquà digna sunt.* Ita P. Simon Rodericius è primis Ignatij decemuiris vir à suis animi perturbationibus, tentationibus, doloribusq; corporis multifariam exercitus, talentis, dexteritate, zelo insignis, æger non parcebat lachrymis, gemitibusq;, quibus lacefsebat beatam æternitatem, diuiniq; conspectus desideria irritabat. Sæpè Ignatium, optatissimum vitæ Socium, ac Parentem, amicis vocibus compellabat, eiusq;, & vnà cum eo communis videndi, fruendiq; Domini studio æstuabat: *Veni, Domine, veni Deus anime mee, ades dum, Bone Iesu; ne cunctare diutiùs; sed me quàm citissimè hinc ad te ipsum abripias.* Aiunt ipso, quo Simon migravit momento, virum grauem, & pium à somno excitatum, fenestrà apertà, vigilantibus oculis conspexisse manifestissimam lucem Domui Professorum Societatis rectà imminentem, ex qua illi in animum sensus liquidissimæ voluptatis influeret. Manè lumine cum cella Roderici comparato, id quod erat intellexit. P. Roderici Aluarez (cuius anima cælum cum Angelis ingredi est

di est conspecta) inter dolores hæc erat oratio: *Malo hos dolores pati, quàm esse Angelus, quàm Archangelus, quàm Seraphim. His enim Christum imitor; & dum patior facio id quod illi non possunt.*

2 P. Leonardus Lessius, tolerantix, quàm doctrinæ, aut cuiuscunq; dotis laude certè non minor, in sublimi patientiæ palæstra non vltimum nomen, eos, quos in diuersorij lecto-
iam olim acceperat, corporis totius tumores, & fædam scabiem, exesarum tibiæ, intesti-
norum, ac stomachi torminum, herniæ gemi-
næ, tibiæ curru euerso confractæ, duorum calculorum ouo gallinaceo parium, diuturnos, acutissimos, acerbissimosq; dolores, ita generosè tulit, vt gratias ageret. Aliquando ægrè inter tot adeòq; acerba tormenta, respirans, conuersus ad Deum: *Omnia, inquit, excelsa tua, & fluctus tui super me transferunt, Domine.* Pleni dolorum dies, plenæ noctes: situs omnis, absq; requiete vllà corpus miserum cruciabat, idq; totis vltimis vitæ quatuor annis. Quis ego sum, inquiebat amanter inter atroces dolores, quem Deus ad patiendum sibi elegerit? Miror non rarò, ad tantum certamen à Deo me tam imbellem, athletam designatum esse. Sed *Benedictus Dominus in æternum.* Ad alium: *Accipio totum, inquit, de manu Dei, qui memor erit in die visitationis huius afflictionis.* Sæpè illi in ore:

Theatrum
patientix
sanctæ,

Quare

*Quare tristis es, anima mea, & quare conturbas me? Dicebat, dulcissimi Nominis Iesu vi mellèa sibi dolorum amaritudinem, & acerbiter temperari. Aiebat ergò sæpè: Iesu dulcis memoria, dans vera cordis gaudia! Bone Iesu, adiua me! Amplius laua me, amplius, amplius, amplius laua me, Iesu! Et sæpè cum dolore crescebat illi sensus pulcherrimæ, ac non nisi à Deo dari solitæ voluptatis. Dicebat de suo corpore; iam inde à quadraginta annis incommodum animæ suæ lectum obuénisse, in quo nunquam molliter quieuisset. Gratias pro doloribus continuas, tenerrimas, effusissimas, tanquam pro paternis amoris benignissimi argumentis, & beneficijs, quibus verè nec accipiendis dignus, nec pro acceptis gratus esse posset, agebat. Hinc illa illi è corde nata, & ore hilari dulciter pronunciata, è Psalmis: *Benedic, anima mea, Dominum, & omnia, quæ intra me sunt, nomini Sancto eius. Benedicam Dominum in omni tempore: semper laus eius in ore meo. Misericordias Domini in æternum cantabo. Benedictus Dominus Deus meus, qui docet manus meas ad prelium, & digitos meos ad bellum!* Dicenti: quid si Deus illum ad hos colicæ, herniæ, impetiginis, stomachi, calculi dolores, atq; tristes cruciatus ad mille annos lecto damnaret? respondit: Agerem gratias: & pro patientia postularem. Res hæc finem caperet. Quàm lætus nuncius damnatis foret,*

Gratiæ
quàm ma-
ximæ agi
possunt
agendæ
pro dolo-
ribus.

Pf. 102. 33.
SR. 143.

foret, si post centum annorum millia libera-
rentur! Dixit; & suauissimè lachrymatus est.
Neq; vnquam se vel vitam petere, vel dolo-
res recusare velle adiecit. Lætam patientiam
esse vnicum quod suis, quod cælitum, quod
amicorum precibus à Deo vnicè flagitaret.
Perpetuæ illi ex ore hæ voces: Iesu! Iesu
mi dulcissime! Sancta Maria ora pro me! San-
ctissimo Angelorum epulo quotidie reficie-
batur; & illius desiderio diem desiderabat oriri
citiùs, aiebatq; : *Mi Iesu; quando venies! me
latum quando facies?* Demum dum acquiesce-
re putaretur, requieuit in pace.

3 In Prouincia Campaniæ, die qui est
veluti pascha fidelium defunctorum, iisdem
adiunctus est P. *Jacobus Franciscus*. Tertium
ac sexagesimum ætatis annum agebat, cum
rhythmicam in Ezechielis canticum para-
phrasin concinnaret. Morbus illum in hæc
Ezechielis verba scripturientem reperit: *Pre-
cisa est velut à texente vita mea: & lecto affi-
xum, sed intrepidum, morti dedit. Aiebat se
pridem à Deo, flagrantissimo flagitatu, petijse
verum desiderium moriendi. Inde illi mors
in desiderio, & in lucro fuit. Suprema mo-
rientis suspiria hæc fuere, vt dum iam vicinam
mortem aduerteret, centies ingeminarit sensu
alto, & voce cordis orisq; in hæc verba effu-
sà: *Suscipe me, Domine, secundùm eloquium
tuum, & vitam!**

15. Ian.
1623.

1639.
2. Nou.

Petendum
à Deo ve-
rum deside-
rium mo-
riendi.

Oratio
iaculatoria
centies re-
petita.

Y

4. Eber-

1621.
16. Ian.
aetat. 85

4 Eberspergæ P. Georgio Hoffer crebra in ore fuit illa è Litanijs aspiratio, quâ etiam preces canonicas finiebat: *A subitanea, & improvisa morte libera nos, Domine!* Et uerò nec subitanea, nec improvisa illi mors venit. Nam in morbo lectioni pijssimæ, vel etiam sacris canticis audiendis, dulcissimè illachrymatus, Psalmis delectatus, morti persanctè accinctus, illam eo tempore quo *Litania* recitabantur, magno cum sensu pietatis oppetit.

1548.
9. Aug.

5 Rodericus de Meneses moriturus, magnâ cum opinione singularis virtutis, accito ad se Patri Simoni Rodericio, vni à primis decem, exaggerato quodam æstu spiritus dixit, Crucifixo arrepto: *Christus vivit! Christus regnat! Christus imperat!* Placent & illam. *Ioannis Baptista Mayr* Leobij morientis inter dolores pretiosa suspiria: *Benedictus Deus qui me doloribus ad suam gloriam dignatur! Deus! Mitte Cruces, auge dolores qui sunt ad gloriam tuam!*

29. Ian.
1659.

6 M. Franciscus Caietanus non semel ostendit se propinquæ suæ mortis conscium esse. Iam æger: *Parùm, aiebat, ab parùm nimis patior amore tui, Domine mi!* Et quæ demum lex id patitur, ut seruus infidelis decumbat in lectulo inter obsequia filiorum Dei; & tu Deus meus, & Paradisi Rex, in Cruce pendeas inter latrones? *Dolores, Iesu mi, dolores mihi, amoremq; concede!* Fratri valedicens, Christum illi pro fratre reliquit: *In nidulo, aiebat, meo moriar, &*

Amor, &
dolor.

sicut

sicut palma multiplicabo dies. Ferià 6. ultimo vitæ suæ die, vesperi infirmarium quiescere iussit. Illo verò dicente; num se absente mori vellet; respondit: *Deus* me iuuabit, cui commendaui animam meam. Adsunt hinc præsentibus, Regina Cæli cum Angelis, & Sanctis aduocatis meis. Iaculatorias preces etiam Litanij miscebat. Quare ad S. Francisci nomen subsistere iusso Patre qui eas recitabat, illi gratias pro beneficijs egit; & eius opem pro suprema necessitate implorauit. Inde ad S. P. Ignatium conuersus, teneras & illi gratias reddidit, quòd in Societate ab ipso sanctè conditè vixisset, & moreretur. Veniam ab illo petijt, quòd Regulas adeò sanctè ab ipso tot inter preces lachrymasq; conscriptas non satis religiosè sanctèq; seruasset. Ultima viuentis occupatio fuit cum accepto in manus Crucifixo primùm, deinde cum augustissimà Virgine Matre institutum sanctum colloquium: quo finito, additis sanctis *Iesu & Mariae* nominibus, præparatam doloribus, & pretiosæ morti per occupationes pretiosas adornatam animam deuotà & suauiter morte Patri ac Matri misericordiarū reddidit anno Societatis initæ octauo, die sancto veneris in diem Sabbathi abeunte; ægro cuidam fratri sub idem tempus per quietem visus candidatus vultu hilari ad gloriam proficisci; ut alia, quæ in vita illius latiùs, taceamus.

Vide hic
G. 10, n. 21.

20: April.
1601.
St. 34.

7 P. Petri Canisij perpetua erat oratio :
Laus Deo : gratias ago Deo . Foedè intumue-
 rat . Laus, inquit, *Deo*, quòd tam pinguis sim .
 Subrescente morbo , dixit : Semper sit laus
Deo , augetur morbus . Lapsus è sella humi
 diu iacuerat , cùm post moram longiorem,
 adfuit frater, & Patrem subleuauit . Ille verò:
gratias ago Deo, ait, quòd me tam diu solum
 reliquit : Sed nihilominus inter nos, quæ ha-
 ctenus fuit charitas permanebit . Deniq; be-
 nedicebat *Deum* in omni tempore , semper
 laus eius in ore illius . Cùm frequenti inter-
 rogatione obtunderetur à fratre, ecquid cibi
 yellet; tandem , auiculam , respondit . Frater
 cùm nullà planè diligentia vel in foro , vel
 alibi , venalem reperiret , cadente iam sole ,
 tristis sedebat, quòd importunà charitate se-
 nem optimum vexasset, neq; illi facere posset
 fatis . Hæc in cubiculo cogitante illo , quasi
 missa à *Deo* (& quid ni ?) auicula per fene-
 stram in cubiculum inuolans non magno la-
 bore capi se finit . Hanc lætus ubi cepit , &
 coxit, seni q; agro apposuit, solenne suum, &
 interclare carmen post auiculam comestam,
 repetijt Petrus, & dixit : *Laus Deo ! quàm*
opiparam canam hodie habui ! Sed & aliàs quot
 bucellæ, quot sorbitiunculæ , tot illi iacula-
 toriæ aspirationes ad *SSS. Trinitatem* , ad
Iesum , vel *Cælitum* quempiam directæ . Hoc
 est assueuisse , atq; ex usu confirmato facile
 agere ,

agere, id quod alij fieri posse negarent.

8 Iaculatorij instar Psalmi ægro seruire potest gloriosus ille Psalmus, quem P. Carolus Spinola columnæ iam ad incendium in Iaponia alligatus, elatâ voce canens dixit: *Laudate Dominum, omnes gentes!* Reliquum sacri carminis reliqui, columnis item ad moriendum alligati, Socij cecinere, alacritate tantâ, ut iam quasi cælo se vicinos aspicerent, & vberes lachrymas excuterent ex oculis audientium spectatorum.

9 P. Ioannes Deckerius, eruditionis reconditæ, sanctarum lachrymarum, & puritatis vir, morte præuisâ, & dolorum plenâ in his verbis viuere desijt: *Veni, Domine Iesu, veni! venio.*

Graecij
10. Ian.
1619.

10 P. Ludouicus Rogerius Posnaniæ ipsâ natali Iesu nocte moriens aiebat: O mors, quando venies! quàm citò veniam, & apparebo?

25. Déc.
1603.

11 Pulchra etiam nos omnes in morte vltimùm alloquentis, & simul in cælum suspirantis P. Andreae Polini viri dierum plenorum & exquisitæ virtutis pleni, fuit vox illa: *Ascendo ad Patrem meum, & Patrem vestrum.*

1. Febr.
1620.

12 Aloysius Freredoux diuinissimi Sacramenti, Matris Virginæ, Angeli Tutelaris, & Beatissimi Aloysij cultor in virginitate, humilitate, pietate eximius, claram responsa suggerentis Angeli opem in examine Philosophico

Angelus
Cultos.

23. Febr.
1620.Horrere
peccatum,
etiam ve-
niale.

phico expertus, ad vltimum vitæ examen di-
ctis virtutibus, & continuis calentibusq; oran-
di formulis se parabat, cum vitæ finem face-
ret: *Mallem, inquit, omnibus priuari bonis, &*
ego solus quiduis mali & pœna subire, quàm vel
leuissimam Dei offensam admittere, vel mini-
mam promouenda eius diuina gloria prætermi-
tere occasionem. De Eucharistiâ, cum S. Chry-
sostomo: *Vnus sit nobis dolor hæc escâ priuari.*
Deniq;: *Deus optime, maxime, quicquid tibi*
displicet, mihi, mihi displicet; & quicquid tibi
placet, mihi placet, quia tibi placet. Iesu! *esto mihi*
Iesus. Et vt Indulgentiâ plenariâ donaretur,
in Iesu Maria vitam absoluit.

4. Oct.
1622,

13 P. *Andreas Ribæus* Pontifaræ suauissi-
mum viuendi finem fecit, vir se afflictationi-
bus voluntarijs atterendi, ad infima demit-
tendi, in charitatis opera effundendi, & deniq;
semper orandi arte amabilis. Et tamen sub
mortem alto quodam intimæ pietatis sensu
se accusabat, perindè vt si remissè admodum,
negligenterq; vixisset; si deinceps liceret,
maiora facturus. Cùm verò annuâ primùm,
deinde plenâ totius vitæ Confessione expia-
tus, Dominum in viatico acciperet, sic illum
identidem alloquebatur: *Parce mihi, Domine,*
nihil enim sunt dies mei!

1621.

14 P. *Humberti Selini* morientis vltima
verba fuere: *Sacrificanda Deo anima!* Sic fe-
lix vitæ holocaustum absoluit. Si quis ergò
feu

seu sanorum, seu ægrorum ex me quærat, quid illis quas hîc suadeo iaculatorijs oratiuncularum veluti sagittis agendum sit; Humberti verbis respondeo: *Sacrificanda Deo anima. Et dicendum: Tuo amori, honori tuo, amabilis Deus, animam hanc meam, vitam hanc meam, tui amoris igne sacrifico. Sit illa tibi oblatio munda, sit Sacrificium incruentum cruento illi Filij tui morientis Sacrificio coniunctum; sit holocaustum in odorem suauitatis eterne, cum Iesu, & per Iesum tibi, & propter te, Deus!*

Iaculato-
riis preci-
bus quid
agendum.

Cum Iesu
& per
Iesum sa-
crificia
Deo vitam
& mortem
tuam.
1556.
17. Aug.

15 P. Martinus Olavius Romæ moriens inter supremos anhelitus illud identidem fingultiebat: *Non intres in iudicium cum seruo tuo, Domine; quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens!*

16 Inter aspirationes primum locum occupare debent actus fidei, spei, charitatis, & ex hac natæ contritionis: *Credo, Spero, amo te, gratulor tibi; & ideò doleo super omnia quòd offenderim te, ò Bonitas, Pulchritudo, Maiestas, Liberalitas infinita! Gratulor Tibi de tua Deitate! Credo vitam eternam; & spero! credo mortem eternam, & timeo! Sed si nec celum esset, nec infernus, adhuc vellem, nunquam offendere te, nec unquam offendisse; vellem semper amasse te, Deus meus: quia dignus es, ò Deus, optima Bonitas, pulcherrima Pulchritudo, Diuinitas infinita. cui gratulor, & gratias ago. Amor tuus, & dolor tuo illo infinite infinito amore*
perfe-

Iaculato-
riarum fõ.
tes fides,
spes, chari-
tas, do-
lor.

Vid. lib. 3.
de imit.
Dei c. 15.
à pag. 658.

perfectus, ac desiderium Sacramentorum omnium
 ad salutem necessariorum, & utilium sit mihi pro
 Baptismo Flaminis, quo lauer; & corde mundo
 amem te, ac videam te, dedicatus tibi: & gratuler
 tibi de te! Gratias tibi pro omnibus Sacramen-
 tis! Amor tuus sit mihi baptismus novus, qui me
 abluat ab omnibus quæ in me non amas. Gaudeo
 de te, amo te super omnia, ò bone, ò pulcher super
 omnia; & ideò doleo super omnia, quòd te non
 semper amauerim super omnia, quòd te offende-
 rim, ò optime Deus meus, & omnia! Doleo de
 ijs omnibus quæ tibi displicent in me, vel in alijs.
 Nolo, nolo, nunquam volo te offendere, nec ab ullo
 offendi te! Utinam semper, & ubiq; te amassem,
 & amem! Vellem cor meum esse cor omnium cor-
 dium amantium te, conflatum ex omnibus in
 fornace cordis tui in unum cor, & omnibus om-
 ninò electorum omnium cordibus, adeòq; ipso
 Iesu & Mariæ corde, amare te, perdere potius
 omnia quàm te, & gratulari tibi, quòd ames te!
 & gratias agere tibi, quòd digneris amare me, &
 amari à me. Hoc unicum sit meum bonum hone-
 stum, utile, delectabile, amare te, ò unicum verè
 honestum, verè utile, verè delectabile bonum,
 Deus meus! Accepto mortem à tua Sanctissima
 voluntate in satisfactionem pro omnibus peccatis
 meis, & negligentijs; eamq; illigo, coniungo pretio-
 sissima morti Iesu, Mariæ, & omnium electorum.
 pro quibus, & cum quibus gratias tibi ago. Gau-
 deo quòd post mortem nunquam potero offendere
 te! &

te! & spero quòd eternùm amaturus sim te! O Bonum omnis Boni, ò pulchrum omnis pulchri, ò amabile super omnia quæ amari possunt. Do- no tibi cor meum, & migraturam hinc animam meam. Da ut ne ingratus moriar pro beneficijs tuis tantis: da ut te amem. Tu enim id solus dare potes. Da mihi per omnia merita Iesu, Mariæ, & omnium Electorum tuorum, Domine Deus meus, ut diligã te ex, & in toto corde meo, & ex tota anima mea, & ex tota mente mea, & ex tota virtute mea, & ex omnibus viribus meis, & ex tota fortitudine mea, (ita ut tu iubes, ita ut in celo faciunt Beati) usq; ad mortem, usq; in eternum. Per amorem, quo Electos tuos, quo Mariam, quo Iesum, imò quo te ipsum amas, obsecro te, Deus meus, da mihi amorem tui finalem: da mihi ut nullo Sacramento ad vitam eternam necessario, vel utili caream; omnia illa desidero, eorumq; thesauros à te in illis absconditos. Da mihi id, quod mihi maximè necessarium est, ut in eternum amem te! ostende mihi omne bonum, id est, te ipsum qui es unum verum bonum, omne bonum, omne pulchrum, omne amabile: sinè quo omne bonum malum est; omne pulchrum turpe est; omne delectans, eternis tormen- tis obnoxium est.

Deut. 6. 5.
Matth. 22.
36.
Marci 12.
30.
Lucæ 10.
27.

R. P. N. Mutius Vitellefcus æger vesperi sibi prælegi curabat hunc actum amoris Dei; quem ipse conceperat: Agnosco, Deus meus, lumine fidei, quòd sis Dominus meus, & super-

Impress. eR
Romæ Itz-
licè anno
1646. illius
nomine:

naturalis vltimus finis meus! Dedico tibi, & consecro cor meum, amando te super omnia! & hoc amore motus abhorreo, ac detestor quàm maximè omnia peccata mea, solummodo ideò, quòd sint contra Bonitatem tuam. Summè doleo, quòd illa commiserim, idq; non alia de causa doleo, quàm quòd displicuerim tibi, & quòd offenderim te! Offero tibi firmum propositum te nunquam amplius offendendi. Parce, Domine, pœnitenti, contrito, & humiliato: qui tamen si tuà gratià sit indignus, recurrit ad misericordiam tuam, speratq; ab illa remissionem peccatorum suorum; ut possit corde in hac vita purgato, & mundato videre te, & gaudere de te in altera, & in æternum. Amen. P. Arnaldus de S. Maria Niuernensis quotidie post recitatas Sanctorum omnium Litanias, sequentis diei Sanctos è Martyrologio legi audiebat: eosq; inuitabat ad opem vltimam sibi laboranti ferendam; illud quoq; dicens: Ecce quàm bonum in Societate mori. Magnà animi ad superna anhelis significatione erumpebat in illa suspiria: *Misericordias Domini in æternum cantabo. Singularis hæc mihi oblectatio erit in celo.* Familiaris est aliquibus de Societate apud ægros illa oratio, de qua ex Blofio P. Drexelius: Dominus, inquit, quibusdam amicis suis reuelare dignatus est, quòd verba illa, quæ mox subiiciemus, morientium auribus ingesta, & coram eis recitata, vel ab eis piè prola-

1654.

17. Ian.

Prodr. c. 3.

prolata, siue cogitata, tantæ virtutis sint, vt non facilè perire possit, qui ea sub finem vitæ, vero & integro corde humiliter pronunciarit. Sunt autem ista: *Domine Deus, ego sum miser ille, quem tu pro paternâ bonitate tuâ creasti, & per ignominiosissimam mortem Unigeniti tui de potestate inimici redemisti. Tu solus imperium, & dominium in me habes, meq; saluare potes secundum immensam misericordiam tuam; in qua spero, & confido.* P. Christophorus Pflaumer Monachij moriens; Duo, aiebat, minuta, corpus, & anima, mihi sunt super. Vtrumq; vobis do, *Christe, & Maria*: vos ex asse hæredes scribo. P. Bernardus Colnagus actum amoris, & contritionis quem docebat alios, in hæc verba conscripsit: 1. Ego, *Domine Deus meus, amo te, voloq; tibi benè super omnia: quia diuina tua Maiestas ita meretur.* 2. *Atq; ideo doleo super omnia quòd te offenderim; quia diuina tua Maiestas id non merebatur.* 3. *Propono te nunquam offendere, ob eandem rationem.* 4. *Propono obsequi legi tuæ, confiteri, pœnitentiam imponendam mihi à Sacerdote perficere, cum spe Sanctissimæ tuæ Passionis, quòd mihi sis condonaturus.* Deniq; R. P. N. Franciscus Piccolomineus pretiosa esse dicebat vltima illa momenta: nec perdendum esse vel vnicum. Dicentibus; ne se illà aspirationum contentione fatigaret, respondebat: & quid est tres quatuorùe horas plus vixisse, cum hisce aspira-

tionibus colligantur æternitatis lucra? Momentum vnde pendet æternitas!

C A P V T X X I.

Occupatio est pretiosa, ut si ager orare ipse ore non possit, orantes alios audiat.

Annuæ
Lugdun.
Coll. Tu-
ron. 1590.
& 91.

Preces ho-
rariæ co-
ram ægro
legi pos-
sunt.

17. Martii
1632.
Possent
ægro legi
orationes
Dominica-
rum ex
Diurno: &
6. Decemb.
de S. Ni-
colao, alio-
rumque
sektorum.

IACOBO Nouitio in paterna Domo ægro, vltima inter menstruas è tirocinio missas schedas hanc sententiam continebat: *Siue viuimus, siue morimur, Domini sumus.* Iacebat interea ille, se Domini esse lætus; cùm ecce suprema nox. in qua visam in cubiculo morientis latificam inusitati splendoris lucem narrauere duæ mulieres ægrum procurantes. Pro vltimo peregrinabundæ in æternitatem animæ propemptico, orat legi sibi clarâ voce, vt audiat, horarias preces: quod dum religiosè exequitur eius Parens (ad quem æger missus fuerat, ad natiui aëris benignitatem) recitatq; illa verba: *Beati omnes, qui confidunt in eo;* eadem constanti animo ac linguâ repetentem Iacobum mortalis vita destituit: è qua nobis morientibus acclamat: *Beati omnes, qui confidunt in eo.*

2 P. Didacus Ruiz Hispali abiit vitâ. Quò magis enormis calculi vis hominem torquebat, eò ille gratiarum actiones exaggerabat magis: infomnes noctes Psalmis pronuncian-
dis

dis impendens. Curabat sibi subinde voce altà repeti quasdam orationes Ecclesiæ, illi tempori aptas, quibus excitari se ad pietatem non mediocriter sentiebat. Item animæ commendationem. Ad venæ deficientis nuncium cum gaudio exclamavit: *O eternitatis dies, ecquando te conspiciabor!*

3 Hæc omnia etiam tunc agenda, cum æger sibi meliùs esse existimat. Sic enim, vltima emorientis in cereo consumpto luminis lux luculentior esse consuevit; soletq; sæpè mortem iam proximam leuamenti quiddam præcedere. Arripiat tunc benedictum die Purificationis Beatissimæ Virginis cereum, eoq; in manu ardente sibi adhuc præsens petat coram se legi destinatas illi tempori formulas eliciendorum actuum fidei, spei, charitatis: commendationem animæ audiat: id agat quòd in supremo articulo.

4 P. Thomas Tzugi Iapon, lento igne Nangasachi in Christiani nominis odium internectus cum expiraret, visum illi est pectus aperiri, & magna quædam flamma ex imo pectore erumpens conspecta est volare in cælum. Aperiamus totum pectus, cor totum in morte: & flammam tam intus conceptam, quàm ab ijs, qui circa nos sunt acceptam alto pectore hauriamus, & euibremus in cælum quantà possumus cordis vicinum nobis Deum amantis flagrantia. Sunt qui com-

Flamma erumpens è pectore morientis.

Iaculato-
ria.

completorium, vel psalmos aliquos, aut versus ad id selectos, vel alia id genus legi optent. quam in rem suppeditabo quædam capite ultimo.

C A P V T X X I I.

Pater spiritualis, & fideles ad mortem usq; amici, sunt pretiosa ægri occupatio, & adiumentum. id quod etiam in Ioannis Berchmanni morte elucet.

IN Suprema illa necessitate maximè probatur charitatis vera germanitas. Cùm enim tunc nobis, & memoria deficiat eorum quæ legimus, alijsq; aliquando suggestimus, aut scripsimus; & intellectus acies in affecto corpore obtundatur, adeòq; ipsa etiam voluntas reddatur segnior; succedant verò ingrata quædam tædia, dolores, fessus, & ad nihil seriò attentus animus; contra valentissimos tunc & ferocissimos dæmonis, hostis eà in acie diuturni, expertissimi, & sæpè victoris, insultus; contra illas mentis nostræ tenebras, & fastidia, necesse est, vt spiritualis Pater, vel alius amicus ad id valdè idoneus, abundè suppleat, & ea suggerat, quæ temporis illius adeò periculosi, vel pretiosi articulo primùm necessaria, deinde vtilia & idonea sunt; vt quemadmodum iuratus eterne salu-

salutis nostræ aduersarius nihil eorum omit-
tit, quæ nos perdere, aut nobis periculum
creare possunt; ita Pater spiritualis, & amici
fideles, nihil eorum omitti patiantur, quæ au-
xilium esse possunt in illo tempore, in quo error
quiuis periculosus est. Verè de illis dici po-
test quod de SS. Ioanne & Paulo MM. dicit
Ecclesia: *Lingua eorum claves celi factæ sunt.*

In 2. vesp.
antiph. ad
Magnif.

2 Et necessitatis nostræ, quantumcunq;
innocentes ac sancti habeamur, aut simus, &
fidelium amicorum in illo necessitatis puncto
assistentium, & sancti per omnia ad mortem,
apparatus imago est *Ioanni Berchmanni* mors,
quam & ex vita, & ex eorum qui adfuere nar-
ratione describo. Num satis ad obeundam
mortem sibi paratus & compositus videre-
tur, interrogatus; dixit, se quidem, morti li-
benter Exercitiorum dies aliquot præmissu-
rum: at si id non liceret, libenter etiam absq;
his migraturum.

13. Aug.
1621.

Exercitia
præparant
ad mortem.

3 Ad accipiendum Sanctum menstruum
ultimum euocato, illa Christi obrigit sen-
tentia: *Videte, vigilate, & orate: nescitis enim*
quando tempus sit. Penetrauit ea vox, & læti-
ominis instar fuit Ioanni, felici diuinatione
se iam euocandum à Deo pluribus, non
sine tenerà lætitiæ significatione, narranti. Et
verò ipso *S. Mariæ Maioris ad Nives* die, Ioan-
nes iam initia morbi sensit; & se lectulo dedit
7. Augusti, medico imperante. Porrectum for-

Marci 13.
v. 33.

5. Augusti.

tè

Gratiae
agendae
post phar-
macum.

Colloquia
non nisi
spiritualia
tunc maxi-
mè habenda.

B.V. amat
Societatem.

Aegri vanà
vitae
spe non
lactandi.

tè pharmacum generosè ac obedienter ex-
hausit; & Patri Cornelio à Lapide dixit, vt
consuetam à refectione surgentium precandè
formulam agendis *Deo* gratijs pronuntiaret.
Quà peractà, piè cum eodem de diuinis col-
locutus, illo dicente: *Iesus meus, amor meus &*
omnia; hilarescens Ioannes: *Ita, ita*, inquit, *Iesus*
centrum, Deus cordis mei, & pars mea Deus in
eternum. Cum alio de B. Stanislai morte, de
S. Laurentij igne, de B. V. locutus, dixit, admi-
randa esse illa, quæ *Deus* per Beatifs. V. Socie-
tati contulit; & se collegisse multa de mater-
nis verè B. V. in Societatem fauoribus, quæ
olim typis destinauerit, si absolui possent.

4 Dicenti valetudinario; videri sibi, è re
fore, si manè Sacrà Eucharistià reficeretur. An
Eucharistiam pro viatico sumendam suade-
ret, interrogauit Ioannes: & illo affirmante,
cùm se tenuem de vità producendà spem su-
peresse videre diceret; Ioannes exerto cordis
gaudio, explicatissimà tenerimaq; hilaritatis
ex intimo se superfundentis vbertate, valetu-
dinarij mortem nunciantis collo se se exulta-
bundus circumdedit; & arctissimo suauissimoq;
amplexu quantà quantà poterat lætitiæ dul-
cioris significatione testatus est, quàm charū,
quàm expectatum, quàm plenum deliciarum
nuncium accepisset. Quæ sancta, & simplex, ac
sincera Ioannis exultatio, & gestus præter so-
litum tener, valetudinario altas & vberes læ-
chry-

chrymas exciuit, adeò vt singultientem, & superfusis lachrymis repentè impeditam vocem in verba formare non posset. Quem suaviter solatus Ioannes; Eia hilariter, ait, frater mi; præparemus nos: hoc enim nuncio nihil mihi melius, lætius nihil potuit accidere.

5 Tum prehensò manu auidà Crucifixo, dicebat: *Domine mi! Tu scis, quòd tu sis mihi, quicquid possedi, quidquid possideo in hac vita. Quare, Domine mi Iesu, ne me deseras.* Et plura dixit, quibus cor Iesu tenerum pulcherrimè laceſſebat, & suum in erumpentes ignes propè vltimos explicabat. Diuinis allocutionibus cum Deo recreari se dicens, Fratri vt pauca scriberet rogato ſchedam Italicè in hæc verba dictauit:

In Iesu omnes diuitiæ, deliciae, lacti-
uae.

6 Peto veniam à meo dulcissimo Patre Generali: & doleo me adeò indignum Societatis filium extitisse. Gratias etiam ago meæ dulcissimæ Matri, Societati Iesu, pro grandibus beneficijs indignissimo mihi factis. Gratias P. Rectori, & meis Magistris, Patri Francisco Piccolomini, P. Tarquinio Galucci, P. Horatio Grassi, pro omnibus impensis mihi laboribus. Gratias P. Ministro, & fratribus meis in morbo curatoribus; pro grandi erga me amoris affectu. Gratias illis omnibus, qui me in modico hoc meo morbo inuiserunt. Cupe-
rem culcitram humi sterni pro tempore Communionis meæ; & vt fratres noui collegæ tum

Gratus animus erga omnes exhibendus.

Humilicis

A a

adesse

adesse dignentur. Cùm nec è longinquo, nec è propinquo possim amplecti charos meos Patres, & fratres, precor P. Rectorem, vt id fieri velit, iuxta modum Societatis. Vellem mori in veste Societatis. Hæc ille dictata Patri Rectori porrigi postulauit.

7 Diu cum Rectore de migrantis animæ suæ statu, & ijs, quæ illi articulo conducere posse viderentur collocutus, iterùmq; peccata confessus, interrogauit Rectorem, num è præsentis re esse censeret nouà confessione totam in Societate actam vitam in Sacramento relegere; & negantis, acquieuit. Inde porrectum schedium, Rector vbi legit, annuit omnibus lubens.

8 Adfuit postea cum viatico Rector, & recentiores collegiales, ac alij comites Sacramenti. Ioannes verò sublatus in genua, inter brachia Sociorum, vbi confessionis formula pronunciata est, stante iam, & iam viaticum porrecturo Patre, latinè ex improuisò :
Viaticum. *Protestor, inquit, hic esse verum Filium Dei Patris Omnipotentis, & Beatissima semper Virginis. Protestor me velle viuere, & mori verum filium Sanctæ Matris Ecclesie Catholica Apostolica Romana. Protestor velle me viuere, & mori verum filium Beata Mariæ Virginis. Protestor me velle viuere & mori verum filium Societatis. Tum Eucharistiam illi Angelicà quadam compositione Deum suum expectanti porrigens Pater,*

Pater, dixit: *Accipe, frater, viaticum Corporis D. N. Iesu Christi, qui te custodiat ab hoste maligno, & perducatur in vitam eternam. Amen.* Ibi dolorem aliorum non narro, in Ioannem solum intentus; ut ex eo legam præcepta feliciter moriendi.

9 Extremæ Vnctionis Sacramentum ministranti Sacerdoti, cum alij præ lachrymis non integrè responderent ad preces, Ioannes iunctis manibus, fixis cælo oculis, ex integro respondit.

Extrema
vnctio ma-
turè peten-
da.

10 Inde potestate acceptà, communi Societatis sese accusandi modo, *suam*, ut recepta phrasis ait, *culpam dixit*. Ita domestici quotannis non semel, ita ferè in locum alium profecturi solent. Num verò quid pro solatio suo vellet, interrogatus; in aurem Rectori dixit, in illius se potestate relinquere ut id diceret, vel taceret: cæterum sibi morienti hoc summo esse, solidissimoq; solatio, quòd toto eo, quo in Societate vixisset tempore, nunquam se vllò, etiam veniali, peccato, voluntate, ut aiunt, deliberatà conscientiam contemerasse meminerit; neq; vllam regularū, vel datorum à Superioribus decretorū, quod quidem sciret, fuisse transgressum. Visum ita Rectori perspectam Ioannis virtutem habenti, pertinere ad exemplum, foreq; citra vanæ gloriæ periculum, si id præsentibus ediceret.

Petenda &
venia ab
omnibus.

11 Eos, qui aderant amplexu ultimo accipere illi concessum. Inter amplexus, innocenter, ac simpliciter plura multis suggestit documenta virtutis; et, quasi legatus ad cælum, supplices illorum preces, velut libellos, se eò, quò destinarentur perlaturum, recipiebat.

12 P. Piccolomineo sibi assistenti dixit: Pater Rector luctatur pro me, vt Iacob. Et aliàs: Pater Rector mouet mihi bellum; sed non vincet. Timeo ne P. Rector se opponat voluntati Domini. Et verò factus est Rector, se tunc pro illo in vita retinendo apud diuinam pietatem seriò instituisse.

13 Medicus à visitato Ioanne digressus, illachrymatus illi Ioannis mortem alacriter opperientis hilaritati: *Iste, inquit, est alter Beatus Aloysius. O beati vos, qui adeò incundè parati ac dispositi estis ad moriendum! hac felicitas quædam est, quam ubiq; reperire non est.* A Mutio Vitellesco Generali Societatis visitatus veniam petijt, et Benedictionem.

Benedictio
à Superio-
re peten-
da.

Somni sup-
plementū,
iaculato-
riæ orac-

14 Cùm verò restaurandis viribus pretiosa quædam sibi à medicis dari videret; Meus, inquit, hic morbus pretiosus est. ideòq; religioni sibi duxit illis vti: vsq; dum dicenti consuetam Societatis charitatem esse illam, placidus acquieuit. Cùm somnum capere non posset, mente quiescebat in *Deo*: teneris è corde suspirijs, iaculatorijs precibus animum

mum occupabat. Quid suspiraret petenti: Vocatio.
Nunc, ait, sum in agendis Deo gratijs pro be-
neficio vocationis.

15 Rogatus, num sibi aliquid legi vellet,
respondit: *Caput de morte B. Aloysij*. Le- Lectio spi-
ritualis.
gente petitum illud caput Patre, cum illud
legeretur, quod B. Aloysius in longo illo suo
morbo nullum tamen vnquam impatientiae
signum dederit; ad Crucifixum vultu, et ora-
tione conuersa Ioannes; Domine, inquebat, si
in hoc deliqui, id quod quidem non scio, igno-
sce mihi! Lectum deinde; Aloysium audito Te Deum
Laudamus
dicendum.
mortis nuncio dixisse *Te Deum Laudamus*:
imitari Beatum etiam in hoc voluit, et reli-
quos vt *Te Deum Laudamus* vnà secum dice-
rent, precatus est: id quod factum.

16 Deficiente indice vitae pulsu; et va- Quid
agendum
in extremo
vitae ar-
ticulo.
letudinarij curatore, qui illum explorauerat
dicente; Iam imus, et fini propinquiores
sumus; Crucifixum poposcit, illiq; Rosarium,
(quo nocturni monilis instar torquatus iace-
re consueuerat cum somnum caperet) cir-
cumdedit: tum Regularum librum petijt, et
Crucifixo, rosarioq; adiunxit. atq; hoc velu-
ti fasciculo pretiosè instructus, nobile illud Cruci-
fixus, Ro-
sarium,
Regulae.
acroama dixit: *Hac tria mihi charissima*:
cum his libenter moriar. Dixit; osculatus est;
et pectori, veluti thesaurum, imposuit: vt ibi
thesaurus esset, vbi erat cor sic mortem
expectans.

Sancti
mensuræ

17 Inter alias pretiosas occupationes, etiam Sanctorum, quos quot mensibus de more acceptos in libello ordine collocarat chartæ candidæ agglutinatos, schedas petiuit: & eas quas illæ schedæ continebant sententias prælegi sibi ex interuallis petijt.

Psalmi
graduales.

18 Deinde Graduales Psalmos audire voluit.

Spes per
merita
Beatiss.
Virginis.

19 Illucescente penultimo vitæ die P. Rector Ioannem reuisens, illud diuini officij illi reculit: *Puer meus, noli timere quia ego tecum sum, dicit Dominus. Si transferis per ignem, flamma non nocebit tibi, & odor ignis non erit in te. Liberabo te de manu pessimorum, & eruam te de manu fortium.* Hæc omnia se de Ioanne sperare dixit P. Rector. Sperare se eadem, respondit Ioannes; sed per merita Beatissimæ Virginis. quæ ille verba mente altiùs expendens, etiam ore sæpiùs repetebat.

20 Quando verò se cum paucis videbat, aut solum, explicabat delicias cordis ad Deum per dulces igniculos in verba, veluti ardentia iacula, pulcherrimè ignescentis: *Ne me, aiebat, deseras, Maria, ne me fallas, quæ me nunquam fellisti! filius enim tuus sum: tu scis quia iuravi.* Ita ij, qui adfuere.

21 Philander Medicus inde cum alijs digressus, negauit malum esse tantum, vt iuuenè ad illa extrema redigeret. sed cogimur dicere, aiebat, illud Hippocratis: *Iste moritur diuinitus.*

22 Ab amico quodam suo, Nicolao Rat-
kai, Nostrorum Cælitum reliquias pro mor-
bi mortisq; solatio sibi ad vltimum vsq; ago-
nem relinqui petijt: impetrauit. Monitus
inde à Rectore vt contra fidei, & vanæ gloriæ
tentationes vigil staret, contra vtrasq; sibi
prouisum esse respondit. Patrem demum
rogauit, vt etiam in extremis se diligenter
semper tegeret, si casu fortè quopiam non-
fatis tectum aliquà corporis parte videret.
Vesperis sub æris campani ad Angelicam sa-
lutationem dari consuetum signum, eundem
Patrè, vt sibi eà nocte adesset, impensè roga-
uit, eò quòd præpararet animam suam ad ten-
tationem. *Quia, inquit, hac nocte agetur de sum-
mà totius rei.* Vnde iam ante preces ab ægro-
rum curatore expetiuerat: eò quòd esset à de-
mone tentandus. Et cuidam Patri dixerat: Pa-
ter, hac nocte luctabor. Alteri autem: Erit mihi
hac nocte luctandum. Cuidam respondit: Cre-
do meam profectionem cras fore. Valetudi-
nario verò quidpiam offerenti obedijt; sed
adiecit: Iam non est amplius tempus come-
dendi, sed orandi.

23 Mansère illà nocte apud Ioannem
peruigiles tres Patres: quorum vni dixit Ioan-
nes; benè factum iri, si ordo commendationis
animæ recitetur: fortè enim postea commo-
dum ad ista tempus non erit. Factum quod
petebat. & in Litanijs voluit etiam Beatos
dome-

Reliquia
SS.

Contra
tentatio-
nes.

Preces
aliorum
expeten-
de.

Ordo cõ-
mendatio-
nis animæ
maturè di-
catur.

domesticos inuocari : S.P. Ignati ! S.P. Francisce Xauieri ! Beate Aloyfi ! B. Stanislæ ! B. Borgia ! adiunxit his Patrem Iosephum Anchietam , & fratrem Alphonsum Rodriguez ex pietate priuatà .

Aue maris
stella,

24 A precibus ad quietem se se, vt experimentum caperet, num dormire posset, composuit. Sed instabat hora: *Vigilate!* Vbi aduertit somnum non venire; se se in aliud latus vertit, & altà atq; hilari voce hymnum: *Aue maris Stella*, gratioso ac læto vocis ductu ac inflexione cantare cœpit. Ad verba illa: *Monstra te esse Matrem* se se repente erexit, corde toto in *Mariam* tener iste cygnus cantu supremo exiliens. Curator cum diceret; ne se fatigaret; respondit: oportet esse lætum. Iterumq; omnes rogauit, vt pro se *Deum* precarentur: timebat enim tentationem inimici.

25 Hic P. Philippus Alegambe incipiebat Ioanni excitandis animi affectibus apta tempore verba latinè suggerere: *Nunc*, aiebat, *oportet amare Christum, & Beatam Virginem. quam amasti in vita, & amabis in morte.* Ad quæ Ioannes: *Quam conatus sum amare in vita, & ipsa amabit me in morte.* Tum Pater: *Et alter alterum amabitis in æternum.* Subiunxit Ioannes: *Ita spero.* Dein ab eodem interrogatus: *Ioannes, si mille corda haberes, nonne Mariam mille cordibus amares?* respondit: *mille cordibus amarem.* Tales amici sunt ægris oport-

portuni qui talibus verbis ægrum excitent.

26 His pietatis meditentis, atq; suspirijs ad quartam vsq; noctis intentus, cum quiescere velle videretur, & se ad partem alteram conuerteret, repente se in lectuli medium conuertit; & sublatis in cælum oculis, cœpit turbato vultu, & labijs trementibus clamare, ac dicere latinè: *Hoc non faciam. Ut ego offendam te, Domine? Maria, ego nunquam offendam Filium tuum. Absit à me hoc! non faciam. Malo millies mori, decies millies, centies millies, millies millies.* idq; repetitis vicibus ingeminabat; *millies millies, millies millies.* Accurrere Patres, & Ioannem brachia perturbatè hinc atq; inde iactantem reperere: cum ille, quasi finitâ iam pugna: *Abi, inquit, sathana; non timeo te.* Proiecti nostri circa lectum in genua, & in preces effusi, lustrali aquâ illum, lectum, circa omnia, & cubiculum aspersere. Ioannes verò Crucifixum cum Rosario & Regularum libello ac lipsanoteca manu tenens, aiebat: *Hæc sunt arma mea.* Et singula singillatim contemplatus, laudauit singula. Mox Rosario in collum reposito, in Regularum libello vbi formulam votorum simplicium reperit, grandi sensu: *Omnipotens, inquit, Sempiternæ Deus, ego Ioannes Berchmans, &c.* & reliquam formulam, veluti vltimo Sacramento se Deo in holocaustum deuouens (illis tantum verbis præ-

In tenta-
tione.

Orandum
pro eo qui
est in ago-
ne.

Vltimum
sui holo-
caustum;

termiffis, *ut vitam in ea perpetuò degam*, cum iam fe in metà vitæ videret) ita legit totam, prout bis quotannis coram augustiffimo Sacramento illa in fpiritus & votorum renouatione repeti folet. A renouatis vltimùm votis, Patrum nonnemo, quafi cantantis inftar Litanias dixit: cui Ioannes, vocem etiam in cantum flectens, refpondit. Et Crucifixum in omnes partes verfans, prout in miffionibus per plateas vrbis facere confueuerat, vbi demum dici audijt: *Agnus Dei: Parce ei Domine, &c.* fubfiftere tantisper iuffit, & oculis in Crucifixum fuauiffimà intimæ demiffionis fignificatione conuerfis, magno & incitato fenfu facilè trities repetiuit: *Parce, Domine! Parce, Domine! Parce, Domine!* Vocatus cum alijs ad Ioannem Rector, voluit vt repeteret actus contritionis, fidei, fpei, charitatis. Aiebat ergò Ioannes: *Doleo, Domine! Credo, Domine! Spero, Domine! Amo Domine! Paratum cor meum, Deus! Paratum cor meum.*

27 Iterùm illum Sacramento pœnitentiæ expiauit Rector: & cum folo priuatim, alijs tantisper digreffis, collocutus, abijt; Patre, fpiritalibus rebus qui præeft, ingreffo. Quo tempore Ioannes loqui defijt. Tum ingreffo conclaue plures lectulo circumfufi pro felici Ioannis agone orabant. Et Ioannes fupinus, collectis non nihil furfum genibus, & mani-

manibus cum Crucifixo, Rosario, Regula-
rum libro, illuc ita inclinatis vt in conspectu
essent, nil nisi oculorum palpebras moue-
bat: & signum dabat placere sibi illas, quæ
ab ijs, qui circum orabant, suggerebantur,
& recitabantur preces. Quo in silentio, &
lustrali sæpè aquà conspergi, & se ad Cru-
cifixi osculum suauissimum adiuuari, addu-
ctà ad os vnà cum Crucifixo manu, gaudebat.

Aquà be-
nedictà
aspergen-
dus æger.

28 Videtur hic Iuuenis agoni tam longo
relictus, ad exemplar omnium, quæ circa
illum agonem ferè necessaria, vel vtilia sunt
exprimendum, quà ab illis qui adsunt, quà ab
ipso qui moritur. Petijt sibi Litanias omniũ,
eius quo moriebatur mensis, Sanctorum reci-
tari: & repetebat cum sensu nomina singulo-
rum, adhibità etiam linguæ vi. Ad recitatas
B. V. Litanias etiam singula repetebat. Sed
ad illa verba: *Sancta Virgo Virginum, Mater*
Castitatis, Regina Virginum, sensu præcipuo,
eleuato capite, reuerentissimà inclinatione,
Beatissimam Dominam reueritus, aspexit
oculo pietatis pleno. Inter hos actus affixis
Crucifixo oculis, *Iesus, Maria*, verba vltima,
dixit; & ad vtrumq; abijt feriæ sextæ horà
duodecimà & dimidià ab hesterno solis oc-
casu, ætatis supra annum 22. mense quinto:
& impressam animi quasi imaginem, etiam
in amabili quâdam cadaueris venustate re-
liquit.

Litaniæ
Sanctorum
mensis
præsentis.

Castitas
B. V.

13. Aug.
fer. 6. 1621.
Romæ.

CAPVT XXIII.

Pretiosa occupatio morientis Humilitas.

14. April.
1615.
aetate 73.

Humilitas
compen-
diaria ad
felicem
mortem
via.

I **P** Sebastianum Barradium è vita mi-
graturum rogauit Rector, vt ali-
quid adstanti Sociorum coronæ diceret me-
morix commendandum. Vt obediret vsq;
ad mortem, dixit: *Humiliamini sub potenti
manu Dei; vt vos exaltet in tempore tribula-
tionis, seu tentationis. Nihil aliud superest con-
siliij: simus omnes eximie humiles; Christum,
Dominum, Deumq; nostrum, imitati, qui tota
vita vnã à se disci voluit humilitatem; & mo-
riens inclinato capite emisit Spiritum. Nihil
addidit: & inclinato in sinistrum brachium,
capite hæsit mutus: ac breuè humilem ani-
mam emisit eo die, & horã, quã morientis Iesu
memoria celebrabatur.*

1559. aetate
18.
Vid. Sa-
chin. Ciac-
con. &
alios.

Annuæ
Austr.
2. Dec.
1635.

2 Robertus Nobilius Cardinalis, Iulij III.
Pont. Nepos, Societatis Iesu filius toto deside-
rio fuit, eamq; positã purpurã fuisset ample-
xus, si licuisset. Hic moriens hæc suprema
nobis verba reliquit: *Humilitas! Humilitas!
Humilitas!* et humillimum Spiritum Deo
humilium Patri dedit in manus. Hac se ad
mortem iam imminentem præparauit P. An-
dreas Helesueni 4. vota prof. Cassouix mo-
riens, et Superiori sic scribens: *Humi prostratus
ad sanctos pedes tuos, & omnium tuorum, ve-
niam,*

niam, utinam sanguineis lachrymis, peto .

3 P. Gaspar Sanctius, cum antiquis priscae virtutis oraculis comparatus, humilitatis eminentissimae vir fuit. Cum iussus omnium humillimi è presentibus pedes osculari daemone in energumeno, se ad pedes P. Gasparis abiecisset ad osculum, hæc postea referentibus dicebat P. Gaspar; se nullo veriore documento expertum, daemonem verè esse patrem mendacij. Super humilem hunc, quomodo Spiritus Dei requieverit etiam, dum Spiritum redderet, inde liquet, quòd quasi tantum è cubiculo in cubiculum aliud migrare iuberetur, ita illi visum fuerit hinc migrare in domum æternitatis suae. non quòd periculum non apprehenderet, sed quòd nimio magis fortasse olim de illo periculo sollicito, humillimèq; precanti Deus promiserit, eum in periculoso mortis articulo nullam in animae à corpore separatione difficultatem habiturum: neq; ob animas benignius habitas reum fore; quasi Christi Sanguinem, per benignitatem nimiam prodegisset. & deniq; Sponsonem illi fecit felicitatis hinc mortis, ibi vitæ immortalis, quam Gaspar Martiri adijt. 16. Nou. 1628.

4 P. Fabius de Fabijs Romæ obiit, vir per omnem vitam incomparabiliter studiosus occasionum in quibus sese abijceret: Hunc ad S. Pauli viam Ostiensem exeuntem taurus in-

COR-

cornua sublimem furentius agitaret, alliserat, crus dextrum conquassaret. Sublatus è luto humillimus vir iuxta & patientissimus, gratias Deo agebat, quòd sibi id, utpote, qui se infra omnes duceret, non alij, contigisset. Immissum vulneri ferrum, pannos oleo feruente calentes, & reliquum cruciatuum apparatus sine gemitu ac doloris signo tulit, adeò ut sibi cum faxo, aut præcelsæ patientiæ heroë rem esse dicerent qui eum curabant. Inter acerbis neruorum contractiones cum spem non nisi è caelo affulgere posse videret Pompilius Lambertengus Provincialis, P. Fabium monuit, ut erectà in cælum spe, nuper aduectum ex India Magni S. Francisci Xauerij brachium ad se adferri vellet, illius dextrà curandus. Hic verò modestissimà demissione id detrectare æger, & dicere; neq; se, neq; vitam suam tanti esse, ut illius propagandi gratià miraculum expecti, aut expectari par sit. Nolle se empram miraculo sanitatem. Ergò rebus conscientia compositis, obiit humilis verè usq; ad mortem.

13. Iunii
1627.

5 Hoc etiam potissimum honestamento nobilitauit mortem suam P. Imbertus Boëtius, qui magno humilitatis profundè sensu flagrãter postulauit morti proximus, ut morte humilium humi in cilicio & cinere mori posset, circulo aliàs ferreo semper accinctus.

6. Anni-

6 *Annibal Gaccia* Mediolani altero tirocinij sui anno æger, aiebat manè identidem: *Fiat voluntas Domini!* Ecce nouum mihi diem ad patiendum largitur Deus! At longissimis, acerbissimisq; doloribus finem dedit expectata mors. Crucifixum *Iesum* osculabundus alloquebatur familiaribus sibi illis verbis: *Quis ego sum, seruus tuus, quoniam respexisti super canem mortuum similem mei?*

10. Oct.
1630.
æt. 18.

2. Reg. 9. 8.

7 *Viriduni P. Petrus Camus* finiens dolores acerbissimos ante triennium à Christo impetratos, petijt ante mortem in triclinium deportari, vt istic generalem de omnibus vitæ vniuersæ peccatis sui accusationem, & confessionem palàm faceret.

3. Ian.
1634.

8 *P. Recupitus* ait *Patri cuidam* in Collegio Neapolitano morienti dæmonem adfuisse hortatorem; non esse iam cur se fatigaret, vtpote qui iam esset in portu: At ille humilitatis, ac spei sanctæ retinentissimus, respondit: Non sum in portu: sed spero breuè me in portu futurum, per merita Sanguinis *Iesu Christi*.

Industria-
rum pag.
438.

Necdum
sumus se-
curi.

9 *Gracij de moriente Paulo Alaczkay* iuvene eo ingenio & spe, qualem in præclaro Societatis Scholastico requireres, literæ ita habent: Hic in Hungaria præter diligentiam in informanda literaria iuuentute probatam, zelum etiam animarum concionando non vulgarem ostendit, cùm festis diebus
cælo

1602.
Annuae.

caelo siue miti, siue tempestuoso, & magnis vt plurimum imbribus, & niuibus infesto, per agros prataq; sæpè ad medium crus aquis ex imbre collectis stagnantia vada transire coactus, non minùs leucam ab oppido itabat, et subditos nostros ab hæresi ad auitum religionis cultum alliciebat. Animam iam proximè redditurus, cum *Deo*, cum *Virgine Matre*, *Diuis Societatis* tutelaribus sermocinationem instituit. Percurrit deinde vniuersa *Redemptoris Nostri* Mysteria, eaq; omnia veluti in vnum collecta fascem æterno Patri pro occultis apertisq; delictis obtulit: et spei plenus ad Christum, cui seruierat, demigravit, humilitate ac spe armatus.

1610. IO In Collegio Nouocomensi *P. Carolus Carlantinus*, indefessus senex, et magnis animarum spolijs felix, hoc vnum monuit, vt ne illi, morti vicino, et cum ea iam iam colluctanti multa inclamarentur: Hoc verò potissimum velim, inquit, ingeminetis: *Memento, Pater, Redemptoris, qui peccatorum miseretur.*

II *P. Georgij Colibrant* morientis hæc fuit oratio: *Non intres in iudicium cum seruo tuo: quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens. Serua, Domine, misericordia tua particulam misello famulo tuo.* Aiebat ea quæ pateretur, esse puerorum lusum. Manu in altum elatà ecquid toties ageret, rogatus, respon-

respondit: *Offero Deo meo exiguos istos quos nunc patior dolores.*

12 *Cesar Boscus* emenso nuper Philo-
phiæ cursu Taurini moriens, Sacramentis
perceptis Rectorem Collegij flagranter tene-
rèq; rogavit, vt sibi liceret animam Deo red-
dere humi in storea abiectum, cilicio vesti-
tum, & manu alterà Crucifixo, alterà flagello,
seu disciplinà, instructum. Sic voluit adire su-
premum tribunal Iudicis humiles exaltantis.
Aeternitas! Humilitas! Humilitas!

C A P V T X X I V.

Obedientia morientiam occupatio pretiosa.

1 **P** *Leoni Lilio* quanto in morte sola-
tio fuerit obedientia, velut lectu-
lus quietis vltimæ, commemorat Hist. Soc. P. 2. l. 6.
Sibi certè in extremo iam constituto, aiebat n. 16.
ad Socios, illud esse iucundissimæ voluptati, Obediens
quòd obediuisset, neq; vnquam à sententia, loquetur
obedientiæ discessisset. Ita & illis momen- victorias.
tum vitæ vltimum spei fore potiùs, quàm
timori. Vltima illi vitæ semihora supererat,
cùm excusso quem adductum tenebat pede;
Faceffe, inquit, istinc bellua. Quid autè pelle-
ret interrogatus, dæmonem fuisse respondit.
Interroganti, num timeret, respondit, se non
timere, eò quòd *Christus cor suum inhabitaret.* Cor ægri
Iesus inhabi-
bitet.

202 *Petrus Colet* Coadiutor morti proximus candidè dixit; vnum adhuc sibi quiddam in animo esse reliquum, quod Confessario Crucifixus non aperire timeret. Se nimirum ante annos aliquot sextà quadam ferià Christi Crucifixi præsentis aspectu fruitum, dignatione optimi *Iesu* pendentis è Cruce, sibiq; blandè dicentis, fore vt post certos annos æternà immortalium beatitate frueretur. Videbatur Petro tempus necdum elapsum, atq; adeò timebat (semper tamen diuino nutui ad omne quod vellet animo promptus) vt ne omne id, quod adhuc supererat, temporis sibi seruaretur in purgatorio exigendum, ad eluendas noxarum pœnas. Ingenuà simplicitate, quamuis non sinè vetustatis exemplo, Rectorem obsecrauit, vt iuberetur mori; desiderare se Christi exemplo ex obedientià mori. Iubere licèt detrectàrit P. Rector, ingenio tamen extemporali, ac planè in arenà sumpto consilio Petrum solatus, ostendit, quomodo ex obedientia mori posset, si nempe moreretur animo exaggerato, planè ac sanctè, obediendi decreto illi optimi *Dei*, quo statutum est omnibus hominibus semel mori. Acquieuit, & obediens mortuus est.

22. Martij
1628.
æt. 69.

3 Liceat non à moribundis tantum, verum & à mortuo pretium obedientiæ, fidelis ad vsq; tumulum virtutis, discere. Est in annuis Antuerpiensis Domus Professæ mors. P. Ioan-

21. Dec
1624.

nis'Isenbranti. Hic pridie morbi vltimi ad ægros euocatus, pro more, ibat libenter. Et Socio; Ego, inquit, hac nocte benè vigil tantum lumen in cubiculo meo vidi, vt diem illuxisse arbitrarer. quid hoc lumen portendete voluerit, ignoro. Ego fanè in manu *Dei* sum. Breuì morbo ab ægris hausto è vità sublatus, cùm in Sarcophago septem iam vel octo à morte horis iaceret cadauer, & idem eius Socius illac fortè transfret, auditæ sunt clarè ac distinctè tanquam viuentis Patris Ioannis voces in hoc verbum tertio repetitæ: *Libenter! libenter! libenter!* quibus ille verbis, velut antiphonà solemni, singulis Superiorum imperijs respondere solebat, quidquid agere iuberetur, dicens, agensq; *libenter!* Ita hæc & ex viui, & ex mortui P. Ioannis ore audiuit idem frater. P. Francisco Bray etiam visus paulò post augustiore quadam formà, & veste immortaliter splendidà gloriosus, eundem obedientiæ breuì mortis admonuit: cui etiam euentus respondit. Felix obedientia, quam etiam post mortem ita coronat obedientium amantissimus *Deus!*

4 *Sulpitio* Clerico ægro Parisijs Nouitio innocentie simplicitate insigni, opificio futuri Oliuerius Manarçus hilaritatis causà dicebat se verò illi moriendi potestatem negaturum, nisi duos à *Deo* sui loco futores pro Collegio impetraret, idq; se à *Deo* petere ex obedientia

Dictis, & factis libenter obedire.

Hist. Soc.
1567. nu.
165.

profiteretur. Ad hæc æger suaviter renidens, facturum se id quod iuberetur promisit candidè: et altero die decessit. Tertio post eius decessum die, duo sutores artis periti in Societatem admitti ardentè expetièrè, et admissi sunt, Sulpitij obedientiæ, et candoris fructus.

7. Dec.
1621.

5 *Ignatius de Rassinghem* Tornaci supremum vitæ diem absoluit, ex illustrissima Rassinghemiorum Comitum familia, 19. vltimis vitæ annis Coadiutor. Nam, tametsi latinæ linguæ non ignarus, elegit abiectus esse in Domo Dei, ad omnia semper infima munia, obedienter ac libenter abiectus, à quibus ægerrimè auellebatur, etiam cum à Tornacensium Antistite, germano suo, alijsq; primæ notæ viris, visceretur. Sed obedientia, illi omnium instar erat. Nam et per omnem vitam nihil quod maius momentum haberet aggrediebatur, nisi à Superiore obtentà, quam positus humi genibus petebat, et accipiebat, benedictione: et moriturus, paucis ante supremam horis, eandem pro felici exitu Benedictionem, atq; vt sic dicam, obedienter moriendi facultatem supplex petiuit: eaq; obtentà, obedientem animam dedit.

Benedictio
pro felici
morte per
sua.

P. 3. l. 5.
n. 227.

6 *Franciscus Andrada* paulò post exactum religiosum tirocinium cælesti Collegio adscriptus ijs virtutibus excelluit, quæ in hist. Soc. percensentur. Potissimùm tamen in obe-

obedientia complexu vitam exuit. hoc illi in mortis mœrore gaudij argumentum, quòd in obedientia moreretur. Rogatus, quid sibi à Deo impetrari à fratrum coronà percuperet; vt, inquit, eius de me voluntas vndecunq; fiat. Quoties petebatur; ecquid vellet; non aliud reponebat; quàm *quod obedientia placuisset*. Interroganti; quid sentiret sibi summo esse solatio in eo articulo? dixit: *Obedientia*. In qua vellet virtute vel maximè studium posuisse; adiecit: *In obedientia*. Iam vnctus ad agonem, et iussus fratri cuidam explicare in quo illum cuperet esse eximium: *In obedientia*, inquit.

Obedientia solatium morientis

7 Aiunt etiam, et authores refert P. Andreas de Cacorla, quendam in Societate seu morientem, seu iam opinione aliorum mortuum, repente exclamasse, dixisseq; se à Beatissima Virgine contra dæmones dirè furentes defensum, cùm illa diceret: *Sinite illum, sinite. Est enim è Societate Filij mei; & benè exercuit obedientiam*.

In M. ss. ad P. Afsit. Hisp. missis.

B. V. obedientem defendit in morte.

8 Ioannes Antonius Apulus Nouitius, rogatus, quando vitam finire vellet, respondit; cùm primùm venia data fuerit, finiturum. Nimirùm sicut è domo foras prodire, nisi Superiore annuente, non licet; ita hinc egredi, noluit, nisi annuente illo, in quo *Deum* vitæ ac mortis arbitrum reuerbatur. Et P. Cornelio Vishauæo Tyronum Magistro, quan-

quando mori vellet quærenti, dixit: Cùm tu, Pater, veniam dederis. Veniam se illi dare ait Pater, primà vel alterà diei horà moriendi. Trucem dæmonum aspectum se perimescere dicente Ioanne; Nihil est, inquit, Pater, ego illum abs te arcebo; ego, Deo adiuuante fugabo. Et verò manè ad agrum reuersus, illum pugnis compressis cum dæmone seu luctantem, seu illi acriter minantem reperit. Cohorruit primùm, maximè cum vagatione horridà igneum nescio quid ibi circumcursare aduertit. Tum Cornelius à pauore in preces versus, illum inde ritu Ecclesiæ, ac verbis exegit. & Ioannes obediens victoriam retulit, atq; alterà diei horà fessum ab eà victorià spiritum triumphis eternis coronandum transmisit.

9 *P. Petrus Faber*, Romam tum cùm & ipse nuper à febribus æstuasset, & cælum canticulæ caloribus arderet, venit tamen; quia Ignatio persuaserant nonnulli, periculo id vacare. Hic paucos post dies diem vltimum clausit, quanto sanctæ obedientiæ merito, ex Orlandino sic accipe: Scripsit Gandià ad S. P. Ignatium Quietus, personam apprimè sanctam, & Dei Spiritu mirè præditam, Fabri post obitum confirmasse, indicatam sibi fuisse diuinitus admirabilem eius, qualis Sanctorum est, gloriam, ipsumq; conspectum multà luce fulgentem Patrem; ex quo multa & præclara

7. Aug.
1551.

Orland.
lib. 11. n. 19.

1. Aug. an-
no 1546.
n. 86. & vi.
re lib. 2.
c. 28.

clara audierit de Christi Domini obedientia, deq; gaudio, quo ipse quoq; propter appetitam mortem obedientia nomine in Beatis illis sedibus frueretur, cum sanè donum illud obita ita mortis obedientia causa magnificaret.

10 In Pultouienſi Collegio moriens 1606.
 P. Ioannes Gerardinus Belga; qui vult, ait, esse lætus in agone, sit *obediens* Superioribus, & resignatus ad omnia officia. Animæ suæ ita locutum ferunt: O anima mea, iam hie malè tractaris, iam pelleris! en domicilium tuum iam quassatur, bases nutant, & vacillant, fundamenta diruuntur, quid igitur moraris? exi læta, exi ocyus, instar columbæ missæ ex arca; reditura postmodum cum vi-
 renti ramo oliuæ. Non timeo mori habens à Christo Syngrapham ad cælum, duplici eius sigillo munitam. Amen, amen dico vobis, qui reliquerit domum, patrem, matrem, &c. vitam æternam possidebit. Ad Beatissimam verò Virginem ita suspirauit: O Maria, certò In B. V.
*tribularer nimium, si nescirem tuum patrocini-
 um!*

Fiducia in Christo.

Quaeso, pia Mater, clemens Patrona, dulcis

Virgo, in hora mortis tuo presidio ful-

ciar, tuo munimine protegar.

Tu quasi terebinthus exten-

de ramos; & me las-

sum refocil-

la.

CAP.

CAPVT XXV.

In morbo sancta hilaritas, & patientia,
pretiosa infirmi occupatio.

Hist. Soc.
P. 4. l. 5.
n. vlt.

1 **C** Amacium Limanum apoplexia è vi-
uis abstulit. Vt id, quod patiebatur
morbi, ferret hilariter, dimidià ante mortem
horà Christus Dominus conspiciendum se ei
corporis oculis præbuit, magnà fulgens glo-
rià: quo è conspectu frater mirà voluptate
recreatus, testificans se ingenti cum lætitià &
consolatione vitam relinquere, supremum
spiritum efflauit.

16. Ian.
1620.

2 P. Stephanus Benassai in Collegio Ro-
mano moriens; Benè est, aiebat, beatè est, Pa-
tres; *in Paradisum, in Paradisum imus.* quà voce
dulcissimè omnes exhilarabat, eorum quæ pa-
tiebatur oblitus. Quidam è nostris ad S. An-
dreæ in Domo Probationis degens, dixit sibi
iucundiozem solito lucem visam, & in illa
virum veste albà candidatum, ore hilari &
iucundo: in quem dum oculos defigeret,
sibi Patrem Stephanum animo obuersatum.
Paulò post de P. Stephani obitu schedam
accepit; & illum ipsum fuisse, quem vi-
disset æternitatis hilarem candidatum ipso
illo tempore dum P. Stephanus morieba-
tur, aduertit. Denique *benè est ijs quæ:*
agimus, vel patimur, velut passibus, in Para-
disum

disumimus. Dicite iusto quoniam benè.

3 P. Ioannes Rebellus, in cruce vrendus, atq; secandus, Crucifixum poposcit, & in eius amplexu quicquid cæsim ac punctim ferrum in crus grassaretur, fortis pertulit.

4 P. Andreas Oviedus, Sanctimonix, & rerum admirabilium famà eximius, longis, & acerbissimis calculi cruciatibus ad eò torquebatur, vt ij qui aderant ad commiserationem, & preces ad Deum fundendas permoti Deum rogarent, vt optimi, ac innocentissimi viri misertus, ex illis tandem cruciatibus felici illum morte eximeret. At Andreas patiendi auidissimus: A verbis, inquit, talibus abstinete, filij: non mortem mihi, sed patientiam, quà dolores istos æquo animo feram ab immortalis Deo vestris precibus depreciscite. Ego enim, si quà ratione vobis utilis esse queam, in hisce grauissimis doloribus triginta adhuc, & amplius, annos libentissimè viuam. Sinite Deum efficere, quod ipsi placet. Absit vt ego velim aliud, quàm quod vult; aut dolores istos finire morte cupiam, quibus ipsi placitum vt viuens crucier. Et tum intimo cordis in Deum exporrecti calore suspirans; Ecce me ad omnem, ad omnem euentum, mi Deus! iube mori, iube viuere, iube vri doloribus, iube liberari: ecce ego, Deus, mi Deus! nihil recusabo. Animum tantum, vires, patientiam suffice! Ego deuota tibi victima sum; ego Tibi, Deus. Dolores

Vitæ c. 15.

Pati quàm diu vult Deus.

In doloribus.

vnà cum vità finiuit felix, & poſt mortem etiam glorioſus.

Vide c. 20. n. 2. hic.

5 Stupenda ſunt, quæ de morbis & pluribus & maximis, nec minore patientià, P. *Leonardi Leſſij* referuntur. Octo diebus ante mortem, cùm ſe introſpiciens recordaretur, ſe de re quapiam queſtum eſſe, per quartam ferè horæ partem ſe in acerbis lachrymas dedit, dicens: *Nonne tu mihi ſufficis, Deus meus, ut ne de minimà quidem re conquerar? Aliud nolo tu mihi eſ ſolacium, Deus meus.*

15. Febr. 1620.

6 P. *Franciſcus Mamfroy* Tornaci obiit. Nouitijs per annos 12. Magiſter præfuit. Ultimo vitæ biduo, igneo quodam ſelectarum in id tempus è Sacra Scriptura ſententiarum torrente rapiebatur, totuſq; fluebat in *Deum*. Dolores ſuos, quos à calculo acutiſſimos patiebatur, faciebat holocaustum *Deo*, & ſic aſpirabat: *Domine Ieſu! quicquid vis, quantum vis, quamdiu vis, quomodo vis ego volo. fiat voluntas tua.* Et verò ſanctè: Nam, ut S. *Ioan. Chryſoſtomus* ait, hæc calamitatum nomina philoſophantibus ſunt tantùm nomina rebus carentia. Vera autem calamitas, *Deum* offendere, & eorum, quæ ipſi non placent aliquid facere. Sic ille.

In doloribus velle quod vult *Deus*. Hom. 5. ad pop. Antioch.

6. Iulii 1621.

7 P. *Alphonſus Fernandez* Barcinonę diem finiit à Baptiſmo innocens uſq; ad tumulum à mortali peccato. Huius negotium fuit perpetuum, orare, & pati, ſiue conciones haberet, ſiue

siue præesset, siue domi, siue foris esset. Peccata confitebatur quotidie. Longa, & inuicta illi, atq; æternorum cogitatione plena patientia. Pluris se suum morbum facere dicebat, quàm Rex Regnum. Repositam æternæ vitæ spem in sinu suo ita dulci animi sensu fouebat, quasi promissam sibi æternam gratiam gloriamq; audisset. In Crucifixum figens oculos, quicquid ageret patereturq; illi consecrabat: immotis ab illo oculis & animo illa verba identidem recitabat, cogitationum plenus: *Momentaneum hoc, & leue!*

Dolores
Christo
consecran-
di.

8 *Andreas Vuilfonus* Scholasticus, Audomari vitâ decessit, mille millones annorum, si *Deo* placuisset, libentissimè, vti aiebat, laboraturus. Carnem penè totam locis quindecim ad ossa vsq; morbus absumpserat: quam exuri, & indies consumi, cælo imminens gestiebat, suauissimo pietatis superfusæ sensu repetens: *Auge, Deus, dolores! Auge patientiam! Fiat voluntas tua!* quæ etiam postrema viuientis vox fuit.

15. Ian.
1634.

9 *P. Ioannes, Plaza* inter triennales articulorum dolores iacens, & de penso diuini diuini officij nil vnquam omittens licèt alienà manu paginæ verti deberent, oculis in cælum elatis, dicebat: *Domine, tu me percutere; ego autem, pro more interea flagellatorum, Misere mei Deus, dicam.* Ingens dolorum, piæq; patientiæ documentum Societati vniuersæ à

s. Iun.
1643.

D. Ioannes
Glok.

Deo datum! P. Ioannis Rumer per annos facile sex Austriæ Præpositi Prouincialis Tyrnauia mortui virtutes magno planè viro dignè fuere; sed patientia nemini non fuit maximæ admirationi. Quippe, vt medicus in chirographo suo loquitur, dextri renis tabes ad extrema illum adduxit, & calculus, ad pondus quidem nonnisi duarum drachmarum, sed figurà oblongà variè cuspidatà pertruserat renem in regione vreteris, quem quasi cultro à rene auulserat, putrescente aliquà parte inferiore lienis, infimà parte hepatis flauescente, intestinis tenuibus in gangrænam ferè inflammatis, & iam non vno in loco putridis. Hæc medicus, ac his plura de impedito etiam aquæ reddendæ leuamento. Et tamen ille vir magnum herois nomen non minore virtute commeritus, nihil queri auditus est, nec vllum calculi, vel atrocissimi illius doloris signum dedit. A morte apertus, reperto ferali calculo tum demum Patres, & medicus è calculi forma, & loco in quo latuerat, doloris diritatem tantà patientiæ admirabilitate penitus dissimulatam merito stupuere, ac celebrauerè. Cordatus enim uerò semper, & in *Deo* vnicè fixus flagranter, et se cruciabat, et suspirare solebat in cælum, siue in itineribus esset, seu domi, magnis vt agendis ita ferendis par. Morientis suprema vox fuit: *O quàm benè mihi est!*

IQ. P. Ga-

10 P. Gaspar Hæll Ambergæ Rector obiit 20. Oct.
 morte hausta à pestiferis visitatis . Tanta, 1634.
 inquit literæ, pietatis, patientiæ, humili-
 tatis, contritionis, et amoris erga Deum ac
 proximum edidit signa, vt morbo durante
 videatur instituisse pulcherrimam scholam
 variarum virtutum . Inter postrema verba,
 cupere se aiebat, vt indignum, et infimum
 Societatis hominem, finire vitam *in summis*
doloribus, tumulariq; in foeda, et inaccessa
 palude. Hi sunt nempe, qui voluntario purga-
 torij compendio pœnas illas hîc persoluunt;
 & augent lucra æternitatis. *Etenim infirmi-*
tas carnis, si patienter sustineatur, erit quasi pur-
gatorius ignis, inquit Beda: Et sine ferro Mar-
tyres esse possumus, si patientiam in animo serua-
mus. Quocirca (S. Ioan. Chrysofomi velut
 ægrum in lectulo alloquentis verba sunt) *cum* In scintil-
 tantam pœnam lues, magnam hinc mercedem, lis.
 multa præmia, remunerationes, quas nemo verbis
 ullis consequi possit, splendidas, ac valdè florentes
 huiusmodi certaminum coronas expecta. Non
 enim duntaxat aliquid boni efficere, sed etiam
 aliquid mali perpeti, magnam mercedem, atq;
 ampla præmiâ obtinet. Idcirco & S. Gregorius Epist. 3. ad
 Nazianz. ait; morbum nihil aliud esse, quàm uti- Olymp.
 lem quandam institutionem. Ep. 70. &
 64.

11 Talis institutio fuit morbus, & mors
 innocentissimi Viri, & viri dolorum P. Fran-
 cisci Piccolominei Societatis Iesu Præpositi Ge-
 nera-

neralis; cuius dolores cotis instar erant ad illius ingenium, cor, verba mirificè acuenda, & inflammanda, cum admirabili virtutum solidarum exaggeratione suam patientiam cummlaret suspirijs gratiarum & amoris plenis: *Non meum, aiebat, Domine, sed tuum est dicere; sufficit. Domine, sis benedictus! Hac mea viscera debent liquefieri, dissolui; sis benedictus!* Commendationem animæ recitari petens dicebat: *Eia ponite animam meam in manus Angelorum. Veni, Domine, noli tardare.* Conuenit etiam cum vno & altero, vt ad signa quæ daturus erat, absolueretur, cum loqui non posset. id quod in agone fecit. Petebat postea lætior dolores sibi alios alijs addi, ad illos exantlandos paratus in milliones annorum. Io. Card. de Lugo illi à Pont. benedictionem attulit. Preces pro se fieri non aliter voluit, nisi vt moreretur benedicens *Deum*. Inter dolores qui tota illi viscera exurebant, dicebat lætus cuidam Patri: *Morimur; & ridemus. Aquam quæ illi recreando allata fuerat vt biberet, aliquando totam effundebat, & dicebat: Libemus Deo! Hoc enim esset quarere delicias in Cruce in qua me posuit Deus. Serua mihi aliquam angulam in tua cruce, Crucifixe mi Iesu! Ecce me ad patiendum ampliùs, & ampliùs, etiam per totam aternitatem, si tibi sic placeat, Deus!* Dixit cuidam hilariore quadam spe vnde-
 quaq;

quaq; perfusus, quòd cùm *Deus* incipit auferre timorem quendam, (vti ipse tunc experiebatur) pati, sit res longè dulcissima. Animabus etiam quæ in purgatorio patiuntur se se crebrò, ardentèrqu; inter dolores ac æternæ felicitatis desideria commendans, dixit; se omnia ea sacra, quæ ad intentionem Generalis fiunt quothebdomadis, illis transcripsisse: nempe vt illæ apud *Deum* optimè omnia expedirent negotia pro quibus illa sacrificia destinari possunt: quæ ars felici successu solet à *Deo* coronari. Cùm actus fidei faceret, rogabat Beatissimam Virginem, vt in quo ille deficeret, è suæ fidei plenitudine illa suppleret. Post communionem auditus est dicere aliquando: *Domina, patre queso, vt merita tua offeram Deo meo. Cùm enim propria non habeam, nisi tua offerrem, vacuus in conspectu Domini apparerem.* Cùm id per vires adhuc posset, per quartam horæ partem nudis humi genibus perstitit petens vt B. V. dedicato die Sabbathi mori posset. obtinuit, 17. Iunij extinctus. Desiderabat per morbum aliquando videre cælum è fenestra; & dicebat: *Heu quàm sordet terra dum cælum aspicio!* Tum *Deum* cæli coram tota eius curiâ adorabat. Sæpè illi in ore illa: *Paradisus! paradisus!* Breuè, breuè, spero istic erimus. Magnificat sæpè, ac tenerè secum repetebat; illa potissimum: *Et exultauit spiritus meus, &c. Dolores,*

1651.

Vid. lect. 6.
de comm.
vnius
Mart.

Pretiosi
dolores.

res, aiebat, pro Dei amore cum patientia tolerati, sunt mensura itineris sursum. Quare oportet mensuram istam habere bonam, confertam, & coagitatam. Voluit Sacrum in S.P. Ignatij cubiculo celebrari: & per illud petijt animam suam immergi in Sanguine Saluatoris. Quò plus patiebatur diros illos, & longissimos calculi cruciatus, eò se magis ad reddendas Deo, quasi pro nouis beneficijs, gratias effundebat, confessione quotidie sæpiùs institutà. Sed fusiùs de illo plura in vita.

12 *Sancius de Ausa* Nouitius Vallisoleti cùm in longo 80. dierum morbo siti æstua-
ret, linguà totà exustà & aridà, licèt aquam
semper ad manum haberet, quà os elueret,
nunquam tamen bibit; vt obedientià suam
patientiam redderet pretiosam, sitientem
interea in Cruce Iesum pro patiendi regulà
contemplatus. Biduo ante mortem Christus
illi talis in Cruce apparuit, qualem ille sitien-
tem fuerat meditatus, et siti suà imitatus.
Videbatur sibi vasculum liquoris pretiosi, et
Christo valdè grati Crucifixo porrigere, ac
illi dicere: Domine mi, sumne ego inter ele-
ctos tuos? Affirmante Christo, adiecit æger;
Domine, accipies ne me tecum? Tum Chri-
stus: *Ita, fili, accipiam te mecum.* Et biduo post eò
abiit quò sperabat, ad torrentem voluptatis,
quo potat suos Deus.

In siti solati-
um à pa-
tientia
Iesu.

13. Febr.
1585.

13 *P. Alphonsus Salmeron* morti vicinus
inter-

interrogavit, ecquando esset octauus à S. Agathæ festo dies : cumq; audisset, Cras fore : il- S. Agathæ.
lum sibi supremum futurum verè prædixit.
Sæpè iterabat illud: In vitam æternam! Hodie
vitæ ærumnis tandem eripiar. Lætabitur ani-
ma mea in Deo suo.

14 P. Franciscus Costerus (qui dicebat
nolle se morosum senem mori) anno 1619.
ætat. 88. moriens, inter vltima Sacramenta
dicebat: O quanta Consolatio! Libenterne
moreretur, roganti; reposuit illud S. Ambro-
sij: Ita vixi, vt me vixisse non pudeat; mo-
ri autem non timeo, quia bonum Dominum ha- Pl. Qui ha-
beo. Psalmum: Qui habitat; cum meditatè bitat.
audiret, singulorum versuum sensum in diui-
na beneficentia aiebat se cum bono Deo ex-
pertum. Tandem vbi lectum illud: Osten- Spes in
dam illi salutare meum: adiecit; Hoc adhuc mor-
superesse: hoc se sperare. Hoc à Domino
expectare illum debere aiebat quispiam: et
ille hilari fiducia; Nihil, inquit, dubito, nihil Desid.
dubito. Et quantum erit gaudium cum Domi- Deus
no esse! quæ illi suprema fuere, mox animam
expiranti.

15 Nota est P. Alphonsi de Santiago hisce
verbis immorientis vox: Plaudite, et lætitiã
mecum exilite. En video cęlestis curię agmen:
Dei Sanctissimam Genitricem video!

16 P. Paulus Hoffæus inter diros calculi,
podagræ, chiragræ dolores, tamen sub mor-

E e tem

tem de Beata Virgine cecinit, cantare aliàs nunquam auditus.

19. Ian.
1591.

17 De P. *Emundi Augerij* morte, Nicolina Orsolina, magnæ pietatis ac patientiæ femina, suo confessorio P. Bernardo Solabello, et hic P. Ludouico Richeomo Assistenti sic indicauit. Imminente illius mortis horâ videbar mihi illû audire de rebus altissimis, ac mysteris diuinissimis alterius vitæ differentem. Horâ circiter noctis alterâ duos Angelos animaduerti hinc inde Patris lectum circumstantes, explicare mappam candoris eximij, dum tertius vestem pulcherrimam, ac splendidam tenebat eo ferè modo quasi, ad induendum Patrem, illius è vita exitum expectaret. Post paulò magnam Beatorum multitudinem aspexi cubiculum pulchro ordine, & admirabili pompâ ingredientium. Circa septimam noctis tota illa Sanctorum diuina, cohors moueri cœpit, & incedere viâ latâ, spatiosâ, diuite, & à terris ad cælum vsq; pertingente. Quod cùm mihi stuporem attulisset, interrogauit nescio quem mihi tum ignotum de tam magnifico festoq; apparatu, & quid tam lætæ ac solemnis pompæ scena significaret. Tum ille; Statim intelliges, inquit. & protinus Patrem Emundum vidi pleno maiestatis gradu, & specie hominem superante venientem veste duplici magnificè coopertum; quarum interior altera niuem

Angeli.

Cubiculum morientis.

Pompa caelestis.

æqua-

æquabat candore, altera superior omnium colorum pellucidâ varietate fulgurabat. Tumq; cogitare subiit; candore puritatem illius, cæteris coloribus ardentem charitatem in *Deum* & proximum repræsentari. Præcedebant ordine pereleganti diuersæ puerorum turmæ Patris laudes suauissimè canentium: et sæpiùs in eum oculos, hortantium more, reflectendo ad maturandum, festinandumq; inuitabant. Præterea in cælo se se meis obtutibus obtulit mensa exquisitissimi operis, et pretij, in qua expectabatur ab omnibus Societatis *Iesu* Patribus, qui tum æternâ beatitudine fruebantur. Accidit postea, vt huic reuelationi non omninò fidem adhibens, quoties pro eius anima preces fundere vellem, et Psalmum in Ecclesia recitari solitum pro defunctis pronunciare, cum ad versum: *Requiem æternam dona eis Domine*: ventum erat; nunquam, etiam adhibito conatu, illum pronunciare possem; sed illius loco in animum linguamq; recureret: *Gloria Patri, & Filio, &c.*

Vestis puritatis, & charitatis.

zeli animarum, fructus.

Inuitamur ad cælum.

Mensa cælestis.

Societas cælestis.

18 P. *Franciscus Boutonus* peste contactis 1628: feruens, et ipse lue correptus, chirurgum rogabat, vt emplastra cum carne vi auelleret; infirmarium, vt manus igne ambureret; dicens: *O quàm bonum, & suauè est semper aliquid pati in corpore, Christi causâ, dum viuimus.* Ad Patrem, qui propè in lecto alio è lue simili animam ferè agebat, adrepit; il-

Desiderium patiendi.

29. Sept.
1613.

lum sacro oleo vnxit: et ab illo vicissim est vnctus. Ita vterq; in Domino decessit. *P. Michaelis Hermanni* Viennæ morietis inter diros capitis dolores ea vox fuit: *Patientissime Iesu, coniunge dolores meos doloribus tuis.*

Patientia
petenda
per B. V.

19 *P. Alphonsus de Medrano* cum aliquando sub vitæ finem in senectute vltimâ dysuriæ doloribus acerrimè cruciaretur, vsq; ad gemitum et clamorem, vir aliàs tolerantissimus, rogauit benignam Domini Matrem, vt sibi à doloribus non libertatem, sed interspirandi otium impetraret; sed eosdem iterum ad patientiæ materiam restitueret. Finem orandi finis dolorum ita excepit, vt planè nihil senserit. Sed post aliquod interuallum, iterum æquè acerbis redijt, quasi iussus, dolor.

1611. n. 19.
pag. 668.
annuæ Ri-
gx.

20 *M. Iacobus Mlocki*, vt diximus, ad morbum ferendum hortatricem habuit *Deiparam*, quæ illi duabus comitata Virginibus adfuit, et significauit; breuè hinc ad cælestium Societatem migraturum; modicum interim adhuc ferendum.

Duaci
7. Febr.
1640.
æt. 62.

21 *P. Franciscus de Montmorenci* magnos inclytæ suæ nobilitatis, et honorum titulos, opes, et spes, in Societate ad humilitatem profundam demisit. 20. circiter annis intra cubiculum illi hærendum fuit, cum ischiade afflictus, et luxatâ demum coxendice se non nisi fulcrorum ope moueret. Tranquillâ semper patientiâ hilaris verè impleuit.

20. anno-
rum infir-
mitas.

uit illud anagramma quod illius libro præfixum est :

*Franciscus de Montmorenci
Constans fer Domini Crucem.*

In morte (cui aliquot dierum exercitia pro apparatione præmisit) cum liquido sensu teneræ pietatis dixit; sibi in seculo mortem nunquam futuram fuisse tantæ pacis plenam, et gaudij, quantum experiebatur. Cælestem quandam auram etiam in illa dolorum tam pertinacium acerbitate spirare videbatur. Ultima morientis huius Iob verba fuere: *Iesus! Maria! sit Deus benedictus.*

Exercitia
morti præ-
missa.

Læta
mors.

22 P. Iacobus Morellus 4. vota prof. Bruntruti, vbi 11. annis præfuit, per 4. annos totis pedibus, imò toto corpore, foedum, et miserandam vlcus fuit, sanguine putrido in faciem vndiq; inundantem, ac dolores acerbissimos exulcerato. Ea exulceratio biennio extremo etiam omnem videndi facultatem, illi ademerat. Ipse verò nunquam, non dico querulus, sed ne tristior quidem vlli est visus. Semper tranquilla illi mens erat in pulchritudine pacis, & animi dulcissimis modis Deo acquiescentis, gratiasq; agentis, ac se in schola patientiæ Christi discipulum appellantis; deniq; Lazari, Tobix, Iobiq; vt ærumnas ita tolerantiam, virtute solidà in se, velut in spirante trium illorum heroum effigie, commonstrantis.

17. Apr.
1655.

CAPVT

CAPVT XXVI.

Aliorum etiam preces, ac Sacrificia, & omnes alia quotquot morienti vſui eſſe poſſunt industria, pro felici ſucceſſu agoniſ ultimi poſtulanda .

Eccli. c. 6. I
à v. 14. I

Hic eſt amicus fidelis protectio fortis. qui autem inuenit illum, inuenit theſaurũ. Amico fideli nulla eſt comparatio. Amicus fidelis, medicamentũ vite, & immortalitatis: & qui metuũt Dominum, inuenient illũ. ita vt vnum eſt magnis timentium, & amantium Deum quorundã premijs videatur, amicum fidelem pro illo articulo nanciſci, à quo fideli & ardenti oratione ad SS. Sacramentum, ad Sanctorum reliquias fuſã, diuino Sacrificio celebrato, & modis alijs adiuuentur. P. Petrus Caniſius ab ijs qui aderant, corã; ab abſentibus, per literas, ac nominatim à P. Generali, expetebat preces curã ſingulari, & ſeriã, atq; ſollicitã. Amicos per literas obnixè rogabat, vt non ipſi tantũ id facerent, ſed & alios ad compre- candum pro ſe vltima ſubituro incitarent. Allatã illi ſunt literæ planè ad votum, in quibus magna Sacrificiorum, Roſariorum, Pſalmorum, Litaniarum, & aliarum precatio- num vis illi offerebatur affatim planè. Totus ille ad lectas illas literas, emicante pulcherri- mã cordis hilaritate, geſtiebat.

2. Alte-

2 Alterum verò quod à præsentibus amicis, (vno potissimum ex omnibus, & altero ad id selecto) postulandum censeo, sunt eæ, quæ morienti amico vsui esse queant industriæ; vt ne obliuione, vel negligentia, aut dissimulatione periculi negligantur. Dicam hic ægro quod Seneca suo Lucilio: *Ita fac, mi æger, vindica te tibi: & tempus quod adhuc vt auferbatur, aut surripiebatur, aut excidebat, collige, & serua*: ne vltima vitæ pars tibi elabatur non iam dico malè, aut nihil, agenti, sed ne quidem aliud ab eo, quàm quod agendum est, agenti. Tunc turbatis tui corporis humoribus; & sensibus dolori, expectationi, & nausæ, fastidioq; intentis, ac mæroris tædio sopitis, omnia non occurrent, quæ nunc sano, & vegeto, atq; ad omnem pietatem composito occurrunt. Habe itaq; vnum, alterumue, è primæ admissionis amicis (quam in Religione magna est etiam in hoc æqualitas) qui tibi, Ioannis instar, adsint in vltimis non dico tribus horis vitæ, vt Christo expiranti Ioannes cum B. V. adfuit, sed etiam hebdomadis, & maximè diebus; rogaq; illos, & alios, vt ea sibi suggerant fidenter, quæcunq; illi articulo primò necessaria, deinde vtilia vel conuenientia esse censebunt. De P. Petro Canisio eius vita hæc habet: Aduocauit ad se valetudinario Præfectum Patrem, & his verbis affatus est: Mi Pater,

Sen. ep. 1.
init.

Amici suggerant ægro quæ ad rem præsentem conduciunt.

Lib. 3.

Pater, gratias ago Deo, quòd res in hunc locum deducta est: & breui futura est immutatio mea. Proindè obnixè Tuam Reuerentiam precor, *ut operam des, quòd cuncta rectè ordineq; fiant; atq; ego comparem me, & res componam uti oportet.* Peractis omnibus, magnoperè lætatus est cùm cognouit ex P. Rectore, Socios quoq; Collegij pro eo precibus omnes insistere. Vide virum eius artis & industriæ, quæ circa migraturos adhiberi debet, experientissimum, alienæ se diligentia ac precibus committentem. Occurret illis non vna industria quæ purgatorij tui pœnas breuies; & aliquid in horas adicias ad cumulum coronarum. Atq; hoc ego punctum tanti facio, quantumcunq; sapio, vt omitti nullà obliuione debere omninò censeam; cùm in re tanta oculi plures plura videre soleant, quàm ferè ægri oculus; qui nihil mirum est apud sapientes, si in illà mortis caligine, magnà etiam rerum agendarū obliuione caliget. Tu, cùm in alijs momenti alicuius negotijs, tum in hoc maxime negotio æternitatis, *ne innitaris prudentia tue.* Hoc prudentem, hoc de sua salute seridè sollicitum, hoc de se modestè vsq; ad mortis vltima sentientem decet. Hinc est, opinor, id quod ex amicissimis, sapientissimisq; audiui, dicentibus; desiderare se à singulis, à quibus viserentur, Patribus absolui, breui confessione præmissà: et ope singulorum, consilioq;

iuua-

Audienda
consilia
amicorum.

Proa. 3. 5.

iuari. Nec immeritò; nam hìc certè potiùs, quàm in vllò iure nulla diligentia nimia, vel superuacanea est.

3 P. Didacus Martinez P. Franc. Ant. Georgium amicè admonuit, rogauit, et in quibusdam quæ circa se migrantem agi cupiebat, diligenter instruxit. Tum lætus egit omnia, quæ migraturi solent.

4 P. Eleutherius Pontanus vir qui ab ipso S. P. Ignatio Spiritus primitias bibit, licèt scientissimus esset, quid supremo illo rerum articulo agendum esset, multùm tamen in industrià Sociorum, plurimùm verò in Patris Spiritus Præfecti fideli diligentia, et accurate positum esse ratus, ne quid ad beatum finem faciendum omitteret, vocato ad se illo, vt animæ suæ curam susciperet poposcit. Et verò magnum industriarum compendium est, habere tunc amicos fidos à memoria, qui vltima suggerant. Et ferè præstat illos non nihil esse opportunè importunos, quàm nimis lentos, aut obliuiosos, vel timidos. Pontanus non nisi de æterna vita cum illis egit; & obiit, sæpè ingeminans: *Egredere, anima mea, egredere.*

Annua
Attrebat,
1611.

5 P. Theodorus Schotlerus Græcij post multa omnium quæ ad mortem religiosissimè obeundam faciunt virtutum edita documenta, iuxta illud, *vt sciam quid desit mihi*, amicè accito cuidam Patri dignam prouidentissimà religiosissimàq; prudentià proposuit quæstio-

14. Sept
1649.

nem, cum diceret : Ecquid adhuc industriæ, quid artis esset super, aut quid demum posset eo in statu agere, quod diuinæ bonitati, ad quam iter proximum adornabat, exquisito, ac exaggerato quodam modo placeret? Id verò se lubentissimè facturum; & ita hinc migraturum. Profunt hæ quæstiones. quidni enim pluribus plura expertis occurrant? Et par est, nos id agere omnibus artis industriæq; viribus, & quàm maximè exaggeratà totius animi ac mentis contentione, pietate, accuratione.

6 Quantum habeat momentum in momento illo, vnde pendet felix aut infelix eternitas, præsentia prudentium, & pietas Sociorum, *Granatensis ille Magister* ostendit, cuius nomen ignorare se ait, sed rem è teste oculato habet historia Prouinciæ Boeticæ. Is mortis iam vicinus, vnius ac dimidiæ horæ spacio velut in extasi positus videbatur, præsentem, vti fieri consuevit, è Patribus quodam, & fratre Adiutore Gaspare de Caballar, qui hæc narrauit. Excitatus repentè infirmus, miserabili voce exclamauit: Heu me miserabilem! Stiterunt me pro tribunali *Dei*: & dixit mihi *Deus*: Auferte hinc malum illum Religiosum. Quæ vltima æger cum sæpiùs repeteret, appositis ad rem præsentem industrijs, precibus, præfidijs à Patre socioq; adiutus & exhilaratus, iucundè in hæc erupit: *Benedictus sit Deus,*

M. S. ab
anno 1573.
c. 17. a
n. 14.

Deus, qui mihi iam ignouit! Sic demum inter hæc ipsa verba lætum spiritum exhalauit.

7 P. Hieronymus Rubiola moriturus alios ac alios Sodalium Senensium cœtus ad se exciuit; præclaris monitis instruxit. In paruulorum verò ferè septuaginta in orbem circa lectulum humi collocatum fusorum coronà, duabus in altari candelis accensis, *Salve Regina* præiuit, & vnà cum innocentibus illis Angelis totam absoluit antiphonam.

1571.
Sach. 1571.
II. 22.

C A P V T X X V I I.

Lectio spiritualis pretiosa occupatio Infirmi.

I P Petrus Canisus vltimis vitæ mendo se ad mortem felicem vellet componere, optimè se id facturum arbitratur, si mortem suam componeret ad migrantium exempla Sanctorum. Septembris initio Sanctorum quatuor vltimis anni mensibus occurrentium vitas omnes audire ita voluit, vt illas vnà cum vita sua absolueret: *Benedictus*, aiebat, *Deus in Sanctis suis!* O laudatissime in tuis *Electis Deus!* *Gratias tibi pro illis!* *Gratulor tibi de illis!* *Laudo te in illis!* Et consummatos illorum labores tibi offero pro illis à quibus iam cesso laboribus meis. Ita ille quos in Cælo paulò post coràm salutaturus erat, eorum me-

F f 2 moriam

moriam repetebat, se accendebat, & parabat.

2 *B. Aloysius Gonzaga* petebat sibi legi aliquid. 1. è *Psychagogià*; vel 2. è *D. Augustini Soliloquijs*; vel 3. è *S. Bernardi Sermonibus in Cantica*. vel 4. hymnum: *Ad perennis vite fontem Mens sitiuit arida*. aut 5. *Quemadmodum desiderat cervus, &c. Latatus sum in his que dicta sunt mihi: in Domum Domini ibimus*. His ille libris, quasi *Dei se* vltimùm alloquentis epistolis, audiendis delectabatur, & sitim suam explicabat in cælum, ac simul tempus tædijs miserè obnoxium, æternitatis delectationibus non fallebat, sed delectabat.

Pl. 41.
Pl. 121.

3 *Robertus Cardinalis Bellarminus* accepto mortis iam vicinæ optato nuncio, deinceps nihil aliud agere visus est, inquit vita illius, quàm preces varias, atq; hymnos *Davidis* recitare; vel *audire pios obitus Sanctorum*; ac præ alijs mortem *S. Caroli Borromæi*. Certè pretiosæ sunt, & coram ægro identidem legi dignæ *S. Caroli* Protestationes.

Lib. 7. c. 3.
Ultimæ
occupatio-
nes.

4 *P. Hieronymus Rubiola* in supremo vitæ actu, nil nisi de *Deo* voluit audire, vel de pio volumine, vt habet *Sachinus*. Aiebat, nunquam tam vegetos sibi fuisse ad diuina sensus, quàm habebat collabente corpore, nec tam benè vnquam antea diuinam *Scripturam*, tantoq; cum gustu intellexisse.

P. 3. l. 6.
n. 20.

5 Enimuerò torpentes tunc ac vi morbi hebe-

hebetatos sensus par est sacrà librorum selectiorum lectione acuere, iacentes erigere, atq; illis adminiculis fulcire. Copres dum præclare actam Eremitarum vitam narraret, elegans & pretiosus coram illo liber explicatus apparuit, è quo ille characteribus aureis exarato legebat, quæ alij audirent. Facile fidelis amicus Copretis lectoris implebit officium, quando, supremo amici vasa pro itineribus æternitatis colligentis solatio, aureum quempiam libellum leget; seq; amicum verè in oculis tulisse ostendet, quando inter legendum oculorum amici functus vice, id faciet, quod amici oculi facerent, si valeret. Sed in Religiosis familijs id præ quàm alio in loco facile est, vbi plures sunt, qui id & possint, & vtrò velint.

6 Quid autem legendum sit, facile erit feligere vel ea, quæ Canisio, Aloysio, Belarmino lecta dixi; vel ea quæ æger dum valeret ipse sibi in extremum tempus adnotavit, lectiones 2. nocturni per octauam omnium Sanctorum, item de communi vnus Martyris lectiones Nocturni secundi & tertij: S. August. medit. cap. 13. 20. vsq; ad 28. item alia quibus æger aliquando sensit se ad cælestia magis inflammari.

7 P. Ioannes Polancus, charus ille S. P. Ignatio vir, vbi sensit sibi momentum instare nouissimum, inquit Sachinus, Christianis præparatus

P. 46 l. 46
n. 35.

tus

tus mysterijs, è libello, quem ad iuuandos morientes paulò antè in lucem ediderat, iussit sibi aliquid recitari: & caput *de erigenda in Deum spe* legi petiuit.

8 Fuere è Societate nonnulli qui inter ardentia pro Christo moriendi desideria, cùm pro Domino haud possent, in Domino morientes, domestica fortiter ac sanctè morientium exempla sibi prælegi audiebant; parati & ipsi, si *Deus* annueret, non sicca, sed cruentà pro dilecto Crucifixo *Iesu*, morte defungi.

4. Iunii.
1651.
ætat. 78.

9 *P. Ioannes Euisonus* moriens dixit, se in in omni vita nunquam librum pium sine grato sapore & gustu perlegisse. Crucifixo vltima dās oscula suauissimè immortuus est illis verbis: *Amo te super omnia! Doleo super omnia!*

Amor, dolor.

10 *P. Ioannes Ribera* in Philippinis elephantia si exulceratus, totus in vlcera dirum in modum abierat, spiritu intercepto ac animo linquente inter dolores non rarò colapsus. tamen stetit semper gratias agens, & indignum se beneficijs tantis dicens. Pro patientiæ verò armaturà Iobi patientis historià ex anagnosce audità se firmabat.

C A P V T X X V I I I .

Paranda in vita, quae tibi praefigantur, vel proponantur in morbo, & morte.

1 **P** *Julius Fatius*, post confess. generalem petijt à Confessario, vt *Mortorium*, seu libellum, quem de iuuandis morientibus conscripserat, identidem sibi lectitare ne grauaretur. Ita extremum Archiepiscopo viaticum ministrante indulgentià donatus, &c. tempus in lectione sui *Mortorij* audiendà, & pijs cum Crucifixo, & de *Deo* colloquijs traduxit, illud inter suprema pulchro pietatis gustu ingeminans: *Inter brachia Domini mei (mei, mei, mei!) & viuere volo, & mori cupio.*

Annuae
1596.
Montis
regal.

2 In Mauriacensi Collegio die Sancti sui patrōni menstrui vixit *P. Robertus Cuiusotus* magnarum omninò virtutum vir. Intra 12. dies, quibus aegrotauit, totius anteaetæ vitæ memoriam dolenter repetiuit, viatico ter munitus per ea interualla. Et. cū se præ languore commouere vix posset, *subinde legi sibi voluit certos Auctorum locos, quos in hunc usum ante profectiōem extremam sibi collegerat: inter quae prima fuit mortis B. Aloysij Gonzage narratio. Iam ipse repetebat, iam sibi ab alijs repeti volebat illa S. Pauli: Sine viuimus, Domino viuimus; siue morimur, Domino mori-*

Annuae
1610.
23. Dec.

morimur. Siue vivimus, siue morimur Domini sumus. Mihi vivere Christus est, & mori lucrum. Ad hæc in ore illi B. V. S. Ioseph, Robertus, Ignatius, Xauerus, Tercia.

14. Aug.
1640.
ætat. 20.
Soc. 61.

Quotidia-
na extre-
mæ vnctio-
nis imita-
tio.

Pro defun-
ctis, & pro
tuo felici
agone sæpè
ora.

Collige
nunc ea
quæ tunc
seruiant.

3 P. *Ascanius Marazzius* Nouellariæ vi-
tam annis grauem, plenam dierum sancto-
rum, sine religioso conclusit. Sanus *quotidie*
se ad mortem componebat. Vnde cum oleo sa-
cro vltimum vngeretur, dixit; complures
iam annos esse, ex quo ipse, mutatis mutan-
dis, illo se apparatu ad mortem quotidie
comparasset. Quoties æris campani signum
pro mortuis in vrbe pulsabatur, toties ille
pro quiete mortui, & pro suæ mortis feli-
citate enixè precabatur. Pretiosa in conspe-
ctu Domini Sanctorum mors, & suprema San-
ctorum è mortalitate hac æternitati iam im-
minentium verba, præclara illi iam ægro oc-
cupatio fuere. Vnde illa legi sæpius, & re-
peti postulabat. Sed & ipse varia eam in-
rem sibi collegerat. Varios ad mortem quàm
sanctissimè obeundam se preparandi modos
iam vni, iam alteri inuisentium dabat; & le-
gentes audiebat attentus. Sub cervicali saccu-
lum habebat, in quo thesauros tales condi-
derat vltimæ necessitati opportunos. Inter
alia etiam habebat protestationes, & profes-
sionem fidei, suo sanguine subscriptam. quam
bis repetiuit in morbo, etiam cum extremam
vnctionem, & cereum benedictum acciperet.

Totus

Totus erat in illo apparatu, quo etiam se ad dolores calculi, & alios, acuebat, cum diceret: *Modicum hoc est, valdè modicum ad ea, quæ passi sunt tot Sancti.* Nostris qui aderant, dixit, veluti pro tessera testamenti, Latinè: *Vestrum est ad perfectionem tendere: Mementote vos habere Constitutiones Sanctas. Ambulate viam Patrum Societatis nostræ primorum.* Legi voluit & preces quas in illum temporis articulum destinàrat: quas inter illud sæpiùs: *Gloria tibi, Domine, qui natus es de Virgine!* Multùm se recreari aquà lustrali, Crucifixo item ad pectus & osculum, testabatur. Nec desunt qui ea quæ sibi dici legiùt tunc velent, adnotant singula particulatim; prouidenter, & sanctè prudentes.

4 P. Thomas Conierus Anglus, desiderabat mori cum scheda in manu quæ S. Praxedis Virg. nomen haberet. Obiit: 1639.

5 P. Albertus Fordingh Nouesij Patrem sibi animam a futuro ad futurum obtestatus est, manu super Euangelium posità illud sibi legeret: *Ecce nos reliquimus omnia: & secuti sumus te: quid ergò erit nobis?* Fecit rogata Pater: & Albertus semiexanimes oculos erigens, testatus est quantà spei suauitate perfunderetur. Ita in mortem elanguit. 1653. Martii 19.

6 P. Marcus Cloth Hildesij obiit. Collegit in libello ad id destinato, cum in tertia probatione versaretur, sibi quædam selecta. 12. Aprilis 1648.

pro morte. Is libellus illi panarium, armamentarium, et pretiosa pharetra erat ad actus virtutum in morbo, ac morte. Illum sibi ab amicis agrum visentibus lectitari volebat: illo, veluti optimo thesaurorum, ad finem vsq; vitæ vsus feliciter, nobiles pretiosæ suæ prouidentiaë fructus tulit.

C A P V T X X I X.

Pretiosa occupatio preparationibus ijs ad mortem uti, quas premisisti sanus.

I **B** *Franciscus Borgia*, qui à mortuæ Imperatricis cadauere viuere *Deo* serio didicit, ac postea quater et vicies se ad mortem quotidie comparabat, quasi hoc esset singularum horarum vectigal; à *B. V. Lauretana*, et *de populo* viaticum pro via mortis petijt in itinere vltimo. Duos qui illi viuenti adhuc supererant dies totos holocaustum esse *Deo* optauit; neq; aliquid sibi ex ijs decerpi à quoquam voluit. Quare Cardinales et Legatos, qui eum frequentes inuisebant, vt ab officijs illis tempore illo extremo abstinerent, rogauit. A *Greg. XIII.* missam sibi benedictionem, et plenam pro morte remissionem accepit. Ad hanc mortem se parans quotidie, etiam sanus, bis se quotidie pœnitentiæ Sacramento mundabat. Illud ad rem præ-

Dies omnes, vltimi maxime, sine holocaustum, *Deo.*

præsentem præcipuum, quòd occidente die, duas circiter horas orationi se se immerferit, ea repetens animo quæ vnquam bonæ suæ morti pararat, quotidianà illa quater et vi-
cies præparatione.

1. Oct.
1571.
Ætat. 62.

2 Styrae mortem iam sibi imminentem, sentiens *P. Michaël Vverendel* Græcensis, post crebrò & ardentè iteratas exomologeses, cùm iam per vires id quod volebat non liceret, depromptam, quam ipse scripserat, chartam Confessario tradidit: in qua pià serie, ad instar religiosissimi testamenti, suam erga Deum fidem, spem, charitatem; erga *Deiparam*, reuerentiam; erga Cælites, obseruantiam; erga Societatem, studium prolixè & sanctè contestabatur: vt quia ipse illa omnia dicere iam non poterat, vocis vicem charta in illius articuli necessitatem prouidenter conscripta suppleret; ipso quicquid scripserat, magnis intimæ voluntatis significationibus approbante. Atq; hunc ille suæ prouidentia fructum cepit in tempore opportuno. Idem fecere conceptis, & scripto signatis verbis *P. Georgius Sigismundus*, *P. Christophorus Schvartzl*, *P. Laurentius Chrysofonus*, ac plures alij, in exercitijs, & aliàs conceptis verbis testamentum condentes, & quæ in morte vellent, præclaro, teneròq; scripto testati. *Gitzinij* moriens *P. Ioannes Barthussius* libellum arètè complexus est,

16. Iunii
1652.

6 Aug.
1654.

G g 2

quem

quem variâ erga *Deum*, & *Deiparam* pietate refertum ipse conscripserat: eo amplexu testatus, se omnia ea supremo in agone velle repetere, ac illis immori, quæ istic pretiosè annotàrat.

1643.
Gallob.

3 *P. Ludouicus Bronart* quotquot Sanctos in menstrua sortitione accipiebat, in catalogum referebat: eosq; omnes, id est, sub finem plus quàm trecentos, quotidie inuocabat; egregium pro die supremo adiumentum, quotidie accersitum.

3. Nou.
1630.

Cereus ve-
spertinus.

4 *P. Guilielmus Esch* Ingolstadij decedens prælegi sibi voluit, quas etiam sanus valdè amabat, *S. Caroli Card. Borromæi* Protestationes. Alij accensum cereum quotidie, post examen, manu tenent, veluti morituri; et *Aue Maria* meditatur pronunciant.

Euang.
S. Ioannis.

Cereus
B. Virgi-
nis.

5 *P. Ludouicus de Ponte* suâ manu caractere grandiore descripserat *S. Ioannis Euangelium: In Principio erat verbum:* legebatq; ac ad cervical sibi adesse illud volebat in lectulo mortuali. Sub ipsam mortis horam petijt sibi candelam *Beatissimæ Virginis de Monte Serrato* porrigi accensam: quam ille in augusto illo *Virginis templo* ritè benedictam, sibi pro felici supremæ horæ præsidio præparàrat. Ita cum illa lucem æternâ adiit, è tenebris hisce egressus; Angelis illi morienti adesse visis. vnde cubiculum totum instar cæli gloriosum apparuit.

6. Alij

6 Alij Beatissime Virginis imaginem sibi præpararunt in morte præ oculis collocandam, et familiari aliqua oratione salutandam. *Aue Maris Stella, Salve Regina. Aue Regina Calorum, &c.* Alius elegantem mortis imaginem, seu caput, præ oculis habuit sanus: cui subscripsit: *Singuli PP. dicent duo sacra, & fratres duas coronas pro anima N.N. anno * mense * die * defuncti*: ut hac arte mortis memor, se præpararet; ac eorū, quæ pro illis qui extra Prouinciam moriuntur per omnem latè Societatem quothebdomadis semel fiunt, quæq; pro illo in Prouincia celebrabuntur, sacrificiorum spe ac memoria se ad bonam fiduciam excitaret. *Ludouicus Segurat* religiosus admodum iuuenis, diuersas Angelorum Reginæ icones collocari circa mortualem lectulum voluit: ut in quamcunq; partem se in suprema lucta, et spiritu verteret, menti, oculisq; nulla res alia, præter suauissimam Matrem, occurreret.

Barry Paradisi pag. 473. Imagines B.V. circa lectum.

C A P V T X X X.

Preiosa occupatio in mortis tempus; usus earum precum quas tibi preparasti.

1 **P** *Franciscus de Petris*, aiebat, se adolescentem, vocem *Dei* Matris hæc dicentis audisse: *Ingredere, agedum, Filij mei*

Trigaut. exped. sin. lib. 3. c. 81

mei Societatem, & in ea vocatione perseuera. Cùmq; vultum obuertisset, conspecturus unde esset oraculum, præter Dei Parentis effigiem aliud se vidisse nihil. Hic apud Sinas prædictà sibi morte, in letali morbo, hymnum magnæ Matri sacrum (*Aue Maris stella*, vel alium) ad alterum lecticæ latus appendi iussit; vt illum frequentiùs iteraret.

2. *P. Thomæ Hollandi Angli iam sub mortis in fidei Catholicæ odium ab hæreticis inferendæ horà stantis hæc erat oratio: Suscipe, ò eterne misericordiarum Pater, qualemcunq; me vides! Suscipe indignam hanc patientiam meam, & ea, quæ patior: quæ quidem omnia Sanctissimæ Vnigeniti tui consociata passioni totà voluntate offero tibi! in unione & coniunctione omnium eorum, quæ passus est dulcissimus Redemptor meus Iesus; unà cum meritis omnium, qui in lege naturæ, in lege Moysis, & in lege gratiæ diuinæ Maiestati tuæ accepti fuerunt, sunt, & erunt, gratiora, vt spero, futura. Ignosco, ignosco omnibus. Si tot mihi vitæ forent, quot capiti crines, quot oceano gutta, quot celo stelle, quot Cælorum Domino perfectiones, illas ego omnes pro sempiterna proximorum salute libentissimè impenderem. Tum clausis tantisper oculis, contritionis actum elicere conatum vero simillimum esse licet conijcere. Apertos enim mox in Sacerdotem è Societate, ignotum alijs, notum sibi coniecit; vt*

Oratio
morituri.

Absolutio
sub ipsum
è vita mi-
grandi ar-
ticulum.

ab

ab eo, prout iam antea in illud signum conuenerant, à peccatis absolueretur, cum iam in curru, alligato ad collum ferali fune, staret. quo statim subducto, erectis sursum manibus, porrectis in cælum oculis, vultu non horrido, nullo minùs decente gestu, immotus animam egit.

3 P. Henrici Morsæi iam in curru Anglicano ad mortem simillimè gloriosam stantis, et morituri hæc fuisse vltima ad Deum verba referunt, qui adfuere: *Sempiternè Deus Pater, Fili, & Spiritus Sanctè, humillimè veniam peto delictorum meorum. Etenim grauem me peccatorem agnosco, qui summam bonitatem tuam ex humana fragilitate plurimùm offenderim, iracundià præsertim, & piæ inter preces attentionis defectu. Materiam tum nimirùm dabat absolutionis, de qua cum præsentè inter turbam è Societate Patre iam antea conuenerat. Et sicut omnibus condono, qui me unquam offenderunt; ita veniam humiliter ab omnibus peto, quibus ipse quoquo modo offensam præbui. Plura pro Regnis, et Anglia precanti, et vitam pro illis suam Deo immolanti, ac velatis iam ad mortem oculis, sublatis in cælum supplicibus manibus, dicenti magno sensu: In manus tuas Domine, commendo Spiritum meum! pectusq; percutienti, ab adstante Patre data absolutio; et simul carrus à carnifice subductus est. Tum
reli-*

22. Dec.
1642.
æt. 42.
Soc. 19.
1. Febr.
1645.

Oratio
morituri.

reliqua carnificinae peracta tragœdia.

Oratio
morituri.

4 P. Petrus Canisius è scripto à se pre-
 cationum libello eam legit quæ sic habet: Do-
 mine Iesu Christe, vite & necis Princeps, cui
 & vivimus, & morimur, per Sacrosanctam &
 amarissimam in Cruce mortem tuam precor, ut
 aduentus in mea morte tuus me non uti dor-
 mientem, imparatum & inertem, sed vigilan-
 tem & frugi seruum offendat. Ne permittas,
 quæso, me impœnitentem ex hac migrare vita,
 & improuisâ morte præoccupari: sed moriturum
 maturè confirmes ac munias Catholicâ fide, ve-
 râ pœnitentiâ, purâ Confessione, dignâ satisfa-
 ctione, & Sacratissimo Eucharistie Viatico,
 Oleiq; Sancti perceptione. Cùm cetera om-
 nia me deserent, quæ caduca & fluxa in hoc
 mundo possidentur, tu, qui cum Electis tuis per-
 petuò manes, me non deseras: præsertim in ex-
 tremo illo vite agone, quando cum infestissimo
 satana vel maxime luctandum est. Assistent
 mihi tum in morte Angeli tui; & migraturum
 aduersus tentationes omnes protegant: tum in
 doloribus consolentur, atq; confirmant. Vigeant
 in me tunc fides, spes, charitas, & patientia: in
 manus tuas me animo presente commendem,
 atq; in pace sancta obdormiam: ut in regnum
 tuum, quod nobis tanto pretio comparasti, securè
 transire possim. Memento mei, Domine, qui Re-
 gnum tuum pœnitenti etiam serò latroni promit-
 tere, ac pro summâ clementiâ tuâ donare digna-
 tus es.

tus es. Vnctionis extremæ tempore in Beatissimæ Matris imaginem totis oculis defixus hæsit.

21. Dec.
1597.
æt. 77.

5 P. Didacus Martinez post Psalmos, & scriptam à Ioanne Christi passi historiam, ad illa Psalmi verba: *Gratiam, & gloriam dabit Dominus*; aiebat: *Gratiam* iam sibi ab indulgentissimo Deo pridem datam; *Gloriam* verò in propinquo esse Dominum, ut det. Duo enim sibi à Deo regna ostendi in illo vitæ mortisq; confinio; virtutis regnum, & gloriæ. ac propter benè administratum virtutis Regnum, iam iam sibi in propinquo esse adeundum regnum gloriæ omnium seculorum. Atq; hæc sibi à Deo dicta, & explicata in illis verbis: *Iustum deduxit Dominus per vias rectas; & ostendit illi Regnum Dei*. Dixit; & quasi viuendi munere iam functus, sublimes in cælum oculos sustulit; ac pretiosam, & migrantem animam Regno æterno addixit: odore suauissimo afflari se sentientibus ijs, qui aderant: odore illo ab illis etiam, qui conclaue illud præteribant percepto, diuq; in pannis, & in ijs, quæ Pater contigerat permanente. *Desidero te, Domine*, aiebat idem totis viribus, *amare ardentissimè, sicut te amant omnes Sancti; sicut te amant Angeli; sicut te amant Martyres; sicut te amant S. Agatha, S. Agnes, S. Catharina; & si mihi licet, desidero amare te, sicut te amat Beatissima Virgo; & si mihi licet,*

Regnum
gratiæ, &
gloriæ.

Actus
amoris
Dei.

H h

deside-

desidero amare te, sicut te amat anima sanctissima Vnigeniti Filij tui.

Hist. Soc. 6 Has ægro, vel alias hisce similes, in vsu
1568. habere licebit. B. certè *Stanislaus* humi ia-
n. 96. cens post accepta diuina mysteria quantò
breuior vsura vitæ restabat, tantò eam occu-
pabat intentiùs, multas preces ab San-
ctis viris compositas, ei tempori accommodas,
vltrò executus.

23. Iunij
1627.
Flexiæ.
Lecta me-
ditatio de
Christi
agone.
Rosarium
Iesu.

Impress.
AntuERP.
1625.

Obiit Pa-
risiis.
29. Febr.
1626.
Pactio pro
articulo
mortis.

7 P. *Claudius Campobonus* supremà ferè
vitæ horà, illam, quæ de gestis Christi in Mon-
te Oliueti est, S. P. *Ignatij* meditationem sibi
legi petijt. Deinde pretiosum patientis &
morientis *Iesu* Rosarium cum socio recitauit.

8 P. *Antonius Sucquet* Belga, vt se ad
mortem compararet, *Testamentum* sibi con-
scripsit. Suadet vt illud in tentatione, ora-
tione, omni negotio præ oculis habeas, & ad
oratorium, ad lectum, ad sacrum, imò & ad
sepulchrum, tecum feras; rogatis amicis, vt
mortuus cum fueris, tuis manibus inseratur,
& in vita vt quot mensibus legatur. Quia,
verò, quæ scripsit, ijs ipse vsus est, excerpo
ex illo quædam per paucis. Sic ergò habet:
Quoties in omni vità, nomen tuum, ò *Iesu*,
pronunciabo; eà intentione ex nunc id face-
re volo, veluti extremo illo vitæ meæ mo-
mento, à quo in ictu oculi, passu vno trans-
ibo à tempore in æternitatem; Volo amare
te, omniumq; Sanctorum æternitates depo-
sco,

fco, & laudes, easq; tibi represento sincerissi-
mo amore. Amore feror, & ferar ad te fi-
nem, & centrum meum, cum omni affectu
militantis & triumphantis Ecclesiæ, quiq;
vllius creaturæ esse potest. Quòd si possem
omnes arenas, atomos, guttas, in choros &
Cælos te laudantium conuertere, facerem
certè: & quamuis nihil esse deberem, vt tu
esses, vellem.

Actus
amoris
Dei
pronun-
ciato Iesu
nomine,
compre-
hensus.
Per deside-
ria expli-
catus.

Præteritos dies, horas, et momenta cu-
perem pro maxima gloria tua impensa esse,
et seruijsse me tibi in corde perfecto.

Omnia, quæ ago, cupio, gratià tuà fre-
tus, ea facere cum omni desiderio, et amore
triumphantis et militantis Ecclesiæ, in vnio-
ne amoris tui, ò amantissime *Iesu!* et tui, ò
dulcissima *Maria*, Mater mea, et vestri, ò
Patroni mei N. N. et omnes Sancti *Dei*.

Quæ agis,
& pateris
cum omni-
bus Chri-
sti, & ele-
ctorum
meritis
coniun-
genda.
Compen-
satio tem-
poris per-
diti.

Vtinam, vtinam vniuerso vitæ meæ
tempore laudassem te, et gratias egissem.
Laudate obsecro pro me Dominum ò vos
Beati Spiritus, et Sancti omnes. Dulcissima
Mater, rogo te, vt pro ingrato seruulo tuo
gratias agas Patri misericordiarum, et Filio
tuo in æternum. Ne verò contingat me cor-
pore exutum morari, donec satisfaciam tibi,
Deus, indulgentias omnes lucrari opto quas
cunq; possum operibus meis. Peto verò à
vobis omnibus amicis, et notis, vt mox atq;
me mortuum audierint, ijsdem piè me iuuare

Indulgen-
tiis per-
quisitè
vtendum.

H h 2 dignen-

Optandum
nihil eo-
rum omit-
tere omni-
nò, quæ
profiunt.

dignentur. *Deus* meus, estne quod ultra pos-
sim? scilicet vt æternos luctus ac tormenta,
ignem deuorantem, et ardores sempiternos, et
mortem euadam sempiternam? Estne ultra,
quod facere possum! per gratiam tuam volo.
Et post plura sic subscripsit: Hæc signavi ma-
nu propriâ, gratiâ *Dei* mei, teste ipso, & curiâ
illius; & signo, si ei placet, morte; vt æternum
illi viuam. Anno * mense * die * horâ *. N.N.
Adiecit orationem pro felici morte; iaculato-
rias, & epistolam ad amicum pro memoriali
mortis: Tum epistolam paræneticam expri-
mentem sensum veri Religiosi, ac studiosi
pietatis in morte ad Socios, tanquam scri-
ptam è lectulo mortuali.

Libellus
supplex
pro se
mortuo.

Rogandi,
etiam scri-
pro, amici
vt te mor-
tuum iu-
uent.

Deniq; quasi supplicem libellum pro se
scripsit, se mortuo alijs porrigendum. Ego
N.N. vixi ab anno * viuere desij anno * Men-
se * die * abij, lector, quò tu properas. Audi,
obsecro, & miserere fratris, & membri Chri-
sti *Iesu*, & Sponsæ eius animæ meæ. Paruo
potes, & nummo potes, & verbo eripere me
ab igne deuorante, ab exilio liberare, regnum
mihi dare, & simul tibi emere. Et morari te
quidpiam potest? Rogo te itaq; si qua con-
solatio in Christo, si quod solatium charita-
tis, si qua Societas Spiritus; imple gaudium, &
desiderium meum. Ita fiet tibi, ita remetietur
à me, & *Deo* tibi. Amen.

9 P. Augustinus Canus ad Crucifixum
dixit

dixit sæpius : *Rex tremenda Maiestatis, Qui saluandos saluas gratis, Salua me, fons pietatis.* Tum nomina Cælitum Patronorum è libello ad id à se conscripto sibi legi petijt, eos supremum rogans vt sibi volentes, benigniq; adessent.

Libellus pro morte conscriptus.

IO *M. Ladislaus Czaplinski* iam ad mortem omni apparatione instructus poposcit libellum in quo sibi varia pietatis officia annotarat : & illum legens, identidem ingeminare auditus est hæc verba simplici & candido & loquendi & sentiendi modo : *O si me, omnesq; animi & corporis mei vires distillare possem vel in unam guttulam gustus & beneplaciti Maiestatis diuine!* Pragæ moriens *P. Iacobus Ignatius* petijt sibi legi eas quas iaculatorias dicimus orationes, eo à se fine iam pridem collectas, vt illas inter moriendum audiret, raras planè, ac tempori supremo prorsus idoneas.

18. Aug. 1639. et 23 Califfi.

1654. 6. Aug.

C A P V T X X X I.

Pretiosa egri occupatio Providentia contra tentationes.

I **I** Pso Visitantis Virginis Deipare die (id est biduo ante mortem *P. Aegidij Angli*, qui Magistri Nouitiorum Socius fuit) vt refert hist. Soc. Pragæ Collegij co-
quus,

1571. 2. Jul. 4. Jul. n. 61.

Christus
ægrū dex-
tro bra-
chio sus-
tinet.

quus, religiosā simplicitate ac pietate insignis, Visitantis *Deipara* festo diei congruens orationis argumentum dum piè meditaretur, vidit locum splendore cælesti perfusum, et in illa luce Christum, qui Aegidium dextro brachio sustinebat. Et verò illam Christi dextro omninò brachio se sustententis opem expertus est Aegidius; quando cruentam illam bestiam, quam S. Martinus moriens abegit, et ipse vidit; sed *Dei* benignitate victor. Quò verò propiùs accedebat hora exuendæ mortalitatis, inquit historicus, eò Aegidius exultabat magis, ac gestiebat. Nil eius ex ore audiebatur, nisi; *venite, exultemus Domino: Exultate, iusti, in Domino: Exultabunt Sancti in gloria.* Ita victor ille spiritus cum Maria in *Deo* salutari suo exultans corpus deseruit non inuitus.

28. Oct.
1621.

Actus fe-
stiores de-
scripti, &
collo ap-
penso.
Velle
quod vult
Deus.
Amulecum
contra
tentatio-
nes.

2 Cæsaraugustæ discedens è mortalium numero P. Hieronymus Pomar præclarum contra tentationes quasi amuletum habuit frequentes et ardentes quosdam actus coniungendi voluntatem suam voluntati *Dei*; ac alios qui schedæ inscripti, et collo illius, reliquiarum instar, appensi reperti sunt sub illius mortem Hispanicè in hæc verba, in hunc planè sensum. *Deus meus! voluntas mea tua est in toto & per totum, nunc, & semper, & in omnibus instantibus vita mea. Atq; ita quod tu vis à me, volo ego; quod non vis, nolo: non consentio*

sentio cogitationi male ulli, quaecunq; demum illa sit, &c. O mi Deus, adiua me in hoc sancto proposito. Moriar ego millies, & mille fulmina me occidant, antequam ego te offendam, etiam venialiter. Et in singulis ac omnibus tentationibus, me remitto & attendo ad hoc scriptum: nec volo consentire ulli rei contra tuam voluntatem. Hieronymus Pomar.

3 Mortuus est Duaci P. Philippus Corbault nouis semper modis ad Beatissimæ Virginis cultum latè in adolescentibus propagandum pijsimè ingeniosus. Visus est paucis ante mortem horis tentatione quapiam (fortè inanis gloriæ) obiectà pugnantis instar strenuus. vnde hæc tunc ex eius ore audita: *Deus meus, nunquam te deseram! Sanctissima Maria, semper te diligam!* Tum altà voce ad quempiam quasi præsentem dixit: Licèt tu, et omnes dæmones velint, nunquam faciam etiamsi essem in inferno: *Dirigo omnes actiones meas ad maiorem Dei gloriam.*

24. Sept.
1622.

Contra
tentationes

4 Claudio Voley Coadiutori Camberij inclinante iam vità adfuit magna dæmonum caterua, truci horrendoq; aspectu, vt ad S. quondam Antonium, leonum, vrsorum, taurorum, draconumq; portentosis formis ægrum territura; quibus voces congruæ respondebant ad deturbandum de spei arce Claudium. At ille inter pugnam Cælites auxiliares accersere, coniunctisq; viribus tor-

Annus
1610.

toris

Solacium
à Cruci-
fixo.

toris conatus retundere. Cùm autē se ab illo metu tantillum reuocasset, spectandum se obtulit athletæ suo cælestis agonothesa, veluti clavis Cruci affixus; et illum sermone dignatus, pauentem erexit; pollicitusq; est ad extremas vitæ metas (ne diffideret) affuturum.

5 *P. Mutius Cesarinus* vltimū æger grani longaq; luctā cum aduersario damone colluctatus, *Deo* victoriam gratulaturus, palmam sibi afferri petijt, et dixit: *Vicinus! vicinus!* Ita triumphalem mortem spe dulci plenus oppetijt.

6 Demus nunc operam vt *Iesum*, et *Mariam* cum Sanctis propitios in agone illo agonothesas habeamus, cū nostræ nobis vires non nisi ad ruinam sufficiant. Rogemus, vt in nobis *Iesus*, et *Maria* suas coronent victorias. *M. Gabrieli Bayle* morti proximo oblata est *Deipara* Cælitum frequentissimo septa comitatu: ac deinde *Christus* ipse, manibus texens corollam.

7 Quo die *Antonius Faustinus* Coadiutor, fuit sepulturæ mandandus, aduenit energumena, cuius ore nequam spiritus cum magno stridore exclamabat, indignatus homuncionem verrendis templis destinatum, illuc tandem peruenisse, vnde ipse in perpetuum fuisset deturbatus. illudq; addebat; se ab eo torqueri, cogiq; dimittere quosdam è socijs suis.

Annua
Gerundens. 1614.
B. V. cum
choro San-
ctorum
Christus
corollam
texens.
Annua
Novellar.
1508.

suis. Interrogarunt quidam, quid ita perstreperet in obitu eius hominis, cum plurimis alijs vitâ functis, qui vitâ nihilominus probatâ extissent, nihil omninò dixisset? quia, respondit, ita *Deus* iubet, qui me per hunc hominem, non per illos torquet, vultq; constare apud homines hunc iam cælesti gloriâ potiri. Interrogauit alius: quisnam præcipuè ex Beatorum choro astitisset, opemq; tulisset animam exhalaturo? *Beatam Virginem*, respondit, & *Ignatium Societatis Autorem: Angelum* præterea eius Custodiæ destinatum ita, postremis illis temporibus astitisse, vt non sit passus eum vlla in re à quoquam ex tentatoribus spiritibus agitari.

8 Necessarium cum primis est ægro, vt Confessarium, & illius, ac suum Angelum, Custodem roget, vt opportuna suggerant in illo articulo in medium afferenda. *P. Carolus Garnier*, in odium fidei in Indijs Gallicis internectus, solebat eorum, quos ad mortem disponebat Custodes Angelos inuocare. Visus illi est adesse Angelus aliquando cum ægro adstaret morti iam proximo. Vnde; videbatur aiebat æger ille, illustrem iuuenem lateris *P. Caroli* stipatorem. Hic mihi hortator fuit, vt *P. Caroli* monitis obedienter parerem, atq; illius ductu proficere impensè conniterer.

9 Amore *Dei* omnia mortis pericula peruincuntur. Eliciendi frequenter amoris

li

Dei

B. V. &
S. P. Ign.
morientem
iuuant.
Item An-
gelus Cu-
stos.

29. Maii
1649.

Angeli
Custodes
ægri, &
confessarij;

Rho
 exempl. l. i.
 c. 1, n. 15.

Dei actus. Ita P. Balthasar Alvarez sub vitæ finem dicebat; *religiosas domos videri sibi nosocomia diuinà charitate vulneratorum: fornaces item, in quibus innumerabilibus Dei donis, quasi subditis ignibus, corda quantumuis lapidea, amore soluerentur.* Sic vulnerato dæmon vulnus nouum non potest imponere.

10 P. Petrus Ant. Spinellus supremo apud Deum contra dæmones præsidio Beatam Virginem & Angelos pro extrema hora delegit, eamq; horam totam illius & illorum memorià occupauit: per semihoram cum Beatissima Virgine egit negotium felicitis migrationis ad æternitatem; illud identidem ingeminare auditus: *O Domina mea, qua docuisti me à iuuentute mea; usq; in senectam, & senium ne derelinquas me.* Ad Angelos: *Laudate Dominum, omnes virtutes eius: Laudate eum, omnes Angeli eius. Subuenite, Angeli Dei. & obijt.*

Roma
 14. Dec.
 1615.

Biblioth.
 Script.

Pietas erga
 SSS. Tri-
 nit.

11 P. Petrus Maturus Gallus contra omnia quæ in morte aduersa possunt accidere, habuit pro asylo cultum SSS. *Trinitatis.* de illo sic Alegambe: *Nescio quàm mentis tenerritudine colliquefcebat totus, cum SSS. Trinitatis Mysterium recolebat (recolebat autem læpissimè, maximè sub diei exortum) vix vt vllus domi esset, cuius non aliquando pietatem ea in sene pietas excitarit.* In eiusdem Sacrosanctæ Triadis honorem, Symbolum quotidie D. Athanasij magno permotæ mentis

tis sensu decurrebat: affirmabatq; eò sibi mortem placidiorem aduentare, quòd ab ea in Sanctissimæ Trinitatis Domo (id enim Lugdunensi Collegio nomen est) occuparetur.

12 Contra mortis turbamenta Roberto Cardinali nostro Bellarmino fuit Crucifixus capiti, & postea pectori inter amplexus impositus: *Credo, Miserere, Pater noster, Ave Maria, & Iesus Maria* frequentissimè iterata. Possset etiam ad Sancti alicuius corpus aut reliquias, vel ad B. V. sacellum aut celebrem imaginem mitti quispiam ex amicis ad id propensis, ad opem amico laboranti enixius flagitandam. P. Petrus le Brun admirabilis per ipsos 50. annos absq; vllò leuamento patientiæ vir, hæc tantùm verba; *O mi Deus!* habebat pro dolorum condimento. Mentuebat verò ne tentator dæmon, & dolores tanti verbum aliquod amatore Crucis indignum inter suprema vel inuito exprimerent. Quocirca duos è Societate rogauit, vt petendi pro eo articulo supremi auxiliij causa, ad 4. ferè leucas celebre Beatiss. V. sacellum inuiserēt. Abiere, ac rediere duo illi voto potiti feliciter. Nam fufis ad B. V. precibus continuò remisit calculi, seu octo calculorum qui in illo postea reperti sunt, dolor: & ille piè, placidèq; decessit.

Viriduni
19. Febr.
1656.

13 P. Vincentius Caraffa in itinerario ad alteram vitam suggerit, vt benedictam

palmam habeat æger in manibus, vel ad lectum. hoc enim ait esse reipsa à *Deo* victoriam petere contra inimicos, & triumphum in caelo. Si palma non adfit, valebit etiam oliuæ ramus benedictus: vt quiescas à bello victor in æternà pace.

14 Iuuat contra tentationes cælum totum, Sanctorumq; choros singulos obire; auxilium petere; actibus doloris, et amoris *Dei* occupatum esse; quempiam meditatè illa legentem audire quæ sunt in commendatione animæ; sæpè in vita sacrificia pro felici agone curare, item pro defunctis, vt ope sua morientibus nobis assistant; deniq; SS. Synaxi sæpè refici; et, si per morbum licet, quotidie.

C A P V T X X X I I.

Aegri pretiosa occupationes varia aliorum preparationes.

3i Febr.
1620. No-
uellariz.
Præparent
nos ad
mortem,
dolores
donati ani-
mabus
purgatorii:
Et exerci-
tia.
16. Aug.
1649.

1 **I**osephus Braccus Coad. singulis horis aliquid pro animabus purg. orabat: morbi sui dolores omnes donauit iisdem: vt ab illis moriens iuaretur. *P. Martinus Stredonius* Brunæ Præpositi Prouincialis munere, et vità, defunctus est. Vnum mensem ad obeunda S.P.N. exercitia petebat, pro præparatione ad mortem.

2 Alterum præparationis adiumentum
illi

illi fuere preces, lectio, colloquia de gloria cælesti.

3 Singulis noctibus per quinque ultimos vitæ suæ annos è lecto se se ad B. V. imaginem conferebat. Ibi per B. V. pro felici morte supplex abiectus in genua, se in eo statu collocabat, iuxta S. P. Ignatij consilium, in quo ij esse solent qui ultimo vitam inter mortemque singultu migrantem iam animam trahunt, et iacent ad fores æternitatis infinitæ: *Rex meus, aiebat, & Deus meus! Dona mihi animam meam, pro qua oro; & beatam ex hac vita migrationem, pro quâ obsecro.*

Coram B. V. sistere, tanquam si sis in agene.

4 Quatuordecim sui morbi diebus offerebat quidquid sibi non sapere advertebat, ad dandum Deo gustum, quod aiunt, seu ad delectandum Deum! peccata, morbum, ut peccati stipendium mortem ipsam, sacrificabat Deo ad exhibendam plenam diuinæ illius iustitiæ satisfactionem. Pro doloribus gratus, ac lætus gratias agebat.

Sacrificare Deo quæ agis, quæ pateris.

5 Altero morbi die, sancto migrantium viatico munitus, nullum postea diem sine illo epulo duxit. Sacro Missæ officio etiam quotidie audito, vel totum officium, vel aliquam eius partem religiosissimè recitabat. Meditationes, Litanias Cælitum omnium, æquè ac sanus fecerat, habuit quotidianas.

Quotidiana communio.

6 Pro Spirituali lectione quotidie sibi legi voluit aliquid de Imitatione Christi, & è

Lectio selecta.

pijs Hagiophilæ affectibus, quos ille tenere ruminabat.

Aliorum
preces pe-
titi.

7 Omnium se precibus enixè voluit commendari: id quod etiam per pulpita factum à Concionatoribus.

Hymni de
Christi
passione.

8 Ad Christi Crucifixi effigiem consuetis S. Bernardi Rhythmis ad singula Christi membra pronuntiandis prolixà exundantis animi suauitate horam pulcherrimam pretiosè impendit.

Iaculato-
riae sele-
ctae.

9 Iaculatoriæ admirabiles. Humi in lectulo stratus, in horas propè singulas agebat gratias, cōceptis ad interpretes cordis sensus verbis, pro beneficio nobilis creationis, pretiosè redemptionis, & sanctæ vocationis. Orabat centies, per amarissimas morientis dulcissimi *Iesu* amaritudines, vt illæ amaritudines, mortis suæ omnia amarissima dulcorarent. Maximæ misericordiarum Matri, & per hanc misericordiarum æterno Patri, suum hinc exitum commendabat.

Caelites
inuitandi.

10 Inuitabat ad agonem suum felices Angelos, & Ignatium Parentem optimum, ac primos illos decem Societatis nascentis primores; vt agoni suo auxiliares adessent. Gratiam in hac vita, gratiam consummatam flagitabat, & in æternitate visionem *Dei* beatam.

Deo gra-
tias.

11 Extremam Vnctionem sæpiùs petijt: atq; vbi demùm impetrauit, fessà iam & fra-

ctà vo-

Et à voce *Deo* gratias pro *Matre Ecclesia* & *Societate* egit: utpote qui ab illà vasis misericordiæ, Sacramentis, fuisset munitus; ab hac, sinu amantissimo semper & ubiq; portatus.

Fides.
Vocatio.

12 Dictavit Socio schedam verbis valdè prægnantibus, & sensu magno; ex quâ se mortuo, venia pro erratis palàm in triclinio peteretur.

Venia petenda.

13 24. Augusti vesperi ubi se iam mortis frigore occupari aduertit, cereum accensum accepit; animæ commendationi recitatæ piè respondit; preces à domesticis pro se in templo, et Sacello fieri postulavit, idq; ardentè, et amanter maximè tunc fieri petijt cum iam ultimùm singultientem visuri essent. id quod cumulatè præstitum.

Cereus accensus etiam ante extremum agonem.

14 Ultimis quinque vitæ suæ horis, in singultiente illo mortis vicinæ silentio, signa, de quibus ante quid indicatura essent, conuenerat, edebat; quibus absolutionem, indulgentias, pias aspirationes legi petebat; et impetrabat, ita ut ante prouiderat.

Coaueniendum de signis pro absolutione.

15 Incipiente 26. die Augusti, post mediam noctem inter ultimos mortis anhelitus facie desiderio anhelante, erexit caput, manuum alterà cereum, alterà Coronam B. V. tenens, et vtramq; decussatam demisit in pectus, obuersus Cruci, quasi illi obuiaret cum *Andrea*; & iuit obuius bono *Iesu* in amplexus æternos.

Cereus, Crucifixus corona B. V. in manu.

16. Inter

16 Inter varias ad mortem sanctè obeundam præparationes referri etiam potest *Petri Carilli* præparatio. Is è Magistro et Philosopho, Coadiutor vt esset, impetrauit: de Christo passo, et B. V. libentissimè, nec vnquam ferè sine lachrymis, audiebat. Pro præparatione ad mortem, se cingebat ferreo cilicio; quotidianà, eaq; geminà, verberatione, vnà, eaq; præparca potius quàm frugili, comestione contentus. Oratione præmissà futura prædixit, euentu secuto. Moriturus, vltimis connisus viribus, è lecto se collegit humi ingenua: erexit brachia orantis gestu, et instar S. Pauli primi Eremitæ morientis expandit, orauit, et felix anima mentem in Deum eleuatam etiam ipsa felici migratione secuta, cadauer in situ illo flectentis, et elatis aperitq;, quasi ad Dei ac æternitatis amplexum, brachijs reliquit, ab Infirmario euigilante, alijsq; sic repertum. P. Ludovicus Thuardus sæpè repetens inter dolores illud: *Deus meus, & omnia*; à quotquot Patribus visitabatur non priùs illos abire patiebatur, quàm benedictione à singulis impetrata; pro apparatione felici ad mortem.

Orans moritur 4. Iulii 1615. Annuae Oropesanae.

8. Febr. 1615.

9. Sept. 1648.

17 P. Stanislaus Nosarzewski Orsæ obiit. Reperta est post eius mortem in mensa cubiculi charta, quam ille tremulà manu in hæc verba conscripserat: 1. Ego N. doleo intimè de peccatis meis; non ob infernum meri-

meritum, sed quia offendi, *Deus*, te bonum in te. & offero me etiam ad poenas inferni. 2. Gratias tibi ago pro omnibus beneficijs, etiam pro hoc permisso morbo, cuius causa sum. 3. Dolores meos præteritos, & modernos, & omnia tædia, unio cum Passione tuâ, benignissime *Iesu*; illaq; offero ad gloriam tuam, ac satisfactionem. 4. Da mihi gratiam ut possim vitare peccata; & hos ferre dolores. 5. Beatissima Virgo, & omnes Sancti, intercedite pro me.

Actus selectissimos in chartam pro morte referre.

18 *P. Hieronymus Prado* Romæ decedens cum lætus mortis nuncium accepisset, manusq; attentius contemplaretur, causam rogatus; contemplor, inquit, quas olim iterum videbo: *Et in carne mea videbo Deum Salvatorem meum.*

1595.
Actus fidei renouandi.

19 Nobilis pro morte apparationis instar habuit *P. Iacobus Granadus*, Examens particulare facere, ac notare usq; ad extremum diem, quò nullus illi dies transfret sine lineâ, siue sinè puncto, usq; mortem quæ est ultima linea rerum. *P. Andreas Sednik* in lineis examinis particularis puncta etiam supremis vitæ diebus tremulâ iam manu notabat.

Examens particulare.
Turoeii 22. April. 1655.

20 *P. Vincentius Carrafa* suggerit pro apparatione id quod hunc ferè in modum exerceri potest: *Rogo te, Domine Iesu, per merita Sanctissimæ Matris tuæ, ut me facias dignum, si non eâ morte quâ Martyr fidei moriar,*

Cap. 7. Itinerarij.

Defide-
rium vi-
dendi
Deum sæpè
renouan-
dum.

Ibid. pag.
73-

Quid opti-
mum factū
in fine
vitæ.

Dolæ
1601.

Salsari
27. Martii
1614.
Nieremb.
t.4. p. 27.

Leccio spi-
rit.

certè morte, quàm martyr (sic loquitur) moriar
charitatis; crescente in me usq; ad eò diuini tui
amoris incendio ac desiderio te videndi, ut hac
ipsa de causa anima mea à corpore separetur, ut
Deo uniatur. Sæpè repetendum illud à S. Bri-
gitta de quodam moriente relatum; *Deside-
ro, desidero, desidero! O desiderium meum, veni!*

21 Idem P. Carrafa; petiuerunt, inquit,
aliqui moribundi, quis actus tunc debeat fie-
ri; & quid sit optimum factū in vltimà illà
quiete, ac transitu, seu expiratione. Re-
spondeo: Mihi optimum videri expirare
cum intenso actu desiderij videndi *Deum*. Et
hæc est mors Sanctorum, expirare amando,
amare expirando; expirare desiderando vi-
dere *Deum*, & desiderare expirando; expi-
rare cantando laudes diuinas, & cantare
expirando. Ad hæc optimum est vti oratio-
ne Christi: *In manus tuas, Domine, commendo
spiritum meum*. Sæpè ingeminando *Iesus, Ma-
ria! Ioann. Nandoillettus* moriens SS. *Iesu*
nomen pro vltimo apparatu quinquagies re-
petijt: ibi omnium compendium esse ratus.

22 P. *Saluator Pizqueda* quotidie in mor-
bo exomologesi, & S. Synaxi munitus de cæ-
lestium ordinum choris libenter loquebatur.
quisquis esset à quo inuiseretur, aliquid sibi
legi petebat, interea sese diuinis inflammans.
Extremum vngendus, valdè tenerè dixit:
Gloria Patri Domino, gloria Vnigenito, unà

cum

cum S. Spiritu in sempiterna secula. Vides ma- Iaculat.
lum quod gessimus, occulta nostra pandimus;
preces gementes fundimus. Dimitte quod pec-
cavimus. Pater superni luminis, Cum Magda-
lenam respicis, flammam amoris excitas, geluq;
soluis pectoris. - O vera Christi charitas! Tu
nostra purga crimina. Tu corda reple gratiâ:
Tu redde cali premia. Parce, Domine, parce quod
te oculis meis offenderim, &c. ita de sensibus re-
liquis, ubiq; pijsimè lachrymatus. Mox: Iesu,
dulce refugium, spes una contentium. Pia
Mater, & humilis, natura memor fragilis in
huius hora fluctibus nos rege tuis precibus. Dein-
de, receptâ formulâ, suam, vt dicimus, cul-
pam dixit: & commendationem animæ quo-
tidie vesperi coram se recitari voluit. Cum, Sacri-
fitiret, sitim Deo in sacrificium obtulit pro- ficiam fr-
fiti Christi Crucifixi. Sanctos omnes, quos tis.
à 52. annis & 6. mensibus in Societate actis Litaniz
in Litanias collegerat, sibi legi petijt: item, Sancto-
Sanctos eius diei quo Societatem ingressus rum men-
est; item eius quo in ea vota religiosa nun- sis.
cupavit; item quo primum Deo sacrificium,
Sacerdos obtulit; item quo 4. vota profes-
sus est. Cuidam; Dicit non potest, inquit, mi-
frater, quid anxietatis sit in morte. Simus San-
cti; reliquum quicquid est, horror est. Inde
apostrophe teneriore animam suam allocu-
tus: Egredere foras, aiebat, anima mea, egre-
dere! Euellere iam! ne differas. reuertere ad

et. 72:

Deum tuum . Hò Iesus-Maria ! Hò Iesus-Maria ! Iesus cordis mei . Dixit : & inclinato capite , paulò post , nil deinceps locutus , diem supremum expleuit .

1651.

17. Iunii
Romæ ,

23 De P. *Francisci Piccolominei S.I. Præpositi Generalis* morte medicorum nonnemo affirmavit; optandum esse, vt omnes ad mortem viri istius conuenirent ad condiscendam ab illo artem benè sanctèq; in summis cruciatibus moriendi . Sæpiùs quotidie peccata confessus est, ad gratiæ diuinæ cumulum exaugendum . Quicquid Theologicæ virtutes, quicquid omnis pretiosè moriendi apparatus suggerit, abundè, meditatè, solidè, ac tenerè per solidos ipsos 14. dies executus est. vir de quo luculentum confessarij testimonium extat; quòd *Deum* nullo vnquam letali peccato offenderit . Et tamen dicebat: *Non dubito quidem de diuina misericordia . Absit ! Hoc non ! Hoc nunquam in æternum . Tamen timeo peccata mea, & Iudicem illum iustissimum . Viaticum in medio cubiculi genibus nixus accepit ; quotidie S. Synaxi postea recreatus . Manè post acerbissimos noctis cuiusdam dolores lætà, & velut in cantum flexà voce, cum se à nemine audiri putaret, diutulè tria hæc repetebat alto sensu : Amor ! Amor ! Amor ! Deus ! Deus ! Deus ! Aeternitas ! Aeternitas ! Aeternitas ! Abrumpo reliqua : & reseruo alij loco, ac tempori .*

CAPVT

C A P V T X X X I I I .

*Cum iam finis vite imminere videtur quid
agendum . ubi etiam B. Aloysij
mors in puncta digesta .*

I Felicem illam mortem dixit Boëthius
qua se dulcibus annis non inserit . Sed
B. Aloysij, adolescentis licet, mors, etiam in
ætate annorum longè dulcissimà, felicissima
fuit . Ille itaq; vno & ampliùs ante felicem
hinc migrationem anno intellexit in oratione
matutinà Mediolani suggerentem sibi *Deum*,
vt se ad mortem ardentius hoc demùm anno
componeret . Iam enim vltima sibi tempora
instare; nec annos victurum . Mediolano Ro-
mam redux, pro primo ad mortem instantem
apparatu, se scriptis planè spoliauit, & quid-
quid asceticorum, quicquid Theologicorum
in Sanctum Thomam, etiam quæ ipse suo in-
genio depromperat, scriptorum habuit, ad
Collegij Rectorem detulit; eò ad oppeten-
dam mortem expeditus magis. *Prima* ergò, &
remota ad mortem se à longe ostendentem,
apparatio fuit *nuditas paupertatis*, in deponen-
dis etiam minimis, quibus affici videbatur .
Secunda fuit, *moriendi desiderium* . Morien-
te quodam è fratribus, qui tabem è Nosoco-
mio inter ministrandum contraxerat, suspi-
rans Aloysius, Patri cuidam; O quàm lubens,
inquit,

Lib. I. de
consol. me-
tro. I.

Viuendum
tanquam
hic annus
sit annus
prepara-
tionis ad
mortem .

Paupertas.

Deside-
rium mo-
riendi .

inquit, cum fratre Tiberio commutarem, si me hac *Deus* gratià dignaretur! Quia nunc indicia quadam suppetunt, quibus me *Dei* gratià präditum esse confidam; incertus, qualis posthac sim futurus.

Opéra misericordiz, charitatis, humilitatis.

3 Obtinuit, vt & ipse lue communi oppressis a gris in nosocomio seruiret. Seruiebat verò ijs, qui omnium teterrimi & horridiores erant, morbo, pædore, &c. quidquid ad corporis & Spiritus solatium pertinebat, faciebat Aloysius vnà cum Socijs, totus in illorum obsequia effusus. Et verò humilitatis, & charitatis actus obedientiæ ductu suscepti pulchra ad mortem præparatio sunt, communi iam illo S. Hieronymi prouerbio, qui aiebat; se non vidisse malà morte mortuum, qui libenter opera charitatis exercuit.

In morbo se gerere, tanquam esset ultimus.

4 Martij tertio die, morbo iam vires superante, decubuit Aloysius, & ipse malo illo contactus. Morbum lætus, & quasi postremum accepit, seq; in illo ita gessit, atq; si illi verè succubitura esset vita.

Mortificationes erant nobis solatio in morte.

5 Sacramenta petijt: & ne quam vlli scandali ansam relinqueret, cum recordaretur sibi à nonnullis dictum, fore vt corporis afflictationes, quas quidam nimias putabant, sibi morienti scrupulo forent, ita vt S. Bernardo fuisse aiunt; post Sacrum Viaticum acceptum, Rectorem rogauit, vt presenti Patrum & fratrum coronæ suo nomine diceret, se in

ea re

ea re nullà religione, nullo scrupulo tangi, quòd excessisset. Molestius sibi esse, quòd potiùs defecisset in ijs quæ in hoc genere per obedientiam facere licuisset. Deinde; se, consultò, in nullam vnquam legem, quod quidem sciret, peccasse. Deniq; nihil afflictationis, nisi Superioribus annuentibus, suscepisse.

6 A præfente P. Prouinciali petijt, & institit primùm vt sibi potestas ab eo fieret, sese flagello cædendi, seu disciplinà. Illi vires ad id faciendum non sufficere dicenti Patri, ostendit sufficere sibi ad id patiendum vires; petiuitq; vt saltem ab alio quopiam fortiore, à capite vsq; ad calcem flagellaretur: idq; valdè seriò. At nec ibi auditus, repulsam etiam in tertio tulit, cùm humi stratus mortem opperiri voluit. Ergò dolorum loco, succedaneæ instar hostiæ, suam obedientiam, & voluntatis ad id, si liceret, paratæ obsequium Deo sacrificauit.

7 Vt se se quibus posset modis seu vltro venientibus, seu quæ sitis affligeret, sinè vllis contra nauseam condimentis potionem nauseæ valdè obnoxiam, sinè vllò molestiæ signo, nō repentè glutiuuit, sed ad vexandum palatū, & guttur, sensim & cum sensu, quasi optatissimū gulæ irritamentum, demisit. Et si duo essent, quorum alterutro vti deberet, id quod minoris erat pretij medicamentū elegit. petenti autem, quid ita non alterum potiùs, quod præstan-

Obedientia piorum desideriorum supplementum.

Etiam in morbo cura mortific. & paupertatis.

stantius esset eligeret, quia hoc, inquit, pauperi magis conuenit.

Orandum
pro iis qui
sunt in
agone.
Vid. e. 39.
n. 7.

8 Pro alijs in agone constitutis *Deum* ardentem precari bona pro agonis nostri felicitate præparatio est. Aloysio certè præclaram id agendi occasionem obtulit *Deus*, in morte P. Corbinelli, de quo aliàs. Nostro agoni consulimus cùm adeò insigni charitatis actu in vltimà & maximà necessitatum omnium necessitate omni ope quâ possumus alios in difficili illo agone sudantes, in duello illo pro vita æterna contra omnem dæmonum & peccatorum turbam confluentes, singultibusq; vltimis migrantem animam agentes adiuuamus.

In longo
morbo sibi
constans
virtus.

9 Longus, & molestus erat Aloysij morbus: nihil tamen sibi displicere vnquam ostendit: non personam, non vllum personæ vllius factum aut verbum, non cibum, non lectum, non quicquam. Gratias pro omnibus composito semper animo quietus agebat. Præparatio est pretiosa, in quietâ vsq; ad finem patientia migrantem animam possidere.

Et mate-
riale, &
formale sit
sanctum.

10 Nullos, nisi de *Deo*, de vita beata, sermones admisit, etiam cùm à Cardinalibus visitaretur, quos dulcissimè afficiebat illa iuuenis cælestium adeò gnari sapientia. Si quid aliud diceretur, animum auertebat: Si sancta; verbo & signis sibi id valdè placere ostendebat. Aiebat non *formale* solùm, sed &

mate-

materiale, vt dicimus, debere esse Sanctum; quicquid agitur vel dicitur apud ægrum. Cor in Cælum præmittit æger, dum audit cælestia.

11 Audiebat periculum subesse Aloysius ne in Vrbe lues in pestem erumperet. Cùm ergò videret se necdum mori; se se obtulit ad seruiendum peste infectis, si fortè à morbo respirare liceret, idq; adeò solidè, vt à P. Generali, qui ad eum visitandum aduenerat, sibi obtinuerit potestatem voto concepto se se ad infectorum obsequia deuouendi. Et votum illud magno animi sensu, magnà eorum, qui rei consciij aderant voluptate nuncupauit. Desiderijs tunc agendum est: & porrigendum cor vltra quàm vires possint. Inde accensa non in lecto, sed in Cruce, vel gladio, aut aliter, pro Christo moriendi desideria sunt seminarium triumphorum.

12 Pretiosissima æstimabat singula momenta residui sibi adhuc temporis: eaq; ita sibi à Deo concessa accipiebat, vt non nisi rebus pretiosissimis impenderentur. Videndum ergò, quæ sint omnium pretiosissimæ occupationes, quibus tempus illud impleri possit. Nunc illæ præparandæ; vt nos tunc paratos expectent. Ita nulla vltimi, & optimi illius temporis particula nos præteribit sine lucro.

13 Nonnunquam veste postulatà sensim ad mensam, in qua erat Crucifixus, adrepebat: illum amplexabatur, osculabatur magnà

Desideria
heroica,
excitanda.

Singula
momenta
non nisi
pretiosissi-
mis occupa-
tionibus
implenda.

Cum Sanctis
conuersatio.

reuerentiæ, ac pij sensus significatione. Tum ad amplexus, & oscula, & salutationes S. *Catharina Senensis* admirabilis Virginis, cuius ibi imago erat, procedebat; tum ad alias Sanctorum, quæ circum in cubiculo erant, imagines. Non esse necesse lectulo consurgere dicente valetudinario; & se Crucifixum, atq; imagines ad lectum apportaturum promittente, perrexit tamen idem agere quotidie, vsq; dum per vires id licuit. Frater, aiebat, hæ sunt meæ stationes.

Sapè cum
confessario
agendum.

14 Cum Patre Spirituali tractare sæpius res est necessaria morienti. Loquebatur sæpè de rebus *Dei*, & animi sui *Aloysius* cum P. *Bellarmino* confessario suo. qui interroganti aliquando *Aloysio*; num putaret aliquos à morte statim cælo recipi, absq; vlla in Purgatorio mora; respondit: omninò esse quosdam: & magnis argumentis in ea spe se esse, fore illum etiam vnum ex illis, utpote magnis diuinæ beneficentiæ donis ornatum, è à letali labe semper immunem conseruatum. quæ res *Aloysium* tantis gaudijs perfudit, vt abscedente *Bellarmino* sibi relictus, intrauerit gaudium Domini sui quodam mentis excessu gustandum, sensu tanto dulcedinis impletus in illa cælestis *Ierusalem* gloriâ quasi per rimam spectatâ, vt tota propè illi nox instar breuissimæ morulæ visâ fuerit, absorbente noctis longitudinem cogitato æter-

æterno illo die. Putatur etiam in pleno illo dulcedinis cælestis deliquio suæ mortis tempus distinctè didicisse: nam, id quod hætenus adeò expressè nõ fecerat, dixit pluribus & sæpius, se Octauo à Christi corporis festo die diè vltimū obiturum; & fidè dicti morte impleuit.

15 Accepto mortis nuncio, lætus fratrem, vt se in dicendo SS. Ambrosij, & Augustini hymno iuuaret, rogauit, in gratiarum actionem. Et vnà *Te Deum Laudamus* dixere. Alteri Patri intranti ad se; *Pater mi*, inquit latinè, *letantes imus, letantes imus!* Tum ad tres Patres *vale* illis dicturus, ac eorum preces expetiturus, literas alienà manu dedit; & nominis loco, Crucem suà manu, sed alienà ope, subscripsit.

Te Deum
laudamus
pro gra-
tiarum
actione.

Preces
aliorum
expeten-
dæ.

16 Amicum quendam Patrem orauit, vt supremis illis octo diebus vitæ suæ, quotidie tertià ante solis occasum horà in cubiculo apud se adesset, ad recitandos septem Psalmos pœnitentiales. Veniebat condictà horà Pater: & Aloysius solus sibi tunc cum Patre illo relictus, clauso ostio, petebat sibi super lectulum poni Crucifixum. Pater verò lecto proximus, nixus genibus *septem Psalmos* lentà pronunciatione legebat. Subsistebat nonnunquam tantisper in versibus quibusdam! & Aloysius affixis Crucifixo oculis hærebat in illo aspectu semper attentus, & hians; ita vt ipso sui aspectu eos, qui eum observa-

Certum
tempus
dandum
certis pre-
cibus.

7. Ps. pœ-
nitent.

bant ad lachrymas permoueret. Ipse verò immotus quieto vultu oculisq; tacebat, vnà illi alteraue nonnunquam ex oculis lachrymulà placidè delabente.

Selecta lectio.

17 Orationi miscebat lectionem, & huic rursus orationem. Alijs diei horis legi sibi petebat, audiebat, ea quæ aliàs hic retuli.

Iaculatoria. silentium.

18 Vltimà suæ vitæ hebdomadà, perpetuè ferè contemplationi se dabat; modicum nonnunquam de diuinis rebus interloquens; & sæpè iaculatorijs, quasi faculis, animo in cælum emicans.

Cura in. indulgentiarum.

19 Vltimo vitæ triduo: æreum Crucifixum indulgentijs nobilem pectori tenebat admotum.

Protestatio fidei.

20 Veræ ac Sanctæ fidei protestationem fecit sæpiùs, eo ordine, quo in Romano rituali præscribitur.

Desiderare Deum.

21 Magnum sæpè desiderium ostendebat ad *Deum* festinandi, seq; illi penitus coniungendi, sæpiùs ingeminando: *Cupio dissolui, & esse cum Christo.* & plura hisce similia.

Diem ita atque si esset vltimus occupare.

22 Ipso iam Octauæ Corporis Christi, id est vltimo vitæ suæ, die, cùm plures dicerent, adesse octauum diem, & tamen illum, contra quàm toties affirmarat, viuere; Patri cuidam respondit: *Necdum præterijt hodiernus dies.* Alteri teneram erga Aloysium à longo situ altero latere miserè affectum commiserationem monstranti, Aloysius respondit: *Hac nocte moriar.*

moriar. Negante altero ita morti proximum videri; bis repetijt: Hac nocte moriar: hac nocte moriar. Et matutinum tempus omne varijs fidei, & adorationis actibus, alijsq; precibus, impendit. O quàm pretiosa præparatio, ita diem occupare, quasi illæ sint diei vltimæ occupationes!

23 Sub meridiem diei vltimi, precibus acrius institit petere viaticum, quod ab ipso diei principio postularat. Neganti valetudinario id illi iam dari posse, cùm bis eodem in morbo viaticum dari non debeat; id quidem de extremâ vntione, non verò de viatico verum esse dixit Aloysius. Interea Gregorius XIV. Pont. illi benedictionem pro felici morte misit, quam ille multà cum submississimæ modestiæ significatione accepit. Tandem viaticum impetrauit; & cum Patre quodam Litanias de Sanctissimo Sacramento dixit, voce clarâ præeunti respondens. Accepto è P. Rectoris manu Viatico, more eorum, qui peregrè veniunt vel discedunt, amplexu singulis qui aderant valedixit, datis pretiosis ad ea quæ dicebantur, responsis. Patri Prouinciali mox ingresso, & dicenti: Quid sit, frater Aloyfi? *Imus*, inquit, Aloysius. Et quorsum, petente Patre, respondit: *Ad Cælum*. Quomodo ad Cælum? inquit. Pater: Et Aloysius: *Nisi mea me peccata impediunt, spero in Dei misericordia fore ut illuc vadam.* Vnà ante solis occa-

occasum horà , detractà è capite vittà , cùm eandem vt sibi reponi pateretur diceret non nemo; respondit, oculis in Crucifixum, quem tenebat, conuersis: Christus, cùm moreretur, caput opertum non habuit.

24 Vale omnibus dixit, promissà omnium in Cælo recordatione: & precatus est omnes, vt se in difficili, & supremo illo puncto precibus adiuuarent. quædam etiam non nullis suggessit, quæ ab ijs pro se statim à morte fieri desiderabat. Commendationem animæ mox adiecit.

Ultimæ
occupatio-
nes.

25 Cum duobus Patribus relictus Aloysius, selecta quædam è Sacra Scriptura interdum promebat, vt: *In manus tuas Domine, &c.* nunc aquà lustrali aspergebatur, nunc orantes audiebat, nunc porrectum ad os Crucifixum exosculabatur; & actus, qui suggerebantur, eliciebat. Tum liuidà facie mortuales illi guttulæ defluebant: & moueri petens è latere, in quo triduo toto iacuerat, in latus alterum, Crucifixi mentioni factæ acquieuit, oculis in illum defixis. Mox loqui iam non potentem cereo benedicto & ardente in Crucis formam super eum ducto, signauère, & cereum in manum dedère: quem ille manu strinxit; & post paululum, dulcissimum *Iesu* Nomen exprimere conatus, motis ad vltimum labijs instar plura dicere molientis, inter secundam ac tertiam à nocte inchoatà horam, octauæ corporis

Anno
1591.

ris Christi in feriam sextam euntis nocte, que inter 20. & 21. Iunij diem intercedebat, tres & viginti annos, tres menses, & 11. dies natus, morte placida in Domino requieuit. B. Magdalena Florentina postea in sublimi glorie gradu conspectus est, eò quòd *internis actibus* frequentandis fuisset impensè addictus. Atq; hæc de Aloysij morte per puncta digesta; quò illius ad illam præmissus apparatus esset ad legendum, imitandumq; facilior.

Actus interni frequentandi.

2 *Claudius Estrangin* Coadiutor, quasi solenne illud S. Henrici *Post sex* legisset, ultimo sex dierum, quos vitæ supremos habuit spacio, viuendi ac moriendi, atq; se mortis comparandi seriem digessit in hunc modum: 1. *Die*, Sacramentis Confessionis, & Communionis refectus est. 2. *Die*, Vitam vniuersam Examine, & exomologesi noua expiauit. 3. *Diem* Sanctæ Vnctionis Sacramento dedit. 4. Sanctissimo Viatico, & Socijs complexu ultimo valere iubendis. 5. Selectis cum *Deo*, ac Sanctis, colloquijs. 6. deniq; eumq; supremum, morti; quam obiit suavissimè Viennæ Gallia.

Ultimarum sex dierum occupatio.

6. Febr. 1616. atat. 62.

3 *P. Laurentius Bartilius*, æger in singulos dies Sacra Eucharistia refectus est. Die supremo, cum sedens in lecto Eucharistiam sumpsisset, capite versus Christi Crucifixi imaginem inclinato, ne verbo quidem se interturbari passus, tam diu per plures horas in oratio-

Vid. Albi kojalovich vitæ c. 9.

Meditatio Crucifixi.

oratione mentis defixus hæsit, donec instante iam mortis momento, caput in puluinum reclinasset; statimq; placidissimè expirauit. Reperta post illius obitum charta quæ varios virtutum actus complectitur, pro morte potissimùm idoneos. *P. Ioannes Ponçe Ducis de Arcos filius, tantà cum apparatione est mortuus, vt Abbas quidam Ord. S. Benedicti tunc cùm illi adesset, ac ad concionem postea, dixerit; se nulla vnquam in vlllo vidisse maiora exempla virtutum. Crebra in ore tunc illi hæc vox: Elegi abiectus esse in Domo Dei mei magis quàm habitare in tabernaculis peccatorum. Aiebat; optare se vt omne suæ vitæ momentum esset diuino amore affluentissimè vndequaq; plenissimum.*

1. Febr.
1606.

4 *P. Camillus Constantius cùm Firandi in odium fidei viuus combureretur, Laudate Dominum omnes gentes, decantauit; & quinques, Sanctus, Sanctus, Sanctus, Sanctus, Sanctus ingeminans expirauit. Eadem de causa cùm cederetur Guilielmus Saltamochius Coad. Albenaci, æternitate se, ac Iesu nomine solabatur, & hortabatur dicens: Patere, caro, patere. P. Alphonsus Petra, in obsequio peste tactorum, coram S. P. Ignatij imagine orantis, & in genua vltimùm demittere se volentis instar inclinatus, post heroica sic moriendi desideria, benè de multis meritam in illa lue animam exhalauit.*

7. Febr.
1593.

Romæ
1657.
4. Ian.

Dolæ
1601.

Rubæus

Rubeus Scotus supremis vitæ horis detra-
ctam è reliquiaria theca de collo schedam
explicuit, & patronorum nomina ex ea piè
admodùm recitavit. *P. Adamus Calcouen* li-
bellum in quo sanctos patronos mensium, &
alios, iam inde à tirocinio conscripserat, legi
sibi sub mortem voluit: & petijt, ac impetrauit
cum eo sepeliri.

24. Sept.
1656.

5 Testamentum quoq; esto inter pretio-
sas ægri occupationes non vltimum: animas
nempe purgatorij ad suum agonem inuitare,
vt opitulentur periclitanti: & pro illis Deo per
manus B. V. aliquid offerre. *P. Ferdinandus de*
Monroy vir eximius in orandi et animarum
curandarum dono, ante mortem scripto te-
status est (idem postea imitato *P. Ioanne Fa-*
britio) donare se animabus Purgatorij
quicquid Sacrificiorum, coronarum, et bo-
norum operum pro se mortuo esset ab vlllo
mortalium offerendum. Hæc illi occupatio
inter supremas fuit. Atq; hæc liberalitate gra-
tum animarum illarum animum, et diuinam
munificentiam actu charitatis tam heroico
prouocauit.

Monasterii
1656.

Animabus
purgatorii
donandum
aliquid, vt
in agone
nos iuuent.

6. Hactenus ægros, et morientes pijs ad
mortem vsq; officijs profecuti sumus. Iam
superest, vt breuiter inde commodi aliquid
referant superstites, illi se articulo paraturi.
Sit ergò

CAPVT XXXIV.

*Prima sani, & egri ad mortem apparatus:
Frequens mortis meditatio.*

I **P** Bernardo Colnago caluaria semper in cubiculo, mnemosynon nouissimorum. Cranio super lectulum collocato pileum quadratum imponebat: seq; in illo per apostrophes inflammatas alloquebatur, de vanitate, de æternitate. Taceo, ne moueam horrorem, quid in sepulchris ad cadauera egerit, vt se factore illo ad mortem præpararet: *O mors amabilis, ò mors desiderabilis!* aiebat interdum accensus, et suspirans à desiderio moriendi, quod inflammato scribendi caractere in literis ad quendam intimum datis luculentiùs testatus est. Vbi illum, illum amoris plenum Deum, illum nostrum, nostrum, nostrum Iesum flagrantissimè desiderat: aitq; se habere magnam necessitatem videnti magnum Deum; & ea, que sunt in magno illo empyreo, in illo palatio pulcherrimi Dei: *O quando, inquit, te videbo! ò quando tibi loquar! ò quando totus, totus, totus memet profundissimè submergam in magno illo, & nullis terminis concluso mari! abisso infinitatis tue?* Ecquando mihi loqueris, quando alio modo loqueris mihi, Domine mi? &c. *O qui sciret legere plenum pietatis librum illum!* Martyrium illi semper
in ar-

in ardentissimo desiderio potius quam in expectatione fuit, cum sciret, qua morte esset auocandus. id quod decem ante mortem annis à *Dei* Matre didicerat: aiebatq; se sibi pro morte ope diuinà iam prouidisse, et cum bono *Deo* distributè omnia ordinasse. Amico intimo dixit; fore vt propediem se inuicem essent visuri in paradiso. Respondit euentus dicto: nam is octauo post Patrem Bernardum die decessit.

2 *P. Petrus Manricius* in mortis curà vivebat assiduè. Magnatibus Hispaniæ virum tantum Societati addici ægrè ferentibus, inter alia præclara, scripsit: Interrogentur singillatim quotquot Religiosi moriuntur in suis claustris: Malesne vitam finire Sacerdos honoratus, et opulentus? Omnes negabunt. Interrogentur item viritum, quotquot honorati Sacerdotes in seculo: Malesne vixisse Religiosus, ac despiciatus? nemo erit, qui non affirmet; etc. Valetudinem obtinentibus; Si benè valentes, inquit, ad Religionem concedunt vt benè viuant; ego valetudinarius adibo, vt benè moriar. Hunc ergò Societati adscripsit prouisa mors. In Societate, sub Crucifixi effigie, quam habebat in cubiculo, scripsit: *Quoniam mortuus es, sepelire: alioquin malè olebis.* Eam ob rem, inquit

Hist. Soc.
p. 4. l. 5.
n. 134.
Optima
vitæ con-
sultrix est
mors.

N. 138.

Libellus
mortalis.

rum dicta insignia, quibus nouissimo tempore siue legendis, siue audiendis, ad agendum cum *Deo*, & mortis curam omnium grauissimam excitaretur, vt fecit: eoq; opportunius, quòd diem excessus sui aliquot ante diebus præuidit, prædixitq;.

Annua
Aquitan.
Petrocor.
Coll. 1596.

3 *Patris Francisci Bordesij* frater, tres, quos habebat, liberos, Societati se dedicantes lætus vidit; demum eidem & ipse additus, nuncupatis sub mortem votis, & suis omnibus (ciuis erat Petrocoriensis) Societati transcriptis. Ad huius in æde nostra magna Urbis celebritate tumulati Sepulchrum post dies aliquot accessit *P. Franciscus*, & supplex à *Deo*, vt felici morte breuì fratri iungeretur in cælo, petijt: ac secuto die sacrificanti missa è cælo vox dixit: *Exaudita est oratio tua*. Accinxit se ille, quibus poterat artis sanctissimè moriendi industrijs; & breui post dies aliquot morbo fratrem ad immortales secutus est; voto suo sanctè potitus, & fraternæ mortis meditatione ad benè moriendum abundè instructus; priùsq; testatus, *nullum se diem vixisse, quem non aliquà cogitata mortis commentatione ornasset*.

Mortis
quotidie
meminisse.

4 *P. Ioannis David* penes durissimum suum sectum habuit loculum sepulchralem, cum sui iuris esset.

5 Huc facit id, quod de *P. Siluio Bruno* affero c. 14. qui anno 1620. octoginta
iam

iam annos natus decessit Ferrariæ ipso Christi nascentis die, horâ noctis octauâ, pro qua Iesum puerum sibi in horologio suo spirituali, adoptarat custodem, si eam horam supremam esset habiturus. P. Ioannes Sigersreiter Dilingæ Collegio, & Academiæ præerat, cum in Dramate quopiam è theatro cranium hominis mortui ad eius pedes deuolutum mortis imaginem illi tam altè impressit, vt per totos 27. annos reliquos quibus vixit, illam quotidianam expectarit; neq; cubitum vnquam concesserit, nisi Psalmo quinquagesimo recitato ad indulgentias lucrificiendas, si eâ fortè nocte decederet. Ultimo vitæ die totus morti paratus, aiebat lætus: *Venias, ò mors optata; non me terrebis. Ego iam paratus sum, quantum tamen Religiosus paratus esse potest. Te, mors, non timeo. Tamen me plus parabo, si plus temporis Deus mihi concesserit.* Visus est mortem suam haud obscure non semel, nec ex vano, prædixisse. Lachrymas in sacro, aliàsq; , crebrò fundebat, sed tunc potissimùm cum generalem de totâ vita, eamq; postremam, exomologesin obiret.

15. Iul.
1655.

6 Marcus Grandl 62. annos natus Coadiutor, vitæ feliciter finiendæ quotidie intentus, ipse sibi Sandapilam construxit; vt illam præ oculis, mortem verò præ corde haberet. Profuit viro ea prouidentia, ne mors aliud agentem opprimeret. Nam dum vniuersæ vitæ

26. Déc.
1649.

vitæ labes Confessione diligenti ad Sacerdotis aures deponeret, ipso illum in opere apoplexia, & mox ritè absolutum mors, vt aliàs dixi, oppressit, in ipsa sua intempestiuitate maximè tempestiua. *P. Martinus Clodius* Alfaræ pictam in charta sandapilam secum gestabat: & seu per iter, seu domi esset, è cubiculi pariete suspendebat.

Mortis singulis horis meminisse.

Apud Bedam in adagiis c. 49. Serm. de resurr.

7 *B. Franciscus Borgia* mortis in singulas horas memor, aiebat; boni religiosi esse negotium, vt mortis quotidie quater & vices meminerit. Et erit horarum aliqua, quæ diceris esse extinctus. Eadem quæ nunc nos ad surgendum, orandum, examen, mensam, silentium, exhortationem, Litanias, cubitum inuitat campana, nos mortuos nunciabit; *Nec dignus est*, inquit *S. Cyprianus*, *in morte accipere solatium, qui se non cogitauerit esse moriturum*. Mortem cogitare, est quotidie mori, atq; resurgere; sicut sol: qui, vt ait *S. Zeno*, quotidie nascitur, & eadem, quæ nascitur, emoritur die; nec tamen instantis finis sui forte terretur. Sed semper intrepidus, & fidelis ad sepulchrum noctis cognatæ contendit, sciens se in ipso habere, quod viuat. *B. Borgia* noster adibat Crucifixum, & sub Cruce *Mariam* quotidie: petebatq; vt per eos quos tunc sensissent dolores, nostram mortem illa *Deo Patri* acceptam redderet; propter mortem Filij.

8. *P. Gui-*

8 P. Guilielmus Lamormaini Gallobelga Ferd. II. Imp. olim confessarius, vir magni iudicij, atq; ad æterna perattenti, conscripsit sibi mortis præparationem hoc titulo: *Quæ vellem in hora mortis me fecisse; & quæ dum vivo, per eius gratiam qui vocavit me volo facere.* Inter varia quæ pro morte felici collegit, est etiam memoria notorum, & amicorum defunctorum, quos ille nominatim recenset. Respondetq; sibi sæpiùs: *Nonne illos destituit tempus, & tenet eternitas? Tenet, eternùmq; tenebit!* Et iterùm: *Destituit eos tempus: habet omnes eternitas.* In nunc, *Guilielme, fide tempori: procul esse credis eternitatem? Quem eternitas non mouet, aut fidem non habet, aut cor non habet.* Rogabat Iesum per Beatiss. V. & per omnes Sanctos, ne se in extremo articulo vel desperare, vel præsumere pateretur. Petebat in Communione quotidie, ne se Deus fineret videre mortem, nisi priùs sumeret Christum Domini. Designarat preces quas sibi in agone repeti, & inculcari desiderabat. De illo reliqua suo loco.

Vienne
Austria
1648
22. Febr.

Orandum
ne desperes,
vel ne præsumas.

9 P. Petrus Belecus vir nobili, & religioso planè ingenio, Posonij, autoritate Archiep. Strigoniensis cœtum erexit: *S. Mariae Matris morientium & mortuorum*: cuius statuta præclaris ad mortem documentis impleuit: pro animam agentibus, & mortuis preces præstituit. In 5. regula coniultum esse ait *quotidiè dum*

Pofonii
1649.
10. Maij.
dum surgimus mortis quasi iam imminentis meminisse: & cogitare, illud fortasse manè aduenisse cuius vesperam visuri non sumus. Iple 10. Maij manè sacris operatus, alterà tertiauè post horà apoplexià ictus, eius diei vesperam non vidit.

1. Ian.
1609.
10 P. Andreas de Zea Granatæ spiritum reddidit charo Deo. Hic pro perpetua mortis memoria semper à feria 4. cinerum cineres, instar thesauri, asseruabat.

21. April.
1652.
11 P. Iacobus Bernard Montibus mortuus, ab annis pluribus ad mortem optimè obeundam varia exercitia in dies singulos distribuerat; adiectà quadam, vt vocant, protestatione, quæ plurimum in vsu iam esse consuevit, nimirum quouis rerum suarum pro extremis illius articuli satagente.

CAPVT XXXV.

Alterà apparatus; sub sacro, vel communionē mortis se preparare.

1 I Oannes Card. de Lugo in ea quam ad Domum Prof. Romanam anno 1651. exeunte habuit exhortatione, nos ad singularem in diuino Sacrificio reuerentiam cohortatus; Iesu felicissimam Societatem, aiebat S. Dionysij Areopagitæ verbis, ex Sacramenti Communionē conyicies. Et verè illa nos triumphan-

phanti Iesu Societati parat, ferè inconfcios quando vltimùm introëamus ad altare Dei, breui post exiturè vita. P. Antonius Almeida habebat in more, quoties nonnihil præter ordinem corpusculi valetudine afficeretur, sub ipsa Missa sacra Domino suo tenerrimum vale dicere, ac si aliàs nunquam esset sacrificaturus. Moriens, humi voluit collocari, vbi suauissimè cum Iesu Crucifixo colloquens excessit è vita. Optima ad communionem, præparatio est, ire ad illam atq; si tunc esses expiraturus: parare se ad illam tanquam ad ianuam felicis æternitatis. P. Ioannes Veron Augi æger, dum se ad Sacramentum altaris per confessionem peccatorum pararet, suauiter expirauit inter Sacerdotis illum absolutum statim extremà vnctione vngentis manus.

Trigaut. de
Christ. ex-
ped. lib 3-
c. 5. pag.
263.

1655.
13. Iulii

2 P. Ioannes Baptista Velatus à S. P. Ignatio ad Societatem receptus, & multæ laudis, at maximè obedientiæ, vir, cùm æger ad suprema deuenisset, id propè quiescens frater nihildum de periculo suspicatus non aduertit. Vidit hic per quietem Patrem Ioan. Bapt. Velatum Sacris operari ad aras, Ministro spectatissimæ venustatis adolescente candidato. Iam peracta videbatur Consecratio, & adoranda Hostia à P. Ioan. Bapt. Velato eleuata, & post hanc Calix. Tum Angelicus ille Adolescens Sacri Minister, acceptum è candelabro cereum fratri dare est visus, & di-

Annua
Mediol.
Coll 1602

11. Nou

Angelus
Custos,

N n

cere,

cere; vt sine mora exurgeret, & Patri Ioanni Baptistæ animam iam agenti opportunâ ope adesset. Excitauit ea res fratrem à somno: & ad Patrem accurrit; atq; ita, vt Cælestis ille monitor dixerat, in agone positum reperit. Aduocati mox Patres ac fratres, migrantem animam sanctâ comprecatione sunt profecuti.

C.34. n.3. 3 *P. Franciscus Bordefius*, Sacris operatus cum Hostiam, & se ad mortem, vt dixi, ritè offerret, has voces audiuit: *Exaudita est deprecatio tua.*

4 *Patri quoq; Francisco Aranio* Lusitano diuinis Mysterijs operanti significatum diuinitus est, illum diem illi esse supremum. Ergò in Sacrificio illo Sanctissimum Sacramentum pro viatico sumpsit. A Sacro, Domus Præpositum adiit, seq; illo die moriturum dixit, adeòq; Vnctionem extremam in lectulo se collocans impetrauit, breuè in circumfusâ Patrum & fratrum coronâ suauis mortis languore extinctus.

5 *P. Sebastianus Diaz* in Cocinensi orientis India cum virtutis præstantis opinione decessit. Huius à collo pendens reperta est è corio lipsanotheca, & in ea duæ chartulæ, præter alia, inuentæ: quarum in alterâ, religiosa Societatis vota suo sanguine inscripserat: In altera scribebat; se tali anno, mense, die Dominico in Domestico Sacello Co-
nimbri-

nimbricensis Collegij inter agendum gratias Christo post percepta diuina myſteria, tria hæc diuinitus accepiffe. 1. Es prædeſtinatus ad gloriam. 2. Perſeuerabis in Societate. 3. Poſt annos ab hinc quatuordecim morieris. Et verò expenſis benè calculis, ab eo anno & die, quem in charta adnotarat, illo ipſo die, quo mortuus eſt, annus decimus quartus implebatur. In Auſtriæ Prouincia ægrorum quædam cubicula hinc & hinc poſita ſacellum habent in medio; ad quod fenestra, & porta vtrinque aperiri poteſt, ad ſacrum audiendum. At hæc vbiq; haberi non poſſunt. Quapropter ſi æger ſacris audiendis intereſſe non poſſit, deſiderio ad omnes orbis terrarum Aras prouolutus, omnibus quæ toto terrarum orbe facta ſunt, fiunt, aut ſient Sacrificijs deſideret intereſſe; illis dolores ſuos ac mortem coniungat, & vnâ cum illis Deo Chriſtum, & ſe ſacrificet in Sacrificium laudis: *Sacrificium laudis honorificabit me: & illic iter quo oſtendum illi ſalutare Dei.*

6 Habendam pretioſæ mortis curam tempore diuini Sacrificij, monet illud quoque, quod habet vita P. Iosephi Anchiætæ in hæc verba: Ipſo die feſto S. Ioannis Euangeliftæ, Miſſa *Requiem*, quaſi certo homini parentauit. Id verò abſurdum multis viſum eſt. Nobregæ quærenti cur tantæ religionis die

tam enormiter ab Ecclesiæ ritu exerrasset? Respondit; eà nocte in Lauretano Collegio Societatis in Italia, Sacerdotem Societatis obijisse, quem Conimbricæ in Scholis condiscipulum habuisset; se illius animæ iuandæ Missæ Sacrificium eo die obtulisse: illam cælum ingressam, cùm post Sacrificij oblationem ad eum locum venisset; *omnis honor & gloria.*

Lib. 3a
p. 299.

7 Ibidem P. Anchieta dixit, se pro *Bartholomæo* quodam Adolescente nostro defuncto quinquies *hostiam salutarem* immolasse: neq; pluribus sanctam illam animam indigere. Hæc est illa anima, quæ sub auroram P. Adamo Gonzalo intentis in cælum oculis oranti, & agmen in alto ambulantium prospicienti dixit: *Pater, Pater, ego sum! ora Deum pro me.* Et Pater eam vocem *Bartholomæi* esse agnouit.

28. Ian.
1643.

8 P. *Ioannes Bouuet* Nanceij & *sacris operatus est* sanus, & per horas nonnisi octo æger, Sacramentis munitus omnibus, finem viuendi placidè fecit. Per ipsos 25. annos quothebdomadis diuinum Sacrificium semel de B. V. celebravit ad hanc à Deo gratiam impetrandam, vt ne vlli molestus esset, etiam extremo in morbo; & tamen omnibus instructus Sacramentis decederet. Impetrauit.

8 P. *Petrus Spiga* mortis suæ tempus integro priùs mense particulatim prædixit.

Hic

Hic mortuus calicem manibus insertum, ut ad sepulturam, de more præferret, apprehendit, strinxitq; ceu viuens. Quæ profectò ipsa memoria, quòd sacrificali veste induti (Romæ quidem) deportemur ad exequias Patres, magno & solido stimulo est, ad illud sacrificium non perfunctorià celeritate decurrèdum, negotiumq; mortis nostræ accuratione ac pietate summà cum Deo tractandū in tempore præ omnibus alijs pretioso ac sancto.

S. Dec.
1594.
Biblioth.
Script.
Soc.

C A P V T X X X V I.

*Apparatio tertia ab amicis morientibus,
mortuisq; discenda.*

I Alieno ista experimento res discitur: nam longè rarissimus est, cui bis id liceat, ut Lazaro, experiri. P. Ioannem Roruuolff, de quo supra, duodeuiginti ante mortem diebus morbo necdum periculum indicante duo Patres adière, quos P. Ioannes pridem vità functos esse sciebat, sibi olim familiariter notos. Interrogati cur venissent; disertis verbis affirmabant, se adesse, ut amicum suum ad cælestem Societatem inuitent. Hæ sit suauissima inuitantium species Patri Ioanni alto pectore. Sic age, tanquam inuitatus ad cælum.

31. Iul.
1646.

2 P. Henricus Carlier Huij mortem obiit,
quam

16. Sept.
1636.

1655.
24 Febr. P.
Valtrini
m. f. ex dia-
riis vet. in
Archiv. S.
7. pag 18.

8. Nou.
Breu. lect.
5.
Tract. 3.
indusir.
pag. 428.

quam prædixit. Nam morbo contactus, per sanctè Confessario affirmavit mentis benè compos, & vigil, sibi P. *Guilielmum Bartier* istic paulò antè defunctum adfuisse, atq; dixisse; fore vt & ipse breuì sequeretur, eodemq; consortio frueretur. Hinc illi magnum ad mortem cordatè obeundā solatium accessit. Antiquius his est *Petri Antonij* in Collegio Romano morientis exemplum. Vidit ille in morte splendidam, & gloriosam coronam eorum qui ex hac Societate ad cælestem felici morte trāsierant; & ab ijs inuitabatur ad felicitatē illam, ad quam se illi aiebant iam diuinę misericordię beneficentiā peruenisse. Verè *magnus illic nos charorum numerus expectat.*

3 P. *Recupitus* ait, *quendam Patrem* è Societate morti iam ad eò proximum, vt non nisi vltima expiratio expectaretur, repentè ad Patrum coronam dixisse, fore vt quatuor adhuc diebus maneret in vita: quibus exactis, ad meliorem se vitam abiturum. Non pauci alij distinctè dixere quot adhuc dies essent victuri. & fidem prædictioni euentus asseruit! Felices nos si ita omnia componamus, quasi non nisi quatuor dies victuri!

4 P. *Ioannes Fernandus* cùm Romę Theologiam doceret, abreptus in spiritu, visus sibi est hortum ingredi multis, & odoriferis amœnum floribus, & suavi musicà iucundum (verba sunt *Ioannis Nierenbergij* hæc narran-

narrantis) & ibi vidit animam quandam, splendido amictu velut solis radijs vestitam, & circumdatam varietatibus viridibus: & intellexit esse animam cuiusdam Coadiutoris, qui in Societate vixit septennio.

Nierenib.
Alcer pag.
174.

C A P V T X X X V I I .

Apparatio quarta: Paratum esse indies, & in horas; neq; curare, quo mortis genere, sed quàm sanctè mortem obeas.

1 **P** Michaël Ochoia, sanandarum diuinitus infirmitatum donec præditus, morbo ex lapsu in quæstuosà pro animabus excursionem contracto extinctus est. P. Gonzalvi Alvarez naufragio hausti cadauer à mari eiectum, in littore genibus niti reperi- tum, manibus eleuatis in cælum. P. Ioannes Maldonatus repertus in lecto mortuus, morte sibi imminente præuisà; & quotidie quin- quies ob oculos sibi posità; vt videret num- quid esset quod sibi morienti anxietatis ali- quid posset afferre.

Hist. p. 43
l. 3. n. 91.

21. Iulii
1573.

5. Ian.
1583.

2 Ioannes Baptista Coadiutor, quem olim in vocatione tentatum Beatissima Deipara cum S. Petro Apostolo, et S. Barbarà fidei aduocatà, inuisit, et in statu in quo esset, vt perseueraret hortata est, in quo vitam esset consecuturus æternam; admirabili postea cum

Annua
Granat.
1619.

Cadit ex
arbore, &
moritur.

1637.
ætat. 83.

21. Ian.
1656.

cum Deo familiaritate; orandi, se afflicti, ac lachrymarum dono, et multis de Dæmone minas horridè intentante victorijs nobilis, exemplum fuit inter primæ notæ exempla reponendum: Hic in suburbano prædio, cum fructus ex arbore in vsus Collegij legeret, lapsus, et eodem die viatico relictus diem finijt; id quod petijfle à Deo dicebatur, vt ne molestus esset domesticis ægrum curaturis.

3 Rothomagi *Simon Ioly* consummatæ virtutis laude celebratus, ipso S. Thomæ Apostoli die in templo, pro more, Angelico pane relictus, circa meridiem flexis humi genibus, situ Rosarium *Deiparæ* Virgini recitantis, exanimis est repertus. Moguntia P. *Ioannes Lauardus* concionem ab illà sententia exorsus: *Vigilate itaq, quia nescitis diem, neq; horam*; per quartam horæ partem dixit, et catarrho apoplectico oppressus, è suggestu asportatus, extremum vinctus, nec amplius locutus, extinctus est.

4 *M. Guilielmus Alseliers* Alofti cum apud se cuiusdam ægri variolis cooperti, et alterius, qui è Societate ab itum meditabatur fortem componeret, ac vtramq; animo ponderaret, ad eumq; toto animo exarsit, vt non quàm parùm amœnâ, verùm quàm solidè bonâ morte de vita discederet sollicitus, ad augustum domi hospitem in Eucharistia Iesum in supplices preces effusus abierit, ac flagrantissimis

tissimis modis expetierit, illo potius morbo ac morte corripi, quàm aliquando de Societate deferendà cogitare. Tulit pretium desiderij tam sinceri: nec multo post tempore,

22. Oct.
1632.

5 In Collegio Pictaviensi P. *Ambrosium Ioly* leuiter inflexo ad focum corpore, venà disruptà sanguis pleno impetu præceps, sibi præsentem, ac periculum aduertentem, atq; poenitentiaè causà, quà poterat contentione, vt absolueretur, exclamantem *mea culpa*, breui temporis interiectu suffocauit; magnæ omninò virtutis virum, quiq; se ad mortem quotidie studiosè planè comparàrit. Quippe ipso, quem supremum habuit, die dixit; sibi familiare id esse atq; perpetuum, vt quotidie trium indulgentiarum lucra colligeret, peractis accuratè pro sua tenuitate ijs, quæ ad sacrosanctum illud animi compendium requiruntur.

24. Nou.
1623.

Venà disruptà moritur.

Indulgentiarum lucra plura quotidie.

6 P. *Paulus Ioseph Arriaga* se in Societate Iesu ita gessit per omnem vitam, vt facilè persuaserit verum esse, quòd à spectabili sibi *Deipara* esset ad Societatem accitus. Hic in sinu Mexicano, naufragio sæuiente, quasi sui securus, expiatis omnibus, cùm nihil iam videret sibi superesse officij alijs impendendi, se sibi concessit. Tum in quadam nauis parte mortem statuit opperiri. Ergò supplicabundus in genua se demittit, & in Crucifixi am-

6. Sept.
1622.

Inuenitur mortuus in amplexibus Crucifixi;

O o

plexu

plexu orat: ac velut Moyses in osculo Domini animam relicturus inter vulnera, dum toto osculo hæret ad Crucifixi latus & cor, expirat. Reliquit anima corpus in genibus, atq; in illo amplexu. Nec erat, qui auderet attingere, præreptum alijs, vt citra agonem, fluctuum moreretur. Vbi fluctus in nauim, liberiùs sunt bacchati, corpus P. Pauli abstulère in mare, diu fluctuans in Crucis amplexu. Nempe, *dicite iusto quoniam benè*, vbi demumcunq; vità fungatur: & dicite impio, quoniam malè, quantumlibet pretioso in lectulo mortem obeat minimè pretiosam.

7 Neq; illud anxie introspicendum; cur quidam dolorum plenà, & velut inquietà morte decedant. Certè Christus ipse clamans expirauit. P. *Didacus Martinez*, de quo aliàs, vltimo die, quem crastinum fore verè prædixit, grauiam sibi dixit subeunda esse tormenta. Iacebat illo die velut gelidus, absq; vlla vitæ significatione in venis. Aiebat; se intus igne quopiam vri, ac velut piaculari flammà, cruciamentisq; lustrari, tantà doloris significatione, vt miserando spectaculo fuerit ijs, qui aderant attoniti. Aiebat, exaggerari sibi poenas illas plùs quàm posset dicendo id exequi. quare preces pro se, preces ab omnibus fieri impensius postulauit. Recitatae ab omnibus Litanie, ac animæ commendatio. Reçtori deinde retulit; se iam
coram

coram decretorio throno stetit: necdum esse datam sententiam. quapropter pergerent, agonem suum ardentissimis precibus adiuuare. Sed ad mortes præcipites redeamus. Ioannes Niquettus Biturigensis Collegij fundator in Societatem quidem admissus non est, eò quòd per ætatem nostris munijs par non esset; inter nostros tamen degebat, tanquam de Societate esset. Hic anno 1580. paulò ante piè cum quodam de Patribus de morte collocutus, in scabello officium diuinum 8. Kal. Martij recitans, repentinò expirauit. Feliciter id illi euenisse spes magna est: quia hesternò die S. Synaxi refectus fuerat; eodìe diuino sacrificio interfuerat; & paucis ante diebus Patri Ioanni Maldonato narrauerat; *visum sibi secundùm quietem apertum cælum; seq; ad gaudia euocari æterna.*

Sachin.
n. 197.

8 In Pernambucensi Brasiliæ Collegio frater vnus à prandio cùm valens esset, atq; integer, ad signum Salutationis Angelicæ ante omnium oculos exanimis corruit. Solatio tamen fuit, quòd fuerit virtutis exemplum. Iubilæum recens acceperat: ac demum ita animo videbatur affectus, vt gratulandum potiùs illi sit, quàm eius causà dolendum, vt Patres inde in literis perscripsere.

1574.

Sub signo
ad Aue
Maria
moritur.

9 P. Franciscus Cardoso in Lusitania Concionator dicendi gratià præstans, at virtute præstantior; in Vlyssiponensi Professo-

Mortuus
reperit
librum,
ostendens.

rum Domo ab ædituo illum ad Sacrificium celebrandum euocante mensē suę in cubiculo assidens mortuus est repertus. Acciti alij reperere illum porrecto in apertum librum (erant Biblia, vel Missale) digito, impressa istic hæc verba monstrantem: *Beati mortui, qui in Domino moriuntur.*

Ann. Calif.
1607.

1. Oct.
1655.
ætat. 73.

Annæ
1614.
p. 192.

10 P. *Iacobus Molerus* Rolarium diuinæ Matri religiosissimè recitans, extremum spiritum efflauit. Colonia P. *Adrianus Horn* vlt. Sept. vesperi Sanctorum distributioni adfuit; Patri, cui eo mense in preces commendabatur palàm, se priuatim enixè commendauit; Socio alteri valedicens dixit: *Sancti Angeli Custodiant nos: manè placidè extinctus repertus est, læuà Deipara corollam tenente, ita vt omni nocte consueuerat. Eius laudes annuæ celebrant, à pietate, innocentia, suauitate, erga regulas tenerà religione, ac reuerentià. Compluti Petrus Vellon* Coad. festis diebus horas octo, & interdum plures, coram SS. Euch. Sacramento orationi dabat. Et ibi flectentem, ac orantem occupauit præclara mors.

11 Frequentia sunt repentinæ mortis exempla à Sanctis etiam obita, quæ nonnulli è Sanctorum vitis collegere. Sancti Amatus, Cassius, Faustus, Virgilius, Garganus, Leontius, Stylita, Felix, Iuuentius, Vincentius, Galdinus, Decorosus, Gauden-
tius,

tius, Agatonicus, Belinus. Cathar. Virgo filia S. Brigittæ, Demetria, Theoclia, Sabina, Hilaria, & alij ac aliæ in sacris fastis, sic obiisse feruntur. Et sæpè talis mors melior est quàm si lenta esset; estq; ad vitam.

C A P V T X X X V I I I.

Apparatio quinta ad mortem felicem; adesse moribundis: ut ab ijs mori discas, eosq; inues.

Profuit *Dominico Ferdinando* nostro quòd moribundo *P. Petro Manricio* adfuerit. Incessit ab illo spectaculo & illum cupido moriendi, cùm Patrem adeò religiosè, compositè, ac sanctè mori videret. Petijt ergò, vt, cùm ad *Dei* conspectum venisset, precaretur, vt ipsum quoq; ex hac vita plaeeret abducere: quod *Manricius* & promisit, & præstitit. Quarto post mense desiderio moriendi anxius *Dominicus*, moestum se aiebat, quòd cùm exorandam sibi à *Patre Manricio* moriente mortem præstolaretur, differri nimium videret spes suas. Iam quartum agi mensem; & nihildum agere *Manricium*, ex eo, quod se acturum recepit: se enim viuere. Sed vix domum (foris hæc socio dixerat) reuertit; cùm prostratis sensim viribus lecto se dare coactus, speratà atq;
impe-

impetratà morte breuì potitus est. Tanti illi fuit semel Patri morienti adstitisse. Inde illi totum illud ferè quatuor mensium interuallum apparatio fuit ad mortem.

P. 2. l. 1.
n. 138.

2. Morientem vidisse *P. Marcum Salinam* profuit etiam adolescenti illi, de quo Sacchin. Quo die diuinum moribundo viaticum allatum est, inter comitantes aduenit adolescens solutæ admodum vitæ: in quem Marcus acriter fixo obtutu, ita agit caput, ac si iubeat mores corrigere. Animaduertè hoc circumstantes. At adolescentem loquax ita perculit nutus, vt, Christo, qui præsens aderat, tangente præcordia, erubescere, & cohorrere inciperet. Nec multò, in ordinem Franciscanorum, qui discalceati dicuntur, ingressus, in eodem vitam religiosè confecit. Ita ille.

Amici fidelis p. 1.
pag. 15.

Pœna negligentia
in morientibus adiuuandis.

3. Discamus nunc à mortuo moribundos libenter, vtiliterq; inuisere. Philippus Seruius in Prouincia Gallobelgica ait, quendam è Societate Patrem post mortem alteri è Societate spectatum, dixisse; diu se grauissimam damni pœnam passum, exclusum tantisper à conspectu *Dei*. *Causa hæc est quòd in visendis, iuuandisq; moribundis, dum vita sinebat, tardior fuerim, ac negligentior. quam tarditatem, ac negligentiam, ut expiarem, iussit Deus, ut animam agentibus prestò essem, eosq; in morem Angeli Tutelaris adiuuarem. Sunt, non modò ex nostro, sed etiam ex alijs ordinibus benè multi, qui etiam-*

etiamnum indiligentiam suam in visendis, solan- Eccli. 38.
disq; moribundis, simili modo expiant. Sic ille. 24.
Consolare illum in exitu spiritus sui.

4 Nunc è cælo petendum documentum, Vitæ Bal-
thas. Alua-
rez c. 53.
S. 1.
quod nos ad morientium lectulos inuitat.
Apud P. Ludouicum de Ponte fideli cuidam suę
dixit Deus: *Veni, ut intersis morti cuiusdam*
fidelis serui mei. Idem ego tibi aio, Lector:
Veni, ut intersis, quâ in lectione huius libelli,
quâ in crebrâ morientium visitatione, *morti*
quorundam fidelium Seruorum Dei: vt ab illis
discas te ad patientiam, ad agonem, ad mor-
tem, ad æternam vitam componere. Vidit illa
spiritu ad morientis *Balthasari* spectaculum,
abrepta, ægrum illum in lecto iacentem, &
multos è sacro ordine splendore magno con-
spicuos, atq; vnum præ reliquis S. P. *Ignatium.*
Hic dextram ægri Patris manum tenuit, &
erexit: reliqui verò cælesti coronâ cum An-
gelis lectulum ambientes, felicem animam,
cum symphoniâ suauissimâ cælo inuexere;
corpore etiam ab Angelis vncto, & thuris
odoramentis honorato. Et tum primùm Pro-
uincialem Societatis *Iesu* Prouinciæ Toletanę
illum esse intellexit; ac P. *Riuerio* Confessario
suo retulit: qui allato postea mortis P. *Baltha-*
saris nuncio, collatis inter se temporibus,
illius fuisse mortem illam adeò pretiosam,
intellexit.

5 Atq; omninò his nos ad sacrum quen- 1613.
dam

dam calorem prouocamus. P. Bernardinum Rosignolium Taurini morientem P. Iosephus Alamannus ita vidit, vt ipso in articulo cum ille expiraret, Iosephus à somno experrectus conspexerit globum igneum ad se venientem: cuius ille aspectu se non turbari, sed intimè exhilarari sentiebat; globumq; intrepidè ac tenerè complexus, inclamabat: *Pater mi, currus Israel, & auriga eius.* Adfuit mox qui id quod erat, nunciabat: cui P. Iosephus; nihil id sibi noui esse, id enim se iam scire dixit: & cuidam narrauit, quid vidisset, & quomodo toto animo exarsisset. Enimuerò dum adsumus morientibus, fit, vt dum ipsi extinguuntur morientes, nos feliciter accendant ad vitam. Conimbricæ ad Beatiss. V. amorem accensus est Pater ille qui M. Antonio Miloni morienti adfuit; & singulare sibi erga *Deiparam* studium ab illo, vbi in cælum appulerit, impetrari petiuit. Mortuo Magistro Antonio Pater ille ardentio rem indies flammam sibi crescere in pectore sentiebat erga Virginem *Dei* Matrem religiosè, præ quàm hactenus, colendam. id quod illi moriens ille promiserat.

1597.

1591.

6 M. Alexander Posseninus Humanitatis Professor, elegantissimæ virtutis amabile, solidumq; exemplum Patri Mario Florido Perusij dixit; vt sarcinas, eo anno migraturus, colligeret: idem sibi euenturum. Obijt eo anno

anno P. Marius. Et Alexander sequutus breuī
 decubuit. In molestijs morbi dicebat Con-
 fessario suo; cogitare se de P. Edmundo Cam-
 piano, alijsq; de Societate in fidei odium tru-
 cidatis, quos videre sibi velut in agone vide-
 batur, quasi addentes animum ad supremum
 certamen, vt aiunt annuæ Perusinae. Ei cū
 appropinquasset certamini, sublatis oculis in
 cælum, lætus, & Deo gratias agens, ter dixit:
Deo! Deo! Deo! & ad Deum abiit. Hoc tibi
 proderit aliorum agonibus non tantū ani-
 mo, sed coram interesse, vt illos postea in
 agone habeas adhortatores; & pugnes, *Deo!*
Vincas, Deo! moriaris vt viuas, *Deo!* Etiam
 ad mortem felicem iter est breuius per exem-
 pla, longè verò breuissimum per domestica.
 Certè suauissimæ, sanctissimæq; memoriæ
 Vvilhelmus Bauariæ Dux LIX. postquam
 iam ante 29. annos sancto receptui cecinisset,
 & corpus admirabilibus, quæ vel ipsius Lau-
 ræ Ascetis sufficere poterant, modis crucias-
 fet, LXXVIII. ætatis annum affecutus, de
 itinere æternitatis sollicitus, quæsiuit iam
 abituriens ex moderatore conscientia suæ;
quo se se ritu Nostri ad illud iter compararent?
 eundemq; vt securissimum, amplexus, nul-
 là re omisâ, quæ iuuare hinc decedentes po-
 test, Serenissimis filijs præsentibus, inter
 nostrorum Patrum vota, placidissimo fine
 viuere desijt. Adeò pretiosum ille duxit ad

3 Augusti

Bruner in
 Excubiis
 60. he-
 roum,

7. Febr̃
 1626.

P p nostro-

nostrorum exemplum mori; sic *Iesum* imitaturus in morientibus Socijs *Iesu*. Felix ille Phoenix, qui sibi ex optimi odoris exemplis cinnama colligit morituro; & quod suo non potest, discit experimento aliorum, quibus id benè successit. Omnes illi è mortualibus lectulis vltimo illo singultu tibi clamant: *Hac ibis in domum eternitatis tuæ! Me sequeris.* Quam in rem spectat, id quod de *M. Elia Nitsch* Styro inquirunt annuæ: Hic eruditione, & religionis bono conspicuus, mense integro, antequàm accideret, suæ mortis diem manu suâ consignavit. Viderat enim septimo idus Februarij se per quietem à *P. Nicolao Limburgio* haud multò ante vità functo, arrepto brachio trahi, seq; verbis admoneri: *Mense ab hinc me sequeris.* Non vana fuit admonitio: nam ad initium noui mensis, dum Sanctorum, de more, patrocina distribuuntur, *Eliæ*, cum patrocinio *D. Thomæ Aquinatis*, de morte sententia, virtus verò subiecta, *mortis meditatio* fortitò obtigit. quare, elapso mense (*mense ab hinc me sequeris*) 7. Martij, ipso *D. Thomæ* Patrono sacro, quatuor dierum morbo finem viuendi fecit. Hic certè mensem vltimum tanquam verè vltimum in terris, cælesti vità viuere à mortuo didicit. Idem tibi dicunt omnes è suis valetudinarijs, & lectulis in totà Societate morientes, quod isti vnus nuper mortuus dixit.

Annua
Vienn.
1599.

7. Febr.

Vitæ tan-
quàm vlti-
mo mense
vitæ tuæ.

7. Ca-

7 Califfij duo Patres, qui P. Blasij Plozzy-
mij 22. Oct. (quam ille diem sibi terminalem
fore prædixerat) morientis agoni adfuere,
cùm per morientis illius merita à Deo donum
intimi doloris de peccatis exposcerent, statim
inufitatà lachrymarum copià sunt perfusi.
Circa annum 1619. Duaci morienti P. Henri-
co Asbroeck qui adfuere magnum moriendi
ac mundi contemnendi desiderium inde hau-
sere. Oblatas sibi à sodalibus Philosophis
quibus præerat, preces, Deo statim obtulit vt
citiùs & meliùs moreretur. Patri, qui ei in so-
dalitatis rectione succedebat, supremum pro
sodalibus documentum petenti, ducto altè
suspirio; Magnam, ait, rem faceres, Pater, si
adolescentibus istis persuadere posses con-
temptum vanitatum huius mundi. Putant
enim aliquid esse: & nihil est, & nihil est, &
nihil est. Sic philosophantur morientes. quo
de argumento, fit

C A P V T X X X I X.

*Preparatio sexta: Monita morientium le-
gere, ac illa sequi.*

I **P**Ræter ea morientium monita, quæ
passim hæctenus relata sunt, pauca
hæc legisse iuuabit. Iosephus Martinus ado-
lescens illustrissimus Societati adscriptus, sub

P p 2 mor-

Quotidia.
na Christi
passi re.
cordatio.
Obedien.
tia.

mortem roganti socio, ut aliquod monitum sibi relinqueret, duo commendavit: *Nulum ut diem sine Christi Domini Passionis memoria labi sineret.* Deinde obedientiam unice amaret. addens, experimento se didicisse, hanc viam esse, qua homo diuinæ providentiæ singulares effectus sentiret. Et verò postea tentanti illum de sui æstimatione dæmoni, Crucifixi meritis & Sanguine ostenso, respondit, ac vicit; colloquio etiam ad Crucifixum conceptissimis verbis, ac sensibus instituto, quo spem suam omnem ibi, tantum ibi, totam ibi radicatum, fundatam, fixam esse dicebat.

Hist. p. 4.
l. 3. a n. 185.

2 P. Ludovicus Consalvius, dum sacrâ vntione muniretur, fratres magno numero circumfusus, ad perseverantiam, utq; veri, ac germani essent Ignatij filij, & sui ipsorum victoriæ studiosi; cohortatus est.

S. Maii
1625.
annuæ
Trenur.

Optimè
agere
quicquid
agis.

3 Cum ascendente Christo ascensum in Cælum adornanti Ioanni Blefseman Novitio, cum præclararum in eo virtutum exempla vidissent omnes, iussit Rector, ut præsentibus socijs aliquod pro suprema allocutione memosynon relinqueret. collegit, quas potuit, vires ad obediendum, & dixit: *Agere quod agis accuratè, perfectèq; , res mihi una videtur esse, quâ & sanctè vivimus, & securè morimur.*

2. Apr.
1626.

4 P. Didacus Martinez, inter vltima, sociorum coronam ita est allocutus: *Vt unusquisq;*

quisq; nomen bonæ Matris Societatis Iesu in se sollicitè tueretur : plurimùmq; inde pendere, quæ ille cùm diceret, lachrymis verba asperfit, & cum lachrymis auditus est.

5 P. Gerardus Thyllois Catalauni magnà cum opinione consummatæ virtutis, acerbissimos inter dolores moriens ; Deo primùm, deinde suis, quibus lector præerat, supremà cohortatione, ita locutus est: *Domine*, aiebat æstuanti à doloribus voce ad Deum, *Domine tu nosti, quàm parùm, aut diutiùs viuere, aut minùs pati velim!* Deinde Patrum singulos, fratrumq; complexus, voce fortiori, quàm morientium esse consueuerit; *Discite*, inquit, *non iam à me, sed à Magistro meo, vestroq; omnium, quoniam mitis sum, & humilis corde.* Hoc ego ab initio suscepi; hoc animo defixi, hoc excolui: hoc vobis relinquo: per hoc perseuerantiam, per hoc verum, germanumq; Societatis spiritum recipietis. Hæc postremò dixit, & obiit.

2. Dec.
1622.

6 P. Franciscus Mastrillus Neapoli mortis accepto nuncio præ gaudio, proximi Patris manum exosculatus exclamauit: *O me felicem, felicem!* *O Domus Domini!* *Domus Mariæ Virginis, quando te conspiciam?* *O mortem in Religione beatam!* Fratrem suo Marchione lachrymante; Nemo, inquit, pro me Cælum conscendente lachrymetur! Mox ad Nouitios, qui aderant: *En, filioli! obseruantiam*
singul-

1. Iunii
1622.

singularem; & pietatem in B. Virginem! duo hæc seruate: & viuite securi.

7 Esto & hoc inter monita morientium; vt pro morientibus oramus. moriens P. Ludonicus Corbinellus B. Aloysio tertio visus est, vehementi dolore veut æstuans, & dicens: *Tempus est, mi frater, iam me Deo enixè commendandi; eumq; adorandi, vt hanc acerbicatem grauis & periculosi doloris, quo discrutior, patienti fortiq; animo ferre possim; quando, nisi singulari Dei ope confirmer, eum, prout par est, me ferre posse diffidam.* Paulò post iterum, se illi ostendit, vehementiùs etiam, quàm priùs obtestans, vt ardentibus precibus subsidio veniret. Deniq; tertium Aloysium sic compellat: *Iam, iam, mi frater, huius misera vite calcem propè contingo. Ora Deum, vt hanc migrationem feliciter euenire, proq; sua benignitate, me immortalis glorià beare velit. Ibi me pro te vicissim precari non fugiet.* Et illà ipsà nocte mortuus est P. Corbinellus: de quo B. Aloysius P. Bellarmino dixit: absq; mora Purgatorium transiisse. O quibus verbis à te iuari peterent omnes, qui nunc in vltimo puncto sudant, si illis open à te petere esset concessum!

Officium suum accuratè exequi est egregia preparatio ad mortem.

8 Nobile pro viuis à moriente datum documentum est; omnia Officij nostri munia perquisitè facere ad maiorem Dei gloriam, diuino amore nos mouente, docente, idq; imperan-

perante quod facimus, vt quàm optimè faciamus. Sic enim etiam res aliàs nihili, fiunt pretiosæ. Docuit hoc factis *Ioannes de Soto* Coadiutor Hispanus Sartor exquisitæ diligentiae, atq; ad intentionis puritatem accuratè attentus. Hic morti iam vicinùs, peractis ijs, quæ postulat illius articuli magna necessitas, *acum* sibi suam dari petijt, quàm ille Sartoris officium summà quàm poterat accurate, integritate, ac intentione purissimà fuerat executus. Et *acum* tandem impetratam manibus tenens: *Hæc*, aiebat magnæ plenus fiduciæ, *hæc mihi erit clavis ad Cælum. Hæc ego spero fore, vt mihi portas paradisi aperiam. Cum hæc volo mori: quia cum hæc debeo quarere Christum Redemptorem meum. Nihil enim unquam acu hæc feci, quod non fecerim amore Dei: nec unquam illam vel semel in panno defixi, aut eà filum duxi, alià de causà, quàm vt illi placerem, illi satisfacerem, equè atq; si ipsum Christum vestirem. Sic obiit.*

9 Neapoli moriens *Antonius Apicella* magnæ virtutis Nouitiùs, cùm ad allatum mortis nuntium gaudio gestiret, rogareturq; ab alijs, vt aliquid in extremo vitæ articulo tyronibus relinqueret documenti, nullum se melius consilium relinquare posse aiebat, quàm hortari; vt *Sanctissimæ Eucharistiæ, ac B. Virginis essent maximè studiosi.* 1605.

CAPVT XL.

*De satisfactione per morbum, dolores &c.
& de peccatis confessis.*

I Flagella quæcunq; siue à *Deo*, siue ex causis naturalibus, liberisue, aut quocunq; demum ex capite, iustè, iniustè, casu, ex intentione proueniant; siue sint publicæ calamitates, siue priuata, vt pestis, bellum, fammes, fitis, dolores, mors ipsa; & quæcunq; temporalia sunt flagella; omnibus ijs à nobis patienter toleratis posse satisfieri pro peccatis docet Concil. Trid. & cum illo Suarez, Card. de Lugo, Coninck; & apud hos alij, dum tractant; an, & quomodo passiones, & pœnæ ab extrinsecò, & necessariò prouenientes (vt est mors) possint esse satisfactoriæ. Nam dum flagella illa, dolores, morbum, mortem acceptas, patienter sustinendo, consentis *Deo* in illa pœna seu flagello, fisq; & ipse æquiualemter causa illius flagelli à *Deo* inflicti: & licèt ipsa pœna à tua voluntate non procedat; procedit tamen à tua voluntate illius acceptatio, patientia, & voluntatis ad diuinam subiectio, seu consensio cum *Deo* pœnam hanc infligente. Quo fit vt pœnæ illius illatio, siue inflictio, sic nostra quodammodo censetur. Etiam Catechism. Rom. ait *eos qui patienti animo quicquid laboriosi, & incommodi Deus immiserit, ferant, amplam*

Suar. de
poenit.
disp. 37.
& 38.

Sefs. 14.
c. 9.

Lugo de
poenit.
disp. 24.
sect. 5. Co-
ningh de
satisf. disp.
10. dub. 4.

Hic pag.
292. post
medium.

amplam satisfaciendi, & merendi materiam natura esse.

2 Imò hìc duplex est satisfactio. Censeo enim per flagella omnia, quæcunq; illa sint, etiam si ea necessariò, seu non ex tua electione, patiaris (vt famem, sitim, dolores, morbos, mortem) si ea patienter acceptes, & sustineas, satisfacere te pro peccatis tuis non solum ratione actus interioris poenam voluntariè acceptantis, verùm etiam per se & formaliter, per ipsam exteriorem passionem patienter toleratam; si patiens ac voluntaria illa flagellorum à Deo immissorum, vel quædemumcunq; ex causà ortorum, susceptio ac tolerantia ita duret, vt illam non reuoces per aliquem actum contrarium, qui destruat positium illum actum bonæ voluntatis tuæ flagellum illud positiuè acceptantis cum submissione voluntatis ad diuinam, & patientiã. Crescit enim satisfactio per passionem externi illius flagelli quamdiu actus patientiæ manet in effectu, licet ipse actus præterierit; hoc est, vt loquitur de Lugo, quamdiu ex actu patientiæ seu acceptationis præterito prouenit, quòd nunc non indignetur homo, nec prorumpat in aliquam impatientiam: quia sicut passio spontè suscepta auget satisfactionem, etiam transacto actu interno, quamdiu passio externa procedit ab illa voluntate præterita: sic dicendum erit quòd

Vid Soarez, disp. 37. sect. 7.

Lugo disp. 24. n. 78.

¶

volun-

voluntas præterita cohibendo impatientiam causa est quòd hìc & nunc patiatur homo absq; illo qualicunq; solatio indignationis.

3 Nec cessat satisfactionis vis ex eo quòd ille dolor te sopiat, quòd in agone mortis dum extrema pateris non sis tibi mente ita præsens, vt actu possis dolores, & mortem de manu *Dei* cum submissione & patientià libenter acceptare. Durant enim adhuc actus illi præteriti quibus patienter à *Deo* acceptasti legem quà statuit omnibus hominibus semel mori; tuamq; voluntatem, vitam, mortem, & quicquid in illa passurus es, illi obtulisti. Qua in re latè probat de Lugo non requiri permanentiam voluntatis ad augmentum nouum satisfactionis quamdiu homo ex voluntate laudabili patitur de nouo. Vnde augeri quoq; satisfactionem per dolorem, tempore quo homo dormit: vt si quis velit dormire cum cilicio, aut vestitus, etiam dum dormit, & patitur illud incommodum, vel dolorem, satisfacit: quia tunc etiam illa passio est voluntaria à voluntate præcedenti, quod sufficit. Sic ille.

Disp. 24.
2 n. 48.

4 An autem hæc satisfactio fieri possit non tantum ex opere ipsius operantis, verum etiam ex opere operato si quæras; Respondeo: Si hæc satisfactio à confessario tibi pro pœnitentia imponatur, fit satisfactio Sacramentalis, eleuata virtute clauium ad vim altio-

altiore, ut satisfaciatur ex opere operato, habens vim supra condignitatem operis, auctoritate Christi per confessarium operantis. Sicut verò non potest eleuari ad satisfaciendum ex opere operato id quod ex se non est aptum ad satisfactionem ex opere operantis; ita quod est aptum ad illam satisfactionem, potest eleuari ad istam per Sacramentum. Iam sic: Ex mente bonæ Theologiae; *nullum est opus honestum quod confessarius non possit in pœnitentiam, & satisfactionem imponere, si pœnitens illud acceptet*: Atqui flagella temporalia omnia, fames, sitis, morbi, dolores, mors ipsa patienter & cum debitâ voluntatis nostræ ad diuinam subiectione acceptata, est opus honestum: ergò potest hæc omnia confessarius in pœnitentiam, & satisfactionem imponere, si acceptes; adeòq; facere, ut sit satisfactio ex opere operato. Quòd voluntatis illa acceptatio sit opus honestum, etiam in malis ijs acceptandis quæ nobis proueniunt ex causis naturalibus necessarijs, qualia mala sunt morbi, & mors; probari potest ex laudato de Lugo. Per illas enim causas naturales necessarias propriissimè operatur ipse Deus, qui & fecit, & conseruat, & disponit, & vult illas causas, & earum seriem ex qua necessariò consequitur talis effectus, (v. g. doloris, mortis) atq; adeò vult illum effectum,

De Lugo
disp. 15.
n. 107.

Disp. 24.
n. 51.

Vid. ibid.
n. 41.

Ibid. n. 81.

Qq 2 & cau-

& cauſat illum . quare homo laudabiliter ſe conformat eius voluntati , dum vult pati id quod *Deus* ex ſe voluit per cauſas ſecundas , et cum eiſdem cauſis ipſi inferre .

de poenit.
diſp. 38-
ſect. 6 n. 1.

diſp. 37-
ſect. 7.

In 4. ſent.
diſt. 15. q.
1. ad 2.
quæſt.

Ibid, ad 1.

5 Soarez quoq; de operibus in ſatisfactionem imponendis agens , ait quòd hæc ſatisfactio Sacramentalis habeat pro materia opus de ſe ſatisfactorium ex opere operantis , quod opus per virtutem clauium eleuatur . Iam autem antea præmiſerat ; per paſſiones , et pœnas , etiam illas quas quis neceſſariò patitur (quales ſunt morbi , et mors) poſſe *Deo* ſatisfacere , ex quibuſcunq; cauſis proueniant . Vnde , ſi *flagella* , inquit S. Thomas , *quæ pro peccatis à Deo infliguntur ſiant aliquomodo ipſius patientis , rationem ſatisfactionis accipiunt . Fiunt autem ipſius , in quantum ea acceptat ad purgationem peccatorum , eis utens patienter .* Et ſtatim poſt ; *Dicendum* , inquit ; quòd *quamuis illa flagella non ſint omninò in poteſtate noſtra , tamen quantum ad aliquid , ſunt ; cùm ſcilicet eis patienter utimur ; & ſic homo facit de neceſſitate virtutem , unde & meritoria , & ſatisfactoria eſſe poſſunt .*

diſp. 38.
ſect. 6 n. 6.

6 Ex eodem S. Thoma , et alijs , ait Soarez per clauſulam generalem *quicquid boni feceris , & mali ſuſtinneris* eleuari opera ad ſatisfactionem ex opere operato , quoad ſatisfactionem pro peccatis in illa confeſſione confeſſis . Quòd item ſatisfactionis effectus

ctus ex opere operato sit remissio alicuius
 pœnæ temporalis, conferatq; etiam ex ope-
 re operato aliquam gratiam gratum facien-
 tem, probat ibid. sect. 2. citato S. Thoma, &
 alijs. Atq; hæc de primo dubio. de quo ali-
 quid attigi cap. 1. Scio non defuisse qui id
 sibi ægrè persuaserint. Nunc de illis quibus
 deficit materia absolutionis à confessione
 ultimà, eòq; peccata aliqua aliàs confessa,
 recensent, ad ea quæ c. 2. maximè n. 8. dixi, ad-
 do; ut ea in re communem piorum, & docto-
 rum praxim stabiliam:

7 *Peccata iam confessa possunt iterùm subij-*
ci clauibus. Nec enim est contra mentem,
 fanæ Theologiæ quod hic affero de quibus-
 dam qui peccata iam aliàs confessa iterùm
 confessioni subijciunt. Nam tametsi quidam
 contra senserint, & aliqui etiamnum timidi
 hæreant; tamen *communem, & certam sen-*
tentiam esse ait Soarez, quòd peccata iam
 semel confessa sint sufficiens materia, si quis
 velit ea iterùm confiteri. Imò Benedictus XI.
 ibi laudatus ait esse *salubrem talem confessio-*
nem. Addit, confirmari hoc etiam Catholi-
 corum, & piorum omnium consuetudine.
 Nec verò solùm coniuncta cum alijs, sed etiã
 per se sola sufficere posse ait ad hoc Sacra-
 mentum, adductis pro se Caietano, atq; Medi-
 na. Nec esse vllum inconueniens quòd per
 iteratam confessionem eiusdem peccati tota

poena

Vid. c. 2. n. 2. & 8.

Soarez de poenit. disp. 18. s. 1. n. 6.

Tanner hic disp. 6 num. 28.

Hæc est ars frequenter, & vtiliter confitendi.

n. 10.

pœna illi debita tandem remittatur ; imò hunc fortasse esse vnum finem talis institutionis . Ideò enim concessum esse dicit vt eadem peccata possent sæpiùs esse materia confessionis , vt perfectior eorum remissio comparari posset , & vt ita inducerentur homines ad pœnitentiam eorum sæpiùs agendam . Sed hac de re , vt apud peritos ferè vix iam dubia , fatis .

C A P V T X L I.

Preces ab aegro , cum aegro , vel apud aegrum dicenda .

1 **P**rimum locum habent ea , quæ in Rituali , pro articulo illo præscribit vsus Ecclesiæ . Suggesto preces alias ; quò pauca è pluribus , vt aegro lubet , ac ij , qui illi adsunt , iudicant , seligantur . Plerisq; sub mortem vsi sunt Nostri . Erunt instar Soliloquiorum .

2 Oratio illa : *Anima Christi , sanctifica me ;* frequenter in vsu fuit S. P. Ignatio : et illam P. Albertus Mosconi in ipso agone sibi inculcari iussit . quam etiam maiusculo exarata characterè ad lectuli sui pedes è Crucifixi pendentem imagine legebat aeger P. Simeon Riniere : et cum ipse iam illam pronunciare non posset , ad id alios inuitabat ; *Iesu , ac Marie* nominibus incredibili crebri-
tate

2. Febr.
1628.
Saadomi-
riæ.

Annua
Auscit.
1610.

tate, ac pietate frequentandis toto ultimo vitæ suæ anno singulis horis constanter additus; et in ipso mortis procinctu monens: *Fugiamus vanam gloriam*: sibiq; inter extrema illud ad aures iteratò inculcari petens: *Absit mihi gloriari, nisi in Cruce D.N. Iesu Christi. Gloriabor in infirmitatibus meis.*

3 Iuuat per secundum modum orandi, ex vocum orationis singularum perpensâ significatione, *Pater noster, Ave Maria, Credo, Salve Regina* pronunciare; vel etiam *Litanias Lauretanas*, aut omnium Sanctorum, et *Ave maris Stella.*

4 *P. Ioan. Ludouicus Minius* animam egit 18. Martii
cùm *Stabat Mater dolorosa* canentes audiret, 1655.
atq; ipse quoq; supremis vocibus, quâ poterat, Rom.
responderet.

5 *Cum S. P. Ign.* En, ò Rex supreme, ac Domine vniuersorum, tuâ ego, licet indignissimus, fretus tamen gratiâ, et ope, me tibi penitus offero, meaq; omnia tuæ subijcio voluntati, attestans coram infinitâ bonitate tuâ, nec non in conspectu gloriosæ Virginis Matris tuæ, totiusq; curiæ cęlestis, hunc esse animum meû, hoc desiderium, hoc certissimum decretum. Omnia vitæ ac mortis nostræ momenta offerenda Deo.

6 Veni, Sancte Spiritus, et emitte cęlitus Lucis tuę radium, etc. vt in Missali Dom. Pent.

7 Veni Creator Spiritus, etc. Breu. Rom. Dom. Pent. quem hymnum S. Xauerius dicebat quotidie ante diuinum officium.

8. *Cum*

8 *Cum B. Stanislao moriente* : Deus, qui pro redemptione mundi voluisti nasci, circumcidi, etc. *ex offic. B. V.*

9 *Omnipotens sempiterne Deus, &c.* vt est formula votorum simplicium.

Pl. 50°

10 *Miserere.* pro Indulgentijs Societatis, et 5. Sanctorum.

Vid.

S. Aug. medit. c. 26.

11 B. Aloysius hymno *Ad perennis vite fontem*, delectabatur.

Est S. Francisci Xaverii ex hymno Hispanico ferè ad verbum: vel, vt alii aiunt, S. P. Ignatii.

12 Non me mouet, Domine, ad amandum te, cælum, quod mihi promifisti: nec horrendus infernus mouet me, vt non offendam te. Tu me moues, mi *Deus!* Mouet me quòd videam te Cruci clauis affixum; et excarnificatum. Mouet me, quòd videam corpus tuum tam vulneratum. Mouent me opprobria tua, et mors tua. Deniq; mouent me hæc, mi *Deus!* et ita mouet, vt si non esset infernus vllus, tamen adhuc timerem te; et si nullum esset cælum, adhuc amarem te. Non habes, quod mihi des, pro quo te amem. Quia tametsi ea, quæ spero, non sperarem, equè atq; nunc te amo te amarem.

S. Xaverii. annuæ Neap. 1634.

13 *Aue, lignum Crucis; aue, Crux pretiosissima*: me totum tibi dedico in perpetuum.

14 Sanctos in 24. horas diei distributè partiri, res fuit in Societate vsitata pluribus, vt vidimus, pro mortis felici industrià, cum

C. 14. n. 6. Alphonso Rodriguez, et cum P. Siluio Brunorio

norio *Spiritualis Horologij* authore, ac alijs. Eius horologij hi ferè modi esse poterunt pro 24. horis è Sanctis mensium singulorum.

Horologium spirituale.

Circumcise, & à tribus Magis adore Iesu; miserere mei nunc, & in hora mortis mee.

Ex Ianuario pro hora 1; Pro hora 2.

S. Arcadi M. S. Paule Conuerse, S. Ioannes Chrysostome; impetrate mihi pro morte optimam preparationem.

Purificata Virgo Mater; impetra mihi pro felici morte cor mundum.

Februario pro hora 3.

SS. Ioannes, Iacobe, & Paule M.M. Crucifixi; impetrate mihi pro felici morte amorem Crucifixi Iesu.

Pro h. 4.

S. MARIA ab Angelo salutata; impetra mihi pro felici morte, id quod mihi maximè necessarium est.

Martio pro hora 5.

S. Ioseph, & Ioachim; impetrate mihi pro felici morte amorem verum erga Matrem Dei.

Pro hora 6.

S. Marce, S. Georgi, S. Francisce de Paula; impetrate mihi pro felici morte charitatem.

Aprili pro hora 7.

S. Catharina Senensis; impetra mihi pro felici morte cor secundum cor Iesu.

Pro hora 8.

SS. Philippe, Iacobe, & Ioannes Apostoli; impetrate mihi pro felici morte patientiam inuictam.

Maior. pro hora 9.

S. Michaël; impetra mihi pro felici morte contra demonem victoriam.

Pro hora 10.

S. Ioannes Bapt. & B. Aloysi; impetrate mihi pro felici morte conscientiam etiam à venialibus peccatis mundam, & innocentem.

Iunior. pro hora 11.

R r

SS. Pe-

- Pro hora
12. SS. Petre & Paule Apostolis; impetrate mihi
pro felici morte fidem viuam & solidam, quâ ten-
tationibus resistam.
- Ex Iulio,
pro hora
13. uel 1. S. MARIA Elisabetham visitans, & Magni-
ficat canens; impetra mihi pro felici morte, ut mi-
grans ex hac vita anima mea Dominum magni-
ficet, ac post mortem exultet spiritus meus in Deo
salutari meo.
- Pro hora
14. uel 2. S. P. Ignati, & omnes Electi Dei è Societa-
te Iesu; impetrate mihi pro felici morte, ut maio-
rem Dei gloriam verè quæram usq; ad mortem.
- Augusto,
pro hora
15. uel 3. S. MARIA Maior, & in Celum Assumpta; &
B. Stanislæ; impetrate mihi pro felici morte id,
quod ad maiorem Dei gloriam, & salutem meam
optimum esse nostis.
- Pro hora
16. uel 4. S. Ioannes Bapt. & S. Bartholomæe Apost.
impetrate mihi pro felici morte veram pæniten-
tiam, & contritionem.
- Septem-
bri, pro ho-
ra 17. uel
5. S. MARIA nascens; impetra mihi pro felici
morte bonum Patrem Spiritualem, qui mihi ad-
sit; & fac, ut illi benè obediam.
- Pro hora
18. uel 6. S. Michaël Archang. S. Hieronyme; impe-
trate mihi pro felici morte verum spiritum ora-
tionis.
- Octobri,
pro hora
19. uel 7. S. Angele mi Custos; impetra mihi pro felici
morte, ut inspirationibus tuis sanctè obediam.
- Pro hora
20. uel 8. B. Franciscæ Borgia, & S. Ursula ac Sociæ,
impetrate mihi pro felici morte, ut ad illam quo-
tidie sim paratus.
- Novemb,
Omnes SS. & Sanctæ Dei; impetrate mihi,
ut vos.

ut vos omnes ita colam in vita, ut in morte habeam protectores.

Pro hora
21. uel 9.

S. MARIA in templo presentata; impetra mihi talem in diuinis diligentiam, ut quacumq; hora moriar, in templo Filij tui merear presentari.

Pro hora
22. uel 10.

S. MARIA semper immaculata; & S. Franciscæ Xaueri; impetrate mihi, ut nunc & in hora mortis immaculatus inueniar.

ex De-
cemb. pro
hora 23.
uel 11.

Iesu Fili Dei uiui, & Mariae Virginis; Maria Iesu Mater, & vos omnes SS. & SS. Dei; sitis custodes cordis mei nunc, & in hora mortis meæ. Amen.

Pro hora
24. uel 12.

Vel, si lubet, sic distribue.

S. Maria, & Omnes Sancti SSS. Trinitati, & Beatissimæ Virgini singulari olim pietate addicti; estote custodes cordis mei, nunc, & in hora mortis meæ.

Pro 1. hora

S. Angele mi Custos, S. Michaël, Gabriel, Raphaël, S. Angele Custos Ecclesiæ, Patriæ meæ, Societatis Iesu, huius vrbis, & Domus; & omnes SS. Beatorum Spiritum ordines, omniumq; amicorum meorum, eorum qui mecum versantur, & omnium prædestinatorum Custodes: Estote custodes cordis mei nunc & in hora mortis meæ.

Pro 2.

Omnes SS. Pœnitentes, innocentes, & quibus aliquod beneficium vnquam accepi; Estote custodes cordis mei, &c.

pro 3.

Omnes SS. quos in morte maioribus,

pro 4.

R r 2

quàm

quàm alios doloribus, vel cælestibus delicijs
cumulauit *Deus*. Estote custodes cordis mei, &c.

Pro 5. Omnes SS. quibus in morte *Christus*, vel
Beatissima *Virgo*, vel *Sanctorum* aliquis ap-
paruit; vel quos quocunq; modo singulari ad
benè moriendum iuuit. Estote, &c.

Pro 6. Omnes *Sancti*, aliquam calumniam, per-
secutionem, vel tentationem fortiter passi.
Estote custodes cordis mei, &c.

Pro 7. Omnes *Sancti*, qui eos, qui in horrendo
mortis agone versantur, soletis singulariter
adiuuare. Estote custodes cordis mei, &c.

pro 8. Omnes *Sancti*, singulari olim zelo, do-
ctrinà, & *Sanctitate* præstantes. Estote, etc.

pro 9. Omnes *Sancti* qui ad beatam vitam per
ignem purgatorij penetrastis. Estote, etc.

pro 10. Omnes *Sancti*, qui in charitate erga
Deum, et in ea, cui acquirendæ hoc mense
incumbo virtute singulariter excelluistis.
Estote custodes cordis mei, etc.

pro 11. Omnes *Sancti*, qui heroicis quibusdam
excelsæ virtutis actibus eminuistis. Estote, etc.

pro 12. Omnes *Sancti*, in quorum laudem vn-
quam aliquid cogitavi, dixi, scripsi, audiui;
quorum vnquam reliquias visitaui, colui; quos
à me singulari studio coli vult *Deus*, et *Beatif-
sima Dei Mater*. Estote custodes, etc.

pro 1. hora
post meri-
diem, Omnes SS. qui inter omnes *Prædesti-
natos Deo* estis proximi, atq; charissimi.
Estote custodes cordis mei, etc.

Omnes

Omnes Electi *Dei* cælo iam recepti, qui pro 2o
me hîc aliquando ad salutem, quacunq; in re
iuuistis, vel fortè hîc viuentes olim per me à
Deo adiuti estis. Estote custodes, etc.

Omnes Sancti, qui in eo, in quo ego sum pro 3o
vitæ instituto, *Deo* excellentissimis modis ser-
uiuistis. Estote custodes cordis mei, etc.

Omnes SS. qui, dum hîc viueretis, vni- pro 4o
uersæ cælesti curiæ singulari studio colendæ,
ac morientibus enixè iuuandis addicti fuistis.
Estote custodes cordis mei, etc.

Omnes Sancti, quos à vita sceleratâ, vel pro 5o
certè valdè tepidâ, ad singularem sui amorem
eleuauit *Deus*. Estote custodes cordis mei, etc.

Omnes Sanctorum Religiosorum Ordi- pro 6o
num Fundatores, & Protectores. Estote, etc.

Omnes Sancti singulares diuini amoris pro 7o
Magistri, & exempla: Estote custodes etc.

Omnes Sancti, qui diuinis inspirationi- pro 8o
bus singulari quodam studio, et accuratione,
atq; constantiâ respondistis. Estote etc.

Omnes Sancti, qui pro apertis et occul- pro 9o
tis *Dei* beneficijs maximè grati, ac illis optimè
vsi fuistis. Estote custodes cordis etc.

Omnes Sancti, qui me maximè iuuare pro 10o
potestis ad id, quod mihi pro salute mea ma-
ximè necessarium est, et ad omnem volun-
tatem *Dei* optimè implendam secundùm cor
Dei. Estote custodes cordis mei etc.

Omnes Sancti mei nominis, meæ Patriæ, pro 11o
ac Pa-

ac Patroni mei menstrui; omnes Sancti, qui natali meo die, vel in mea hac ætate mortui estis. Estote custodes cordis mei, etc.

pro 12.

Omnes Sancti, quos felici morte defunctos hoc die, vel eo die, quo sum natus, vel eo, quo moriar, felici æternitate, aut alio illuc ducente vos beneficio singulari, donavit *Deus*; quorum festum hoc die, vel illo quo natus, aut moriturus sum, celebratur in Ecclesia triumphante: Omnes Sancti, et Sanctæ *Dei*: S.P. Ignati, cum omnibus in cælo filiis tuis, fratribus meis. Omnes Sancti, mei, et eorum Patroni, qui mecum eodem die vel horâ in ultimo agone versabuntur: Estote nunc & in hora mortis meæ custodes cordis mei, & eorum, qui eodem die mecum morituri sunt.

Romæ ad
S. Andr.
17. Nou.
1638.

Petrus Angelus Bonchristianus ante mortem cor B. Virgini, & per hanc *Iesu*, sæpè dedicabat. Libellum sibi pro migrationis extremis horis conscripsit: in quo morti suæ præficit S. Iosephum, bonum latronem, S. Ursulam & Socias, S. Barbaram, S. Augustinum, S. Martinum, S. Hilarionem. Sæpè submissâ voce auditus est dicere: *Gaudeo, Domine, quòd sis immensus, infinitus, omnipotens, misericors, & summum bonum. Volo hos dolores, quia tu ita vis. & iterum exulto quòd majestas tua sit tam magna, tam bona, tamq; amabilis, ut omne verum gaudium in se contineat.*

Dice-

Dicebat ad Crucifixum inter oscula :
Chare, chare, chare Iesu, quàm me amasti!

Addendæ aliquæ aspirationes ad Sanctum tui Nominis; e. gr. S. Ioannem: utpote qui tui curam iam inde à Baptismo suscepit.

15 *Ioannes Fhiedot* Coadiutor Aure- 2. Ian.
 liæ morti vicinus adiutorem valetudinario 1653-

præfectum rogavit, ut præstantissimos quosdam virtutum actus in charta describeret, suoq; collo appenderet; ac urgente vi morbi crebrius suis auribus inculcaret. Prouidentum nimirum est, quibus tunc iuuari possimus. Ego fidei potissimum, spei, charitatis, dolorisq; actus plures afferam, insertis non rarò diuinæ Scripturæ verbis. Seligantur optima ex optimis; ut ultimas vitæ particulas quàm pretiosissimè occupemus. Et hæc erunt velut soliloquia infirmorum, sensim illis cum interpiratione legenda.

Charta
 cum sele-
 ctis pro
 extremo
 vitæ articu-
 lo actibus.

16 *Credo* quæ reuelasti, *SSS. Trinitas*
vnus Deus. spero quæ promisisti. *Amo te,*
quia dignus es, quia Deus es. odi peccata
mea omnia, quia tu odisti: & detestor illa, ideò
quia tu illa detestaris. Gratulor tibi de diui-
 nitatis tuæ thesauris infinitis. Utinam Che-
 rubinorum, Seraphinorum, Angelorum om-
 nium, Sanctorum omnium, Beatissimæ Vir-
 ginis Matris, ac deniq; ipsius *Iesu* corde &
 ore possem amare, ac laudare te, gaudere
 de te, & gratulari tibi; offerre me, vitam,
 mor-

Fides, spes,
 charitas,
 dolor,
 Desideria

mortem, æternitatem meam gloriæ tuæ, amo-
 ri tuo, *Deus!* & facere illa omnia quæ in vita
 & morte Sanctorum tuorum tibi maximè
 placuerunt. *Gaudeo*, quòd tu teipsum di-
 gnè ames, quantum mereris! *Doleo* quòd
 vllum temporis momentum perdiderim, quo
 te non amaui; imò quo *in te*, *Deus* optime,
 pulcherrime, amari dignissime, *peccaui!*
 Utinam possem redimere, & excellentissimis
 excelsissimæ charitatis actibus implere om-
 nes horas illas, ò *Deus*, qui Charitas es, qui
 ignis consumens es! *Consume* præterita
 mala mea, & da vt plus amem te, plus quàm
 vnquam fis offensus à me, vel ab vlla crea-
 tura! Laudet te vita mea, laudet te mors
 mea: amet te migrans hinc ad te anima mea,
 ò vita mea, Dominus meus, & *Deus* meus!

Luca 18. *Deus, propitius esto mihi peccatori!*

Credo, & *spero* videre Bona Domini in
 terra viuentium, videntium, amantium te.

Credo, Domine; adiuua incredulitatem
 meam. Adauge mihi *fidem*, qua ita cre-
 dam in te ne peream, sed habeam vitam
 æternam; quà, qui *credit* in te non morie-
 tur in æternum; quà, qui *credunt* in nomi-
 ne tuo, dedisti eis potestatem filios *Dei* fie-
 ri. Domine, cui sine *fide* impossibile est pla-
 cere, da vt ita credam in te, sperem te,
 amem te, vt placeam tibi in lumine viuen-
 tium. Domine *Iesu*, da mihi *fidem Dei*, de
 qua

qua dixisti: *Habete fidem Dei: fidem Dei amo-*
re plenam; vt dicas mihi: *fides tua te saluum*
fecit. Sic credam, sperem, amem.

Marci 11.
22.
Lucæ c. 18,
42.

Ora pro me, Sanctissima *Iesu* anima, vt
non deficiat fides mea, spes mea, charitas
mea. Sim plenus fide, & Spiritu Sancto.
Veni, *fide* purificans cor meum, *spe* exhila-
rans, *Charitate* inflammans: vt sim iustus ex
fide viuens; secterq; benè vestigia fidei, spei,
charitatis; in omnibus sumens *scutum fidei*
in quo possim omnia tela nequissimi ignea
extinguere. Indutus *loricam fidei*, viuam &
moriar in conscientia bona, & *fide non ficta*:
cursum consummem, *fidem seruem*, & acci-
piam repositam mihi coronam, quam fide-
bus tuis reposuisti, *autor fidei*, & consum-
mator, *Iesu!* vt reportem *finem fidei* meæ,
qui tu es, ò via mea, veritas mea, vita mea
ætterna! Benedic mihi morienti.

Lucæ. 22.

Act. 6.

Act. 15.

Rom. 1.

Rom. 4.

Ephes. 6.

1. Thesal.

5.

1. Tim. 1.

2. Tim. 4.

1. Petri, 1.

Credo, mi *Deus*, quicquid vis me crede-
re; *spero*, quicquid vis me sperare; *amo* quic-
quid vis me amare; *odi* quicquid vis me odisse.

Doleo, doleo, doleo! quòd vnquam
vlllo modo Te maximum, dulcissimum, opti-
mum *Deum* meum offenderim: & vellem do-
lere ex motiuo summi amoris, qui vnquam
vllius Petri, Augustini, Magdalenæ, aut cuius-
cunq; verè pœnitentis, vel amantis te cor
penetrauit, ò bone, ò altissime, ò pulcherrime
Deus meus!

S s

Doleo!

Doleo ! non propter infernum, vel purgatorium : quæ tamen credo ; & timeo ! Doleo ! non propter cælestem gloriam : quam, tamen credo, & spero ; sed doleo propter Te, optime super bona omnia, pulcherrime super pulchra omnia, dignissime super omnia *Deus*: quem amo, et amare cupio in æternum. *Gratias tibi, Deus; gratias tibi, vera, & una Trinitas, una & summa Deitas, Sancta & una unitas.* Approbo quicquid boni factum, vel futurum est ; et vtinam augere bona illa possem in infinitum ! Detestor quicquid mali factum, vel futurum est : et vtinam potuisssem, ac possem omnia impedire, ac in totidem bona conuertere. Fides me doceat meliorem te esse omnibus ijs, quæ mihi dare potes ; spes, absq; præsumptione te præ illis omnibus expectet ; charitas te amet super illa omnia, etiam super cæli gaudia, et felicitatem. Omnes Sancti Martyres, impetrate mihi fidem viam, pro qua mortui estis ; et pro qua vtinam possem et ego mori amore Domini *Dei* mei ! Omnes Sancti Confessores, impetrate mihi spem solidam, in qua mortui estis : et in qua spero me moriturum ! Omnes Sancti et Sanctæ *Dei*, impetrate mihi charitatem perfectam in qua vixistis, mortui estis, et viuetis immortaliter in æternum ; vt viam et ego vobiscum.

Credo, quæ reuelasti, spero quæ promissisti,

fisti; sed plus illis amo Te, Te qui promisisti, *Deus fidei, Deus spei, Deus charitatis meæ.* Captiua, Domine, intellectum meum in obsequium fidei viuæ; exhilara cor meum lætitiâ spei veræ; accende voluntatem meam, illâ, quæ tibi maximè placet, erga te charitate. *Deus intellectus, Deus cordis, Deus voluntatis meæ!* Domine *Iesu*, tu es *Christus filius Dei viui, filius Mariæ Virginis*; tu sis mihi resurrectio, et vita: da vt optimo quo vis modo viuam, et credam in te: quia omnis qui viuit, et credit in te, non morietur in æternum. Da vt moriar vt videam te. Da, vt ita credam atq; si vidissem omnia miracula, quæ fecisti; da, vt ita sperem, atq; si vidissem illa omnia, quæ promisisti: da, vt ita te amem, sicut te amauit *S. Ioannes, S. Ignatius, S. Xaue- rius, B. Borgia, B. Aloysius, B. Stanislaus, & S. Catharina Senensis*, ac omnes ij, quos tui amore maximo, tenerrimo, dulcissimo, solidissimo, per omnem vitam, & maximè in mortis articulo, accendisti. Munda, & desponsa tibi animam meam in fide; dota illam spe; duc illam in domum tuam: & in charitate perpetuâ dilige illam, & attrahe illam miserans, per dulcissimam *V. Matrem tuam*, & omnes electos tuos. Gratulor tibi de te! gaudeo de infinita gloria tua. Volo pati quæ vis me pati: & gaudeo quòd in te nullus dolor possit cadere; quòd tibi ita be-

nè sit semper, vt malè esse nunquam possit. Vtinam operibus lumini fidei veræ semper consentaneis fuisset testatus fidem meam, viuens; & vtinam possem illam moriens cruentà morte testari, per te factus diues in fide, diues in spe, diues in charitate, ò diues in omnes, *Deus!* Da mihi, vt assequar beatum illum præcepti finem, qui est charitas de corde puro, & conscientià bonà, & fide non fictà. Da, vt sim iustus tuus, quia iustus tuus ex fide viuit, in spe viuit, in charitate viuit: *Sperat iustus in morte suà, sed per mortem tuam, Crucifixe Iesu!*

2. Tim. 1. *Deus fortis meus, sperabo in te: scutum meum, & cornu salutis meæ: eleuator meus, & refugium meum: Saluator meus: de iniquitate liberabis me. Domine, sperantem in te misericordia circundabit. Doce me sperare in te; vt misericordia tua æterna vndequaue circundet me. Qui sperat in te, beatus est: fac me ita sperare in te, vt sim beatus à te; & habebò in nouissimis spem; & spes mea non peribit. Speremus misericordiam tuam, *Deus meus.* da mihi spem, quam habere me vis; vt anima mea in manu tua sit, & spes mea immortalitate plena sit.*

2. Reg. 22. *Domine, da mihi amorem, ac timorem tuum, credam tibi, & non euacuetur merces mea: vt sperem in te; et in oblectationem veniat mihi misericordia: vt diligam te, et*
illu-

1. Tim. 1.
Prou. 14.
32.
2. Reg. 22.
Psal. 31.
Prou. 16.
20.
Prou. 24.
14.
Sap. 12. 22.
Sap. 3. 4.
Eccli. 2.
v. 8. 9. 10.
11.

illuminetur cor meum; quia nullus speravit
 in te, et confusus est. Pius, et misericors es tu,
Deus, et remittes in die tribulationis pec- Ibid. v. 13.
 cata. O Mater *Dei*, per pretiosissimam
 mortem tuam, et illos actus amoris *Dei* quos
 tunc elicuisti; per omnem misericordiam quã
 vlli succurristi; memento mei nunc, et tunc.
 Gere curam mei finis: vt tuã defensione mu- Eccli. 24.
 nitus ingrediar beatam æternitatem. Expe-
 riar te Matrem pulchræ dilectionis, & timo-
 ris, et agnitionis, et sanctæ spei. In te post
Iesum, est gratia omnis viæ et veritatis, in
 te omnis spes vitæ et virtutis. Spiritus Filij
 tui, et tuus, super mel dulcis: et hæreditas
 illius super mel, et fauum. Per te accepi
 gratias; per te reddo gratias: in manus, et
 per manus tuas commendo, et offero spiri-
 tum meum *Deo* meo; vt illum videam, vi-
 deam, videam; amem, amem, æternum.

Sit spes mea in *Iesum* Filium tuum, sal-
 uantem me. Qui timet illum nihil trepida- Eccli. 34.
 bit, et non pauebit: quoniam ipse est sp- à v. 15.
 ius. Timentis illum beata est anima eius. *A. Iesu*,
 rogo te per *Mariam*; ò *Maria*, rogo te per
Iesum; ò *Iesu*, et *Maria*, rogo vos per *SSS. Tri-*
nitatem; ò *SSS. Trinitas*, rogo te per amorem
 quo *Iesum*, quo *Mariam*, quo te amas; mi-
 serere mei, vt felix moriar ad mai. tuam
 gloriam, & amorem: vt vos amem æternum.

Domine *Iesu*, tu esto mihi, & omnibus v. 19.

ani-

animam agentibus in hora illa protector potentia, firmitas virtutis, tegimen ardoris, & umbraculum meridiani, deprecatio offensionis, & adiutorium casus, exaltans animum, & illuminans oculos, dans sanitatem, & vitam, & benedictionem. Hæc recolens in corde meo, ideò sperabo. Fac, Domine, vt *multa sit fides mea*. Bonus es tu, Domine, sperantibus in te, animæ quærenti te: fac vt inueniam te. Non sis tu mihi formidini, spes mea tu in die afflictionis. Vellem, vellem omnes mundi thesauros, delicias, pulchritudinem, tempora, ingenia, libros omnes, omnia quæ fuerunt, sunt, esse possunt, in tui amorem, & honorem conuertere, *Deus, ò amabilis super omnia, Deus meus!* Dic animæ meæ: *Et est spes nouissimis tuis: & caro mea requiescet in spe.* O *Deus spei*; reple me omni gaudio, & pace in credendo: vt abundem in spe, & virtute Spiritus Sancti. O *Christe, spes gloriæ, ò Mater, vita, dulcedo, & spes nostra!* docete me credere, sperare, amare; vt viuam & moriar benè expectans beatam spem, et aduentum gloriæ Magni *Dei*. Suppleat quicquid mihi deest in vero de peccatis dolore, in vero tui amore ac desiderio videndi te, et præparet me morti felici, ac vitæ æternæ, fides sperandarum substantia rerum; firmet spes non confundens, accendat charitas illa, quæ tu es, *Deus meus:*

vt ma-

Thren. c 3.
v. 21, 23-25.Jerem. 17.
17.

Ier. 31. 17.

Act. 2.

26-

Rom. 15.

13.

Coloss. 1.

27-

vt manens in charitate, in te maneam, et tu, *Deus* meus, in me in æternum. Atq; hæc omnia vt impetrem, vos, felices in purgatorio animæ, *Dei* filiæ, vos omnes electi *Dei*, qui ante me felici morte abiistis ad vitam æternam, vt *Iesu*, et *Maria* animam meam commendetis, rogo. Te autem horæ meæ supremæ gubernatricem, et plenam procuratricem apud *Iesum* constituo, rogo, ò *Maria*! Hoc enim nomine, Domine *Deus* meus, tanquam signo *Dominico*, aureo illo, & supra modum pretioso, orationem meam consigno, quod ore, & corde, & animà totà complector, quodq; utinam in ore habere tunc possem, cum mors ad vltimum reddendum spiritum me compellet. Mihi enim omninò persuadeo, futurum, vt crudeles aëris exactores, hominumq; hostes, illud timeant. Domine *Iesu*, idem tuæ *Matris* nomen sit mihi vltimus linguæ loquentis motus; vt illud, veluti oliuæ ramum, in ore ferens, auolem, & requiescam; quemadmodum columba in salutaris arca *Paradisi*. Illuc enim etiam atq; etiam redire desidero.

Exurge, Domine, saluum me fac, *Deus* meus. Psal. 3.

Miserere mei, et exaudi orationem meam. Pl. 4.
In pace in idipsum dormiam, et requiescam: Quoniam tu, Domine, singulariter in spe constituisti me.

Latentur omnes qui sperant in te; in æter-

S. Geri,
Patriarcha
orat. in an-
nunc. B V.
ferè in fine
mihi pag.
112.

æternum exultabunt : et habitabis in eis .

Vid. Pl. 6.

Domine , vt scuto bonæ voluntatis tuæ
coronasti nos .

7.

Domine *Deus* meus , in te speraui :
saluum me fac, ex omnibus persequentibus
me, et libera me . Ne quando rapiat, vt leo,
animam meam .

Psalmo 9.

Confitebor tibi , Domine , in toto cor-
de meo !

Lætabor , et exultabo in te : psallam
nomini tuo , altissime !

Et sperent in te qui nouerunt nomen
tuum ; quoniam non dereliquisti quærentes
te , Domine .

12.

Illumina oculos meos , ne vnquam ob-
dormiam in morte .

Exultabit cor meum in salutari tuo :
cantabo Domino qui bona tribuit mihi : et
psallam nomini Domini altissimi .

15.

Conserua me , Domine , quoniam spe-
raui in te : dixi Domino ; *Deus* meus es tu :
quoniam bonorum meorum non eges . Et ca-
ro mea requiescet in spe .

Notas mihi fecisti vias vitæ , adimplebis
me lætitiâ cum vultu tuo : delectationes in
dextera tua vsq; in finem .

16.

Mirifica misericordias tuas , qui saluos
facis sperantes in te . Sub vmbra alarum tua-
rum protege me !

Satiabor , cùm apparuerit gloria tua .

Deli-

Delicta quis intelligit? Ab occultis
meis munda me: et ab alienis parce seruo tuo. 18.
Pro con-
fessione.

Domine adiutor meus, et redemptor meus.

Esto mihi in Deum protectorem, et in do- Pl. 30.
mum refugij, vt saluum me facias.

In manus tuas commendo spiritum
meum: redemisti me, Domine Deus veri-
tatis.

Ego autem in te speraui, Domine: di-
xi, Deus meus es tu: in manibus tuis for-
tes mex.

Miserere mei, Deus, miserere mei: quo- 56.
niam in te confidit anima mea.

Et in vmbra alarum tuarum sperabo;
donec transeat iniquitas.

Clamabo ad Deum altissimum, Deum
qui benefecit mihi.

Inhabitabo in tabernaculo tuo in secula: 60.
protegar in velamento alarum tuarum.

Verumtamen Deo subiecta esto, anima 61.
mea: quoniam ab ipso patientia mea.

Exaudi orationem meam: ad te omnis 64.
caro veniet.

Beatus quem elegisti, et assumpfisti: in-
habitabit in atrijs tuis.

Replebimur in bonis domus tuæ.

Qui posuit animam meam ad vitam: et 65.
non dedit in commotionem pedes meos.

Deus, in adiutorium meum intende: 69.
Domine, ad adiuuandum me festina.

Adiutor, & liberator meus es tu: Domine, ne moreris.

88.

Misericordias Domini in æternū cantabo.

Pf. 102.

Benedic, anima mea, Domino: & omnia quæ intra me sunt nomini sancto eius.

Vid. pf. 90.
& 106.

Benedic, anima mea, Domino: & noli obliuisci omnes retributiones eius.

Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis: qui sanat omnes infirmitates tuas.

Qui redimit de interitu vitam tuam: qui coronat te in misericordia, & miserationibus.

Pf. 117.

O Domine, saluum me fac! O Domine, benè prosperare: benedictus qui venit in nomine Domini. Amen.

Addi possunt *Omnes Psalmi ad laudes, ad horas, ad completorium, & Pœnitentiales.*

Apoc. 5.

Sedenti in throno, & agno: Benedictio, & honor, & gloria, & potestas in secula seculorum. Amen.

Apoc. 6.

Amen. Benedictio, & claritas, & sapientia, & gratiarum actio, honor, & virtus, & fortitudo Deo nostro in secula seculorum.

Apoc. 22-
Match. 24.

Veni, Domine Iesu!

Cum S. Petro: Domine, saluum me fac.

Io. 12.

Cum Christo: Pater, saluifica me ex hac hora.

Luca 22.

Pater, in manus tuas commendo spiritum meum!

Act. 7. 59.

Cum S. Stephano moriente: Domine Iesu, suscipe spiritum meum.

Bene-

Benedictum nomen gloriæ tuæ sanctum: Daniel. 3.
& laudabile, et superexaltatum in omnibus
seculis.

Benedictus es in templo sancto gloriæ
tuæ: et superlaudabilis, et supergloriosus in
secula.

Benedictus es in throno regni tui: et
superlaudabilis; et superexaltatus in secula.

Benedicite, omnes religiosi Domino Deo!

Cum S. P. Ignatio; Suscipe, Domine, In contem-
vniuersam meam libertatem; accipe memo- plat. ad
riam, intellectum, atq; voluntatem omnem. amorem,
spir. excit.

(etiam vitam, et animam meam.) Quicquid
habeo, vel possideo, mihi largitus es: id ti-
bi totum restituo, ac tuæ prorsus voluntati
trado gubernandum (etiam mortem meam.)
Amorem tui solùm cum gratia tua mihi do-
nes: & diues sum satis: nec aliud quicquam
yltra posco.

Ad S. P. Ignatium. S. P. Ignati, audi
me quoq; minimum filium tuum longissimè
exulantem, teq; orantem verbis tui Francisci
Xauerij tibi in hæc verba scribentis: Te Lib. 2. ep. 8.
ego, Pater animæ meæ, summèq; mihi vene- in fine
rande, positus humi genibus, tanquam si præ-
sentem intuerer, suppliciter oro, ne Deum pro
me obsecrare desistas: vt dum vita suppe-
ditat, sanctissimæ voluntatis suæ mihi det
et planè agnoscendæ, et omninò exequendæ
facultatem.

Vitæ lib. 5.
c. 2.

Cum S. Xaverio . O Ieſu Chriſte , Deus cordis mei ! Obſecro te per quinque illa vulnera , quæ tibi in cruce noſtri amor infixit , famulis tuis ſubueni , quos pretioſo Sanguine redemiſti .

Ibid . c. 6.
in fine .

Te ego , *Ieſu Chriſte , Deus cordis mei , per acerbiffimos tuæ necis cruciatus obſecro , obteſtorque ; vt intuearis ipſe tuas cicatrices quas æterno Patri affiduè pro nobis oſtentas ; eaſque ſalubres etiam miſero mihi eſſe velis . Hæc ille .*

Vtinam è ſingulis momentis totius vitæ meæ , vſque ad momentum extremum , poſſem facere totidem ſecula amoris tui ! Da vt hic cæleſtis vitæ , ac diuinæ tirocinium ponam in amando te ; nec vnquam deſinam te amare , ampliùs in æternum . Quare ne ſinas me abire ex hac vita in aliam , niſi benedixeris mihi , vt moriar ad maiorem tuam gloriam , et viuam in æternum , *Deus !* Sit omnis reſpiratio mea , et potiffimum vltima exhalatio , ac exspiratio , ſit viuum holocauſtum amoris , et honori tuo profundiffimà humilitate , altiffimà charitate oblatum tibi , per amorem cordis *Ieſu , Mariæ ,* ac omnium electorum . Gratias tibi pro omnibus quibus benè moriendi gratiam conceſſiſti , et concedes ! Per omnes illos te rogo , da mihi illas pro morte feliciffimè obeunda præparationes quæ in illis tibi maximè placuerunt . Idem peto pro illis qui mecum
eodem

eodem tempore erunt in agone per totum orbem terrarum; & pro illis qui mihi aderunt morienti. Accipe tunc animam meam cum illam videris ad migrandum optimè præparatam ad maiorem gloriam tuam!

Dies ultimus Beatissima V. oblatus.

Offero tibi, *Maria Dei Mater*, hunc, & vltimum diem vitæ meæ, cum suis horis singulis, & momentis; vt me custodias felici æternitati; & sistas *SSS. Trinitati* felicem æternum. Et vt hoc impetrem, offero tibi hoc tributum in singulas horas. Et hæc omnia pro ijs in purgatorio animabus quas tu elegeris: vt illæ me morientem iuuent.

Sabbatho
vel aliquo
die B. Vir-
ginis.

Pro 1. Horà offero tibi; *Aue Maria*, &c.

Pro 2. *Alma Redemptoris*.

Pro 3. *Aue Regina*.

4. *Aue, Maris Stella*.

5. *Concede nos*. vt 5. Aug.

6. *Deus*, qui salutis. vt in 8. Natiuit. 1. Ian.

7. *Deus*, qui de Beata, &c. vt 25. Martij.

8. *Deus*, qui *B. Mariam*. vt 21. Nouemb.

9. *Defende quæsumus, Domine, B. Maria* semper *V. intercedente*, &c.

10. *Famulis tuis*. vt 2. Iulij. 8. Sept. 8. Dec.

11. *Famulorum tuorum*. vt 15. Aug.

12. *Interueniat pro nobis*. ex offic.

13. *Lit. Lauretanus*.

14. *Magnificat anima mea*, &c.

15. *Memento salutis autor*. ex offic.

16. *Obse-*

16. Obsecro te, Domina, ex offic.
17. O intemerata, ex offic. B. V.
18. O Domina mea. ex offic.
19. O Maria, Dei Genitrix. ex offic.
20. O gloriosa Domina. ex offic.
21. Quem terra, pontus. ex offic.
22. Regina Cali.
23. Salve Regina.
24. Stabat Mater. ex offic.

Adde selectas è Diurno orationes Dominicanarum, & S. Nicolai, ac aliorum festorum. Pro indulgentijs identidem repetendum:

Amo te: & ideò, doleo quòd te offenderim, Deus meus, bonitas infinita! *Iesus. Maria. Iesus. Maria.*

E S. Bonaventura psalterio Mariano.

Pf. 8.

Domina, benedicta sit dulcedo misericordiæ cordis tui.

Pf. 9.

Respirent ad indulgentiam humiles poenitentes; sana contritiones cordis eorum. In pulchritudine pacis, & requie opulentà, cibabis nos post laborem peregrinationis nostræ.

Pf. 19.

Ne proijcias nos in tempore mortis nostræ: sed succurre animæ cum deseruerit corpus suum.

Mitte Angelum in occursum eius, per quem ab hostibus defendatur. Ostende ei ferenissimum Iudicem seculorum, qui ob tui gratiam veniam ei largiatur. Sentiatur in poenis refri-

refrigerium tuum; & concede ei locum inter electos *Dei*.

In manus tuas, Domina, commendo spiritum meum, totam vitam meam, & diem ultimum meum. 30.

Vide, Domina, quoniam tribulor: expande manus tuas: succurre pereunti. Ne moreris propter gratiam nominis tui, ut efficiaris mihi in gaudium, & salutem. 70.

In manu tua salus & vita consistunt, lætitia perpetua, & æternitas gloriosa. Resperge cor meum dulcedine tuâ. 71.

Fac, Domina, ut viuamus in gratia Spiritus Sancti, & perduc animas nostras ad San-
ctum finem. Pl. 86.

Excita spiritum meum ad amandum bonitatem tuam: excita mentem, ad extollendam nobilitatem tuam.

Suscipe in fine animas nostras, & introduce nos in requiem æternam. 94.

Gloriosum, et admirabile est nomen tuum: qui illud retinent, non expauescent in puncto mortis. 110.

In exitu animæ meæ de hoc mundo occurre illi, Domina, et suscipe eam. 113.

Esto illi scala ad regnum cælorum.

Ad Mai. *Dei, Deipara, S. P. Ignatij*, ac omnium Sanctorum gloriam, & sanctum ultimi agonis nostri solatium.

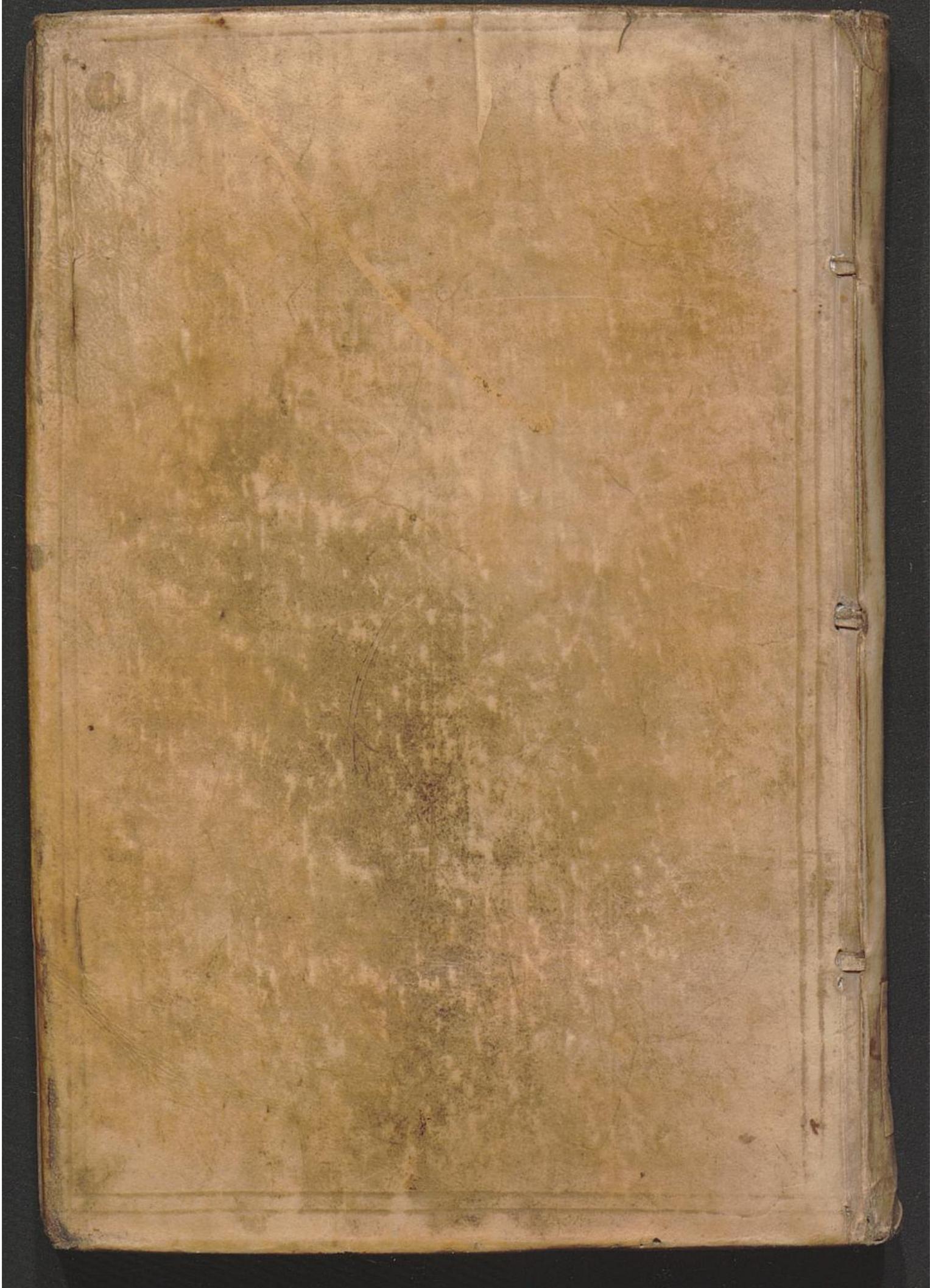
PRO-

Protestatio

Iuxta decretum Urbani VIII. Pont. 13. Martij anno 1625. editum, et confirmatum 5. Julij anno 1634. quo inhibuit imprimi libros hominum, qui sanctitate, seu Martyrij famâ celebres è vita migraverunt, gesta, miracula, vel reuelationes, seu quæcumque beneficia, tamquam eorum intercessionibus à Deo accepta, continentis, sine recognitione, atq; approbatione Ordinarij, et quæ hætenus sine ea impressa sunt, nullo modo vult censeri approbata. Quæ idem 5. Junij 1631. ita explicuit, vt non admittantur Elogia Sancti, vel Beati absolutè, et quæ cadunt super personam, benè tamen ea, quæ cadunt super mores, et opinionem, cum protestatione in principio, quòd ijs nulla adsit auctoritas ab Ecclesia Romana, sed fides tantum sit penes Auctorem. Iuxta hæc obedienter profiteor me haud alio sensu, quicquid in hoc libro refero, accipere aut accipi velle, quàm quo ea solent, quæ humana dumtaxat auctoritate, non autem diuina Ecclesiæ, aut Sanctæ Sedis Apostolicæ nituntur, ijs tantummodo exceptis, quos eadem Sancta Sedes Sanctorum, Beatorum, aut Martyrum Catalogo adscripsit.

IOANNES NADASI SOC. IESV.

A. M. D. G.

Th

2576